

RIM / WARREN CHRISTOPHER NA OBISKU PRI CIAMPIJU IN ANDREATTI

Italijanska vlada previdna o ameriških predlogih

Politika »trde roke« še zdaleč ne navdušuje rimskih voditeljev

RIM - Politika »trde roke«, za katero se zavzema ameriški predsednik Bill Clinton, ker se mu zdi edina možna rešitev balkanske krize, ne navdušuje Evrope. To je priznal tudi ameriški državni tajnik Warren Christopher, ki je včeraj z obiskom v Rimu končal posvetovanja z evropskimi zavezniki. »Vračam se domov z mnenji, ki sem jih nabral.« Je dejal sef ameriške diplomacije ob svojem odhodu in dodal, da je »zadovoljen z izidom posvetovanj«. Toda že dejstvo, da je izključil zopetni krog sestankov, kaže, da se stalica med ZDA in Evropo o tem, kako zaustaviti pokol v Bosni in Hercego-

vini, niso zblizala, saj Christopher ni nabral nič več kot spodbudo k »iskanju novih načinov, da bi prisilili Srbijo naj ne vztraja v svoji nacionalistični in ekspanzionistični politiki«.

Razlika v pogledih je pršla jasno do izraza v pogovorih, ki jih je sef ameriške diplomacije imel včeraj med nekajurnim obiskom z novim italijanskim premierom Carlom Azegliom Ciampijem, zunanjim ministrom Beniaminom Andreatti in obrambnim ministrom Fabiom Fabbriem. Zelo previden je bil predvsem Carlo Azeglio Ciampi, ki se je zadržal z gostom dobrih 40 minut. Italijanski premier je priporočil ZDA previd-

nost, zavzel se je za usklajevanje stališč zahodnih zaveznikov, predvsem pa priporočil, naj se ne prezira mnenje Rusije. Poudaril je pomen doslednega izvajanja resolucij OZN in dodal, da bi pred morebitnimi vojaškimi akcijami nujno nove resolucije tega mednarodnega telesa.

Med kratko tiskovno konferenco je bil razkorak v mnenjih jasno razviden, saj je ameriški državni tajnik večkrat poudaril nujnost »krepitev« akcij proti Srbiji in podčrtal tudi besedo »zaostritev«.

Nekoliko manj previdna sta bila zunanji minister Andreatta in obrambni minister Fabbri. Po pogovoru z ameriškim gostom sta

poudarila, da so preučili vse opcije in Andreatta je dodal, da že sedanje resolucije OZN omogočajo omejene in manjše vojaške akcije proti Srbom, se zlasti če ne bi dovolili več prihajanja humanitarne pomoči. Preučena je bila tudi možnost odprave embarga nad orožjem za Muslimane, ki so - to je Andreatta jasno priznal - dejansko razoroženi. Toda taka rešitev ne navdušuje Italije, ki se boji stopnjevanja spopadov.

Andreatta je poudaril, da je balkanska kriza »zapletena enačba, ki ima veliko neznank in malo rešitev«. Dodal je, da »je treba predvsem zajamčiti spoštovanje človeških pravic«

in končal z upanjem, da »se bo Beograd tudi ob vse ostrejšem pritisku mednarodne skupnosti znal znebiti skušnjave nacionalizma«.

Pred srečanjem s sefom ameriške diplomacije sta bila Andreatta in Fabbri dopoldne pri predsedniku republike Oscarju Luigi Scalfaru. Predsednik poslanske komisije za evropsko politiko Carlo Francanani pa je včeraj zahteval, naj vlada čimprej poroča parlamentu o balkanski krizi, medtem ko je Stranka komunistične prenoze že vložila nekaj poslanskih vprašanj, s katerimi je začela ofenzivo proti morebitnemu vojaškemu posegu v BiH. (V.T.)

BALKANSKA KRIZA

Varnostni svet se je odločil poostriti ukrepe

Evropa še vedno ni enotna

Ameriški državni sekretar Warren Christopher je v petek dokončal v Rimu svojo evropsko turnejo v zvezi z »ostrejšimi ukrepi« do Srbov, medtem ko sicer uresničevanje »varnostnih območij«, ki so jih ZN določili okoli muslimanskih mest, povzroča na terenu številna vprašanja.

Warren Christopher je izjavil, da je »zelo zadovoljen« s srečanji, ki jih je imel v Bosni. Poudaril je, da so bili pogovori v evropskih glavnih mestih, ki jih je obiskal (London, Pariz, Bruselj, Bonn, Moskva in Rim), posvečeni dodatnim ukrepom, ki naj poostrijo pritisk na Srbe.

Zdi se, da imajo zdaj ZN bolj proste roke za odločitev o morebitnih vojaških akcijah proti Srbom, čeprav je videti, da Amerika in Evropa še vedno ne postavljata v prvo vrsto enakih opcij. Odprava prepovedi za uvoz orožja, namenjenega Muslimanom, ki jo zeli Washington, Evropa še vedno zavrača, toda Christopher je dosegel vsaj to, da možnost zračnih napadov ni izključena. V petek je predsednik Bill Clinton v Washingtonu izjavil, da je treba »nadaljevati s pritiskom« na bosanske Srbe in da je prepričan, da Združene države in njeni evropski zavezniki lahko kmalu dosežejo soglasje o »skupni politiki«.

Manj kot 24 ur potem, ko je parlament bosanskih Srbov zavrnil mirovni načrt, je Varnostni svet sprejel Resolucijo 824, ki razglasa za »varnostna območja« oblegan glavno mesto Sarajevo in s Srbi obkoljena mesta Tuzla, Zepo, Gorazde in Bihać, medtem ko je Srebrnico razglasil za varnostno obmo-

Bill Clinton

cje že 16. aprila. Varnostni svet je tudi sporočil, da je v primeru, če bosanski Srbi ne bodo spoštovali sedanje resolucije, »v prihodnjih dneh« pripravljen »takoj obravnavati« sprejetje »vseh dodatnih ukrepov«, vključno z uporabo sile, da bi zagotovil popolno izvajanje resolucije.

Nova resolucija omogoča okrepitev enot Unproforja z dodatnimi petdesetimi vojaškimi opazovalci, opremo in ustrezno logistično podporo. Medtem pa je tudi Unprofor objavil, da so že začeli pripravljati načrte za razmestitev sedanjih enot v deželi na varnostne cone, kjer se položaj močno spreminja.

Zdi se, da je najbolj kritično pri Zepi, ki so jo označili kot prednostno in glede katere neki radioamater poroča, da je tik pred tem, da pade v srbske roke. V petek se enotam Unproforja ni posrečilo priti do te enklave. Konvoj desetih tovornjakov Visokega komisarata za begunce je prišel v Srebrnico, drug konvoj z dvanajstimi kamioni s človekoljubno pomočjo pa je na poti proti Gorazdu.

(AFP)

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

DOSP v Tolminu

V Tolminu je včeraj potekalo že 21. Dijsko obmejno srečanje Primorske.

stran 24

V atentatu pri Bariju ranjen mestni redar

Pred županstvom v Terliziju (Bari) je peklenski stroj raznesel avto in hudo ranil redarja, le po golem naključju pa ni prišlo do pokola. Atentat je zakrivil organiziran kriminal iz masčevanja.

stran 2

Sodniki zaslišali Occhettovo sestro

Milanski sodniki so včeraj kot pričjo zaslišali Paolo Occhetto, sestro tajnika DSL Achilla Occhettova. Occhettova je odgovarjala na vprašanja o domnevnem nezakonitem financiranju nekdanje KPL. Medtem so Craxi, Citaristi, Cirino Pomicino in De Lorenzo včeraj prejeli nova jamstvena obvestila.

stran 2

Istatova slika Italije v lanskem letu

Država sredi procesa globokega preobražanja, z neštetimi problemi in nujnimi reformami, toda tudi s signali, ki vlivajo upanje. Taka podoba Italije izhaja iz neštetih statističnih preglednic, vsebovanih v poročilu o njenem položaju v lanskem letu, ki so ga zastopniki osrednjega statističnega zavoda predstavili včeraj v Rimu.

stran 2

SSk in PSI predstavili kandidate za Deželo

Slovenska skupnost in skupina socialistične prenoze, ki se je distancirala od uradne stranke, sta včeraj predstavili kandidate za junijske volitve v deželno skupščino. Nosilec kandidatne liste SSK za Trst, Gorico in Videm je sedanji deželni svetovalec Ivo Jevnikar, medtem ko je glavni kandidat na listi PSI za Deželo Dario Tersar, ki sicer v Trstu sodi med nasprotnike Agnellijeve komisarske uprave tržaške federacije rdečega nageljna.

stran 3

Pisana vsebina Kulturnih dogodkov

V Trstu se je začel kratek niz sodobnega plesa, ki ga zaenkrat ob odzivu mlade publike pripravljata Stalno gledališče FJK in opera hiša Verdi. Tudi med resno glasbo si ultrajo pot sodobnejši zvoki, npr. z zavzemanjem skupine Chormas Ensemble. Drugi iščejo niti, ki iz naše preteklosti vodijo v bodočnost; in že ocena zadnjega romana Fulvia Tomizze.

stran 6

Gorica: za pokrajino deset strank

Na junijskih volitvah za predsednika pokrajine in za obnovo goriskega pokrajinskega sveta bo kot kaže sodelovalo deset strank, oziroma list. Potrebnihs tisoč podpisov sta včeraj dosegli tudi lista Zelenih golobice in koalicijska lista med gibanjem La Rete in republikanci.

stran 7

Bolonjski Knorr drevi državni prvak?

Vse kaže, da bi lahko bil bolonjski Knorr že drevi italijanski košarkarski prvak. Potem ko so košarkarji Knorra že dvakrat slavili na dveh finalnih tekmah proti Benettonu so namreč tudi drevi v Bologni nesporni favoriti za zmago.

stran 21

VLADA / POSLANSKA ZBORNICA

Prva zaupnica za Ciampija

V ponedeljek razprava v senatu

RIM - Carlu Azegliu Ciampiju je uspel prvi zamah z veslom. »Colnar«, ki mu je predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro naložil nelahko nalogo, da prepelje Italijo iz močvirja prve na prijaznejši breg druge republike, si je sinoči pridobil politično in tudi moralno zaupnico. Zanj so glasovali stiri stranska koalicijska, ki je že podpirala Amatovo vlado (KD, PSI, PSDI, PLI), referendumski lider Mario Segni, Pannella in njegovi evropski federalisti, vzdržali pa so se DSL, Zeleni, PRI in Severna liga. Prvic po dolgem času so se vzdržali tudi predstavniki južnotirolske SVP, ki je v Ciampijevem programskem govoru in repliki niso imeli zadostnih zagotovil za korektno narodnostno politiko. Njihov predstavnik Michl Ebner je kot primer diskriminacije navedel Slovence v FJK. Proti so glasovali predstavniki SKP in MSI, medtem ko se Mreža ni udeležila glasovanja.

Carlo Azeglio Ciampi je v repliki poudaril prioriteto novih volilnih pravil in potrdil možnost, pravzaprav dolžnosti vlade, da za rešitev tega vprašanja stimulira parlament. In ko bo nova volilna zakonodaja sprejeta, bo življenje vlade odvisno predvsem od parlamenta in predsednika republike. Tako je parlamentu vrnili »prižgano vžgalico« časovne poti, ki je usojena temu kabinetu.

Z repliko je Ciampi pomiril večino, ki ni sprejemala terminske vlade, obenem pa je ohranil polovično zaupanje tistih, ki so napovedali, da se bodo vzdržali. Ta odločitev je povzročila precejšnjo travmo v DSL. Nekateri parlamentarci levicarske struje so se distancirali od sklepov vodstva, slišja pa se tudi o možnosti izstopa Pietra Ingraa.

Glasovanje se je zavleklo do poznega. Za zaupnico je glasovalo 309 poslancev, vzdržalo se jih je 185, proti pa je bilo 60. (VT)

LJUBLJANA / SLOVENSKO-HRVAŠKI ODNOSI

Dokončne odločitve so v rokah politikov in ne strokovnjakov

LJUBLJANA - »Vzdusje na delovnih srečanjih strokovnih skupin Slovenije in Hrvaske za mejna vprašanja je dosti boljše in spodbudnejše, kot bi sklepali po pisanju medijev«, sta ob zaključku tridnevnega dela strokovnjakov poudarila dr. Vladimir Ibler in dr. Borut Bohte, vodji skupin. Nekako v tem duhu je tudi skupna izjava, v kateri poudarjajo dobro voljo in opozarjajo, da se je potrebno vzdrževati vsakih izjav, ki bi lahko oteževale delo. Obe strani sta se zavzeli za čimprejšnji podpis sporazuma o ustanovitvi skupnih organov in njihovih pristojnostih ter nalogah za ugotovitev in označitev skupne državne meje. Glavna naloga geodetov je usklajevanje meja katastrskih občin z obeh strani; podatki se večinoma ujemajo, odstopanj je malo, piše v skupni izjavi. Potrebno je tudi določiti način verifikacije zapisnikov in delovnih dokumentov,

ki jih pripravljajo geodeti in spodbuditi izdelavo skupnega programa geodetskih del za državno mejo, kar morata financirati obe državi.

Nekoliko enigmatično so se v skupni izjavi lotili spornega piranskega

zaliva: o njem je bila »na podlagi dosedanjih stališč, ki so bila pisмено predložena, vodena strokovna razprava o raznih vidikih, ki bi lahko vplivali na dokončne sporazumne pravne rešitve«.

Tudi odgovor na kanejshe novinarske vprašanje, ali so po tem sestanku stališa do morske meje kaj bližja, ni bil nič bolj jase. Tako dr. Ibler kot dr. Bohte sta povedala le toliko, da so se tokrat pogovarjali na

NOVICE

Aretirali šest pripadnikov kitajske mafije v Italiji

RIM - Rimski policisti so v nekem laboratoriju konfekcije aretirali šest pripadnikov kitajske mafije, ki so se »ukvarjali« s protizakonitim »tihotapstvom« kitajske delovne sile iz Kitajske v Italijo. Njihova »agencija« je delovala preprosto, a učinkovito: Kitajcem so plačali potovanje v Italijo, priskrbeli so jim tudi ponarejene potne liste, po prihodu pa so jih morali le-ti »izplačati« s skorajda suženjskim delom v laboratoriju, v katerem so krojili obleke, majice in srajce. Ob nočnem vdoru v laboratorij je bilo v prostoru 15 »ilegalnih« Kitajcev: nekateri so počivali na pogradih, drugi so delali. Med aretiranimi sta lastnika laboratorija, prodajalca konfekcije grosistom in paznika. Sesterica aretiranih je obtožena združevanja v zločinske namene.

Osemdesetletnica s pištolo pod krilom

CAGLIARI - Charlie's Angels, Carlievi angeli je bil naslov nanizanki, v kateri so brhka dekleta s pištolo pod krilom opravljal nevarni poklic detektivov. Podobnega »angela«, a nekoliko bolj v letih, so odkrili policisti včeraj v kraju Orune pri Nuoru na Sardiniji. Vest je svojevrstna, ker je žena, Maria Gattu Sanna, ki je skrivala pištolo pod dolgim krilom, stara nič manj kot 80 let. Policisti so pri ženski, ki si je pred kratkim ubili sina, opravili hišno preiskavo. Med iskanjem je eden od policistov opazil, da je žensko krilo sumljivo nabreklo. Med osebim pregledom so pod krilom odkrili pištolo kal. 7, 65 z zabrisano registrsko številko. Prisebno staro so aretirali, po nekaj urah pa so jo tudi izpustili. Danes ji bodo sodili zaradi posesti orožja in municije.

Skupina priseljencev ugrabila 10-letnega otroka

NEAPELJ - Skupina afriških priseljencev je ugrabila, zvezala in - sodeč po zdravniškem potrdilu - tudi posilila desetletnega otroka. Dogodilo se je v četrtek popoldne v kraju S. Antimo severno od Neaplja. Otroci se je vračal domov po pouku, ko ga je ustavila, ga zvezala in ga prisilila v avto skupina afriških priseljencev, ki živijo tam v bližini v zelo skromnih življenjskih pogojih. Ugrabitelji so odpeljali otroka v neko stanovanje, kjer naj bi se znesli nadenj (a fantek je to - verjetno iz sramu - zanikal).

Zvečer so ga ugrabitelji spustili. Po vrnitvi domov so ga stari takoj prepeljali v bolnišnico po zdravniško pomoč. Obenem je policija izvedla široko akcijo in priprila 33 afriških priseljencev, najverjetneje iz Gane, ki so bili brez dovoljenja o začasnem bivanju v Italiji. Med njimi naj bi bili tudi ugrabitelji.

ITALIJA / PREDSEDNIK ZAVRNIL KRITIKE GLEDE GOSPODARSKEGA DELA

Ciampi spet poudaril prioritete svoje vlade

Volilna reforma v ospredju njegove replike

VOJIMIR TAVCAR

Gospod predsednik, in manjšine?

RIM - Manjšinska problematika je odločno odjeknila v poslanski zbornici med glasovalnimi izjavami. Za to je poskrbel predstavnik južnotirolske SVP Michl Ebner, ki je premieru očital, da je v programskem govoru in v repliki povsem prezrl narodnostno vprašanje. Kot primer nepozornosti je navedel prav Furlanijo-julijsko krajino, kjer zaradi nove volilne zakonodaje stranka Slovenske skupnosti zelo realno tvega izločitev iz deželne sveta. In medtem ko v Sloveniji jamčijo za stopstvo italijanski manjšini in si Italija prizadeva za zaščito svoje nacionalne skupnosti, za Slovence v Italiji kaže, da v FJK ni več prostora. »Tako ne gremo v Evropo,« je poudaril Ebner, ki je tudi zaradi tega poudaril, da se bo vzdržal in ne bo s pozitivnim glasom podprl zaupnico vladi. (V.T.)

okviru je spet podčrtal, da ni pojmljivo, da bi lahko izvolili domova parlamenta z dvema povsem različnima sistemoma.

Ciampi je zavrnil kritike svojemu gospodarskemu programu in zanikal, da bi bil monetarističen. »Če pustimo ta člen verige,« je dejal »bo to imelo hude posledice za realno gospodarstvo in torej za zaposlitveno raven, na place in na proizvodno strukturo.« Sicer pa je obljubil pozornost za družbene probleme in se obvezal, da bo vlada po svojih močeh skrbela za zaposlitev. Potem ko je omenil skrb za jug in potem, ki je pohvalil dežele s posebnim statutom za novo vlogo, ki jo skušajo odigrati, se je Ciampi dotaknil tudi zunanje politične pro-

blematike s posebnim poudarkom balkanski krizi. Pri tem se je skliceval na pogovore z ameriškim državnim tajnikom Warrenom Christopherjem in dejal, da v pogovorih ni bila izključena nobena opcija možnih posegov, čeprav ima vsaka od teh nekaj aspektov učinkovitosti, a obenem tudi veliko protindikacij.

Potem ko je izrazil solidarnost sodnikom, ki raziskujejo podkupniške afeje, je Ciampi poudaril, da ima Italija danes veliko priložnosti, saj preizkusa »operacijo resnice« v morali, v politiki in v gospodarstvu. To je priložnost za preokret in prehod k novemu, vendar preokret po

Ciampiju ne pomeni skoka v prazno in plovbo proti neznanemu, pac pa pomeni potrditev vsega dobrega, ki ga je italijanska republika zgradila v skoraj 50 letih obstoja, istocasno pa osvoboditev napak in balasta, ki brneni dosedanje izkušnje.

S svojo repliko je Ciampi pomiril socialiste in socialdemokrate in prepričal voditelja Evropskih federalistov Marca Pannello za pozitiven glas, obenem pa ni razočaral tistih, ki so napovedali, da se bodo vzdržali. Tako so republikanci potrdili svoje stališče, čeprav je marsikoga zamikalo, da bi odločneje podprl bivšega guvernerja državne banke, vzdržali so se zeleni, Liga in tudi DSL, prvič pa je nastopilo kot sila Demokratično zavezništvo, ki je z Willerjem Bordonom napovedalo vzdržanje. Od uradnega stališča DSL se je distanciral Chiara Ingrassia, ki je glasovala proti zaupnici. Negativen glas je zamikal tudi druge poslance DSL, ki pa so se podredili strankarski disciplini. Ni pa izključeno, da se razkorak med vodstvom DSL in levicarsko strujo poglabi, če bo priletni Pietro Ingrao, kot se sliša, po tem vzdržanju zapustil stranko hrasta.

Proti zaupnici so glasovali predstavniki SKP in MSI, Mreža pa se glasovanja sploh ni udeležila.

PODKUPOVANJA / ZASLIŠANJE V MILANU

Napočil je dan Paole Occhetto

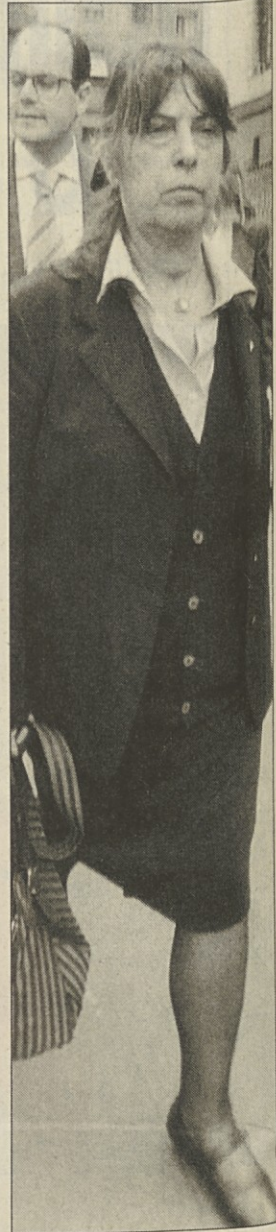
Sestra tajnika DSL pričala o »prispevkih« KPI Nova obvestila Craxiju, Citaristiju, Pomicinu

MILAN, NEAPELJ - V preiskavi o podkupovanjih in protizakonitem finansiranju strank je prišel na vrsto tudi priimek Occhetto. Paola Occhetto, sestra tajnika Demokratske stranke levice, je včeraj kot prica dve uri odgovarjala na vprašanja milanskemu javnemu tožilcu Tiziani Parenti. Zenska-sodnica je spraševala zensko-prico o milijardi 50 milijonov lir, ki naj bi jo vzhodnonemška banka vložila na račun »gabbietta«, s tem denarjem pa naj bi KPI placala zalozniški hiši UTET dolg »svoje« zalozniške hiše Ecolibri, katere predsednik je bila prav Paola Occhetto.

Sestra Achilla Occhetto je zanikala vsako vpletenost. Dejala je, da je vse upravne zadeve opravljal pooblaščen upravljatelj Franco Tosi, podčrtala pa je tudi, da je bila predsednica Ecolibri do decembra 1989, medtem ko naj bi KPI »poravnala« dolg junija naslednjega leta. Partiji naj bi denar izročil posrednik Primo Greganti, bivši upravni tajnik piemontske KPI in naslovnik svicarskega računa »gabbietta«, ki je postal prvi obtoževalec KPI. Occhettova je sodnici ponovila, da Gregantija sploh ne pozna. Pricevanje sestre vodi-

telja DSL je včeraj »zasencilo« druge podkupniške dogodke, ki pa jih gre vsaj zabeležiti. Neapeljski sodniki so izdali šest novih jamstvenih obvestil zaradi podkupnin in izsiljevanj v zvezi z obnovo po potresu iz leta 1980. Naslovniki le-teh so: bivši minister Paolo Cirino Pomicino (KD, prejel naj bi skupno 2 milijardi 300 milijonov »umazanih« lir), bivši minister Francesco De Lorenzo (PLI, 280 milijonov), bivši podtajnik PSI Giulio Di Donato (400 milijonov), socialistični poslanec Giuseppe Demitry (200 milijonov), evropski poslanec KD in bivši predsednik deželnega odbora Kampagne Antonio Fantini (dva primera izsiljevanja) in bivši upravni tajnik KD Severino Citaristi (trije primeri podkupovanja).

Demokristjan Citaristi je tudi naslovnik nadaljnjih treh jamstvenih obvestil, ki so mu jih poslali milanski sodniki zaradi vpletenosti v aferi zakupov ANAS in Italijanskih železnic. V Milanu so včeraj izdali še dve jamstveni obvestili: eno bivšemu tajniku PSI Bettinu Craxiju (zadeva ANAS), eno pa tudi senatorju Nicoli Putignanu (PSI, tudi ANAS). Zanj je to prvo javstveno obvestilo.

Paola Occhetto

BARI / ATENTAT, KI GA JE ZAKRIVIL ORGANIZIRANI KRIMINAL, BI LAHKO POVZROČIL PRAVI POKOL

Avtobomba pred županstvom v Terliziju hudo ranila redarja

TERLIZZI (BARI) - Pred vzhodnimi vrati županstva v Terliziju je včeraj malo po osmih zjutraj peklenski stroj raznesel avtomobil in hudo ranil mestnega redarja. Odgovornosti za bombni atentat ni doslej prevzel še nihče, gotovo pa gre za mascevanje organiziranega kriminala. Pred približno mesecem dni je namreč ministrski svet odredil razpust občinskega sveta zaradi povezav med nekaterimi upravitelji in svetovalci z zločinskimi tolpmi; zaradi tega je prešla Obcina pod izredno komisarso upravo.

Bomba je bila v avtu fiat regata, ki so ga storilci ukradli pred dnevi nekemu tehniku družbe IBM in parkirali tik pred

vodom v županstvo na Trgu 4. novembra, kjer zgolj po naključju ni bilo ljudi, sicer bi pisali danes o pravem pokolu: kolesa so bila na pločniku, prednji del vozila pa v dotiku z vrati. Ko je redar Gioacchino De Sario, 41 let, to opazil, je odprl sprednja leva vrata in v hipu je eksplodiralo: nesrečnika je vrglo deset metrov daleč in leži zdaj težko ranjen v krajevni civilni bolnišnici, sicer pa so drobci avta poskodovali kaksnih deset tam naokoli parkiranih avtomobilov, medtem ko je eksplozivni val razbil šipe na bližnjih hišah. Preiskovalci so na kraju atentata našli dvocevno puško, ki je povezovala vrata regate s sprožilcem naboja.

Državni tožilec s sodišča v Traniju Francesco Saverio Nunziante, prefekt in kvestor iz Baria Corrado Catenacci in Nicola Giulitto ter pokrajinski poveljnik karabinjerjev podpolk. Carlo Minchiotti so se brz po dogodku sesli z vsemi tremi komisariji, ki upravljajo obcino, in po sestanku povedali: »Kot prvi odgovor institucij na atentat bo odslej na županstvu vsak dan dežural po en komisar.« Doslej so bili navzoči le tri dni v tednu.

V zadnjih treh let so zločinske bande izvedle vrsto podobnih bombnih atentatov, tako so na primer podtaknili peklenški stroj v studiu bivšega župana v Terliziju.

Prizorišče bombnega atentata pred županstvom v Terliziju: v ospredju ostanek avtomobila, v katerem je bil peklenški stroj, v ozadju pa radovedneži (telefoto AP)

Uspešna akcija proti mafiji v Mesini

MESINA - Karabinjerji, policisti in vojak so v okviru široke akcije proti organiziranemu kriminalu v mesinski pokrajini, ki se je začela predsinocnim, aretirali do včerajšnjega popoldneva 40 oseb pod obtožbo združevanja mafijskega kova. Med preiskavo, ki je to omogočila, so izdali 129 nalogov o preventivnem priporu, ki se nanašajo na 22 umorov, 27 poskusov uboja in 88 izsiljevalnih dejanj, poleg tega pa razkrili, da so si v času 1986-89 Mesino razdelili stiri mafijski klani.

SODSTVO / PRIMANJKUJE OSEBJE

Južna Tirolska: dvojezičnost na sodiščih

BOCEN - Na osnovi zakona iz leta 1989 bo z današnjim dnem na Južnem Tirolskem stopil v veljavo novi normativ o uporabi nemškega jezika na sodiščih in v odnosu s policijskimi organi. Zacetek veljavnosti novega normativa je sprožil vrsto političnih polemik. Kljub temu, da je bilo za rešitev problema na razpolago dolgo časovno obdobje, niso bili sprejeti konkretni ukrepi; na sodiščih niso sprejeli v službo osebe, ki bi ga nato usposobili za dvojezično poslovanje; ravno tako niso sprejeli v službo prevajalcev, zaradi česar se razne sodne strukture nahajajo na robu paralize. Takega mnenja so tudi bocenski sodniki, ki

sicer ne osporavajo legitimnosti ukrepa, vladu pa naprošajo, da bi pocakala za sprejem tega ukrepa, da bi se v tem obdobju primerno pravili. Podobna stališča zagovarjajo tudi južnotirolski odvetniki, med katerimi pa je sicer prislo do osterjsega razkola o tem vprašanju. Odvetniki so tudi opozorili na problem tistih procesov, ki se odvijajo samo v enem jeziku in sicer v nemškem, zaradi česar se njihovi italijanski kolegi, ki ne poznajo nemškega jezika, mnogokrat znajdejo v velikih težavah. Drugače pa je pri policijskih organih in karabinjerjih, kjer delujejo organi, ki že obvladajo oba jezika.

ISTAT / STATISTIČNO POROČILO O POLOŽAJU ITALIJE V LANSKEM LETU

Italija v svetlobi in sencah globokega preobražanja

RIM - Potencialni pogoji za oživitve italijanskega socialno ekonomskega sistema sicer obstajajo in so tudi precej izraziti, toda prihodnost je v rokah sposobnosti Italijanov: to je lekcija, ki izhaja iz rezultatov letnega poročila državnega statističnega zavoda Istat o položaju Italije v letu 1992. Bil je to »težak in neuravnotežen« položaj, ki pa ga je mogoče preseči z ustreznim politiko proizvodnega investiranja in z opuščanjem pasivne politike transfera na Jug, ki jo morajo nadomestiti spodbude za ustvarjanje delovnih mest v tamkajšnji industriji.

Istat je torej Italiji izrekel zaupanje, iz množice statističnih preglednic pa izhaja fotografija italijanskega leta 1992, ki je polna svetlobe

in senc. Pozitivni signali - beremo v poročilu - prihajajo s področja zaščite okolja in obrambe socialnega reda, globoke inovacije pa označujejo javno administracijo in politiko plac, pa čeprav vse kategorije odvisnih delavcev niso pokazale enake občutljivosti za potrebe po uravnotežanju socialno ekonomskega sistema.

Med negativne postavke uvršča Istat zlasti težave na trzišču dela, kjer vztrajajao vzemirljivo visoke stopnje brezposelnosti, zlasti mladih, in velik odliv aktivne delovne sile s predcasnim upokojevanjem. Negativnim faktorjem pa kljubuje vitalnost malega in srednjega industrijskega podjetništva in novih področij terciarnega sektorja, ki so se znali postaviti upreti upadanju notranjega

povpraševanja s proznostjo in prilagodljivostjo ter se odločno usmeriti v izvoz in mednarodno integracijo.

Posebno pozornost namenja Istat potrebi po globoki reformi javne administracije, ki da se mora preusmeriti v zagotavljanje storitev in se znebiti zagledanosti v pasivno in birokratsko obrambo svoje oblasti; urešničev take naravnosti pa zahteva odstranitev golo ideoloških pozicij in kontrapozicij. Največje italijanske težave izhajajo namreč iz potrebe po sanaciji javne finance, ki postavlja neizogibne in neodložljive roke in naloge.

Zozitev manevrskega prostora glede na potrebe po finančni resanici je jasno pokazala - ugotavlja Istat - kako omejena in draga je politika

kompromisa, ki jo je morala placati javna bilanca kot ceno za pridobivanje konsenza. V zadnjih 20 letih so se namreč na državno bilanco in torej na javni dolg zgrinjali stroški težkega usklajevanja med narasčajočimi povpraševanji na eni in prav tako narasčajočimi odpori, da bi izdatke placevali z dajatvami, na drugi strani.

Italijani v »zrelih« letih odkrivajo »efekt Florida« in se selijo k obali, kjer jim podnebje ponuja boljše življenjske pogoje, medtem ko stavi priseljencev iz držav, ki niso članice EGS vratlomno narasča in Italijo iz države izseljevanja spreminja v državo priseljencev, ugotavlja Istat v poglavju o ozemlju in prebivalstvu. Tudi lani so se nadaljevali in ok-

repili demografski trendi staranja prebivalstva in upadanja natalitete, medtem ko sta se zelo okrepila pozornost za okolje in boj proti kriminalu, ki se je zmanjšal po številu najhujših zločinov.

Povečevalno steklo Istat odkriva Italijo v teku globokega spreminjanja, z družbo, ki je že v obdobju post »welfare state« (sociološki pojem za državo blaginje, značilno za sedemdeseta leta, op.ur.) in za katero je značilno, da varnost in pravica, ki jih je uvedla in jamčila socialna država, nadomestila kompeticija, vendar ob istocasnem rasti osebne in družinske solidarnosti. Tudi za Italijo je značilen velik razmah volontarizma, solidarnosti in pomoči, osrednja figura tega sorazmerno no-

vega pojava pa je ženska, katere vloge in obnašanje sta se z višanjem izobražbene stopnje in z uveljavljanjem na trgu dela hkrati tudi najgloblje spremenila.

Obdobje gospodarske in družbene krize je vplivalo na oblikovanje nove podobe italijanske družine: iz časov brezskrbne porabe in blagostanja se je skoraj čez noč preselila v čas preudarnosti - sicer ne pretirane, ker je udobnost se naprej zelo cenjena - in skrbi za prihodnost. Družina se zavezuje, da jo v bližnji prihodnosti po vsej verjetnosti čakajo nove zrtve, zato se vrača k varčevanju za »zlato rezervno«. Veli razmah so doživela življenjska zavarovanja in razne oblike varčevanja za integracijsko pokojnino, skupna vrednost pri-

rankov pa kljub vsemu ni doživela pomembnejšega porasta, ker so se dohodki družin lani obcutno skrcili zaradi splošnega priviranja davčnega vijaka. Za konec pa se na videz hudomušna, a za se naprej zelo verna podoba, ki jo Istat riše o moskem: prosti čas se naprej namenja svojim konjičkom in zabavi, doma pa daje več dela kot otroci. Italijanski mož je torej pravi kriz zena, ki so - razpete med službo in domom - gospodinjsko mnogo bolj zaposlene kot tiste njihove kolegice, ki so tudi matere, ne pa žene. Po podatkih Istat porabi poročena ženska brez otrok za gospodinjsko delo povprečno 5 ur in 6 minut, če pa ima samo otroke brez ur...

VOLITVE / SOCIALISTIČNA PRENOVA

»Tersar odraža novo usmeritev«

Glavna tema tiskovne konference so bili predvsem odnosi v PSI na Tržaškem

TRST - »Kandidatura Daria Tersarja ni le pomembna sama na sebi, temveč predstavlja istocasno mocan signal o nasi usmeritvi«. Tako je Ariella Pittoni uvodoma povzela pomen kandidature deželne odbornika Daria Tersarja za nov deželni svet, tokrat na volitvah z »eno preferenco«, in poudarila, da gre ta izbira v smeri prenove, za katero se zavzema širok krog socialistov, vendar pa ne nekaj članov trzaskega vodstva. Glede na razvoj dogodkov je bilo namrec samo po sebi umevno, da bo tudi na predstavitvi kandidata Socialistične prenove za deželni svet vecji del casa odpadel na razlago o notranjih odnosih v stranki, kajti vsi - ne glede na zagovarjanje izključno socialistične liste na pokrajinskih volitvah ali skupne z drugimi naprednimi silami - so se člani PSI.

Razlike med člani iste stranke so precejšnje, ne samo med zagovorniki linije »komisarja« Agnelija, ki skusa predstaviti izključno socialistično listo na pokrajinskih volitvah, temveč tudi med predstavitelji Tersarja za »mocnega deželnega kandidata«. Tako bo namrec velika vecina - razen Tersarja - na pokrajinskih volitvah podprla kandidata Zavezništva

BREDA PAHOR

za Trst Codego, na deželnih pa socialističnega kandidata. Kot so povedali Ariella Pittoni, Fernando Ulcigrai in Anton Giulio Bua, ne gre za nasprotujoče si izbire, temveč za edine možne, ki lahko Trst iztrgajo iz krempljev nazadnjaskih sil, s katerimi del trzaskega vodstva stranke zadnje case isče vse vec stikov. Predstavitve samostojnega kandidata na listi PSI, ce si med drugim tudi omdislamo način, kako je do tega prislo (brez

vsakršne razprave), je nedvoumna podpora kandidaturi Sardosa Albertinija za predsednika Pokrajine, je med drugim dejal Tersar. Ni torej res, da se del trzaskega vodstva ni znal ali zelel opredeliti. Novinarjem je Tersar razdelil tudi svoj program v strnjeni obliki: glavne teme, ki jih nacenja, se nanašajo na gospodarstvo, na reformo pokrajinske uprave (osnovala naj bi se metropolitanska pokrajina, v kateri bi občine ohranile popolno samostojnost), na socialne storitve in zdravstvo in na okolje.

Med včerajšnjo tiskovno konferenco v Časnikarskem krožku (Foto Krizmančič)

VOLITVE / SLOVENSKA SKUPNOST

Za deželno skupščino vidna imena iz kulture

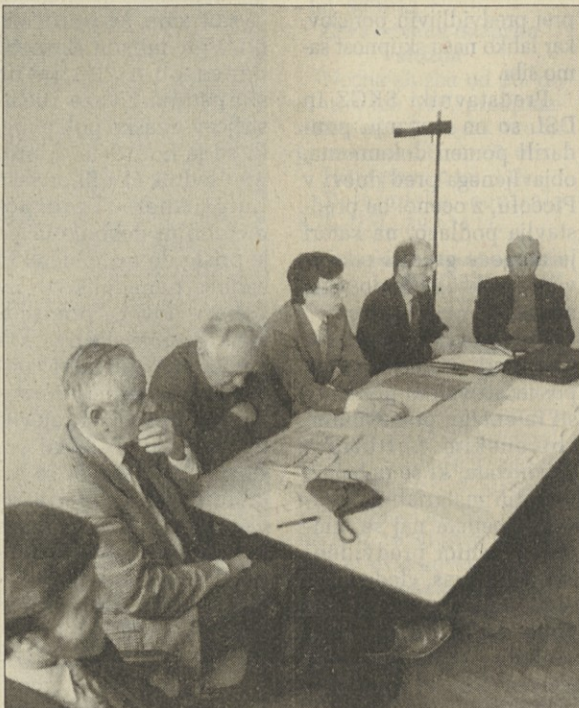
Stranka upa v polni kvorum vsaj v tržaškem okrožju

VLASTA BERNARD

TRST - Slovenska skupnost je trdno odločena, da na deželnih volitvah 6. junija vsaj v Trstu doseže kvorum (13 tisoč glasov) za izvolitev deželnega svetovalca, ki je v skupščini na Trgu Oberdan sedel neprekinjeno že od prvih deželnih volitev leta 1964. Na dlani je torej, kako pomembno je za slovensko stranko, da to mesto ohrani in za ta cilj se je pripravljena mobilizirati, pa ceprav bo morala zanj kar podvojiti svoj tradicionalni volilni

konsenz. Stranka lipove vejice je zato sestavila kandidatne liste z zelo uglednimi imeni iz manjšinskega življenja, zlasti kulturnega. Nosilec kandidatne liste v Trstu, Gorici in Vidmu je sedan sedel deželni svetovalec in deželni tajnik stranke Ivo Jevnikar, na drugem mestu je v Trstu in Gorici Mirko Spazzapan, v videmski pokrajini pa neodvisni Marino Vertovec, medtem ko sta listi za pordenonsko in tolmeško okrožje sestavljeni po abecednem vrstnem redu kandidatov.

Toda pogledimo si kandidatno listo za trzasko okrožje, kjer stranka, kot receno, upa v izvolitev svetovalca. Poleg Jevnikarja in Spazzapana jo sestavljajo Andrej Berdon, Martin Breclj, Alojz Debelis, Ivanka Hergold, Boris Pahor, Josip Pečenko, Anton Petje, Alojz Rebula, Lojze Tul, Vera Tuta Ban in Aljosa Vessel, nekateri od teh kandidatov pa so se tudi osebnostno udeležili včerajšnje predstavne tiskovne konference. Po uvodnih besedah pokrajinskega tajnika SSK Breclja in deželnega tajnika Jevnikarja - ki sta med drugim opozorila, kako nepravilen je ta volilni boj, v katerega je

Kandidati SSk za deželne volitve (z leve): Berdon, Pečenko, Rebula, Jevnikar, Breclj in Petje (Foto Kroma)

manjšina prisiljena, ker ji zastopnost v deželnem svetu ni zajamčena - so svoje kandidatne uteleljili tudi solnik Pino Pečenko, književnika Alojz Rebula in Ivanka Hergold, gledališki umetnik Anton Petje in devinsko-nabrežinska odbornica za solstvo Vera Tuta. Skupni imenovalec, ki jih je vodil pri sprejemu kandidatov, bi lahko strnil v prepričanje, da je napočil pravi trenutek, v katerem moramo Slovenci v Italiji opozoriti na svoj obstoj,

ki ga velik del Trsta - kljub tisoletni prisotnosti slovenskega življa in kulture - preprosto noče videti in priznati. Te kandidatne so tudi izraz hotenja po ohranitvi slovenske stranke in njene zastopnosti v deželni skupščini, saj bi sicer velik del naše narodne skupnosti izgubil referenčno točko, temeljijo pa tudi na prepričanju, da je izbira Slovenske skupnosti izbira njenega dolgoletnega boja za pravico, mir in sožitje.

TRST / GLAVNI ODBOR

ZSKD naj se tvorno vključuje v našo najširšo stvarnost

Čez dva tedna bo občni zbor

DAMIANA OTA

TRST - Prihodnjega 22. maja bo v dvorani Goriske pokrajine 29. redni občni zbor ZSKD. Predsedniki društev in posamezni člani glavnega odbora Zveze slovenskih kulturnih društev so tako na predinočni seji v Prosvetnem domu na Opcinah potrdili predlog predsedstva te najmočnejše zamejske organizacije ljubiteljske kulture na deželni ravni Furlanije-Juljske krajine. Občni zbor bo zadostil predvsem trem bistvenim dolžnostim: predstavil bo obračun opravljenega dela, sprejel oziroma morebiti potrdil splošne smernice delovanja ZSKD in izvolil člane novega glavnega odbora, torej vodstva organizacije.

Daljšje razmisljanje je kot uvod v predinočno srečanje na Opcinah ponudil deželni predsednik ZSKD Ace Mermolja. Zaustavil se je ob številnih tematskih sklopih in prav tako mnogih ravneh delovanja te kulturne organizacije, ki v naši deželi združuje okrog devetdeset društev in interesnih skupin. Mermolja je posebej poudaril vezno nit te razvejane in delovne stvarnosti, ki se prav gotovo najbolj udejanja v kulturi. Zveza slovenskih kulturnih društev bo še dalje

laična organizacija, ki se bo zavzemala za neobremenjen pogled na svet in si v svojem poslanstvu prizadevala za čim ustvarjalnejši in koristnejši odnos s svojimi sogovorniki. Pri tem je Mermolja mislil na odnose s krovno Slovensko kulturno-gospodarsko zvezo, v kateri je ZSKD ena najmočnejših članic, mislil pa je tudi na stike z vsedravnim vodstvom konfederacije ARCI, v katero je ZSKD polnopravno pristopila pred nekaj leti in je od vsega začetka zastopana tudi v vsedravnem svetu. Vse to potrjuje veliko željo ZSKD, da se še dalje, kljub nezamarljivim težavam in oviram, tvorno vključuje v najširšo stvarnost in skuša v njej odigrati aktivno vlogo. Ne moremo se namrec uresničevati zgolj znotraj samih sebe, zato bo ZSKD nadaljevala dialog z italijanskim svetom: tu je Mermolja mislil tudi na številne sodelovalne vezi z italijanskimi organizacijami civilne družbe na posameznih pokrajinskih ravneh. »Bogatejša je smer, ki se skuša soočati, primerjati in povezovati tudi z italijanskim svetom,« je v svojem razmisljanju ugotovil predsednik ZSKD, k temu pa dodal, da prav gotovo sicer to ni najlažja pot.

BENEČIJA / PROSLAVILI BODO 500-LETNICO

Cerkvica sv. Kvirina simbol samostojnosti Beneške Slovenije

Pri njej so shajali beneški veljaki, da bi razpravljali in odločali

RUDI PAVSIC

SPETER - Cerkvica sv. Kvirina pri Spetru, ki je nekakšen simbol samostojnosti Beneške Slovenije, praznuje svojo petstoletnico. V tem okviru je lani Studijski center Nediza pripravil niz predavanj na Benecanskih kulturnih dnevih, ki so bili posvečeni tudi kulturnim stikom med Benecijo in Gorenjsko. Konec tega meseca pa bodo petstoletnico cerkvice sv. Kvirina proslavili s slovesnostjo, ki bo v Spetru.

O sami cerkvici je bilo doslej marsikaj napisanega in povedanega. Ivan Trinko je svoj čas napisal, da cerkvica stoji na razvalinah poganskega templja, posvečenega boginji Diani.

Po Trinkovem zapisu, naj bi cerkvica predstavljala prvo krščansko svetišče, ki je bilo postavljeno na beneskoslo-

venskih tleh. Pri njej je bilo tudi pokopališče, kamor so nosili pokopavat svoje mrlice celo iz takrat avstrijskega Bovca.

Cerkvica pa je znana tudi zaradi tega, ker so se pri njej shajali okoli kamnite mize pod starodavnimi slovenskimi lipami zastopniki vasi iz vseh treh dolin in tu razpravljali o deželnih stvareh, sodili prestopnike in hudodelnike ter ukrepali o javnem redu.

»Dejstvo je,« pravi Trinko, »da tukajšnjim Slovincem je Beneška republika pustila nedotaknjeno posebno upravo in jim podelila več posebnih pravic s pogojem, da ji skrbno varujejo mejo, ob kateri so prebivali. Vsaka vas si je izbrala svojega dekana. Ta

je predsedoval "soslednji", to je skupščini vseh hišnih gospodarjev, ko so skupaj razpravljali o stvareh, ki so zadevale tamkajšnje vasi. Vse vasi pa so bile podrejene dveh glavnima dekanatom: landarskemu za Nadisko in Sovodenjsko dolino, merskemu za Sentlenarsko. Prvi se je imenoval "landarska banka" ali "landarska miza", drugi "merska banka" ali "merska miza". Velika dekana ali sindaka sta predsedovala velikima sosednjima. Za sodniške stvari pa so hišni gospodarji volili vsako leto dvanajst sodnikov za vsako "mizo" ali "banko". Ti so sodili vse, majhne in velike reči. Celo morilci so prisli pred njihovo sodišče.

Obsojenci, ki bi bili hoteli vložiti priziv, bi se bili morali obrniti iz svoje deželice na cedajsko sodišče. Slovenci pa niso hoteli vedeti za tujce, ampak hočeš nočeš so se prizivali od ene na drugo "mizo" ali "banko".

Zastopniki obeh glavnih dekanij so se shajali za skupne stvari k skupnim sejam enkrat ali po potrebi večkrat na leto ravno pri omenjeni cerkvici sv. Kvirina.

Taka je bila organizacija Beneške Slovenije, dokler ni prišla pod avstrijsko vladno. Ta pa je odpravila vse to in osnovala sedanje občine in občinske svete. A ljudstvo se spominja se sedaj nekdanjih "soslednj" in se sedaj jih ima tu in tam v navadi, ko gre za kako posebno vasko vprašanje.

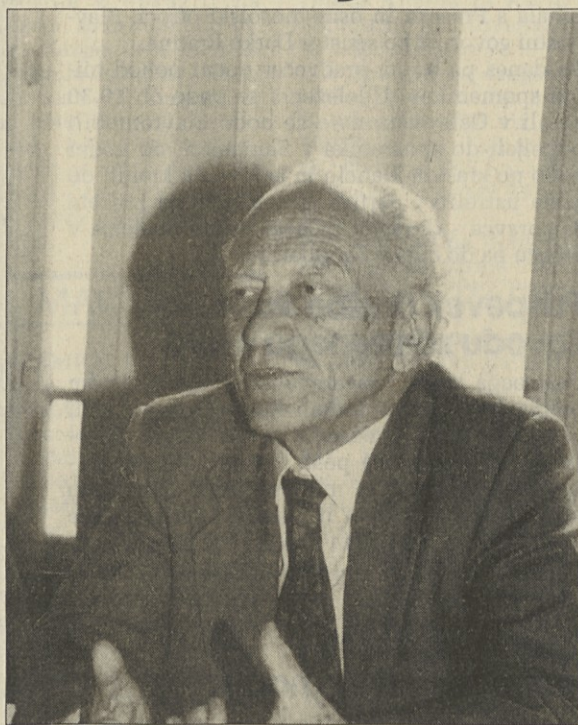
Cerkvica sv. Kvirina pri Spetru

VOLITVE / LUCIO LIBERTINI V TRSTU

SKP bo strogo v opoziciji

TRST - Stranka komunistične prenove je včeraj na svojem sedezu v Ul. Tarabocchia predstavila kandidatne liste za deželne in pokrajinske volitve. Predstavilo jih je pokrajinsko vodstvo s Faustom Monfalcom in Jurijem Cancianijem, na predstavitvi pa je bil prisoten tudi strankin vsedravnajni tajnik Lucio Libertini, ki je v poznih popoldanskih urah skupno z drugimi kandidati SKP govoril tudi v Miljah. Naj takoj zabeležimo, da bosta Fausto Monfalcon in Dennis Visoli nosilca list za volitve v deželni, oziroma v pokrajinski svet.

Predstavniki SKP so sicer poudarili, da so se soočali tudi z drugimi strankami leve, povsod, z izjemo Orlandove Mreže, pa so naleteli le na zapore. Na pogajanja so se podali na osnovi programa, vtis pa so imeli - tako so včeraj dejali na tiskovni konferenci - da teh strank programi ne zanimajo. Zato je SKP prišla do zaključka, da Trst potrebuje močno opozicijo in s takimi programi se bo zato predstavila v volilni kampanji. Listi SKP sestavljajo skoraj izključno ljudje, ki izhajajo iz delavskih krogov in ki torej dobro poznajo najosnovnejše probleme prebivalstva. Ostre kritike so izrazili proti Ciampiievi vladni in ukrepom, ki jih namerava sprejeti, ker bodo po mnenju SKP v največji meri prizadeli najrevnejše sloje. SKP torej napoveduje ostro opozicijo.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZIT d.d. Založništvo trzaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. - Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZIT, Trst
Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajo naročninske službe

Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418

Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-533723 fax 0481-532958

Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publisti

tel. 040-7796611, fax 040-768697

Italija: podružnice SPI

Slovenija: Studio Vista - Ljubljana

tel. 061-133244 int. 38, fax 061-224943

Cene oglasov

Italija: 1 oglasni modul (sirnina 1 stolpec, visina 42 mm) 80.000 LIT,

financin in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi

850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.200 LIT - 45 SIT

Naročnina za Italijo: letna 315.000 LIT

za Slovenijo: mesečna 1.300 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,

Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu st. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

SREČANJA / SKGZ IN DSL

Potreba po novi politični viziji

Oblikovati je treba široko napredno zaveznitvo

Na skupnem sestanku sta delegaciji Trzaskga pokrajinskega odbora SKGZ in slovenske komisije DSL ocenili, da je utrjevanje večinskega sistema z referendumom po vsej državi naletelo na široko odobravanje, kar je značilno za slovenske volilce, čeprav je tudi drugačen odgovor na referendumski pokazal, da bodo v Sloveniji pristoja zakrbljenost za možnosti bodoče prisotnosti predstavnikov manjšine v izvoljenih telesih.

SKGZ in DSL soglasata, da potrebuje ob velikih spremembah celotna slovenska narodnostna skupnost novo politično vizijo in je nujno, da se dejavno vključi v reorganizacijo italijanskega političnega sistema, da bodo v njem našla primerno stopnjo občutljivosti tudi majšinska vprašanja. Nasa skupnost mora od države soglasno zahtevati zajamčeno zastopstvo v izvoljenih telesih, ob junaških volitvah pa je potrebno storiti vse, da se izkoristijo realne možnosti za izvolitev slovenskega predstavništva v deželni svet.

Predstavniki SKGZ in DSL so namenili posebno pozornost pokrajinskim volitvam na Trzaskem, kjer se je desničarski blok strnil ob viziji nacionalistične zaprtosti, v prepričanju, da predstavlja v mestu hegemonistično silo. Za Slovence je torej bistvenega pome-

na prispevati k oblikovanju širokega naprednega zaveznitva, ki lahko prepreči uveljavitev desničarskih sil in izvolitev njihovega kandidata za predsedniško mesto trzaskga pokrajine.

Delegaciji sta glede bodočih volitev tudi soglasali z oceno, da gre sele za začetek novega volilnega procesa, pri katerem je potrebno gledati na perspektivo manjšine dlje od volitev samih. Zaradi tega bi bilo dobro, če se med Slovenci ne bi razvemale pretirane polemike in delitve, pomembnejši sta v tem trenutku strpnost in zavest, da bo nasa skupnost v bodočnosti povsem logično potrebovala cim tesnejšo povezanost, da se lahko uveljavlja kot integralen del okolja, v katerem živi. Ni dobro iskati se vna-

prej predvidljivih porazov, kar lahko našo skupnost samo šibi.

Predstavniki SKGZ in DSL so na srečanju poudarili pomen dokumenta, objavljenega pred dnevi v Piccolu, z oceno, da predstavlja podlago, na kateri je mogoče graditi pozitiven preoket za bodočnost mesta.

SKGZ in DSL sta nadalje izrazili soglasje, da gre posvečati veliko pozornosti in energij pomembnim slovenskim kulturnim ustanovam, ki se nahajajo v hudih materialnih težavah. Obenem naj se cimprej uresniti predvideni zakon za Kras, glede katerega prihaja v zadnjih dneh do neupravičenih zapletov, ki jih povzroca trzaska občina.

Volitve - liste nared

Danes opoldne se bo na trzaskem prizivnem sodišču končalo sprejemanje kandidatnih list za pokrajinske volitve.

Trzaska federacija socialistične stranke se je v tiskovnem sporočilu obregnila ob vse, ki so naznanjali, da ta stranka ne more in more zbrati zadostnega števila podpisov za predstavitev svoje liste, in pojasnila, da so bili podpisni zbrani že v četrtak.

Nova volilna skupina Zaveznitvo za Trst, ki je

pod istim simbolom združila predstavnike iz vrst republikancev, zelnih, katoličanov, socialistov in Demokratičnega zaveznitva, je v petih dneh zbrala 1.900 podpisov in bo predstavila svoje kandidate v ponedeljek ob 9.30 v Cankarjevem krožku (Korzo 13), kjer bo njen program obrazložil glavni kandidat Franco Codega.

Včeraj pa so svojo listo za deželne volitve predstavili Zeleni; na prvem mestu je Paolo Gherisina.

INDUSTRIJCI

Danes splošna javna skupščina

Kot smo že poročali, bo v gledališču Rossetti danes ob 10.30 javna skupščina Zveze industrijev trzaskga pokrajine, ki se je bo udeležil tudi predsednik Confindustrie Luigi Abete. Pred pomembnim dogodkom pa je prišlo do male afere, ki zadeva ponedeljkovo izvolitev novega predsednika organizacije trzaskih podjetnikov na mesto dosedanjega predsednika Piera Toreselle. Krajevni tisk je namreč objavil vest, po kateri naj bi se bil izbrani kandidat v zadnjem trenutku odpovedal kandidaturi in tako ustvaril veliko zmedo v trzaski zvezi industrijev.

Le-ta pa je včeraj na tovrstno poročanje odgovorila z zanikanjem in obzaložanjem, ker »dezinformacija prihaja prav od časopisa, katerega lastništvo je del sistema Confindustria« (Il Piccolo, op.ur.).

Zveza industrijev vsekakor zagotavlja, da je bil kandidat za novega predsednika - tako kot določa statut - določen že pred časom. 4. maja pa je kandidatura potrdil tudi izvršni odbor organizacije, ki jo bo kot edino predstavil volilni skupščini.

Rezerva glede imena - zaključuje tiskovna nota - pa izraza spoštovanje do volilcev in zaščito pred morebitnim vmešavanjem od zunaj.

DEVIN-NABREŽINA / RESOLUCIJA

Za boljše javne prevoze v občini

Občinski svet soglasno sprejel resolucijo

Kriz s prevozi v devinsko-nabrežinski občini. Zadeva ni nova, »aktualna« je vse od takrat, ko so avtobusi konzorcija ACT prevzeli mesto avtobusov nekdanjega »pionirskega« prevoznega podjetja La Carsica. Odtelej je bila prevozna služba le dvakrat tehno dopolnjena: s povezavo z Medjo vasjo in s povezavo s Slivnom.

Za javne prevoze v tej najbolj zahodni občini trzaskga pokrajine skrbijo kar štiri podjetja ali družbe: ACT, SAITA, APT in Italijanske železnice. Kriz je prav v tem, da je tolikratna obilica »prevoznikov« v obratnem sorazmerju z usklajenostjo in funkcionalnostjo prevozov, ob tem pa je se ogromna razlika med posameznimi prevoznimi tarifami.

Med vsemi pomanjkljivostmi bodeta v oči predvsem dve: pomanjkanje povezav med posameznimi vasi in občini ob praznikih in pomanjkanje povezave med Trstom in zahodnim predelom občine v večernih urah.

Ob koncu leta bo podjetju SAITA zapadla koncesija za opravljanje prevozne službe. Ob tem se Občini ponuja lepa priložnost za preureditev javnih prevozov, kar naj bi zadevalo izključno prevozno službo podjetja ACT. Občina je le-to že izkoristila. Njena pristoj-

na komisija je izdelala dva predloga - kratkorocnega in srednjorocnega - za izboljšanje prevozne službe, ki ju je v četrtak zvečer občinski svet soglasno odobril z ustrezno resolucijo o reviziji javne prevozne službe v občini.

Kratkorocni predlog predvideva možnosti za omejitve finančnih stroškov. Nekaj sredstev bi lahko prihranili z omejitvijo števila voženj na progi st. 44 na odseku Nabrežina Center - Nabrežina Postaja. To progo »pokriva« tudi avtobus st. 43, zaradi česar bi lahko nekaj voženj (sedem do osem) avtobusov st. 44 »zaustavili« v Nabrežini. Ukinili bi lahko nadalje dve do štiri vožnje avtobusa st. 44 sredi dopoldneva in sredi popoldneva, ker so takrat le malo izkoriščene.

S »prisparanimi« stroški bi lahko okrepili potrebne povezave med Sestljano, Devinom in Trstom in povezave med vasi ob praznikih. Glede nočnih povezav bi bilo treba vzpostaviti vožnjo iz Trsta med 23. in 24. uro s podaljšanjem proge st. 36 (po obalni cesti) ali st. 44 do Stivana. Poleg tega bi lahko tudi navadni potniki koristili vožnjo proge st. 60, ki odpelje ob 22.15 iz stivanske papirnice (sedaj je rezervirana le za osebe papirnice).

Glede povezav ob praznikih bi bilo primerno podaljšati 4 ali 6 voženj na progi st. 44 do Stivana, da bi tako vzpostavili nekaj povezav med Devinom in Sestljano in Nabrežino.

V srednjorocnem nacrtnu so izpostavljeni predvsem tri predlogi: podaljšanje proge st. 44 do Sestljane; vzpostavitev povezave ACT med Trstom in Stivanom po obalni cesti; odkritve proge st. 23, ki bi jo lahko nadomestili ali dopolnili z občasnimi povezavami.

To so skratka predlogi devinsko-nabrežinske občine za ureditev javnih prevozov na svojem teritoriju.

Občinski mozje so opravili svoje: nakazali so tehtne rešitve. Od avtobusnega podjetja bo sedaj odvisno, kaj, kako in kdaj bo ustreglo željam in potrebam prebivalstva.

DEVIN-NABREŽINA

Starši in otroci so zahtevali jasli v Devinu

Občina že pripravila načrt

V četrtak zvečer se je na devinsko-nabrežinskem zupanstvu zbrala pred sejno dvorano neobčajna množica. Skupina mamic in otrok (bili so večinoma Istrani) je zahtevala od zupana »pojasnila« o otroških jaslih, ki naj bi jih uvedli v Devinu. Zupan Caldi je po uvodnih sporocilih svetovalcem za kratek cas prekinil občinsko sejo, da bi prisotne seznanil s »projektom« otroške jasli. Cez kake cetrt ure so mladi občani zapustili občinsko poslopje vidno zadovoljni: zagotovila občinske uprave so jih očitno pomirila.

»Mladi starši so prišli na zupanstvo, ker niso bili seznanjeni ali pa so bili napačno seznanjeni o nacrtnu za uvedbo otroških jasli v Devinu,« je po sestanku povedala odbornica za solstvo, kulturo in

sport Vera Tuta Ban. »Povprasevanje za jasli je bilo precejšnje, tudi zato, ker v Trziču ne sprejemajo več malčkov. Trst pa je oddaljen in tudi drag. Občina se je zato odločila, da uredi jasli v tretji stavbi otroškega vrta v Devinu. Prostor naj bi zadostoval za 18 otrok od 1. do 3. leta starosti, v jaslih naj bi zaposlili štiri vzgojiteljice, struktura pa naj bi zaenkrat sprejela tako slovenske kot italijanske otroke,« je obrazložila odbornica.

Občina je v roku (do 28. februarja letos) predložila ustrezni načet na Dezelu za ureditev prostorov. Služba je odvisna prav od Dezele, saj le-ta pokriva 80 odstotkov vseh stroškov. Po predvidevanjih naj bi Dezelu odobrila načet v teku junija, zatem se bodo lahko začela preurejevalna dela. Obdobnica Tutova je ob tem omenila se, da je Občina že večkrat povabila starše na sestanek o jaslih, obisk staršev pa je bil pod vsako kritiko (en prisoten!).

Naj bo kakorkoli že, zupan in starši so se dogovorili, da bo v kratkem delegacija občinske uprave in staršev zaprosila za sestanek z odgovornim deželnim odbornikom Brancattijem, na katerem naj bi mu obrazložili svojo zahtevo (in potrebo) po jaslih.

NOVICE

Danes pohod jutri proslava v Zgoniku

Pred občinskim spomenikom padlim v narodnoosvobodilnem boju v Zgoniku, ki je bil v noci na 1. maj tarca fasistične provokacije, bodo jutri ob 11. uri proslavili 48-letnico osvoboditve izpod nacifasizma. Na prireditvi, ki so jo pripravile zgoniška občinska uprava in krajevne družbeno-politične organizacije, bodo nastopili mešani pevski zbor Rdeca zvezda iz Saleza, Godba na pihala s Proseka in osnovnosolski otroci. Slavnostni govornik bo senator Darko Bratina. Ze danes pa bo na predvečer nočni pohod mimo spomenikov. Udeleženci se bodo ob 19.30 zbrali v Gabrovcu, nato se bodo z avtomobili odpeljali do spomenika v Samatorci, od koder bodo po kraskih klancih in kolovozih krenili do kraja ustrelitve partizanskega učitelja Lojzeta Kokoravca - Gorazda in nato mimo obeležja v Salezu pa do cilja v Zgoniku. (bs-)

Prispevek družbe Sasa Zavodu združenega sveta

Delegacija trzaskga zavarovalnice Sasa z njenim predsednikom Leonardom Buonvinom na celu je izročila včeraj predsedniku devinskega Zavoda združenega sveta posl. Corradu Belciju prispevek v višini 27,5 milijona lir. Z njim bodo omogočili pripadnici italijanske narodnostne skupnosti na Hrvaškem Ani Sencic (rojeni pred 18. leti na Reki) obiskovanje te prestižne mednarodne sole.

Spet so se znesli nad slovenskimi napisi

Desničarski skrajneži so se spet izkazali s svojo nekulturnostjo. Tokrat so se znesli nad dvojezicno oznako kraja v Devinu. Kot je razvidno na fotografskem posnetku (foto Krizmncic), so z letaki novofasističnega gibanja MSI preplepili slovenska napisa »Devin« in »občina Devin-Nabrežina«.

Kdo natančno so avtorji tega klavrnega podviga, ni znano, menimo pa, da se ne motimo, če recemo, da bi krajevnim organom javne varnosti ne smelo biti težko odkriti njihovo istovetnost. Devin in okoliške vasi niso tako veliki, da bi ne vedeli, kdo je kdo, in predvsem kdo stalno rovari proti omikanemu sožitju med Italijani in Slovenci v devinsko-nabrežinski občini.

POEZIJA / SREDI ZEMLJE SREDOZEMLJE

Kravosovih 50 let med »lepimi ljudmi«

O knjigi in avtorju je govoril Tone Pavček

Blizina morja, istrski melos in prijateljsko vzdušje: to je bil okvir - najprimernejši tudi po oceni slavljenca - včerajšnje predstavitve pesniške zbirke Marka Kravosa, ki s tem slavi svojo petdesetletnico. Izdaja zbirke Sredi zemlje Sredozemlje je bila namreč, kakor sta včeraj v klubu Sirena poudarila tako založnik Jaro Mihelac kot tudi Tone Pavček, ki je knjigo uredil, zamisljena kot »darilo« Kravosu ob njegovem življenjskem jubileju. Pavček, ki je napisal tudi spremno besedo k zbirki, je včeraj se enkrat povzel glavne značilnosti Kravosove poezije in pri tem izpostavil vpliv Mediterana na tega in druge primorske ustvarjalce. Njihov delež je velik, nepremisljiv - je zatrdil Pavček - drugače bi bili Slovenci mnogo bolj zaprti. Po zvoku istrskih sopel - prireditelj je začel in zaključil duo Pisci - pozdravu gostitelja, založnika in urednika zbirke je beseda seveda pripadla Marku Kravosu, ki je najprej izrazil zadovoljstvo, da proslavlja svojo petdesetletnico - pravzaprav manjka se nekaj dni - med »lepimi ljudmi«, ki so prišli v Barkovlje tudi zato, ker ljubijo slovensko besedo izreceno na poetičen način. Zbirke številnim prisotnim ni mogel pokloniti - med drugim je opomnil tudi na težave domače založniške hiše - zato pa je za zbrane pripravil pravljico za mlade in starejše bralce, saj so je danes vsi potrebni. (bip)

Tone Pavček in Marko Kravos med predstavitvijo (f. Ferrari)

JAVNA RAZPRAVA / V GREGORČIČEVI DVORANI NA POBUDO DRUŠTVA EDINOST

Ne smemo dopustiti, da bi nam kratili pravice!

Prof. Samo Pahor je spregovoril o tem, kako lahko sami izbojujemo javno rabo slovenskega jezika

Pomagaj si sam: pod tem geslom je bila predsi - nočnim v Gregorčičevi dvorani javna razprava o tem, kaj lahko ukrenemo kot pripadniki slovenske narodnostne skupnosti v Italiji za to, da nam ne bi oblasti kar naprej poizkusale kratiti se tistih nekaj priznanih nam pravic glede uradne rabe slovensčine. Debatni večer je priredilo družbeno-politično društvo Edinost, uvodoma pa je spregovoril prof. Samo Pahor.

Opozoril je, da mora biti nasa javnost oziroma vsakdo izmed nas neprestano buden. Ne samo, za-

dolženim oblastnikom moramo postavljati nove in nove zahteve, kajti delo, ki ga opravljajo v tem pogledu nekatere politične stranke in pa naše krovnne organizacije, nikakor ne zadošča. Ne samo, z zahtevami o strogi rabi slovenskega jezika na obrazcih za dohodkovno prijavo, na volilnih razglasilih in se v marsikaterem drugem primeru moramo pohititi, ker je ravno zdaj čas za to, je spodbudil prisotne prof. Pahor in nam povedal, da namerava društvo Edinost takšne debate prirediti se v drugih naših sredinah.

BIO EST / NA TRGU SV. ANTONA

Danes in jutri v Trstu prodajna razstava naravnih izdelkov

Zvečer nastop Stu ledi in Piščacev

Kakor smo že napovedali, se bo odvijala danes ob 15. do 22. ure in jutri neprekinjeno od 9. do 17. ure na Trgu sv. Antona v središču mesta prodajna razstava naravnih prehranskih izdelkov in drugih izdelkov z nazivom Bio Est, ki jo prireja ekološki center Anita s sodelovanju z zupanstvom. Slo bo za prvo tovrstno pobudo v srednjem merilu, ki naj bi opozorila javnost na raznolike nevarnosti kemične obdelave zemeljskih sadov in raznovrstnega uporabnega materiala, tako tudi sintetičnih oblačil in lakov.

Med manifestacijo se bodo odvijale javne debate o biologiji, biodinamiki idr., a drevi ob 20.

uri bo na sporedu nastop daleč naokoli znane Trzaskga folklorne skupine Stu ledi in izvornih ljudskih godcev Piščaci iz Istre, ki s starimi glasbami izvajata slovenske, hrvaške in italijanske ljudske vize od nekdanj. Animator Roberto Leopardi pa bo kratkocasil otroke.

Spomin na sovjetske parizane

Danes ob 10.30 bo na bivešem vojskem pokopališču v Ul. della Pace svečanost v počastitev spomina na sovjetske partizane, ki so padli v boju za osvoboditev Trsta.

DOLINA / MAJENCA

Češnja bo danes ponoči obrodila pomaranče...

Sinoči so slovesno odprli dve umetniški razstavi - Danes tudi odprte vinske razstave

DAMIANA OTA

Po četrtkovi predstavitvi knjige »L'albero del maj« Borisa Pangerca se majenca sedaj nadaljuje po vsakoletnem obredju. Predstavitev novega knjižnega dela o starodavnem ljudskem običaju je letos ponudila res ugleden uvod v to vasko praznovanje. Sinoči pa se je kulturno dogajanje nadaljevalo z odprtjem dveh umetniških razstav v Dolini. Kot po navadi je namreč domače Kulturno društvo Valentin Vodnik priredilo razstavo del likovnih umetnikov iz Brega. Letos se ta pobuda uokvirja v praznovanje 115-letnice ustanovitve društva, kot je v

uvodnem pozdravu podčrtal predsednik David Bandi. Za lepo vzdušje so poskrbele pevke ženske skupine Stu ledi, ki jih vodi Tatjana Blokar in so z ljudsko pesmijo opomnile vrednost tudi ljubiteljske likovne umetnosti. Gošnje Galerije Torkla so Stano Zerjal, Zdenka Ota, Ingrid Slama, Tanja Parovel, Wilma Orel, Evgen Pancrazi, Mirko Hrvatic, Mitja Zonta, Milos Tul, Pia Ciliberti, izjemoma sodeluje tokrat tudi Demetrija Cej. Poleg slikarjev se na letosnji majenci predstavljajo občinstvu se obrtniki umetniki, člani Slovenskega deželnega gospodarskega združenja. Tako bodo do prihodnjega toka v cerkvi sv. Martina na ogled izdelki umetniške obrti Gabrijele Ozbic, Magde Starec, Pavla Hrovatina, Petra Malalana, Silve Bogatec in Bogomila Doljak.

Danes je ob 18. uri na vrsti otvoritev in nagajevanje 37. razstave domačih vin, ki jo prireja Občina Dolina. Danes pa se začena tudi najpristnejši, ljudski del praznika: zacejanje se namreč carobni obred postavljanja maja. Ze od jutra so na delu predvsem mladi Dolincani, zvečer pa se jim bodo pridružili se starejši. Vso noc bodo delali, da bo jutri, ob skorajšnji zori okraseno drevo le pokonci in bo pod njim zapela pesem...

KNJIGE / PROF. SILVO FATUR - SLOVENSKA LEPOSLOVNA KNJIŽEVNOST

Predstavitev novega literarnega priročnika

V sredo na pobudo Slavističnega društva Trst

V sredo, 5. maja, je Slavistično društvo predstavilo v Gregorčičevi dvorani nov literarni priročnik profesorja Silva Faturja. Čeprav je bilo srečanje zamisljeno v prvi vrsti kot informacija profesorjem slovenske pred vsakoletno izbiro učbenikov, se ga je udeležilo tudi lepo stevilo trzaskih piscev literarnih antologij, univerzitetnih profesorjev in ravnateljev, ki Faturja poznajo po eni strani kot avtorja učbenikov za slovensko književnost ter strokovnih člankov s področja književne metodike, po drugi strani pa kot dolgoletnega svetovalca za slovenske sole v Italiji in kot priljubljene slovenistične mentorja.

Avtorja in njegovo zadnjo knjigo, ki je izšla leta 1992 pri mariborskih Obzorjih, je predstavila Marija Cenda. Po uvodni ugotovitvi, da knjiga ni namenjena samo solski rabi, ampak tudi širšemu krogu bralcev, je delo razčlenila in izpostavila prvine, ki jih nudi profesorju in dijaku. Posebej je opozorila na tehtni delež veznega teksta, s katerim Fatur opozarja na ključne teme v razvoju slovenske književnosti in uči odkrivati slogovne posebnosti posameznih piscev. Ta tekst je Faturjevo izvorno delo, saj se avtor ne omejuje na povzemanje z znanih razlag in pogledov, ampak z

Prof. Silvo Fatur (f. Križmančič/KROMA)

lastnimi spoznanji mestoma popravlja stereotipne oznake. Za ponazoritev svoje ocene, da ima Fatur do slovenskega leposlovja izviran pristop, je Cendova izbrala nekaj značilnih odlomkov veznega besedila, ki jih je prebrala Matejka Maver.

V predstavitvi je bilo poudarjeno, da je Fatur nekonvencionalen tudi pri izbiranju besedil za antološki del knjige in da se pri tem "odmika od ustaljene predstave o reprezentativnosti besedil". Zajeto gradivo je številno in bogato: vključuje 79 avtorjev od Valentina Vodnika do Florjana Lipusa in 132 besedil. Se posebej pa se je Cendova strinjala z

izborom sodobne književnosti, ki obsega tretjino dela in predstavlja tudi zamejsko, izseljensko in zamočano književnost. Med izbrana besedila so vključeni npr. odlomki iz Alojza Rebule in Borisa Pahorja, iz Bartolovega Alamuta, pesmi Miroslava Košute in Berta Pribeca, predstavnika primorskih izseljencev, poleg izbora iz del koroskih književnikov, emigrantov Karla Mauerserja in Zorka Simčica ter dolgo zamolcanih pesnikov Balcantica in Hribovska. M. Cenda je opozorila tudi na dejstvo, da so zamejske publikacije enakovredno navedene med strokovno literaturo, "zaradi cesar je knjiga se bolj simpatična,

obzorje slovenske ustvarjalnosti pa pravice je zarisano".

Nato je spregovoril o predstavljeni knjigi, o njenem mestu med ostalimi svojimi deli in v slovenski produkciji književnih učbenikov avtor sam. Pri tem je izpostavil spoznanje, da mora biti književni učbenik tak, da bo učenca spodbujal k branju.

V diskusiji, ki je sledila, so si bili razpravljalci (med njimi so bili nekateri pisci antologij) edini, da sta pomembni lastnosti uspešnega književnega učbenika osebni pristop, ki naj se kaže v izboru in interpretaciji literarnih besedil, in jezikovni slog, ki naj učenca motivira za branje in studij književnosti. Faturjeva knjiga ima obe lastnosti. Glede avtorjevega esejističnega sloga pa je bilo rečeno, da je inovativen, ker izstopa iz slovenskih slogovnih sablon.

Ob koncu srečanja je predsednica Slavističnega društva Majda Kaučič opozorila se na društvene dejavnosti, ki se bodo zvrstile v maju. Najprej je to svečana podelitev nagrad za uspeh na republiškem tekmovanju za Cankarjevo priznanje. Trzaski dijaki so se sicer na tekmovanje ponovno dobro uvrstili (o rezultatih bomo poročali), vendar udeležba upada. Ker je priprava na tekmovanje pomemben del pouka slovenskega jezika in ker je uspešnost naših dijakov na tekmovanju v Sloveniji tudi preizkusni kamen za živost zamejske sole, nacrtnje Slavistično društvo za jesen sestanek vseh trzaskih in goriskih profesorjev slovensčine, na katerem bi se domenili, kako motivirati profesorje in dijake, da bi postalo tekmovanje bolj množično.

27. in 28. maja bodo vsakoletni Primorski slovenistični dnevi, in sicer tokrat v Ajdovščini. Temi, o katerih se bo na posvetu govorilo, sta Danilo Lokar in vloga narečja pri pouku slovensčine. Ker je prvenstveni cilj posveta strokovno povezovanje slovenistov z obeh strani meje, da bi se drug od drugega učili, je predsednica povabila profesorje k čim večji udeležbi.

Nazadnje je M. Kaučič-Baša opozorila na pomemben dogodek v soorganizaciji Slavističnega društva in Društva slovenskih izobražencev, na predstavitev znanstvenega dela dr. Francke Premk Korenine Trubarjevih psalmov, ki prinaša nova spoznanja o zgodnjih slovenske književnosti in bo 10. maja v Trstu. (mc)

tudi "Turmmusic" nemškega skladatelja Johana Christopera Pezela (1639-1694), ki je bil med drugim tudi mestni piskar v Leipzigu. Skupina bo občinstvu predstavila se "Pas redublé et marche" italijanskega skladatelja Luigija Cherubinja in uverturo operete "H.M.S. Pinafore" angleškega skladatelja Arthura Sullivana (1842-1900). Spored dopolnjujejo "Miniature" Hidas, "Suite bretonne" Guigouta ter "Greensleeves" anonimnega skladatelja.

Koncert bo kot ponavadi jutri, 9. maja, ob 10.30 v Prosvetnem domu na Opcinah.

OBČNI ZBOR / POROČILO PREDSEDNIKA IVANA KRIŽMANČIČA

Delovanje Zadrúžnega pašnika v Bazovici

V središču pozornosti agriturišni projekt, ki naj bi ga uresničili na jurskih zemljiščih

Pred dnevi so se v bazovski kinodvorani zbrali člani Zadrúžnega pašnika v Bazovici na rednem obnem zboru. V imenu upravnega odbora je uvodno poročilo podal predsednik Ivan Križmančič, ki je obnovil dejavnost zadruge v zadnjem letu, pa tudi nakazal glavne smernice za bodoče delovanje.

Križmančič je v svojem poročilu posvetil glavno pozornost projektu, da bi na bazovski gmajni razvili agrituriščno dejavnost z rejo goveda in drobnice. Struktura naj bi nastala na ju-

sarskih zemljiščih in v ta namen je vodstvo zadruge tudi že zaprosilo domači jurski odbor za odkup 2 hektarov površin in za najem nekaj desetnih drugih hektarov. Jurski odbor na prošnji se ni odgovoril, projekt pa zdaj pretresa dezelnata ustanova za razvoj kmetijstva (ERSA) z namenom, da bi preverila zlasti njegovo gospodarsko obstojnost. Križmančič je povedal, da bi morali objekt zgraditi tudi s sredstvi iz zakona st.16 iz leta 1992, napovedal pa je, da bo v doglednem času sklical javno razpra-

vo o tem nacrtu, na katero bodo povabljene vse pristojne javne uprave in ustanove, od Občine Trst do Kmečke zveze in Zveze neposrednih obdelovalcev.

Predsednik je v uvodnem poročilu omenil tudi pomembno novost v življenju zadruge, namreč to, da je v zadnjih casih začela delovati tudi kot podjetje, ki prevzema raznovrstna dela na trzišču. Tako je pred kratkim prejela od trzaskih občinskih uprav nalogo, da obnovi nekatere kalle na Vzhodnem Krasu. Križmančič je v svojem

poročilu omenil tudi raznovrstne pobude, ki jih je upravni odbor Zadrúžnega pašnika v Bazovici spjel v zadnjih casih, v glavnem za rešitev nekaterih problemov, ki zadevajo celotno bazovsko skupnost.

V razpravi, ki se je razvila, je največ pozornosti bilo namenjeno agriturišnemu projektu. Naposled pa so udeleženci občnega zbora odobrili tudi obračun za minulo poslovno leto ter proračun za tekoče leto. Za odobritev so glasovali vsi, razen enega, ki se je vzdržal.

KD VALENTIN VODNIK DOLINA, 8., 9., 10., 11. maja 1993 MAJENCA '93

Danes, 8. t. m., ob 18. uri otvoritev razstave vin in nagrajevanje; ob 20. ure dalje vso noč postavljanje MAJA.

Jutri, 9. t. m., ob 16. uri pričetek kulturnega sporeda: koncert Pihalnega orkestra BREG in nastop folklorne skupine LANCOVA VAS s Ptujja; ob 19. uri prihod PARTERJEV in PARTERC ples z ansambлом VRTNICA.

V ponedeljek, 10. t. m., ob 20. ure dalje ples z ansambлом AVIA BAND.

V torek, 11. t. m., ob 18. uri koncert Pihalnega orkestra BREG; ob 19. uri slovesno poldiranje MAJA; ples z ansambлом HAPPY DAY

DVORANA MLADINSKEGA KROZKA: vodena pokušnja razstavljenih vzorcev vina ob sodelovanju Trzaskih enogastronomskih skupine.

GALERIJA TORKLA IN CERKVIŠKA SV. MARTINA: razstavi umetniških del OBCINA DOLINA prireja

XXXVII. RAZSTAVO DOMAČIH VIN z ljudskim ocenjevanjem

Otroški pevski zbor
F. Venturini

vabi na
**KONCERT
OB 10-LETNICI
DELOVANJA**
danes, 8. t. m., ob 20. uri
v gledališču F. Prešeren
v Boljuncu

ROJSTVA, SMRTI
IN OKLICI
RODILI SO SE: Mattia Polese, Matteo Tritta, Marco Delise, Michael Stefanin.

UMRLI SO: 75-letni Pietro Bernazza, 71-letna Maria Radoslaw, 85-letna Nerina Moro, 81-letna Lidia Vouk, 82-letni Bortolo Ruz-zier, 88-letna Anna Malinac, 93-letni Oscar Cherac-cic, 61-letna Silvana Saba, 71-letna Miranda Capuri.

OKLICI: uradnik Massimo Pacini in uradnica Cristina Melossi, elektrotehnik Roberto Ricciardi in socialna delavka Rosanna Missan, uradnik Paolo Faraguna in dipl. bolničarka Sandra Cialdella, mehanik Giuseppe Lombardi in točakja Roberta Proietto-Petrullo, trgovec Edoardo Male in uradnica Alessandra Pituzzi, laboratoristi tehnik Demetrio Calligaris in učiteljica Sonia Vanna Gerolmich, pek Maurizio Gleria Sossi in trg. pomočnica Cristina Gombi, uradnik Nevio Battistuta in uradnica Elena Giurco, animator Bruno Leghissa in trgovka Lorian Taboga, delavec Sergio Mislai in delavka Adriana Brandolin, brezposelni Alessandro Mistero in brezposelna Raffaella Gioghi, uradnik Fulvio Cosutta in uradnica Pia Saba, trgovski agent Corrado Mastrofilippo in uradnica Claudia Roman, specializiran delavec Giuseppe Pusateri in brezposelna Salvatrice Cucchiara, mehanik Adriano Callegaris in studentka Enkeleida Shiroka, trgovec Paolo Ruzzier in trgovka Cristina Braicovich, delavec Edi Saba in brezposelna Marina Ciolli, tehnik Stefano Reia in uradnica Elena Rutter, natakator Giorgio Viezzoli in natakarka Patrizia Perozzi, stavec Bruno Di Fazio in brezposelna Morena Cilicari, specializiran delavec Roberto Micali in trg. pomočnica Cristina Baldini, avtolicar Bruno Bertossa in trg. pomočnica Tanja Bencina, barist Sergio Pecchiar in brezposelna Corrada Abbattista, zdravnik Benedetto Petralia in logopedinja Laura Maria Porcelli, mornar Fabio Lucari in trg. pomočnica Paola Alberi, živinozdravnik Antonio Fiordelisi in univerz. studentka Valeria Creati, zidar Ignazio Mistretta in gospodinja Minica Gracie-la Montiel, poštni uradnik Dario Stulle in profesorica Sabrina Blasizza, inženir Andrea Panpanin in učiteljica Silvia Maier.

KINO

ARISTON - 16.45, 18.35, 20.25, 22.15 »La scortas«, r. Ricky Tognazzi, i. Claudio Amendola, Enrico Lo Verso, Leo Gullotta.

EXCELSIOR - 20.00, 22.15 »Toys - Giocattoli«, i. Robin Williams.

EXCELSIOR AZZURRA - 18.30, 20.15, 22.00 »Belle Epoque«, r. Fernando Trueba.

NAZIONALE 1 - 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Gli occhi del delitto«, i. Andy Garcia, Uma Thurman, John Malkovich.

NAZIONALE 2 - 16.00, 18.00, 20.10, 22.15 »Wind - più forte del vento«, r. F.F. Coppola, i. Jennifer Gray.

NAZIONALE 3 - 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Vendesi miracolo«, i. Steve Martin.

NAZIONALE 4 - 16.00, 18.05, 20.10, 22.00 »In mezzo scorre il fiume«, r. Robert Redford, i. Craig Sheffer, Brad Pitt.

GRATTACIELO - 17.45, 19.50, 22.00 »Pro-posta indecente«, i. Robert Redford, Demi Moore. Prepovedan mladini pod 14. letom.

MIGNON - 16.00, 18.00, 20.00, 22.00 »Sommersby«, i. Richard Gere in Jodie Foster.

EDEN - 15.30, 22.10 »Capriccio analitico. Marilyn Cambers, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 16.00, 18.00, 20.00, 22.10 »Amore per sempre«, i. Mel Gibson.

LUMIERE - 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »Singles - l'amore è un gioco«, i. Bridget Fonda, Matt Dillon.

ALCIONE - 17.45, 20.00, 22.10 »Gli spietati«, r. Clint Eastwood, i. Gene Hackman, Richard Harris.

RADIO - 15.30, 21.30 »Conigliette bagnate a New York«, - porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

VČERAJ-DANES

Danes, SOBOTA, 8. maja 1993
VIKTOR

Sonce vzide ob 5.42 in zatone ob 20.20 - Dolžina dneva 14.18 - Luna vzide ob 23.12 in zatone ob 7.15.

Jutri, NEDELJA, 9. maja 1993
PAHOMIJ

VREME VČERAJ: temperatura zraka 21,6 stopinj, zračni tlak 1014,4 mb narasla, veter 28 km na ur vzhodnik, severovzhodnik, burja, s sunki do 65 km na ur, vlaga 48-odstotna, nebo oblačno, morje razgibano, temperatura morja 10,6 stopinj.

ZGONIK (tel. 229373) - samo po telefonu za najnunejše primere.

NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta ob 20.30 do 8.30

Ul. Tor S. Piero 2 (tel. 421040).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELEVITA

Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka ob 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba

Nocna služba ob 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118.

Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

PRIREDITVE

SK KRAS organizira, v okviru občinske proslave 48. obletnice osvoboditve, danes, 8. t. m. TRADICIONALNI NOČNI NETEKMOVALNI POHOD MIMO SPOMENIKOV NOB V ZGONISKI OBCINI. Zbirališče ob 19.30 pred spomenikom v Gabrovcu.

V Slovenskem kulturnem klubu, Ul. Donizetti 3, bo danes, 8. t. m., ob 18.30 prof. Martina Kafol osvetlila KULTURNE IN SOCIALNE SPREMENBE V DANASNJI RUSKI DRUŽBI. Vabljeni!

V sklopu praznika Majence priredi Slovensko dobrodelno društvo iz Trsta jutri, 9. t. m., v Dolini EX TEMPORE za otroke osnovnih in srednjih sol ter otroških vrtec. Delitev risalnih pol bo na srednji soli S. Gregorčič ob 10. do 13. ure, nagrajevanje pa na isti soli ob 16. uri.

SKD TAVOR - Openska glasbena srečanja jutri, 9. t. m., ob 10.30 v Prosvetnem domu na Opcinah KONCERT TROBILNE skupine glasbene sole Gode na pihala iz Ricmanj. Umetniški vodja Flavio Sgubin. Na sporedu Purcell, Morley, Cherubini in drugi. Prisrčno vabljeni!

SLOMSKOV DOM - Bazovica prireja jutri, 9. t. m. PRAZNIK STARŠEV. Nastopi igralska skupina Oder 90 iz Gorice z dramo v treh dejanjih MATI, pisateljka K. Meska. Otroški zbor Slomšek bo zapel staršem nekaj pesmi.

SLAVISTIČNO DRUŠTVO Trst, Gorica, Videm in Društvo slovenskih izobražencev vabita na predstavitev razprave o Trubarjevih psalmih dr. Francke Premk KORENINE SLOVENSKIH PSALMOV. Delo bosta predstavili avtorica in prof. Fedora Ferluga-Petronio v ponedeljek, 10. t. m., ob 20.30 v Peterlinovi dvorani, Ul. Donizetti 3. Vabljeni študentje in dijaki!

SKD GRAD IN ODSEK ZA ZGODOVINO PRI NSK vabita na ogled razstave ONDILE ČEZ STARI VRH. Razstava je odprta v Ovcarjevih hiši pri Banih do 23. maja ob ponedeljkih, petkih in sobotah ob 18. do 21. ure ter ob nedeljah od 10. do 13. ure ter ob 16. do 21. ure.

OBVESTILA

SK BRDINA vabi vse člane in simpatizirerje na ZAKLJUČNO PRIREDITEV in nagrajevanje atletov, ki bo danes, 8. maja, ob 20. uri v domu Brdina na Opcinah.

KRUT obvesča člane in interese, ki bi radi koristili zdravljenja v naravnih zdraviliščih, da se javijo na sedežu krožka. Izbira pravih zdravilišč je za zdravje izredne važnosti, zato svetujemo posvet z zdravnikom. Za vse potrebne informacije obrnite se na KRUT, Ul. Cicerone 8 od 9. do 17. ure, tel. st. 360072 ali 360324.

SK BRDINA organizira drugi kraski Bike slalom (trofeja Lea Motorbike) v nedeljo, 16. t. m. v Repnu s pricetkom ob 10. uri. Vpisovanje na sedežu kluba Proseka ul. 131 na Opcinah 12. in 13. t. m. od 20. do 21. ure.

SLOVENKI DIJASKI DOM SREČKO KOŠOVEL sporoča, da je se v teku vpisovanje za poletno središče v Trstu, za letovanje na Ptuj (do 31. maja) in v Zelenem centru v Vrhpoljah. Poletno središče bodo lahko obiskovali

otroci od 3. do 14. leta starosti, letovanje na Ptuj od 6. do 17. leta starosti in letovanje v Zelenem centru od 6. do 14. leta starosti (nas telefon 573141).

SLOVENSKI VISOŠKOSOLSKI SKLAD SERGIJ TONČIČ V TRSTU obnavlja letno nagrado »dr. Frane Tončič«, ki ima namen vzpodbuditi visokosolske pripadnike slovenske narodnostne skupnosti v Italiji k raziskovalnemu in ustvarjalnemu delu.

Nagrada je namenjena desertaciji, ki pomeni obogatitev slovenske kulture, zgodovine ali znanosti in ki je sklenila kandidatov visokosolski studij v akademskem letu 1992/93. Zainteresirani naj dostavijo izvod svoje studije najkasneje do 20. oktobra t. l. v NSK v Trstu, Ul. sv. Franciška 20, nakar bo prejeta dela obravnavala komisija, ki jo bo imenoval upravni odbor Sklada. Dobitnik nagrade, ki znaša 2 milijona lir, bo razglašen februarja prihodnje leto.

ORODJARNA isce delavca z izkušnjami v struženju in rezkanju. Tel. v delavnih urah na st. (040) 227034.

MLADA GOSPA sprejme službo kot hišna pomočnica. Tel. st. 828251.

MEDICINSKA SE-STRRA isce delo, zazeljena nega obolelih na domu, varstvo otrok ali pomoč v gospodinjstvu. Tel. st. (003866) 52008.

SPREMILJEVALKA psov nudi pomoč. Tel. st. (040) 634921.

DIPLOMIAN AGRO-NOMIST z dokončanim DTTZ Ziga Zois isce ustrezno zaposlitev. Tel. 231946.

RIBOGONJICA AGROITICA GLINSICA iz Boljunca je odprta vsak petek in soboto od 8.30 do 12.30. Na razpolago so prvovrstni majhni kanadski lososi. Tel. st. 228297.

ZDRAVNIK kupi prostore za ambulanto v središču Trsta, blizu železnice postaje, v višjem nadstropju, tudi zasedeno. Tel. st. 225530.

V BOHINJU oddam nov apartma v maju in juniju - primerno tudi za ribice. Tel. st. (003864) 723180.

SLOVENIJA - BOHINI nudi apartma do osem oseb. Tel. st. (064) 723212.

PRISPEVKI

V spomin Stana Korosca darujejo Dora, Silva, Jolana in Mira 8000 lir za MoPZ upokojencev z Brega.

Ob 17. obletnici smrti prof. Erminija Ambroseta daruje Marija Ambrosset 100.000 lir za Glasbeno matico.

V počastitev spomina dragega Maksa Spetica darujeta Angela in Karlo 30.000 lir za Slovensko socialno skrbstvo.

V spomin na dragega Maksa Spetica daruje brat Svetko 100.000 lir za TPPZ Pinko Tomazic, 50.000 lir za TFS Stu ledi in 50.000 lir za MPZ Fran Venturini.

V spomin na dragega strica Maksa daruje Disla 50.000 lir za TPPZ Pinko Tomazic.

V trajen spomin na strica Maksa Spetica darujejo Gabriella, Zorka in Igor 100.000 lir za TPPZ Pinko Tomazic, 100.000 lir za KD Fran Venturini, 100.000 lir za PD Lonjer-Katinara, 50.000 lir za Dijsko matico, 50.000 lir za Glasilo SKP - Iskra in 50.000 lir za Center za rakasta obolenja.

V spomin na dragega Maksa Spetica darujeta Anica in Danilo Sancin 25.000 lir za TPPZ Pinko Tomazic in 25.000 lir za KD Fran Venturini.

Fulvio Perat daruje 100.000 lir za Skupnost Družina Opcine.

V spomin na Genio Sustersic darujeta Bruna in Pepi Milic 30.000 lir za SK Kras.

V spomin na Bruna Sardo darujeta Bruna in Pepi Milic 20.000 lir za SK Kras.

Nosilci krste Marija Sosica darujejo 200.000 lir za KD Prosek-Kontovel.

V spomin na Ljubko Sorli, nash nepoznan pe-snic, daruje Lojze Udovic 100.000 lir za Dijsko matico.

Ob 3. obletnici smrti dragega moza in oceta Justa Segine darujeta žena in otroci 50.000 lir za pravilo proeske cerkve.

V spomin na Maksa Spetica daruje Zdenka Savli 30.000 lir za TFS Stu ledi.

V zahvalo za voscila daruje Jelka Turina 30.000 lir za Društvo slovenskih upokojencev.

PRODAM motor aprilia tuareg rally 125, letnik 1991 v odličnem stanju za 4.300.000 lir. Tel. st. 213282.

ZEMLJIŠCE v Prečniku (kmečko področje E5) prodamo. Tel. st. (040) 200878 po 18. uri.

ISCIMO kuharico za poletno sezono za znanu gostilno v predmestju. Tel. st. 414570.

PODJETJE s sedežem v Trstu isce uradnika/co z večletno prakso v komercialni dejavnosti import/export, obvezno znanje angleščine, hrvaščine ali slovenščine. Pismene ponudbe poslati na Publist SrL, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod sifro "Eximp" najkasneje do 15. maja 1993.

ORODJARNA isce delavca z izkušnjami v struženju in rezkanju. Tel. v delavnih urah na st. (040) 227034.

MLADA GOSPA sprejme službo kot hišna pomočnica. Tel. st. 828251.

MEDICINSKA SE-STRRA isce delo, zazeljena nega obolelih na domu, varstvo otrok ali pomoč v gospodinjstvu. Tel. st. (003866) 52008.

SPREMILJEVALKA psov nudi pomoč. Tel. st. (040) 634921.

DIPLOMIAN AGRO-NOMIST z dokončanim DTTZ Ziga Zois isce ustrezno zaposlitev. Tel. 231946.

RIBOGONJICA AGROITICA GLINSICA iz Boljunca je odprta vsak petek in soboto od 8.30 do 12.30. Na razpolago so prvovrstni majhni kanadski lososi. Tel. st. 228297.

ZDRAVNIK kupi prostore za ambulanto v središču Trsta, blizu železnice postaje, v višjem nadstropju, tudi zasedeno. Tel. st. 225530.

V BOHINJU oddam nov apartma v maju in juniju - primerno tudi za ribice. Tel. st. (003864) 723180.

SLOVENIJA - BOHINI nudi apartma do osem oseb. Tel. st. (064) 723212.

PRISPEVKI

GLASBA / CHROMAS ENSEMBLE

Sodobni zvoki »resne« glasbe

Intervju z dirigentom Martinollijem

LUISA ANTONI

najvažnejši koncerti?

»Decembra 1991 smo nastopili v Ljubljani, kjer nas je tudi snemal Slovenski Radio. Redno nastopamo v sklopu koncertov Trieste Prima. Leta 1992 pa so nas povabili na festival sodobne glasbe Aspete Salzburg. Sedaj pa se pripravljamo za nastop na festivalu v Bukaresti, kjer pa bomo ivali skladbe izključno mladih italijanskih skladateljev.«

Kaksen program pa ste izvajali na Zagrebškem festivalu?

»Spored so sestavljali sodobni avtorji. Zacetna

skladba je bila "De profundis" za harmoniko solo Sofie Gubajduline v izvedbi Corrada Rojaca. Sledil je pianist Corrado Gulin s Klavierstück st. 7 nemškega skladatelja Wolfganga Rihma in nato "Arias de aire" za flavto (Giorgio Marcossi) in klavir spanskega kompozitorja Thomasa Marca. Sledila je skladba "Pietra verso flauto" za flavto, klarinet (Lino Urdan), fagot (Vojko Cesar), celo (Corrado Rojac) in klavir ter "Le soleil des espoirs perdus" Avstrijca Klause Agerja. Za konec pa smo predstavili praznično skladbo "Dream song" irskega skladatelja Franka Corcorana, ki je skladbo napisal izrecno za naš ensemble in je bil tudi prisoten.

Kot dirigent skupine imate veliko odgovornost, ker večkrat predstavljate občinstvu skladbe v praznični. Kako vas je glasbeni studij privedel do stika s sodobno glasbo?

Po kompozicijskem studiju na trzskem konservatoriju sem odšel na Dunaj na "Hochschule für Music und darstellende Kunst", kjer sem diplomsko nalogo izvedel na Donatonijskih partiturah iz leta 1960. To delo in predvideni izpiti iz sodobne glasbe so me nedvomno pripravili na nadaljnje delo.

PLES / NASTOP SKUPINE VIRGILIO SIENI

Težavnost odnosov izražena v plesu

Plesni ansambel iz Toskane je začel kratek tržaški niz sodobnega plesa

Sodoben italijanski plesni teater malokrat najde pot v Trstu, kar med drugim pomeni, da ima med tržaško in deželno publiko malo poznavalec. Se bolj neobičajno je, da pride k nam delo, ki je pred kratkim doživelo svojo krstno uprizoritev; vendar pa je predstava Hamlet/Ofelija, ki jo je pripravil koreograf Virgilio Sieni, v gledališču Rossetti privlačila predvsem mlado (malostevilstvo) publiko. Gre za predstavo, v kateri nedvomno prevladuje ples, vendar s katero se Sieni - eden izmed italijanskih pobudnikov plesnega teatra, v katerem se prepletajo razni izrazni elementi -

vraca k svojim začetkom. Smisel oziroma »poročilo« predstave ni zaupal samo plesnim interpretom, temveč ga je na začetku in potem se vmes predal tudi govornemu delu, ki je veliko jasnejši od plesnih gibov in uporabljen, sodobne glasbe. Čeprav bi lahko naslov zavedel Hamlet/Ofelija ni plesna predstava o ljubehni, temveč prej o boju med absolutizmom in individualnostjo, plesalec pa izraza vso kompleksnost odnosa vsakega posameznika z okoljem. Predstava, ki jo izvaja Skupina Virgilio Sieni, je nastala v sodelovanju z Gledališkim združenjem iz Pistoie, toskanskim

centrom za ples in odborštvom za kulturo Scandiccia. S koreografom nastopajo Monica Baroni, Fabrizio Favale, Marina Giovannini (na sliki v prejšnji predstavi skupine Kralj Lear), Massimiliano Palmese in Sarah Siliani, plešejo pa na glasbo Giorgio Battistellija in Erika Satieja. Plesna predstava Hamlet/Ofelija je med drugim uvedla kratek niz »Trieste danza«, ki ga organizira Stalno gledališče FJK v sodelovanju z operno hišo Verdi. Poleg predstave pa so v četrtek zvečer v Rossettiju vrteli tudi zanimive video-filme, vendar zal na zelo majhnem ekranu. (bip)

KNJIŽEVNOST / OCENA

Fulvio Tomizza: Krivdna razmerja izpovedni roman

IVANKA HERGOLD

Roman Fulvia Tomizze Krivdna razmerja je obsežno (323 strani) in kompleksno delo, na neki način gre (vsaj delno) za novega Tomizza, za njegove raztreseni, v subjektivnem in objektivnem smislu - odcarani svet. Sploh se nekako ne more mimo vprašanja, ali bi Tomizza takšen roman napisal, če ne bi bilo sprememb (navsezadnje relevantnih tudi za literaturo in literate) zadnjih let. Sestop v intimno, kar narekuje zadnje case literarni trend.

Roman ima zelo posrečeno strukturo, ki je pisatelju omogočila, da je združil navidezno raznorodne teme v sklenjen, povezan, gladko berljiv tekst. V Predgovoru izvedemo, da je končno umrl Tomizzov brat - pisatelj, po katerem je ostala literarna zapuščina v obliki avtobiografskih zapisov, vsega skupaj sedem dokončanih poglavij, pa še skupina zapisov sanj, fantazij in drugih fragmentov z naslovom Pitijina postelja.

No, v uvodu se piše, da je ta brat imel ženo in hčer tik pred poroko, mater in v Istri na podstresu sobice, kjer je napisal zadnjih deset knjig. Ker pač ne poznamo nobenega drugega Tomizze, ki bi bil napisal takšno stevilo knjig, nam postane tako jasno, da gre za avtobiografsko delo, nekoliko pa bralca takšna pripovedna nastava vendarle postavi pred vprašanje identitete, se posebej, če ne pozna pisateljeve biografije. Namreč, kdo je tisti, ki roman piše, to sploh ni sporno, to more biti samo Tomizza. Vendar pa se le vprašas, kdo je tisti, ki naj bi bil umrl, koga ta mrtvak zastopa, kateri pisatelj pol. Pri analizi pomenovskih plasti se izkaže, da glavna oseba romana vendarle ne doživlja kaksnega shizoidnega pepla, ampak (včasih že kar nasledno) tici v vicaš svoje cutne, custvene in miselne svobode; te vicaš tudi prepričljivo odkriva, ko se spogleduje z občutki krivde, ki navsezadnje nastajajo iz zgolj njegove osvoboditve (nikakor pa ne iz osvoboditve drugih oseb, s katerimi ima intimne, erotične, sorodstvene ali prijateljske odnose).

Tomizza v romanu (včasih samo) nastavi, razvije in nato razplete več tem, a tudi te so med seboj v kalejdoskopskem razmerju, stalno se prekrivajo, prekinjajo, pojavljajo znova, in to tako, da jim novi pripovedni prostori dajejo vsaj delno drugačen pomen. Tako na primer v (imenitnem!) prvem poglavju Delovno mesto opiše psihološko zapleten odnos z glavnim urednikom tržaške radijske postaje, ki ga je bil postavil na cesto, hkrati pa z epizodo ljubosumja v ljubljanskem Slonu že zarise nič manj preprosto erotično razmerje do svoje žene, ki ga nato razvija domala skozi celo pripoved. V istem poglavju je nato se nakazana tema pisateljstva, ki je prav tako več v ozadju, ko pisatelj opisuje dogodke ali vsaj anekdote na erotično in istrsko rodovno ter samomorilno temo.

Erotično temo najobsirnejše razvije v poglavju Ljubezan v hotelih. Ze kar pretresljive so zlasti mladostne spolne dogodivščine, opisane suho in z nekim ledenim odmikom. Več leska pa imajo seveda skoki čez plot, ki spremljajo na način tesnobe (zaradi občutka literarne neuspešnosti) raznovrstne pisateljske posle in nastope v Italiji in drugod po Evropi. Varanje zidovske vdane žene pisatelju daje največ misliti in cutiti. V zenini družini je dobil odločilno oporo za svoje književno delo, in vendar...to žensko silno ljubi in z veseljem vara.

Erotično radoživost pa je pisatelj ze delno obdelal nekoc in kratkem romanu Mirjamino mesto.

Garaski literat, ki več mesecev letno streže v istrskem zakotju svojemu poklicu, tudi podrobno opiše svoj spodleteli custveni stik s hčerjo, nato zamotano razmerje s trdo, podjetno materjo...

Nemara je ravno istrski rodovni sklop zgodob literarno najbolj vprašljiv. Kot bi se mu gradivo prevec razraslo, kot da ni mogel ali hotel krajšati, bralcu v škodo, saj se komaj najde med vsemi temi nonami in strici in tetami in v prepletanju njihovih usod. Seveda pa je lep ta rodovni spomin z vsem spreminjanjem ljudi (tudi glavnega junaka) v času, v navadah, v preživetvenih naporih skozi socialne in politične spremembe. Literarno uspešen in (glede občutkov krivde) skladen z drugimi deli romana pa je, recimo, lik z zgodbo deda Gregoria, babicino cvrtje jajca...in nečakovega poželjenja vredna teta Sunta. Prav takšna je zgodba o dveh vaskih samorilcih, saj je pomensko povezana s poglavjem Kako oditi, kako se posloviti od tega sveta, poglavje, v katerem so (mestoma celo duhovito) razčlenjeni samomorilni nagibi glavnega junaka.

Poglavje Pitijina postelja pomembno dopolnjuje, zaokroža, pojasnjuje doživljanje drugih in predvsem samega sebe. Fragmenti so to, vendar bi brez njih zapleteni medčloveški odnosi ostali brez globine, nemira in razresitve. Znacilen in najmočnejši je vendarle ženski element v različnih variantah, strasna Mati, ki sicer zna edina pričarati, "tisti nezamenljivi duh po domu, družini, krvi, po identiteti".

Vso to bivanjsko tematiko romana določa razsredčenost glavnega junaka, bežanje navzven in drugam (v erotiko, nazaj v primarna rodovna razmerja, nazaj k naravi, nazaj k materi, in v smrt). Hkrati pa je to brezupno teženje k središču, k smislu, kjer bi se stvari postavile v blage odnose, da bi bil tako razrešen vseh nelagodij bivanja. (Ni slučaj, da se z Mitjo Volčicem pogovarjata o sreči.) Daljšo dobo mu potestveno in odraslo bilko ponuja literatura, a ta je zanj vendarle samo poklic, ki mu sicer omogoča življenje, ne določa pa njegove kvalitete in smisla. Tako se na primer iz krize po operaciji na ledvicah (blizina smrti!) izvleče "kot druge kratki z delom, tako da sem napisal novo knjigo". Mrtvak zastopa torej avtorjevo željo po samoizničanju, željo po izstopu iz sveta, ki ni enovit, temveč v vseh sferah bivanja preklan in razdrt, na primer rodovno, v razmerju med ženinim in njegovim rodom, erotično, politično in socialno, itd. V teh sferah glavni junak živi na način rahlih vezi, a se te so med seboj prepletne navzkrižno in druga drugo izključujejo. Svet, Drugi, ki naj bi bili določali njegovo identiteto, (zlasti in predvsem v smislu custvene pripadnosti) so v svoji raznoterosti v njegovi notranjosti v bistvu le delno obstojni. Zato je avtorjeva oziroma junakova svobodnost doživeta kot nejasna, mucna krivda.

Se srecra, da se negativni izid dogodi vendarle samo literarni glavni osebi, ne pa literatu Tomizzi, ki je življenjsko prekaljen in podjeten (kot mati glavnega junaka) razprodal svojo literarno krivdo. Nobene nedolžnosti, nobenega sprenevedanja torej. Zanimiva knjiga. Delo je izšlo lani pri milanski založbi Bompiani.

KULTURNA DEDIŠČINA / KNJIGA IN RAZSTAVA O BANIH

»Treba je nekaj dati ljudem, istočasno pa spoznati in ovrednotiti zgodovino naših krajev«

Razgovor z urednico knjige in sooblikovalko razstave Ondile čez Stari vrh Kristino Kovačič

BREDA PAHOR

Knjiga govori o preteklosti, vendar je odraz sedanjega delovanja domačega društva in sirsega kroga sodelavcev, namenjena pa je bodočnosti. Čeprav nadvse zanimiva publikacija Ondile čez Stari vrh, ki je izšla pred kratkim, trdno povezuje vse življenske niti Banov, pa je nastala skoraj »slučajno«. Kristina Kovačič, ki je knjigo navdihnila in uredila, zatrjuje namreč, da so se v domačem kulturnem društvu Grad dogovarjali, kam naj bi prvenstveno usmerili svoje delovanje. Društveni odbor

»Ze pred približno dvema letoma smo očistili vodnjak zunaj vasi, stari vodnjak pri Badalucki. Pobuda se je izredno posrečila, saj se je kljub začetnim pomislekom nekaterih domaćinoma ciscenja udeležilo veliko ljudi. Iz tega je nastal pravi vaški dogodek, vodnjak pri Badalucki, ki ze davno ne služi vec svojemu namenu, pa je postal nekakšna posebnost, ki si jo prihajajo ogledovat tudi meščani. In tako so

zavrgel, kar po njegovem ni bilo vec uporabno ali pa spravil na kaško. Ko smo se naposled pri društvu odločili, da razstavimo krajevne nose in stare fotografije, smo v marsikateri hiši odkrili nesluteno bogastvo. Takrat so se odprle stare skrinje in videli smo, da je v njih se veliko izredno dragocenega in zanimivega.«

Na primer?

»Na primer stare družinske listine. Iz njih bi se dalo razviti veliko

Neznanska škoda bi bila, ce se jih ne bi nihce v času poslužili.«

Spodbuda je torej sledila spodbudi ...

»Spodbujali pa so me se zlasti posamezniki. Na primer tisti, ki so sodelovali pri prejšnjih pobudah društva, ker so pripominjali, da imajo se dovolj zanimivega gradiva za novo. Tako so se zaceli zbirati predlogi, nato ze nekateri pisni prispevki s fotografijami, na voljo so bili stari dokumenti: treba se je bilo samo odločiti, kaj hočemo in moremo storiti. V zmotnem prepričanju, da priprava publikacije ni tako zahtevna, smo si dejali, da se tokrat poskusimo s tem.«

Potem je bilo treba rešiti se tehnično-organizacijske, predvsem pa finančne težave.

»Ko nam ne bi priškokile na pomoč nekatere organizacije, bi se vse nase zelje in načrti razblinili. Startali smo sicer popolnoma brez denarja: v začetku sploh nismo dobro vedeli, kaj se bo iz naših prizadevanj izcimilo, po drugi strani pa smo vseeno računali na deželno podporo, ki smo jo npr. prejeli za razstavo starih fotografij in nos. Ker je bil ta projekt bolj zahteven, smo mislili, da bo podpora iz ustreznih deželnih fondov izdatnejša. Vendar iz tega ni bilo nič, pomoč smo dobili drugje in vsem smo hvaležni. Tako je knjiga lahko izšla, ob tem pa smo v Ovcarjevi hiši v sodelovanju z Odsekom za zgodovino pri NSK

pripravili se razstavo. In kaksen je bil odziv pri domačinih.

»Sedaj so vsi zelo zadovoljni: skrbno si ogledujejo razstavo, predvsem pa knjigo »potuje«. Tudi iz nase vasi se je namreč izselilo precej ljudi na ostale kontinente in tako Banovci pošiljajo knjigo svojim oddaljenim sorodnikom. Vendar ta knjiga ni namenjena samo Banom in njihovim prebivalcem, bila naj bi bila spodbuda tudi za druge, da raziščejo preteklost svoje strani. Po eni strani gre za izredno pomebno in tudi prijetno dejavnost za posamezna društva, ki se venomer spopadajo s vprašanjem »kaj naj delamo«, po drugi pa bi lahko iz takšnih malih kosčkov sestavili celovitejšo podobo naše zgodovine.«

Tvoj doprinos pri knjigi je velik, kaj pa je knjiga dala tebi?

»Možnost, da nekaj dam ljudem, svoji rojstni vasi: istocasno pa me ra-

ziskovanje preteklosti zelo privlači. Ob tem pa je se nekaj drugega: zelo bi me namreč motilo, če ne bi od dela tolikih ljudi, kolikor jih je navadno angažiranih pri posameznih društvih, nič ostalo razen lepega spomina. Zato mi je bilo najprej od tega, da se pripravijo vsaj razstave, nato pa, ko so bili zreli pogoji, se knjiga. Moram sicer povedati, da si nisem mislila, da gra za tako zahtevno nalogo.«

Očitno si na Bane zelo navezana, vendar ne živis več v vasi.

»Hisa mojih staršev je postala pretesna, tako sem se preselila v staro rojstno hišo mojega očeta na Skorklji. Gre za predel, kjer so imeli Banovci svoje vinograde, kraju so pravili pri Sv. Petru. Tako ni čisto res, da ne živim pri Banih.«

Na slikah: (zgoraj) Kristina Kovačič (foto Krizmancic), poleg pa obiskovalci na razstavi v Ovcarjevi hiši (foto Ferrari).

niki so vecinoma mladi, podoba nekdanje vasi, ki so jo obkrožali pasniki, iz nje pa so v druge vasi in v mesto vodile steviline, sedaj skoraj zabrisane poti, jim je ze skoraj neznan. Zato so menili, da bi bilo lepo, ko bi naredili nekaj o ledinskih imenih. Odkrivanju ze skoraj zastre preteklosti se je pridružila se zelja, da bi Bane nekoliko zascitili z vidika varstva okolja.

se tudi vsi Banovci pričali, da je bila poteza pomembna.

Za vodnjakom so prišle na vrsto nose.

»Zbiranje kosov nos, pravzaprav tudi drugih predmetov, ki so žive priče naše preteklosti, je ze dolgo moje veselje. Pri tem je bila moj vzgled in tudi neusahljivi vir moja stara mama, ki je ze prej vestno zbiralala, vse kar je bilo vrednega. Marsikdo je namreč kar

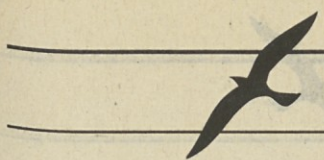
zanimivosti o zgodovini in razvoju Banov preko usode vascanov. V ta namen bi bilo seveda treba dobljene podatke preveriti z uradnimi: tako sem šla v razne arhive, da bi sploh videla, kaksne priče naše preteklosti, je ze dolgo moje veselje. Pri tem je bila moj vzgled in tudi neusahljivi vir moja stara mama, ki je ze prej vestno zbiralala, vse kar je bilo vrednega. Marsikdo je namreč kar

TEČAJI / DEJAVNOST KINOATELJEJA-LOGLABA

Ob zaključku tečaja slovenskega jezika prijeten izlet v Ljubljano in na Gorenjsko

Clani Multimedialnega tečaja slovenskega jezika, ki ga v Gorici in Trstu prireja Kinoatelj-LOGLAB so imeli v zadnjo nedeljo aprila, svoj tradicionalni izlet v Slovenijo. Filozofija tečaja je namreč takšna, da jezikovno pripravo povezuje z direktnimi stiki s slovenskim kulturnim okoljem in izlet je krona podobnih manjših stikov, ki so bili na vrsti med letom.

Udeleženci so se najprej sprehodili skozi ljubljansko mestno središče, ki je v svoji nedeljski praznoti kakor nalasc za tovrstne ogled - kar izgubis v življenjskem vtisu, pridobis v miru in menotnosti. Obhod je vodil prof. Mihael Bregant s Centra za slovenscino kot drugi jezik pri Filozofski fakulteti, ki Multimedialni tečaj tudi soorganizira. Iz Ljubljane so se udeleženci pomaknili v okolico in v prijazni vasi Skarucni »pomalicali«, da je bilo vsem do večera zadosti. Popoldne sta bili na vrsti se Skofja Loka in Bled. Skofjeloski muzej je bil v svojem zgodovinskem in etnografskem delu za marsikoga odkritje, kot tudi zelo zanimivo središče starega trga. Na Bled je skupina multimedialcev priromala razmeroma pozno, a je zato na blejskem gradu doživela tisti svetlobni trenutek, ko se večer prevesi v noč in se vsa pokrajina kaže v svoji skrivnostni podobi. Lep dodatek razlagam našega blejskega gostitelja, arh. Janka Rožica, ki je nape-tim usedom razlagal preteklosti Bleda, njegove zdravilne vrelce in prikrito sim-bologijo okolja. Seveda brez večerje ni slo, zato se je ekskurzija sklenila v gostoljubni Skarucni, kjer so na bogato opremljeni mizi kraljevale - volovske krace. (A.D.)

VOLITVE / DANES ROK ZA PREDLOŽITEV LIST

Predvidoma deset list za Pokrajino

Začenja se formalno volilna kampanja - Kdo bo izvolil predsednika? DSL, KD, SL?

VLADO KLEMSE

Za izvolitev predsednika Pokrajine in stiriindvajsetih članov pokrajinskega sveta se bo, kot kaže, potegovalo deset strank, oziroma list. Po zadnjih podatkih, ki smo jih uspeli zbrati včeraj popoldne, sta tudi dve zadnji listi (Zeleni golobice in cittadini per l'Isontino) dosegli cilj in presegli potrebnih tisoč podpisov. Sredi popoldneva smo se osebnostno zglasili na sedežu gibanja La Rete v Moreljah, ki so tudi sinoci na različnih krajih v mestu zbirali podpise, je približno ob istem času manjkalo se nekaj deset podpisov za premostitev ključne meje. Bili so optimistično razpoloženi in najbrž so se sinoci tudi oni dosegli zastavljeni cilj, čeprav so se pobude zbiran ja podpisov lotili lahko recimo pet minut predavanj. Vsekakor zbirajo podpise tudi danes.

Za mesta v pokrajinskem svetu se bodo tako potegovali DSL, PSI, MSI, SSK, Zeleni, lista Cittadini per l'Isontino, KD, Severna liga, PSDI in SKP. V pokrajinskem

svetu, ki se mu izteka mandat, so imeli svoje predstavnike KD, DSL, PSI, SSK, PSDI, Zeleni, MSI in PRI. Volitve bodo 6. junija potekale po novem sistemu, z neposredno izvolitvijo predsednika pokrajine, mesta v pokrajinskem svetu pa bodo razdelili po posebnem, večinskem ključu. Prav zaradi tega je težko napovedovati, kakšna večina bo upravljala Pokrajino v naslednjih starih letih. Za mesto predsednika imajo, kakor je slišati, največ možnosti krščanske demokratske kandidat, dalje kandidat DSL Salomoni, ki je tudi kandidat PSI, medtem ko je velika neznanka kandidatka Severne lige. Vsekakor bi utegnili priti v ozi izbor. Demokristjanskega predsednika bodo podprli socialdemokrati. Toliko glede predsednika. Zaradi novega ključa porazdelitve mest v pokrajinskem svetu, pa se utegne katera od zdaj prisotnih strank znajti brez predstavnosti.

Rok za predložitev kandidatnih list in spremljajoče dokumentacije poteče danes. Danes bo torej tudi dokončno znano, koliko znakov bo na glasovnici za pokrajinski svet.

Danes poteče tudi rok za predložitev kandidatnih list v občinah, kjer bodo 6. junija volili (prvi neposredno) tudi župane in člane občinskih svetov. Na Goriskem so to občine Trzin, Ronke, Romans in Viles. Kakor smo že včeraj poročali, se za mesta v občinskem svetu v Trzinu poteguje devet strank, oziroma list, v Ronkah pa pet. Izbiro za župana v Trzinu bo, kot kaže, med predstavniki DSL Adrianom Persijem in predstavnikom Severne lige, Giorgiom Farjem. Dosti manj možnosti imajo predstavniki drugih strank in gibanj. V Ronkah ima največ možnosti dosednji župan Novelli, ki je kandidat koalicijske med KD, delom PSI in socialdemokrati.

Potem ko se bo danes zaključile formalnosti v zvezi z vlaganjem kandidatnih list, se bo tudi formalno začela volilna kampanja, med katero bodo tudi Gorisko obiskali znani predstavniki strank. Prvo tako srečanje bo že danes ob 10. uri v kinodvorani Excelsior v Trzinu. Ob prisotnosti člana vse državnega vodstva DSL Piera Fassina bodo razpravljali o aprilskem referendumu.

KRUH

Pomoč lačnim otrokom v svetu

Teden ki je pred nami bo v znamenju solidarnosti z otroki v državah tretjega sveta. Peki na Goriskem so se namreč dogovorili, v sodelovanju z ustanovo UNICEF, za hvalevredno pobudo. Od ponedeljka 10. do sobote 15. maja bodo namreč v humanitarne namene oddajali pet procentov zaslužka od prodaje kruha. Na tak način računajo zbrati dovolj pomembno vsoto za pomoč lačnim otrokom po svetu. Uspeh pobude je seveda odvisen predvsem od sodelovanja kupcev, oziroma porabnikov kruha, te tradicionalne, dobre in tudi zdrave jedi. Čim več kruha bodo kupili, tem višji bo prispevek za lačne otroke.

Peki v goriski pokrajini, člani združenja ASCOM nameravajo pobudo uporabiti tudi drugače: poleg humanitarne pomena, zbira nja sredstev namreč, naj bi na ta način opozorili na pomen zdrave prehrane in posebej na vlogo kruha, na kar žal pre pogosto pozabljamo. V okviru promocijske pobude so pred kratkim razpisali tudi natečaj med dijaki in prav konec meseca pripravljajo nagradanje.

Poleg samoprispevka pekov, bodo občani lahko se dodatno prispevali v humanitarne namene.

VINOGRADNIŠTVO / POBUDA NADZORNIŠTVA

Informacije in usmerjanje za boj proti peronospori oidiju in drugim boleznim

Manjša uporaba škopiva, manjši strošek. Prvo škropljenje bo treba opraviti že prihodnje dni

Vinogradi na območju Gorških Brd - foto Studio Reportage

Manj škropiva, manj stroškov, več zdravega pridelka. To so cilji, ki si jih tudi letos zastavljajo pri Deželnem nadzorništvu za kmetijstvo, posebej kar zadeva vinogradništvo. V sodelovanju s konzorcijem za zaščito brskih in posoških vin ter ob upoštevanju podatkov preko mreže opazovalnih točk, bodo (leto za leto) obvesčali in usmerjali vinogradnike glede primernosti škropljenja, uporabe raznih pripravkov itd. Navodila bodo objavljali na različne načine: z izdajanjem posebnega biltena, oziroma ciklostiliranih listov, z obveščanjem preko radija in tudi preko casopi-

sov, tudi preko Primorskega dnevnika. Vinogradniki na Goriskem, tako v Brdih, kakor v nižinskem predelu ter na Krasu, bodo za dodatne informacije lahko vprašali tudi po telefonu in sicer na številko 630432, 386251 in 61833. Vinogradniki bodo v uradnih urah prejeli neposreden odgovor, poleg tega pa bo vključena tudi telefonska tajnica. Navodila, ki jih bodo posredovali se nanašajo na preprečevanje peronospor, oidija in botritisa, občasno pa tudi na zatiranje raznih zajedalcev. Pri opazovalnicah za bolezni rastlin posebej opozarjajo na smotno rav-

nanje zlasti s sredstvi za zatiranje zajedalcev in priporočajo vinogradnikom, naj škropljenje le v primeru zares velike koncentracije. Prva navodila bodo sporočili v prihodnjih dneh. Za zatiranje peronospor nacrtajejo v sezoni, dve škropljenji z ditiokarbamati, eno škropljenje s cimoxanilom in diclofluanidom, eno škropljenje s cimoxilom in bakrovimi preparati, dve škropljenji z bakrovimi preparati, eno škropljenje z modro galico. Za zatiranje oidija nacrtaje šestkratno škropljenje z zveplovimi preparati in dve škropljenji s preparati IBS (brez zveplovih spojin).

GORICA / ZANEMARJENA OKOLICA SPOMINSKEGA OBELEŽJA

Zakaj občinska uprava ne poskrbi za redno čiščenje?

Za spomenik pred železniško postajo skrbi Avgust Štekar

V sedrjavno združenje partizanov Italije in Združenje političnih deportirancev v teh dneh s posebnim tiskovnim sporočilom opozarjajo javnost na, milo receno, zelo "nerodno stanje", v katerem se nahaja spomenik deportirancem v nacističnih taboriščih. Spomenik stoji na trgu pred železniško postajo, za okolje pa Občina ne skrbi ravno vzgledno. Za čiščenje namreč redno skrbi 84-letni Avgust Štekar iz Steverjana, ki je sam okusil strahote nemških uničevalnih taborišč. Štekar ze lep čas enkrat tedensko čisti okolico obeležja, kar pa očitno ni dovolj. Organizaciji se sprasujeta, kaj sploh

Zasmeten okolica spominskega obeležja pred glavno postajo

stori občinska uprava, ko pa se ze na priložni fotografiji vidi, kako je včasih vse umazano in neurejeno. Nadalje se pri VZPI in ANED

vprašujejo, kakšen vtis lahko imajo tujci o Gorici, ko vidijo neurejen spomenik. S tiskovnim sporočilom skušata omenjeni ustanovi

opozoriti mestno upravo, naj vendar poskrbi za urejenost tega in podobnih obeležij v mestu. Bo zaleglo? Morda, ali pa tudi ne!

DIJAKI / VČERAJ V GORICI

Stavka in protest proti skorumpiranim politikom

Dijaki višjih srednjih sol so včeraj dokazali svoje nestrinjanje z dnevno politiko in z dogodki zadnjih dni. Tako dijaki italijanskih kot slovenskih sol so namreč prekinili pouk in priredili javno manifestacijo, katere namen je bil protest proti nedavnim neljubim dogodkom v parlamentu, ko večina poslancev ni glasovala za odvzem parlamentarne imunite nekdanjemu državnemu tajniku socialistične stranke Bettinu Craxiju in tako časovno onemogočila sodno preiskavo proti

njemu. Stavkajoči dijaki so se najprej zbrali v Spominskem parku in od tam zbrano odšli na Travniki, kjer so protestirali s transparenti in z vzklikanjem gesel proti skorumpiranim politikom in politiki. Na slovenskih solah se je stavke udeležila večina dijakov. Le na pedagogskem liceju S. Gregorčič niso stavkali. Precejšen je bil odziv na stavko tudi na solah z italijanskim učnim jezikom. Protest je potekal povsem disciplinirano in tudi v tem so dijaki dali lekcijo "politikom".

TRŽIČ / PODATKI ZA LUKO

Promet v porastu

Aprila za četrtino več blaga kakor lani

Podatki o blagovnem prometu v trziškem pristanišču Portoroža za prve štiri mesece letošnjega leta potrjujejo, da se nadaljuje razvojni trend in da bodo rezultati poslovanja ob koncu leta zelo ugodni. Aprila letos se je obseg pretovora (vključno z gorilnim oljem za termocentralo), v primerjavi s istim mesecem lani povečal za 143 odstotkov. Če ne upoštevamo gorilnega olja pa se je blagovni obseg povečal za dobro četrtino. V porastu je tudi količina odpremljenega tovora. Aprila so vkrcali

skoraj dvakrat več pošiljk kakor isti mesec lani. V aprilu so raztovorili skupaj 146.977 ton blaga, natovorili pa 69.103 tone. Med prispelimi pošiljkami je po količini na prvem mestu premo, sledita celuloza, zitarice in kaolin. Raztovorili so tudi 1443 ton avtomobilov, oziroma 1.918 vozil. V obdobju od januarja do aprila so v Trzinu raztovorili skupaj 4661 avtomobilov.

V luko je priplulo 261 ladij, od teh skoraj polovica pod italijansko zastavo.

VOLITVE / GORIŠKA SSK

Zadovoljni nad akcijo podpisov

Odziv volilcev in drugih je bil nad vsemi pričakovanji

Stranka slovenske skupnosti na Goriskem ugodno ocenjuje potek in uspeh pobude zbiranja podpisov v podporo kandidatne liste za izvolitev Predsednika Pokrajine in pokrajinskega sveta. Tako izhaja iz tiskovnega poročila, ki med drugim navaja, da se je stranka "ves čas zavzemala za povezovalne Slovence, ki delujejo v različnih strankah, vendar zaenkrat do otipljivih rezultatov na tem področju ni prišlo. Kasneje je želela vpostaviti stik s tistimi strankami večinskega naroda, ki bi lahko vključile slovensko manjšino v temelje svojih programov. Verjetno se zaradi prelomnega obdobja, v katerem živimo, se ni

uresničila niti prva niti druga pobuda". Tiskovno poročilo nadalje navaja, da to se ne pomeni, da so bile vse možnosti izčrpane. Vsekakor je odziv na akcijo zbiranja potrebnih tisoč podpisov presegel pričakovanja stranke. Tako tiskovno poročilo SSK za Gorisko. O volilnih povezavah in težavah v sporazumevanju z drugimi strankami, zlasti s KD, (zdi se da stikov z drugimi na Goriskem sploh ni bilo) je ob nedavnem obisku govoril tudi zunanji minister Peterle in obzatoval, da odnosi niso več kakršni so bili. Navedel je tudi razloge, med drugim, da KD se zmezarja pogojuje "trzaska miselnost".

PORDENONE / STO IZDELKOV

Podelitev nagrad natečaja Film in šola - ljudskih bank

V Pordenonu bo jutri slovesnost ob podelitvi nagrad in priznanj vse državnega natečaja "Film in šola", ki ga je razpisal konzorcij ljudskih bank iz Furlanije Julijske krajine, katerega članica je tudi Kmečka banka iz Gorice. Natečaj so letos izvedli že devet let, na njem je sodelovalo nad dva tisoč dijakov, ali kakih trideset odstotkov več kakor pred letom dni.

Slovesnost, ki bo potekala ob 10. uri v Pordenonu, v avditoriju Pokrajine, bo letos se posebej pomembna, saj je pokroviteljstvo nad pobudo

prevzela glavna tajnica Sveta Evrope, Catherine Lalumiere. Komisija, ki je ocenjevala prispevke, ni imela lahke naloge. Oceniti je namreč morala kakih sto filmskih zapisov, v glavnem video-kaset. Glavni namen pobude je razvijati ustvarjalnost dijakov, povezovati solo in izvensolske dejavnosti, spodbujati zavest o skupnih prizadevanjih in odgovornostih za gradnjo jutrisnje Evrope. Natečaj pri katerem so sprva sodelovali le dijaki iz FJK je v zadnjem času zadobil vsedrjavno razsežnost.

ČRPALKE

Danes in jutri so na Goriskem dežurne naslednje bencinske crpalke:

GORICA
IP - Ul. don Bosco
MONTESHELL - Ul. Trieste
AGIP - Ul. Aquileia
FINA - Korzo Italia
TRZIC
MONTESHELL - Ul. Matteotti
IP - Ul. Boito
ESSO - Ul. 1. Maggio
FINA - Ul. Cosulich
KRMIN
MONTESHELL - na državni cesti števil. 56
GRADISCE
AGIP - na cesti proti Marjanu
SLOVRENC
ERG - Trg Montesanto
RONKE
MONTESHELL - na letališču
FOLJAN
AGIP - Ul. III. Armata

PRIREDITVE

ZDRUŽENJE SLOVENSKE DIJAKSKE DOMSKILICE svoje člane na redni občni zbor, v sredo 12. t.m., ob 19. uri v prvem, oziroma 20. uri v drugem sklicu, v Dijaskem domu v Gorici, Svetogorska ulica 84.

Vsi navijaci in ljubitelji odbojke so vabljeni na tekmo

VALPRAPOR
IMSA -
MOGLIANO
VENETO (TV)

ki se bo odvijala danes v standreski telovadnici s pricetkom ob 20.30. Tekmi bo sledilo praznovanje ob napredovanju ekipe v B-2 ligo.

Posebno vabilo za vse bive odbojkarje *Juventine, OK Val in Našega prapora!*

NOVICE

Ciklus nabožne glasbe v cerkvi na Travniku

Zbor sv. Ignacija pripravlja v maju ciklus glasbenih večerov z naslovom Srečanja s cerkveno glasbo. Koncerti bodo v cerkvi na Travniku in sicer drevi, v soboto, 15. t.m. in v soboto, 22. t.m., vsakokrat ob 20.45. Nocojsnji izvajalec bo mojster Hubert Bergant. V soboto, 15. t.m. bodo koncertirali gojenci goriške glasbene sole, zadnjo soboto pa bodo izvajali - prvič - maso Stanka Jericija, za zbor, sole, orgle in ob simfonici spremljavi.

Priprave na mednarodni folklori festival

Predsednik in direktor organizacijskega odbora Svetovnega folklornega festivala v Gorici Sergio Piemonti in Franco Ungaro sta skupaj z generalnim tajnikom zveze CIOFF (svetovna organizacija za folkloro v sklopu Unesca, v katero je včlanjenih 58 držav) za Italijo prof. Giovanniem Pistillijem te dni sodelovala na zasedanju komiteja CIOFF za južno Evropo, ki se je odvijalo v Poreču. Na zasedanju so govorili o možnostih za izboljšanje organizacijskih struktur folklornih festivalov na tem območju ter o razširitvi komiteja na mediteranske in severnoafriške države, ki so že zaprosile za včlanjenje.

Pri ASCOM bodo zaposlili diplomiranega ekonomista

Združenje trgovcev ASCOM namerava v bližnji prihodnosti zaposliti diplomiranega pravnika ali ekonomista. V ta namen razpisuje selektivno preizkušnjo. Interesenti naj do 15. t.m. vložijo prošnjo na predsedstvo združenja. V prošnji morajo navesti naslednje: osebne podatke, študijski naslov in podatke o letu diplomiranja, podatke o delovnih izkusnjah, druge podatke o strokovni usposobljenosti in specializaciji. Kandidate bodo z obvestilom na dom pozvali na preizkušnjo.

Oddaja o življenju in delu pesnice Ljubke Sorli - Bratuz

Radio Trst A bo jutri ob 15.30 ponovil oddajo v spomin pred kratkim preminile kulturne delavke Ljubke Sorli - Bratuze. V oddaji boste lahko prisluhnili magnetofonskemu zapisu iz življenja in ustvarjalnosti pesnice in vzgojiteljice, krajsemu pogovoru in branju odlomkov iz njenih del.

V kino tudi opolnoči - nocoj, bodo vrteli film Othello

V kinodvorani Vittoria bodo v poletnih mesecih, ob sobotah, imeli tudi nočne predstave kvalitetnih filmov. Pobudi so dali naslov "Kino opolnoči". Ciklus začnejo že nocoj, ko bodo vrteli, točno ob 24. uri, znano O. Wellesa film "Othello".

V Steverjanu bo jutri, 9. t. m.,
14. spominski pohod
ŠTEVERJAN - GONJAČE - ŠTEVERJAN
Start bo ob 9.30 z Dvora v Steverjanu. VPISOVANJE eno uro pred startom. KD Briski grič in soorganizatorji vabijo k množični udeležbi! Prireditve letos posvečena 50-letnici množične oborožene vstaje na Primorskem.

OBVESTILA	KINO
MLADINSKI ODSEK-KD SOVODNJE organizirajo jutri 2. lov na zaklad s kolesi Zbirališče pred sovojenjsko telovadnico ob 9. uri. Informacije dobite pri Tanji na tel. 882338. Vabljeni! SPD GORICA sporoča, da bo avtobusni izlet na Golico, že 16. in ne 23. t. m. zaradi zgodnjega cvenjenja narcis. Prijave na sedeže društva in pri odbornikih. Na razpolago je se nekaj mest. OBČINA DOBERDOB sporoča, da bodo pobirali staro železo in vse kovinske odpadne predmete v ponedeljek, 10. maja, v Doberdodu ter v sredo, 12. maja, v Dolu, Jamljah in na Poljanah. Kogar zanima, naj postavi zгодaj jutraj blago na rob ceste, od koder ga bodo občinski uslužbenici odpeljali v odpad. Ne bodo pobirali gospodinjskih strojev in plastičnih predmetov.	GORICA VITTORIA 19.45-22.00»Gli occhi del delitto«. Ob 24. uri »Othello«. CORSO 17.30-19.45-22.00»Proposta indecente«. Prep. mladini pod 14. letom. VERDI 18.00-20.00-22.00»Singles, l'amore è un gioco«. I. Bridget Fonda. TRZIC COMUNALE Zaprt. EXCELSIOR 17.30 - 22.00 »L'armata delle tenebre«.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

- AL GIARDINO (Baldini), C. Verdi 57, tel. 531879

DEŽURNA LEKARNA V TRZICU

ALLA SALUTE (Fabris), Ul. Cosulich 117, tel. 711315

Župnija sv. Martina v Doberdodu in SKPD Hrast.

Jutri, 9. 5., v župnijski cerkvi sv. Martina v Doberdodu ob 10. uri.

LATINSKA MAŠA V ČAST SV. VINCENCU

Avtor: Vinko Vodopivec; izvaja: moški pevski zbor Franc Zgonik iz Branika;
dirigent: Gvido Filipčič;
organist: Marij Pavlica. Izvedba bo posvečena pokojni pesnici Ljubki Sorli - Bratuz.

POKROVITELJ: Svet slovenskih organizacij

NOVICE

Nov predsednik Šrilanke

COLOMBO - Šrilanski parlament je danes soglasno izvolil novega predsednika države, naslednika ubitega Ranasinga Premadasa. Dolžnost bo prevzel dosednji premier, 71-letni Dingiri Banda Vidzeturanga, član vladajoče Združene nacionalne stranke. V nagovoru parlamentu je novi predsednik zahteval podporo opoziciji pri ustavitvi nasilja in obljubil združitve etnično in politično razdeljene Šrilanke. (STA/AFP)

Atentat na predsednika Havla?

PRAGA - Češka policija in notranje ministrstvo sta včeraj zanimala obstoj dokazov o zaroti proti predsedniku Václavu Havlu. Minister za notranje zadeve Jan Ruml je namreč v četrtek povedal, da je policija na podlagi anonimne prijave aretirala pet osumlencev, državljanov samozvane ZRJ, ki naj bi pripravljali atentat na češkega voditelja, v najnovejši izjavi pa ministrstvo sporoča le, da bo pet oseb, doma iz nekdanje Jugoslavije, »izgnanih zaradi kriminalne dejavnosti«. V omenjenem anonimnem pismu je zapisano, da bodo crnogorski skrajneži ubili predsednika Havla zaradi njegove izjave v Beli hiši prejšnji mesec, ko se je zavzel za letalski napad na srbske položaje v BiH. (Reuters)

Iz Liberalne internacionale izključili Haiderjeve svobodnjake

SOFIJA - Predsedstvo Liberalne internacionale je predlagalo, naj iz te organizacije izključijo »liberalno« avstrijsko svobodnjaško stranko (FPÖ), ki jo vodi Jörg Haider, ker naj bi spodbujala sovražstvo do tujcev, je povedal generalni sekretar Liberalne internacionale Julius Maaten.

Predlog predsedstva pomeni, da je dejansko izključitev Haiderjeve svobodnjaške stranke, saj bi sicer morali počakati do 10. julija, ko naj bi to storil Izvršni odbor Liberalne internacionale. Generalni sekretar svobodnjakov Walter Meischberger pravi, da je sicer presenečen, vendar stranki to ne bo škodilo, saj si bodo Avstrijci ustvarili lastno mnenje o tem. (AFP)

RUSIJA / ZASEDANJE USTAVNE KOMISIJE

Hasbulatov si je omislil svoj osnutek ustave

Boris Jelcin pa se je udeležil žalnega shoda za padlim policistom

MOSKVA - Voditelji ruskega parlamenta so na petkovem zasedanju ustavne komisije predstavili svoj osnutek nove ustave in ga že poslali voditeljem v posamezne pokrajine Ruske federacije, da bi je podprli tudi oni. Zasedanje je vodil Jelcinov nasprotnik predsednik parlamenta Hasbulatov, ki je predsednikov osnutek nove ruske ustave označil za temelj avtokracije. Zasedanje je potekalo brez Borisa Jelcina, ki je predsednik ustavne komisije. Po sedanjosti ustavi lahko ustavne spremembe sprejme samo zakonodajno telo, to je kongres ljudskih poslancev, medtem ko Jelcin trdi, da mu podpora ljudstva na nedavnem referendumu daje pravico, da pri sprejemanju ustave ne upošteva poslancev kongresa. Oleg Rumjancev, sekretar ustavne komisije in avtor parlamentarnega osnutka ustave, je dejal, da bi Jelcinova ustava predsednika ustoličila kot carja oziroma kot »oblast v senici«. To pa po njegovem mnenju spominja na politično komunistične partije. Rumjancev je dejal, da bo Rusija novo ustavo dobila septembra ali oktobra.

Ce bi prislo do se globlje politične krize, bi Jelcin, če bo sprejeta njegova ustava, lahko razpustil parlament in razpisal nove

volitve. Osnutka ustave se razlikujeta tudi glede delitve oblasti med centrom in regijami ter posameznimi republikami.

Jelcin pa se je pridružil tisočim Moskovanom, ki so se udeležili žalnega shoda ob smrti pripadnika posebnih policijskih enot Vladimirja Toloknejeva, ki je umrl v sredo. Toloknejev, ki ga je med prvomajskimi neredi v Moskvi stisnil tovornjak, je prva žrtev političnega nasilja po neuspelem državnem udaru avgusta 1991 leta. Med prvomajskimi izgreddi je bilo ranjenih okoli 600 ljudi. O tem, kdo je kriv za izbruh nasilja sta se medsebojno obtoževala tudi ruski predsednik Jelcin in predsednik parlamenta Hasbulatov.

Zalnega shoda pa se ni udeležil nihče od konservativnih članov parlamenta, kar je reformist Lev Ponomarev označil za moralno degradacijo parlamenta. Eden od policijskih častnikov, ki se je udeležil shoda, je dejal: »Zadnjič smo bili zelo pasivni, toda na nedeljskih demonstracijah bomo bolj odločni. Če bo treba, bomo demonstrante naglani vse do Berlina.« V nedeljo bodo na Rdečem trgu namreč kljub prepovedi javnih shodov demonstracije ob 48. obletnici konca druge svetovne vojne in zmage nad fašizmom. (Reuters)

Jelcin se je poklonil policistu, ki je umrl med prvomajskimi neredi v Moskvi (Foto: AP)

VELIKA BRITANIJA

Slabi časi za konservativce

Hud poraz vladajoče stranke na lokalnih volitvah

ALJA KOSAK / LONDON

LONDON - Britanska konservativna stranka je v četrtek na nadomestnih volitvah v Newburyju in na volitvah 47 okrajnih svetov v Angliji in Walesu doživela nepričakovano velik poraz. Glavni zmagovalci pa so liberalni demokrati, ki so si v Newburyju od konservativne stranke priborili parlamentarni sedež z večino 22.000 glasov. Britanski komentatorji zdaj pravijo, da so ti rezultati »katastrofalni poraz« za konservativno stranko in s tem »senzacionalno slab« in »poniževalen rezultat« tudi za vladno. Konservativni dnevnik z največjo naklado The Sun pa bralcom sporoča volilne rezultate z naslovom: Mora za Majorja. Te volitve so namreč v bistvu najpristnejša javnomnenjska raziskava in sodba 25 milijonov volilnih opravičencev o vladni politiki. Res je, da volilci navadno volijo drugače na splošnih volitvah kot na lokalnih, toda rezultat iz Newburyja, nekdanje »konservativne trdnjave«, je dovolj zgovoren. Pomenljivi so tudi rezultati okrajnih volitev, saj je na njih kot glavna tema prevladovalo gospodarsko stanje. Liberalni demokrati zdaj pravijo, da ta rezultat pomeni izrečeno nezaušnico vladi. Napovedujejo, da bo moral premier Major zanesljivo zamenjati finančnega ministra Lamonta. Toda slabe novice za konservativno stranko so prišle tudi iz

drugih krajev. Tako so na okrajnih volitvah v Angliji in Walesu konservativci izgubili več kot 450 sedežev in večino v 15 od 16 okrajnih svetov. Laburistom se je posrečilo dobiti 90 sedežev in večino v enem svetu. Največji zmagovalci pa so liberalni demokrati, ki so si pridobili 400 novih sedežev. Tako imajo zdaj laburisti večino v 14 okrajnih svetih, liberalni demokrati v treh, konservativci v enem in neodvisni prav tako v enem. Kar 28 okrajnih svetov je »visočih«, to pa pomeni, da v teh svetih nobena stranka nima večine. To je tudi največje število takšnih svetov v Angliji in Walesu doslej. Val nezadovoljstva, ki ga kažejo volilni rezultati, bo nedvomno prisilil vladno, da bo temeljito razmislila o svoji strategiji in stilu vodenja, kar je glasno zahtevalo nekateri poslanci konservativne stranke. Premier Major pa se bo verjetno v odgovor na to moral odločiti za nekatere spremembe v ministrskem svetu, pritisk za zamenjavo finančnega ministra Lamonta pa bo zdaj nedvomno večji. Čeprav je rezultat teh volitev za konservativno stranko porazen, pa je prav mogoče, da si bodo konservativci do splošnih volitev položaj utrdili, zlasti če bodo gospodarski rezultati boljši in se bodo napovedi o zaključku recesije končno uresničile.

NEMČIJA / PO ODSTOPU BJÖRNA ENGHOLMA

Vsi tekmeci za prestol nemške socialdemokracije

Ženska naslednica Willyja Brandta bi najbrž pritegnila volilke

Po politični samoodstranitvi Björna Engholma iz vrha SPD se v Ohlenhauerjevi hiši - oziroma banki, kjer domuje vodstvo SPD, vrti kadrovski vrtiljak. SPD mora cimbprej določiti vodstvo, saj je le tako nekaj upanja, da bi se kanclerski kandidat vsaj za silo profiliral do volitev leta 1994. Očitno je v stranki kar nekaj kandidatov, ki se cutijo docela sposobne za vodenje stranke in za kanclersko kandidacijo. Toda v tem prvem grmu že tici zajec. »Upanje« stranke Engholm je bil predsednik in kanclerski kandidat ter se ministrski predsednik Schleiwag - Holsteina obenem. Stranka je seveda zaupala v položaje, da bi se tudi na zunaj pokazala za enotno. Ali naj zdaj te položaje personalno loci? Odgovora se ni. Kandidati, ki imajo manj možnosti, da bi se poskusili kot kanclerski pretendenti, zagovarjajo delitev fun-

DRAGO FLIS / RADIO SLOVENIJA

kcij. Tako je na primer svojo kandidacijo za predsednico SPD že napovedala hessenska poslanka SPD Heide-Marie Wiecek-Zaul, ki je bila v svojih mladih političnih letih znana kot »rdeča Heidi«. Na to zdaj spominjajo samo take barve lasje, v letih političnega dozorevanja pa se je naučila precejšnje spretnosti nastopanja v medijih. Kandidatka za predsednico SPD je tudi voditeljica bavarske SPD Renate Schmidt. Schmidtova bi bila tako prva espedejevska predsednica z Bavarske, kjer SPD nima omembe vrednega zaledja, zato od tam pomembnejši funkcijari stranke niso prihajali. Odgovorela mati treh otrok iz Nürnberg ima sprico dolgoletne kariere v Bundestagu dobre možnosti za uspeh. Če bi se SPD odločila za žensko

predsednico, bi nedvomno pridobila dodatne glasove, čeprav je žensko povečanje glasov navadno omejeno. Poudariti pa je treba, da SPD ženskim vprašanjem res namenja več pozornosti, omenjeni funkcijari pa sta tudi sami prišli v vrh SPD zaradi »ženske kvote«, ki jo ima edino te stranke.

Seveda pa ima SPD tudi kandidate, ki pa se bolj nagibajo k skupni kandidaturi tako za kanclerja kot tudi za predsednika stranke. Tako Gerhard Schröder iz Hannoverja sprejema samo dvojno kandidacijo, postavil pa je že tudi pogoji, naj bi SPD leta 1994 na volitvah nastopila skupaj z zelenimi, kot je bilo to v njegovi zvezni deželi Spodnji Saksiji. Najhitrjeje je slo doslej mlademu ministrskemu predsedniku iz

srednjega Rena, torej pokrajine Porenje-Pfalzsko, Rudolfu Scharpingu, ki ne skriva ambicij niti za vodstvo stranke niti za kanclerjev urad. Scharping uraduje v nekdanjem uradu kanclerja Helmuta Kohla, ki je bil nekot ravno tako ministrski predsednik v renskem Mainz. Zakaj pa ne bi sel za njim se v bonnski urad? Politični vnuki Willyja Brandta, nekateri pravzaprav že pravniki, so torej napovedali svoje želje, vsi si seveda želijo, naj bi se o vodstvu odločilo cimbprej. Stranko zdaj komisarsko vodi pravzaprav socialdemokratski veteran Johannes Rau, ki skusa mladce pomiriti s svojim predlogom o »mirnejšem ravnanju« pri izbiri vodstva stranke. Ministrski predsednik Severnega Porenja Westfalije nima možnosti za ponovno kandidacijo proti Kohlu, zato pa je kot nalašč za jeziček na tehtnici.

NEMČIJA / UPOR DELAVCEV

Skrite pasti stavke

BERLIN - Stavka, ki se širi v vzhodni Nemčiji, utegne spraviti na kolena številna mala podjetja, na večino velikih multinacionalnih podjetij pa ne bo vplivala. Stavka delavcev v jeklarski in kovinarski industriji je morda celo dobrodošlo olajšanje za indutrijske veje, kakršna je na primer nemška avtomobilska industrija, ki ima težave s prevelikimi zmogljivostmi. Letos se bo njena proizvodnja najbrž skrčila za dvajset odstotkov. F. Steinkuehler je vodja sindikata IG Metall, ki je popeljal v stavko 37.000 vzhodnonemških delavcev in jo namerava razširiti na vseh pet delov naslednj teden, če bodo pogovori o rešitvi problema, ki tečejo že pet dni, neuspešni. Delavci stavkajo zato, ker so delodajalci pre-

lomili obljubo, da bodo do leta 1994 dvignili plače na raven tistih v zahodnem delu države. Po dogovoru iz leta 1991 bi se morale plače v vzhodni Nemčiji od 1. aprila povečati za 26 odstotkov. Toda delodajalci zaradi težavnih razmer v gospodarstvu namesto dogovorjenega ponujajo samo devet odstotkov. H. Kriegabaum, predstavnik združenja nemške strojne industrije v Frankfurtu, je dejal, da bo stavka prizadela večino manjša podjetja. Dejal je se, da je proizvodnja na vzhodu 32 odstotkov v primerjavi z zahodnim nivojem in da plač, ki so trenutno na ravni 49 odstotkov zahodnih zaslužkov, nikakor ni mogoče dvigovati, ne da bi to unicilb številna podjetja. (Reuters)

Med uradnimi razgovori Milana Kučana z Billom Clintonom in Alom Gorom sta slednja naglasila prispevek slovenskega naroda in partizanov k zavezniškim prizadevanjem. Nekateri predstavniki naše države, ki razglasajo željo po vključenju v Evropo in svet, pa si, kot kaže, prizadevajo, da bi ostal nas prispevek se naprej v senci. Razstava o rešenih zavezniških letalcih med NOB na Slovenskem, ki jo je postavil, pa ni dobil od ustreznega ministrstva še nikakršnih sredstev. Prav tako od slovenske države ni pomoči in podpore, da bi uresničili željo ameriških veteranov in del te razstave prenesli v kak muzej v ZDA

Ministrstvo za obrambo ZDA je oblikovalo odbor za zaznamovanje 50. obletnice druge svetovne vojne. Američane naj bi seznanili z vojno kot osrednjim dogodkom 20. stoletja in podelili priznanja veteranom. Prva spominska slovesnost je bila v Washingtonu, kjer so odprli muzej holokavsta. Ameriški predsednik Clinton je nanjo povabil predstavnike nekdanjih zavezniških držav, med njimi slovenskega Milana Kučana.

Po naključju se je istega dne predsedstvo IO Nove Gorice seznanjalo z načrtom zaznamovanja 50. obletnice zloma fašizma in plebiscitane odločitve Primorcev za priključitev k matični domovini. Predsedujoči je zahteval pojasnilo borcev, kdo in v čigavem imenu je povabil Milana Kučana za slavnostnega govornika na

osrednji prireditvi 12. septembra v Novi Gorici. Na prireditvi v Washingtonu so s ceremonialom in v uradni publikaciji dali vse priznanje osvoboditeljem in reševalcem preganjanih Židov in antifasistov v drugi svetovni vojni, posebej 53 zavezniškim vojskim enotam, ki so sodelovale pri osvoboditvi nacističnih taborišč smrti. Navzoče so bile s svojimi bojnimi zastavami. Med njimi je bil prapor enot IX. korpusa, ki so osvobodile taborišče Ržarn v Trstu. Na komemoraciji v

Arlingtonu je nastopala godba ameriške vojske in zaigrala tudi partizansko himno Hirsha Glicka, poljskega člana Združene partizanske organizacije, ki so ga nacisti ubili leta 1944. V skoraj istem času je slovensko obrambno ministrstvo prepovedalo svojemu oktetu Moris nastop na proslavi Dneva upora slovenskega naroda 27. aprila v Cankarjevem domu v Ljubljani, čes da »nocoje imeti nič s tem«. Na splošno osuplost in negotovanje obiskovalcev je zato osrednja

prireditve ostala brez pete partizanske pesmi. Na komemoraciji v Arlingtonu je nastopil tudi solski pevski zbor Alice iz Deala. Organizatorji so s tem podčrtali pomen vzgojnih dejavnosti v programu, ki ga bo uresničeval muzej holokavsta. V njem bodo obnavljali tudi spomin na poldrugi milijon pobitih otrok. Slovenski minister za solstvo prejšnje vlade je nasprotno, z okrožnico zavezal občinske skupščine, da odpravijo vsa imena sol, povezana z NOB. Priporočil jim je tudi, naj se

ne udeležujejo komemoracij ob dnevu mrtvih ali dnevu upora proti okupatorju. Te njegove »obznanje« tudi novi minister se ni prekal. V Novi Gorici, kjer so na primer spremenili ime sole IX. korpusa, zdaj »iščejo primere vojaški objekt«, ki naj bi v prihodnje nosil to ime. Idrijska občinska skupščina, ki je lani izsilila spremembo imena sole - spomenika NOB v Cerknem, pa zavlačuje s ponovno uvedbo prejšnjega imena, ki so ga pisno zahtevali solski svet in odborniki skupščine.

Teden pod povečevalom

BARBARA KRAMZAR

Svet se začelja in končuje v Bosni. V luksuznem hotelu z zavajajočim imenom Rajska dolina na pobočju nekdanjega jahorinskega smučišča se je minuli teden odigralo novo dejanje igre za »novo sveto ureditev« - in z njim nova partija pokra duhovnih očetov velike Srbije proti mednarodni skupnosti.

Poslanci skupščine samooklicane Republike srbske so v sredo zavrnili Vance-Ownov mirovni načrt za Bosno, pa čeprav ga je v Atenah podpisal njihov voditelj Radovan Karadžić in kljub prošnjam srbskih voditeljev Cosica in Miloševića ter njunega grškega prijatelja Micotakisa. Upravičeno lahko podvomimo o iskrenosti pritiskov iz Beograda. Miloševićev režim se vedno stoji na istih temeljih kot pred dobrimi petimi leti, ko je z gesli o veliki Srbiji pokopal vse svoje politične tekmece. Beograjski vodji, ki stojijo ali padejo na zamisli velike Srbije in na nenehnih vojnah v svoji okolici, so mirovni načrt najverjetneje blagoslovili samo zato, ker so poznali ali predvidevali odgovor predstavnikov bosanskih Srbov. In upali, da bo svet kljub pogajanjem ameriškega državnega sekretarja Christopherja z Evropejci in sestankom zveze Nato enako strah vojaškega obračuna s Srbijo kot vseh trinaest mesecev krvave bosanske tragedije ter hrvaske in slovenske pred

njo. Pale so samo nadaljevanje srečanja najmočnejših držav sveta pred tednom dni v Washingtonu. Finančni ministri skupine G-7 so se dogovarjali o zmanjšanju evropskih obrestnih mer s figo v zepu. Dokler lahko katerikoli od velikih sil sveta upa, da bo prententala druge in sama določala pravila igre sveta, ne bo spostovala salonskih dogovorov. In dokler ne bodo jasna razmerja med velikimi, bodo Srbi upali, da jih lahko vse skupaj izigrajo.

Tudi mednarodni mirovni načrti za Bosno imajo svoje kriterije, po katerih jih lahko ocenjujemo: samo tisti, ki bodo spodbudili prave korenine srbskemu ekspanzionizmu, bodo rešili bosansko krizo in preprečili kosovski, makedonsko, grško, romunsko, madzarsko... Ameriške predloge, ki zahtevajo bombardiranje srbskih vojaških oporišč v Bosni in njihove preskrbovalne poti ter oborožitev Muslimanov, bomo zato lahko ocenjevali sele po rezultatih, če jih ne bo spet preprečila Evropa, ki se kljub svojemu bogastvu in oborožitvi se ne zna obnašati kot velika konca dvajsetega stoletja.

V optiki Bosne lahko ocenjujemo tudi druge pomembne mednarodne dogodke tega tedna.

Stavka jeznih vzhodnonemških delavcev strojne in jeklarske in industrije, ki jim delodajalci nocoje izplačevati dogovorjeno približevanje zahodnonemskim plačam, ima svojo logiko neurejenega novega sveta po padcu berlinskega zidu, ki jo je znal tako briljantno izkoristiti Slobodan Milošević. Nemški delodajalci imajo seveda prav, ko opozarjajo na nizko produktivnost vzhodnonemških delavcev in na velike težave pri plačevanju združitve. Toda pred stiri leti in pol so zahodnjaki »ostijem« obljubljali nebesa, da bi lahko Nemčija spet postala velika sila. Balkansko logiko ima celo uboj srilanskega predsednika Ranasingha Premadasa: gverilsko gibanje tamilskih Tigrov, ki je najverjetnejsi krivec za napad med prvomajsko proslavo, se s takšnimi dejanji bojuje za ocepitev.

Nekaj dogodkov minulega tedna pa ima vendarle korenine tudi v drugih zakonitostih sveta in človeške duševnosti, ki so prav tako prastare kot mednarodni boj za prevlado: voditelj nemških socialdemokratov Björn Engholm je moral odstopiti zaradi laži, nekdanji francoski premier Bérégovoy pa se je ustrlel, ker ni mogel prenesti volilnega poraza in obtožb o vpletenosti v finančne skandale. Na tem svetu res ni nič novega.

SPOMINI NA DRUGO SVETOVNO VOJNO

Američani tako, mi drugače

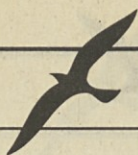
LADO POHAR

Arlingtonu je nastopala godba ameriške vojske in zaigrala tudi partizansko himno Hirsha Glicka, poljskega člana Združene partizanske organizacije, ki so ga nacisti ubili leta 1944. V skoraj istem času je slovensko obrambno ministrstvo prepovedalo svojemu oktetu Moris nastop na proslavi Dneva upora slovenskega naroda 27. aprila v Cankarjevem domu v Ljubljani, čes da »nocoje imeti nič s tem«. Na splošno osuplost in negotovanje obiskovalcev je zato osrednja

prireditve ostala brez pete partizanske pesmi. Na komemoraciji v Arlingtonu je nastopil tudi solski pevski zbor Alice iz Deala. Organizatorji so s tem podčrtali pomen vzgojnih dejavnosti v programu, ki ga bo uresničeval muzej holokavsta. V njem bodo obnavljali tudi spomin na poldrugi milijon pobitih otrok. Slovenski minister za solstvo prejšnje vlade je nasprotno, z okrožnico zavezal občinske skupščine, da odpravijo vsa imena sol, povezana z NOB. Priporočil jim je tudi, naj se

ne udeležujejo komemoracij ob dnevu mrtvih ali dnevu upora proti okupatorju. Te njegove »obznanje« tudi novi minister se ni prekal. V Novi Gorici, kjer so na primer spremenili ime sole IX. korpusa, zdaj »iščejo primere vojaški objekt«, ki naj bi v prihodnje nosil to ime. Idrijska občinska skupščina, ki je lani izsilila spremembo imena sole - spomenika NOB v Cerknem, pa zavlačuje s ponovno uvedbo prejšnjega imena, ki so ga pisno zahtevali solski svet in odborniki skupščine.

Med uradnimi razgovori Milana Kučana z Billom Clintonom in Alom Gorom sta slednja naglasila prispevek slovenskega naroda in partizanov k zavezniškim prizadevanjem. Nekateri predstavniki naše države, ki razglasajo željo po vključenju v Evropo in svet, pa si, kot kaže, prizadevajo, da bi ostal nas prispevek se naprej v senci. Razstava o rešenih zavezniških letalcih med NOB na Slovenskem, ki jo je postavil, pa ni dobil od ustreznega ministrstva še nikakršnih sredstev. Prav tako od slovenske države ni pomoči in podpore, da bi uresničili željo ameriških veteranov in del te razstave prenesli v kak muzej v ZDA

BIH / TIHOTAPSTVO

Kako Muslimani dobivajo orožje?

Pomagajo si s človekoljubnimi konvoji

SARAJEVO - »Po vsej verjetnosti so muslimanske sile večkrat uporabile tovrstne človekoljubne pomoči ZN za tihotapljenje streliva v obleganem prestolnici Sarajevu,« se glasi ugotovitev preiskave, ki so jo vodili ZN. Preiskava se je začela v začetku aprila, potem ko so srbske sile na mejnem prehodu zunaj Sarajeva odkrile na tisoce nabojev, ki so bili skriti med zaboji človekoljubne pomoči, namenjene na območja, ki so pod nadzorom vlade BiH. »Poročilo lahko sklenemo z ugotovitvijo, da so Muslimani uporabljali tovrstne Visokega komisariata za begunce ZN (Unhcr) za prevoz streliva iz Butmirja v Dobrinjo,« je v petek izjavil John McMillan,

predstavnik Unchr. Po vsej verjetnosti se je to dogajalo kar nekaj časa, tako da je bilo prethotapljenega precej streliva. Butmir in Dobrinja sta pod nadzorom vlade BiH pri sarajevskem letališču, za katero skrbi Unprofor. McMillan je tudi izjavil, da so si ZN zelo prizadevali, da se tihotapljenje ne bi nadaljevalo, saj je povzročilo precej neprijetnosti, ko so ga odkrili. Srbski oficirji so namreč cele mesece obtoževali ZN, da vladne enote BiH oskrbuje z orožjem in strelivom. Človekoljubno pomoč, ki jo pripeljejo z letali, uskladišajo na sarajevskem letališču, od koder nadaljujejo pot s tovornjaki. Unchr je več mesecev zagotavljal pomoč tako Butmirju kot

Dobrinji, in sicer v okviru svoje človekoljubne misije v Sarajevu. Čeprav je Butmir sestavni del Sarajeva, je zunaj srbskih položajev in ima zato dostop do orožja in streliva, ki je prethotapljeno v Bosno kljub prepovedi. Dobrinja pa sodi v oblegano območje, zato prav tako kravo potrebuje strelivo kot stevilni deli Sarajeva. Preiskava je pokazala, da so strelivo podtaknili v zabojnike Unchr, ko so ti na tovornjakih peljali v Butmir in ga potem razložili skupaj z zabojniki, če so prispeli v Dobrinjo. Operacija je bila precej tvegana, saj se je posamezen zabojnik lahko večkrat vrnil v Butmir, preden je sploh prispel v Dobrinjo. Očitno je do tega prišlo tudi 8. aprila, ko so strelivo odkrili na tovornjaku, namenjenem v Butmir. Preiskava na letališču je odkrila približno 9.000 nabojev streliva in 24 vrec smodnika. Unprofor je za svoja opravila najel veliko krajevnih prebivalcev, Muslimanov, Srbov in Hrvatov kot voznike, prevajalce in skladiščnike. Očitno so nekateri med njimi poiskali vrzeli in se ukvarjali tudi s tihotapljenjem streliva. Predstavnik Unchr je povedal, da odslej teh vrzeli ne bo več in da bo zdaj nadzor lažji. Povedal je, da bodo zabojnike ločili tako, da isti zabojnik ne bo nikoli hkrati poteval v Butmir ali Dobrinjo in da ne bodo pustili zabojnikov nezastraženih.

(Reuter)

Džamije izginjajo

BEOGRAD - V severnobosanskem mestu Banja Luka so v petek razstrelili dve znameniti mešeti iz 16. stoletja. Policija je izpraznila območje okrog Ferhat-Paseve mešete in mešete Arnaudija, vendar ni hotela dati nobene izjave. Ferhat-Paseva džamija, ki je veljala za eno najlepših mešet v nekdanji Jugoslaviji, je bila zgrajena leta 1583. Džamijo Arnaudija so zgradili štiri leta pozneje, leta 1587. Eksplozija sicer ni porušila minareta Ferhat-Paseve džamije, vendar je bil tako hudo poškodovan, da so ga morali porušiti, kot zatrjujejo omenjeni viri. Med poročili, ki jih je prejel Unchr, je tudi novica, da je bila poskodovana tudi tretja džamija, čeprav niso sporočili nobenih podrobnosti. Razstreljevanje džamij je zelo pogosto početje v 13 mesecev trajajoči bosanski vojni. Zanj so navadno krivili pripadnike srbskega radikalnega vodje Vojislava Seslija. Pet džamij so razstrelili v eni sami noči marca v Bijeljini, pri čemer je po vsej verjetnosti šlo za dejanja srbskih vojakov, ki so s tem masčevali smrt svojih soborcev, ubitih v muslimanski zasedi.

Reuter

MODRI TRAMVAJ

»Resnično me je sram, da sem človeško bitje«

BRANKO ŠOMEN

barvnimi fotografijami Sarajeva in Mostarja v upanju, da bosta obe mesti v prihodnje se lepsi, brez sledov po vojni. Na večerji, na katero je povabil prijatelja iz San Francisca in njegovo soprogo (iz Banja Luke), prijateljico iz Sarajeva in njenega moza (iz Londona), mojo soprogo iz Ostjeka in mene (iz

Murske Sobote), pri čemer je bila gostiteljica žena iz Poljske, smo govorili samo o vojni na Balkanu, kajti minilo je leto dni, odkar so vojaki srbske vojske skupaj s četniki napadli Sarajevo. Vse večer se nisimo mogli izveči iz besednih pasti, ki nam jih je vojna nataknila kot nevidne uzde, da bi nas ugo-

nobil dalec od vsakdanjega sovraštva, groze in nasilja ter njihovih posledic.

Dan kasneje sem bil na kosilu s svojimi stari prijateljem, českim režiserjem Ivanom Passerjem, ki je lani posnel televizijski film o Stalinu v dveh delih ter dobil zanj štiri ameriške globe. Pripovedoval je, kako je za prigrisc dolžarjev najel Kremenj, kako je ruska policija za nekaj dni izselila Jelcina, kako je bil edini režiser, ki je lahko snemal v rojstni hiši Vladimiru Iljiču Leninu (znova samo za sto dolarjev podkupnine), toda pogovor se je zelo hitro zasul in preselil na Hrvaško pa v Sarajevo, Srebrenico in Tuzlo in Ivan je poslušal se eno interpretacijo, se eno zlobno poročilo iz prve roke ter na koncu priznal, da ne bere več časopisov, da ne gleda televizije, kajti vsak, ko sliši novice z balkanskih bojišč, se zgrozi nad okrutnostjo novokomponiranih bojevnikov. In tako mi je nekajkrat zatrdil: »Ves, ko vse to gledam, me je sram, da sem človeško bitje, da sem 'human being'!« A kaj naj rečem mi, Ivan, ki smo bili vsa ta leta tako prekleto naivni, slepo zaverovani v frazo bratstva in enotnosti, ter verjeli, da potrebujemo silno armado, ki nam je oddirala ne samo kruh, marveč standard in ugled in ki edina ni imela in nima nicesar skupnega s človečnostjo; ne ona, ne njeni bivši oficirji, ne sedanji srbski in crnogorski vojaki... V televizijskih prenosih so človeška bitja samo žrtve, v glavnem zaklane in mrtve, dragi moj Ivan.

Včasih si človek zaželi spremembo: menjati domače kraje za tuje, obiskati neznana mesta, se srečati z novimi ljudmi. Včasih je to navaden izlet, drugič beg pred resničnostjo, kdaj pa kdaj samo poskus, po- bogniti pred samim seboj. Odti iz Evrope v Ameriko, ni več nobena pustolovščina kot v času Kristofa Kolumba, čeprav sem srečal v Kaliforniji ljudi, ki so govorili o tveganjih podvigih, o begu iz Hrvaške in Slovenije.

Tako sem večerjal s hrvaško umetnico, uspešno avtorico risanih filmov, ki je pripovedovala, kako se je brez denarja, brez dolarja vkrcala na ladjo Vezuv in odšla v Kanado. Tam jo je v pristanišču, v sprejemni pisarni čakalo pet dolarjev, ki jih je poslal brat, ki je prav tako pobegnil iz Hrvaške. Za ta denar si je sredi februarja kupila pomaranče in kilogram ze narezanega kruha, ki je bil ves mehak in bel kot oblak... Na hrvaškem pikniku je begunka iz hrvaške vasi Skabrnje pripovedovala, kako so četniki zaklali njenega očeta in mater ter ju mrtva vrgli v vodnjak na njihovem domačem dvorišču. Njen brat, znani zdravnik, je prišel neko noč kradoma iz Zadra do domacije, klical je starše iz hiše, vendar niso hoteli z njim. Vedeli so, kaj jih čaka, in hoteli so umreti v hiši, v kateri so se rodili. Zdal jih ni več, hiša je požgana, vodnjak je zasrpljen.

Bosanski intelektualci, ki je začel izdajati svoj mesečnik Bosnjak, je svoje luksuzno stanovanje na avenijski Wilshire opremil z

INTERVJU Z VUKOM DRAŠKOVIČEM

»Slobodan Milošević je piroman, ki si je nadel obleko gasilca«

O možnosti državljanske vojne v Srbiji - Ponovno snidenje Slovencev in Srbov?

ŽARKO RAJKOVIĆ / BEOGRAD

minulega vidovdanskega sabora? Kako bo do tega sploh prišlo, ko je že pol milijona mladih in najpametnejših Srbov, ki so v glavnem podpirali vas, odsločeno?

Glavne priprave za vidovdanski sabor, za katerega ni nujno, da bo prav na Vidovdan, ima v rokah oblast s svojo politiko. Glavni organizator vidovdanskega sabora

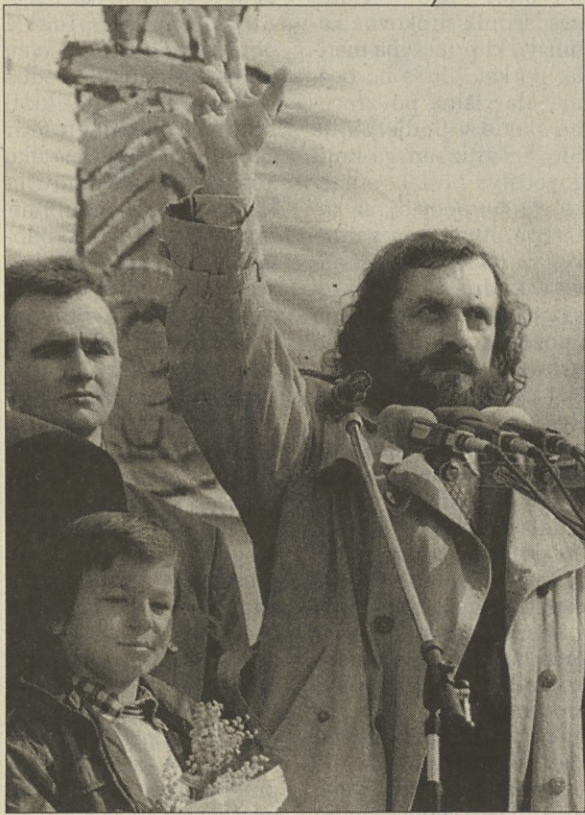
bo tokrat nesreča, v katero so Srbijo pahnili.

Kako si predstavljate naslednje velike demonstracije, za katere ste izjavili, da ne bodo mirne? Milošević ima več policije kot vojske, in ta je zares njegova, ker jo plačuje. Poleg tega so z njim tudi begunci, ki so za skorjico kruha, ki jim jo daje, pripravljani opustiti celo Srbijo.

Ali se v Srbiji pripravljajo izredno stanje? Kako se bo moglo potem upreti režimu?

Dve možnosti obstajata: da v Srbiji z ukazom odpravijo dosedanje, kakršnekoli že so, oblike demokratičnega življenja, da v primeru tujega vojskega posega razglasijo vojaško stanje ali da ob resnejši ogroženosti režima zaradi nezadovoljstva državljanov razglasijo izredno stanje. Če bo prišlo do vojnega stanja, se bojim, da se bo ponovilo leto 1941 in da bo v Srbiji hkrati z obrambno vojno izbruhnila tudi klasična državljanska vojna. Splošna mobilizacija bo potisnila orožje v roke tako privrženec kot nasprotnikom nacional-komunistov na oblasti. Če se bo režim odločil za izredno stanje, bo pri se tako strogem ravnanju trajalo samo nekaj dni. Ne prvo ne drugo nima nobenih resnih možnosti, da bi v Srbiji zatrla demokracijo.

Ali se Srpsko gibanje obnove že pripravlja na nadaljevanje demonstracij iz

Vuk Drasković, voditelj SPO

BALKAN / VOHUNSKA AFERA

Srbija pozna ameriške načrte za poseg v Bosni

Aretirali Stivena Lalasa, ki naj bi Srbiji posredoval zaupne podatke tudi o ameriškem vojaškem posegu

MARJAN KOS

za Grčijo. Toda grški tisk meni, da je slo za vohunjenje v korist Srbije. Lalas je profesionalni diplomat z visokimi pooblastili in z dostopom do zaupnih dokumentov in je bil pred tem v Beogradu in Carigradu. V ZDA so ga aretirali agenti FBI.

Po izjavah neimenovanega predstavnika ameriškega State Departmenta je imel Lalas dostop do informacij, ki so se nanasale na razmere na območju nekdanje Jugoslavije, najverjetneje pa tudi do podatkov o morebitnem ameriškem vojaškem posredovanju na Balkanu. Ameriški casniki trdijo, da je Lalas, nekdanji vietnamski veteran, v zameno za tajne listine dobil 20 tisoč dolarjev,

vendar naj bi denar dobival od Srbov, kar je po svoje najbolj zanimivo.

Lalas, ki je od leta 1983 delal v ameriškem State departmentu, od decembra 1990 pa v ameriškem veleposlanstvu v Atenah, so odkrili, ko so ga zalotili v prostorih, kjer hranijo zaupne dokumente. Pooblaščen ameriška služba ga je zato začela zasledovati na vsakem koraku. Agenti so odkrili, da je Lalas nosil dokumente iz veleposlanstva in jih predajal za zdaj se neznani osebi.

Premier Micotakis, ki je ze sprožil preiskavo, se bo tako poleg afere prisluškovanja telefonom pomembnih grških politikov in javnih osebnosti moral spopasti se z enim skandalom, ki ze dobiva mednarodne razsežnosti.

ISTRA / NOVE POBUDE

Tuđmanu ni všeč povezovanje Istre z Opatijo in kvamerskimi otoki

GORAN MORAVCEK

PAZIN - Najbolj razvita hrvaška regija Istra bi se utegnila kmalu razširiti na območja, ki jih istrska županija ne zajema. Prebivalci Opatije in bližnjih manjših mest - Brseca, Lovrana, Ike, Ičićev, Matuljev - ter prebivalci otokov Cres in Lošinja zahtevajo, da jih tudi politično vključijo v sestav Istre, saj zemljepisno že pripadajo polotoku. Zagreb takih zamisli ne sprejema z naklonjenostjo, ker se boji, da bi se »klica« regionalizma, ki je za oblast zelo nevarna, razširila tudi čez Učko. Istrski demokratski sabor Ivana Jakovčica, ki ima veliko privrženecv tudi na spornih ob-

okoli 60 odstotkov hrvaškega deviznega zaslužka od turizma. Za državo, ki ima zaradi vojne velike finančne težave, je turizem glavno upanje, ki naj bi napolnilo državno blagajno. Za Istrane pa adut, s katerim se lahko pogajajo z Zagrebom. Ekonomski strokovnjaki IDS so ze izdelali svoj predlog gospodarskega razvoja Istre, po katerem tisti, ki denar služijo, z njim tudi gospodarijo. Po tej zamisli bi večji del od turizma prisluženih deviz ostajal v Istri. Tega pa osrednja oblast vsekakor ne bo dovolila, zato so navzkrižja med Istro in Zagrebom neizogibna.

NOVICE

Pomoč ženskam, žrtvam posilstev

VARES - Nemsko dobrodelno združenje Komite Cap Anamur zeli v Zenici in Tuzli odpreti terapevtske centre, kjer naj bi psihologi nudili pomoč ženskam, žrtvam posilstev, in njihovim otrokom. Prvi tak center ze deluje na otoku Pagu. Dr. Raimar Wigger, ki usklajuje dela pri projektu, je povedal, da zeli združenje zagotoviti stabilno in varno okolje za 180 oseb, ki bodo poskušale premagati svoje psihološke travme, nastale zaradi vojnih strahot. V centru bo zaposlenih tudi deset ginekologinj, pediatrij in svetovalk iz BiH, izslojal pa jih bo Komite Cap Anamur. (STA/AFP)

Pripadniki modrih čelad imajo hude psihične težave

KOPENHAGEN - Danski obrambni minister Hans Hækkerup je pozval vojake, povratnike iz BiH, naj poiščejo psihiatrično pomoč. Psihiatri opozarjajo, da imajo pripadniki modrih čelad hude psihične težave zaradi strahot, ki so jim bili priča na območju spopadov, vendar pa pomoč zavračajo, saj se bojijo, da bi jih tovrstna kartoteka ovirala pri nadaljnji karieri. Tema je vznemirila javnost zlasti potem, ko je neki 19-letni vojak po vrnitvi domov ubil svoje nekdanje dekle. (-STA/DPA)

Vlada v BiH obsoja Micotakis

SARAJEVO, ATENE - Bosansko-hercegovski radio je včeraj sporočil, da »vlada v Sarajevu navzočnost grškega premiera Micotakisa na zasedanju parlamenta samozvane Republike Srbije označuje za resno kršitev suverenosti BiH.« Premierov obisk na Palah so označili za »veliko nesramnost«. Grška vlada je očitke zavrnila, njen tiskovni predstavnik pa je izjavil, da je Konstantin Micotakis, potem ko je doumel resnost razmer, zelel pripomoči k uspehu mirovnih prizadevanj. (STA)

STO DNI VLADE

Uspehi in neuspehi

Težave so bile večje, kot so si predstavljali ob nastopu

LJUBLJANA, 7. maja - Vlada se je srečala z vrsto vprašanj - od omejevanja plac, sprejema proračuna do lastninjenja in številnih afer, ki so bila težje rešljiva, kot je pričakovala ob svojem nastopu pred dobrimi tremi mesecema, je ocenil predsednik slovenske vlade dr. Janez Drnovšek na današnji novinarski konferenci, na kateri je predstavil rezultate na gospodarskem, notranjem in zunanjepolitičnem področju po preteku vladnih sto dni.

Enodstotno aprilsko inflacijo je izpostavil kot dober rezultat stabilizacijsko naravnane ekonomske politike v tem obdobju. Vlada bo tako kot doslej tudi v prihodnje posebno pozornost namenila plačam in umiritvi želje po njihovi rasti, če gospodarski rezultati tega ne bodo dopuščali. Ravnotežje na področju osebnih dohodkov bo dosegla s pomočjo sindikatov, s katerimi se je že pričela pogajati in jih ima po besedah Janeza Drnovškega za »glavne pogajalske partnerje«, ki jih bo morala spoštovati tudi gospodarska zbornica.

Na mednarodnem področju je sprejem Slovenije v Mednarodni denarni sklad označil za uspeh, ki Sloveniji dviguje ugled v svetu, obenem pa pomaga domačim podjetjem. Pričuje tudi, da bo podoben »skok naprej« zmoгла Slo-

venija tudi v prihodnjem letu ob predpostavki, da se ne bo zlomila ekonomska politika, da bo domaća valuta ostala stabilna in da ne bo socialnih nemirov. Med pomembnejše zunanje politične dejavnosti je uvrstil tudi pospešeno reševanje problemov s sosednjo Hrvaško, predvsem v zvezi z določitvijo meja, ter napovedal junijsko srečanje predsednikov slovenske in hrvaške vlade, ki se bosta pogovarjala o poteku meje med obema državama.

Lastninjenje podjetij, vzpostavitev pravnega reda, boljša davčna politika, umiritve gibanja brezposelnosti ter sklenitev socialnega sporazuma je premier Drnovšek označil za ključne naloge prihodnjega obdobja. Napovedal je ustanovitev pravnega sveta pri vladi, ki bo deloval po vzoru nedavno ustanovljene ekonomskega sveta. S pomočjo pravnih strokovnjakov bo vlada skušala vzpostaviti zanesljiv pravni sistem, ki bo pomagal pri reševanju gospodarske preobrazbe in lastninjenja. Prav pri procesih privatizacije, je Slovenija zaradi predolgega sprejemanja lastninske zakonodaje prišla zaostajati za sosednjimi vzhodnoevropskimi deželami, denimo Češko, odlašanje v prihodnje pa jo lahko v mednarodnem merilu odrine na stranski tir. (STA)

LASTNINJENJE / PRIPRAVA MERIL

Potekel rok za pripombe

Izidor Rejc je spregovoril o delu za zaprtimi vrati

ALENKA L. JAKOMIN

LJUBLJANA - Včeraj je potekel rok za vložitve dopolnil k spremembam zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij, čeprav jih bodo poslanci oziroma vlada lahko vložili se na seji državnega zbora na dan glasovanja, ki bo predvidoma 18. maja. Kot je na včerajšnji novinarski konferenci povedal Izidor Rejc, predsednik strokovne komisije, ki pripravlja merila, po katerih se bo ocenjevala višina povzročne škode v podjetjih, je Služba družbenega knjigovodstva poslala odločbe v 1066 podjetij, za katere je bil vložen zahtev za revizijo, in jih obvestila, da bo uvedla revizijo ter tako podjetja opozorila, naj pripravijo ustrezno dokumentacijo. Kot je se povedal Izidor Rejc, so se na četrtkovni zaprti seji dogovorili, da bo SDK po revizijskem pregledu podjetju lahko izdala odločbo, s katero bo dala možnost poravnave oziroma vrnitve družbenega premoženja v stanje, kakršno je bilo pred lastninskim preoblikovanjem in pred povzročeno škodo. Če bo podjetje to storilo v mesecu dni po prejemu odločbe in opravilo vse zahtevane preknjižbe, zadeve ne bo reševal družbeni pravo-

branilec, pa tudi kaznovan ne bo nihče. Po Rejčevih besedah bo morala Banka Slovenije povedati, ali obvladuje tokove kapitala v tujino in iz nje, saj je pred dvema letoma nadzor nad tem prometom spremenila. Tako zdaj ni popolnoma jasno, ce je BS nadzorovala pota družbenega kapitala, ki se je pretakal čez mejo. Strokovna skupina je obravnavala tudi zajeten kup zahtevkov za uvedbo revizije, ki jih je vložil kranski župan Vitomir Gros in jih potrdila, tako kot je to kljub pomislekom storila z anonimnimi zahtevki. Za oškodovanje družbene lastnine se bo tako med drugim stelo dajanje kreditov po obrestni meri R plus 8 odstotkov (kar velja za spodnjo mejo, tako da bo mera v bolj dobičkonosnih podjetjih višja), brezplačno prenašanje družbenega kapitala, podcenjene prodaje podjetja ali njegovih delov, dajanje prostorov v najem pod tržno ceno in se bi lahko natevali. Rejc je med pogovorom z novinarji omenil tudi morebitno novo podaljševanje rokov, ki so predvideni v Zakonu o lastninskem preoblikovanju podjetij, in s tem tudi postopkov za privatizacijo.

ZDRUŽEVANJE NA DESNICI / SLS IN SOPS

Odslej kot ena stranka

V združitve zaradi podobnih ciljev

ANTISA KORLIJAN

LJUBLJANA - Zakaj in kako je prišlo do združitve Slovenske obrtniško-podjetniške stranke s Slovensko ljudsko stranko, so na včerajšnji novinarski konferenci povedali predstavniki obeh strank. Do združitve med strankama je po besedah zadnjega predsednika SOPS Emila Kandrica prišlo predvsem zato, »ker imajo ljudje v SLS izkušnje pri delu s proizvajalnimi sredstvi, člani SOPS pa so delali v glavnem v industriji.« Te-

ma razlogoma je Drago Novak, tajnik SOPS, dodal se spore, ki jih je imela SOPS s t. i. Roginovo SOPS, in pa čisto pragmatične razloge, saj imata članstvo SOPS in gospodarska zveza v SLS skoraj enak program, ki ga bodo skupaj laze urešicili. Predsednik programskega sveta SLS Janez Podobnik je spomnil na peto obletnico organiziranja takratne Slovenske kmečke zveze, napovedal pa je tudi izid zbornika, konceptualno

podobnega napovedani novi 57. številki Nove revije. V njem bodo poskušali ubesediti strankin pogled na današnji politični trenutek, saj, kot je dejal Podobnik, »stranka potrebuje vrednostno in filozofsko ozadje«. Omenil je tudi nadaljevanje združevanja strank in skupin z desne strani slovenskega političnega prostora, kar naj bi okrepilo opozicijo, saj po njegovih besedah »desne opozicije v parlamentu ni«.

SLS - napoved nadaljnjega združevanja na desnici (Foto: Jože Suhadolnik/TRIO)

PETKOV KLEPET OB KAVI

SKD o zadevi HIT

Manjkala je strokovnost in predhodna pripravljalna faza

NATALIJA ŠOPAR

LJUBLJANA - Včeraj so Slovenski krcanski demokrati pripravili novinarsko konferenco, kjer je Ciril Pucko, član parlamentarne preiskovalne komisije, predstavil stališče SKD do zadeve HIT, Ignac Polajnar, vodja poslanske skupine, pa je govoril o predlogu spremembe zakona o igrah na srečo.

Gost pogovora Edvard Stanič je povedal, da se tajništvo stranke intenzivno pripravlja na lokalne volitve. Lokalne politike pripravljamo na obveznosti ob volitvah, te obveznosti pa niso le politične, temveč so povezane tudi z delom, ki naj bi ga člani SKD neposredno opravljali v določenih krajih, je povedal g. Stanič. Pozval pa je tudi javnost, uni-verzi, vlado, naj prepreči, da bi 7000 letosnjih maturantov ostalo »pred vrati hramov učenosti«, za to pa se morajo spremeniti predvsem vpisni pogoji na univerzah. Ignac Polajnar je poudaril, da bo predlog o spremembi zakona o igrah na srečo ze na majski seji državnega zbora, saj je to področje treba cimpred zakonsko urediti, in sicer tako, kot je že pred dvema letoma predlagala Peterletova vlada, pa

zakon takrat ni bil sprejet. Pozval je tudi, naj se s spremembo Zakona o denacionalizaciji podaljša tudi rok za vlaganje zahtevkov, in sicer z 28 na 36 mesecev, saj imajo interese za denacionalizacijo težave pri zbiranju vseh potrebnih dokumentov. Ciril Pucko, član parlamentarne preiskovalne komisije, pa je bil za preudarek in osvetlitev vseh momentov v preiskovalnem delu komisije o zadevi HIT. G. Pucko poudarja, da bi morali potegniti ostro mejo med primerom HIT in primerom VIS. Po stališču SKD gre pri zadevi HIT za sum zlorabe javne oblasti, saj gre za morebitno vpletenost nekaterih politikov v akcije in poslovne poteze Hita, pa tudi v delo raziskovalne komisije. Mediji so po njegovem mnenju poročali netočno, pristansko, tako da je bilo tudi zato delo komisije moteno. Ignac Polajnar pa je v zvezi s tem dejal, da bi bila potrebna pripravljalna faza preiskovalnega parlamentarnega postopka, ki pa naj bi bila zaprta za javnost, saj bi bilo to v interesu preiskave, kar pa ne pomeni, da novinarji ne bi smeli biti prisotni.

NOVICE

ZSSS za razveljavitev zakona

LJUBLJANA - Zveza svobodnih sindikatov Slovenije je včeraj poslala ustavnemu sodišču Republike Slovenije predlog za presojo ustavnosti zakona o usklajevanju pokojnin in denarnih nadomestil v primeru brezposelnosti za letošnje leto. Ustavno sodišče RS, menijo v Zvezi, naj ta zakon razveljavi in s tem omogoči uresničevanje zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. V predlogu za presojo ustavnosti tega zakona menijo, da je navedeni zakon v nasprotju z veljavno pozitivno pravno ureditvijo poseganja v pravice zavarovancev, saj le-teh po zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ni mogoče odvzeti, zmanjšati ali omejiti, pa tudi zastarajo ne. ZSSS se tudi zavzema za to, da bi v celem koledarskem letu ohranjali zakonsko dogovorjeno razmerje med povprečno plačo na zaposlenega v RS in povprečno starostno pokojnino za polno pokojninsko dobo. (N. S.)

Zeleni v Bavarskem parlamentu

LJUBLJANA - Včeraj in danes so Zeleni Bavarske v Münchenskem parlamentu organizirali posvetovanje o demokratizaciji Evropske skupnosti. Z referatom o vključevanju Slovenije v ES in o ekološki situaciji v Sloveniji na posvetovanju sodelujeta podpredsednik državnega zbora RS, Vladimir Topler in vodja poslanske skupine Zelenih - Ekološke socialne stranke Leo Seserko. Izvršna komisija ES je nedavno sklenila, da bodo Romunija, Bolgarija, Madžarska, Slovaška, Češka in Poljska po skrajšanem postopku sprejete v ES kot polnopravne članice. S tem bi se spremenil položaj Slovenije, ki se, glede na narodni dohodek, demokratičnost političnih institucij, varovanje človekovih pravic in pravic manjšin, približuje državam EFTE, mednje pa sodi tudi zaradi svoje geografske lege. (N. S.)

Nov načrt za razvoj kmetijstva

LJUBLJANA - Stabilna in cimejša pridelava kakovostne hrane ter zagotavljanje prehranske varnosti Slovenije je eden od osnovnih ciljev strategije razvoja kmetijstva v Sloveniji, ki ga je včeraj kot nacionalni program obravnaval in podprl odbor državnega zbora za kmetijstvo in prehrano. Med cilje razvojne strategije kmetijstva so zapisali tudi ohranjanje poseljenosti in kulturne krajine, ohranjanje kmetijske zemlje, varstvo kmetijskih zemljišč in voda pred onesnaževanjem in nesmotrno rabo. Odbor državnemu zboru predlaga, naj vladi naloži, da v skladu z opredeljenimi smerni delovanja kmetijske politike pripravi in državnemu zboru v treh mesecih tudi predloži operativni program za uresničevanje kmetijske politike. (STA)

Zahvala iz Kolumbije

LJUBLJANA - Zupan kolumbijskega mesta Pasto Eduardo Romo Rosero je slovenskemu predsedniku Milanu Kučanu poslal pismo, v katerem se zahvaljuje za pomoč, ki jo je Slovenija namenila temu mestu ob izbruhu vulkana Galeras, so sporočili iz kabineta predsednika Kučana. Slovenija je na prošnjo Rodecega kriza v Kolumbijo poslala 1000 odev; 2000 spalnih vreč in nekaj sotorov. Zupan Pasta je v pismu tudi sporočil, da je vulkan Galeras v zadnjih tednih se nekajkrat izbruhnil, vendar hudih posledic ni bilo. S slovenskim prispevkom bodo v Pastu ustanovili sklad za nujno pomoč. (STA)

ŠOLSTVO / VPIS

Letos najštevilčnejša generacija zadnjih let

Omejitve vpisa na 5l. srednjih šolah - Dejanski stroški za učbenike bodo v šolskem letu 1993/94 manjši

IRENA ŠORN

LJUBLJANA - Vpis v srednje sole bo v šolskem letu 1993/94 največji v zadnjih petih letih, je včeraj povedal minister za šolstvo in sport dr. Slavko Gaber. Tako naj bi se v srednje sole skupaj s ponavljalci vpisalo 31.500 učencev. Stevilčna generacija, ki letos končuje osnovno solo, in zaostrene možnosti za zaposlovanje, kar vpliva na višje izobrazne ambicije mladitih, so letos narekovale zgodnejši razpis za vpis v srednje sole - že 15. februarja. Ta je omogočil, da so bili sklepi sol in soglasje vlade o omejitvah in dodatnih vpisnih možnostih sprejeti že 29. aprila, učenci pa so bili s tem seznanjeni 3. maja 1993. Vlada je dala soglasje k omejitvam vpisa 51 solam, tako da bo v izbirnem postopku kandidiral 42 odstotkov vseh prijavljenih (lani 45 odstotkov). Zaradi velikega pritiska na nekatere programe in želje, da bi bil omogočen vpis v večjem številu dijakov v skladu z njihovimi željami, je bilo odobreno tudi povečanje obsega vpisa za novih 1170 mest oziroma 40 oddelkov, od tega 22 v Ljubljani. Od skupnega števila 31.500 dijakov se zaradi omejitve vpisa 1987 dijakov ne bo moglo vpisati v skladu s svojimi izobraznimi ambicijami oziroma poklicnimi željami. Večjih problemov ne bo nikjer v Sloveniji razen v Ljubljani. V Ljubljano se namreč poleg učencev, ki končajo osnovno solo v Ljubljani, vpisujejo tudi

povisjanja. Na nekaterih šolah bo možna tudi izposoja učbenikov, zanje pa bo treba placati do 40 odstotkov cene novih učbenikov.

Slavko Gaber (Foto:TRIO)

RAČUNALNIŠKA UČILNICA / OTVORITEV

Visoka tehnologija je pogoj za usposobljenost študentov

IRENA ŠORN

LJUBLJANA - Na strojni fakulteti v Ljubljani so včeraj odprli računalniško učilnico IBM - Akademski iniciativa. Generalni direktor IBM Andreas Herman je povedal, da so v okviru programa Akademski iniciativa vsem evropskim fakultetam ponudili računalniško opremo. Strojna fakulteta je bila prva v Ljubljani, ki je bila pripravljena sprejeti IBM-ovo opremo, program pa se sedaj širi tudi na Fakulteto za elektrotehniko in

računalništvo ter Slovensko akademijo znanosti in umetnosti. Visoka tehnologija je namreč pogoj, da bo tujina priznala naše izdelke. Na IBM-ovi strojni opremi RISC SYSTEM/6000, ki se bo uporabljala za akademске raziskave in učne projekte, poleg ostalih programov ze deluje programska paket CATIA. To je skupina aplikacijskih programov, ki tvorijo visoko integrirani sistem CAD/CAM in CAE za konstrukcijo, analizo in

proizvodnjo. Ob sodelovanju avstrijskega zveznega ministrstva za znanost bo zaživela tudi komunikacija z računskim centrom dunajske univerze, prek katere bo akademikom in študentom v Sloveniji omogočen dostop do IBM-ovega superračunalnika ES/9000. Z njim bo mogoca povezava z vsemi bazami podatkov po svetu. Po pogodbi bo IBM celotno opremo vzdrževal dve leti, vendar ni izključena možnost podaljšanja.

Nova računalniška učilnica na fakulteti za strojništvo (Foto: J. Suhadolnik/TRIO)

Vsebinska še vedno skrivnost

Vsebinska Visove dokumentacije o primeru Hit, ki jo v parlamentu pod strogim nadzorom preučujejo člani preiskovalnih komisij je se vedno ena najbolj skrbno varovanih skrivnosti. Preiskovalna komisija, se bo drugič sestala predvidoma v torek in že na tem sestanku naj bi se začeli pogovarjati tudi o vsebini dokumentacije. Po naših informacijah gradivo bremeni vrsto poslancev skupščine prejšnjega sklica (v zvezi z zakonom o igrah na srečo), enega od nekdanjih ministrov, ki je tudi sedaj na visokem položaju, nekaj vladnih uslužbencev in se vrsto drugih manj znanih imen.(T.S.)

AVSTRIJA / BANČNIŠTVO

Raiffeisen ne bo prevzel Creditanstalta!

Lacina ukinil pogajanja

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ - »Republika Avstrija se ne bo pogajala z anonimnimi interesi« - s temi besedami finančnega ministra Lacine so se pogajanja o možnem prevzemu državno kontrolirane druge največje avstrijske banke Creditanstalt (CA) končala, še preden so z njimi prav pričeli.

Po prvotnih izjavah preložitvi pogovorov so se leti vendarle pričeli se v sredo pozno popoldne, zvečer pa so že bili ukinjeni. Predsednik nadzornega sveta Raiffeisnov centralne banke (RZB) Christian Konrad je namreč pri ključni točki pogovora s finančnim ministrom začel omenjati zelo »potentne partnerje, ki stojijo za RZB«.

Finančni minister je namreč hotel vedeti, kako misli RZB s svojimi lastnimi sredstvi v višini devetih milijard silingov prevzeti zvezni delež CA, za katerega Republika Avstrija želi dobiti 12 milijard silingov. Konrad ne da to vprašanje ni dal točnega odgovora, pač pa se je skliceval na anonimne močne partnerje svoje ustanove. Na vprašanje, kdo so ti,

predsednik nadzornege sveta RZB ni hotel dati odgovora, na kar je zvezni minister Lacina ukinil pogovor.

Spekulacije o združenju centralne banke Raiffeisnovih deželnih bank s CA so tako zaenkrat končane. Pravni predstavniki RZB so ukinitev pogovorov označili kot »političen akt«, v CA sami so bili veseli hitre odločitve, saj sta tako vodstvo banke kot tudi obratni svet dan oporej - Republika je poročala - opozarjala na to, da bi združitve, kot si jo je zamisljalo vodstvo RZB, zmanjšala osnovni kapital družbe ter poslalsala položaj Creditanstalt.

Tudi Avstrijska zveza za industrialceve je signalizirala olajšanje. Kajti s CA Raiffeisen-Zentralbank ne bi ustanovila le največje banke v državi, Raiffeisenov sektor bi pridobil - preko industrijskih udeležb CA - se večji vpliv na vodilne sektorje avstrijske industrije. Raiffeisenova zveza je z nad 2000 za drugami, dvema milijonoma članov in 48.000 sodelovci neoparvani monopolist na agrarnem trgu.

KOROŠKA / NOV ČLAN VLADE

Volilni boj se je začel

Unterrieder sledil Rauscherju

IVAN LUKAN

CELOVEC - Na Koroškem se je politična klima občutno zaostrila. Ljudska stranka, predvsem pa Haiderjevi slobodnjaki, so izvolitev socialdemokrata Adama Unterriederja za naslednika deželnega finančnega referenta Maxa Rauscherja izkoristili za ostro politično soočenje v plenumu koroškega deželne zbornice.

Svobodnjaki so pred izvolitvijo Unterriederja (16 je glasovalo zanj, sedem glasov je bilo neveljavnih) demonstrativno zapustili dvorano, ljudska stranka pa je z nujnostnim predlogom hotela preprečiti prevzem referata "Personalne zadeve" s strani

Adam Unterrieder

novega člana koroške deželne vlade. Vzrok za ostro reakcijo obeh strank je bil v tem, da je Unterrieder hkrati predsednik deželne organizacije Avstrijske zveze sindikatov (ÖGB).

Svobodnjaska stranka je prav to dejstvo ostro kritizirala in menila, da sta funkciji deželne predsednika sindikatov in hkrati personalnega referenta koroške deželne vlade nezdružljivi ter da pomeni taka razdelitev referatov korak nazaj v čas multifunkcionarjev in lobistev. FPÖ je s tem v zvezi opozorila tudi na to, da je Unterrieder pred leti oddal funkcijo predsednika deželne zbornice, ko je bil izvoljen za novega predsednika sindikata.

Klubiški predsednik socialdemokratov Gerhard Hausenblas je očitke ÖVP in FPÖ zavrnil in poudaril, da je sporna dvojna funkcija združljiva tako po zvezni kot tudi po deželni ustavi. Napad na Unterriederja pa pomeni tudi zalitev nad 100.000 delavcev, namesencev in javnih nastavlencev, ki so člani svobodnega sindikalnega gibanja, katero je bistveno prispevala k ponovnem nastanku druge avstrijske Republike.

Tudi Klestil je za direktne volitve

DUNAJ - Avstrijski zvezni predsednik Thomas Klestil se je včeraj ob otvoritvi 43. avstrijskega »Dneva mest« izrekel za neposredne volitve županov v avstrijskih občinah. Klestil je s tem v zvezi poudaril, da bi take volitve krepile položaj predsednikov občinskih svetov, saj bi direktne volitve bili izraz posebnega zaupanja ljudstva.

Za direktne volitve županov se je dan prej izrekel tudi konferenca avstrijskih županov na zasedanju zasedanju v Linzu. Koroški deželni glavar Christof Zernatto je s tem v zvezi poudaril, da bo Koroška za primer, da bo ustavno sodišče drugačnega mnenja, predlagala spremembo zvezne ustave, da bodo tako omogočene neposredne volitve županov v Avstriji.

Klestil se je ob priliki zborovanja najvišjih komunalnih politikov Avstrije tudi izrekel za »več politične kulture v državi«. Prevzem političnih funkcij da ne bi smelo biti kaj slabega, negativnega.

DUNAJ / ČLOVEKOVE PRAVICE

Mock: »Princip univerzalnosti in nedeljivosti«

Pred konferenco OZN

DUNAJ - Avstrijski zunanji minister Alois Mock (slika zgoraj) je na Dunaju preciziral stališče in pričakovanja Avstrije glede konference o človekovih pravicah, ki jo bo priredila Organizacija združenih narodov od 14. do 25. junija letos na Dunaju.

Mock je v zvezi s konferenco OZN zahteval, naj konferenca ne samo potrdi trenutno veljavne standarde človekovih pravic, marveč da naj bi konferenca izrecno poudarila tudi princip "univerzalnosti in nedeljivosti" človekovih pravic.

Nadalje je Mock izjavil, da bi morala konferenca tudi izjaviti, da se zahteva po spoštovanju človekovih pravic v bodoče ne bi smela več pojmovati kot vmešavanje v notranje zadeve neke države.

Avstrijski zunanji minister je nadalje zavzel stališče tudi do nacrtov, da bi se za vprašanja človekovih pravic pri OZN imenoval poseben visoki komisar. Minister Mock je tu dejal, da bi tak predlog podprl samo v primeru, da bi ta visoki komisar imel tudi daljnosežne kompetence.

PRIREDITVE

Sobota, 8.5.1993

PECNICA

Farna cerkev, 20.00 - "Shalom - Mir - Friede" - koncert duhovnih pesmi, ob 10-letnici Mladinske skupine iz Ledinca; ZVABEK

Farna dvorana, 20.00 - "Vigredni koncert", nastopajo: Oktet Suha, »Lipa« iz Velikoveca, Mlada Podjuna, pevsko-instrumentalna skupina Zvabek, Edith Zechner, Ivanka Polanc, Hubert Krop; SKOCIJAN

Kulturna dvorana pri Kasslu, 20.00 - Vigredni koncert; nastopajo: otroški zbor in moški pevski zbor »Vinko Poljanec« iz Skocijana, ženski in moški pevski zbor "Solidarnost" iz Kamnika; BOROVLJE

Pri Cingelcu na Trati, 17.00 - Koncert ob materinskem dnevu; nastopajo: mladinski zbor Slovenske gimnazije, ansambel Glasbene sole, oddelek Borovlje; OBIRSKO

Gostilnani »Pri Kovacu, 20.00 - Materinska in očetovska proslava SPD "Valentin Polansek"; nastopajo: Obirski ženski oktet, Milena in Berti Novak, domaci solariji z recitalom.

Nedelja, 9.5.1993

BILCOVS

Ljudska sola, 19.00 - Materinska proslava SPD "Bilka" SELE Farni dom, 14.00 - Materinska proslava; otroci so pripravili za matere igrice, petje, plese in deklamacije.

Petek, 14.5.1993

CELOVEC

Mladinski dom SSD, Mikschalle, 20.30 - "Pozdrav prijateljem", Koroško-slovensko srečanje muzikantov; nastopila bosta tudi: Alpski kvintet in Magic Music (znan tudi kot "Die drei Oldies").

AVSTRIJA / PREDSTAVLJENA VZNEMIRLJIVA EKOLOŠKA ŠTUDIJA

»Problemsko žarišče Bratislava« nevarno ogroža dunajsko kotlino

Znanstveniki uradno potrdili dramatično ekološko stanje na Slovaškem

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ/BRATISLAVA - Vzhodna Avstrija in dunajska kotlina sta kot področje z visoko koncentracijo industrije in specifičnega podnebja samoumevno izpostavljena večji obremenitvi ozračja in okolja.

Dodatni faktor, ki negativno vpliva na dana ekološka razmerja, pa so emisije zastarele industrije iz vzhoda, v prvi vrsti iz Češke in Slovaske. Eno izmed velikih problemskih žarišč je Bratislava, ki je od Dunaja oddaljena le dobrih 60 kilometrov.

S tem dodatnim bremenom za vzhodnoavstrijski geografski prostor se je ukvarjala posebna ekološka študija avstrijskega ministrstva za znanost, s katero je na-

ŠOLSTVO

Izmenjava z Brazilijo

CELOVEC - Ta teden je ponovno obiskala Dvojezično trgovsko akademijo gospodarska delegacija iz Brazilije. Predstavniki zvezne države Minas Gerais so lansko leto navezali stike z Dvojezično akademijo v Celovcu ter se z vodstvom šole in z avstrijskimi solskimi oblastmi domenili za sodelovanje pri ustanavljanju dvojezične trgovske akademije v tej brazilski zvezni državi. V ta namen je bila ustanovljena delovna skupina, v kateri sodelujejo strokovnjaki avstrijskega in brazilskega ministrstva.

drobno bilo raziskano in osvetljeno ekološko stanje v Bratislavi in okolici. Gre za katastrofalno stanje, soglasno ocenjujeta izsledke študije avstrijska ministrstva za okolje Maria Rauch-Kallat in njen slovaški kolega Jozef Zlocha. Nekaj podatkov iz raziskave:

* Emisije zveplovega dioksida (SO2) so v Bratislavi, ki ima le četrtino dunajskega prebivalstva, trikrat tako visoke kot v avstrijskem glavnem mestu.

* Iz rafinerije Slovaft dnevno 'izgineta' dve toni nafte v stranski rovak Donave.

* Poraba pitne vode v

Bratislavi je zaradi dežlatne vodovodne infrastrukture dvakrat tako visoka kot ta na Dunaju.

* Odplake industrije in zasebnih gospodinjstev gredo večidel nečistene v obmejno reko March.

* Zabeležena je bila nadpovprečna pogostost obolenj dihal (prizadeta je skoraj ena tretjina otrok v predšolskem obdobju), alergij in nevroz.

Slovaški minister za okolje Jozef Zlocha je na prezentaciji študije na Dunaju dejal, da se je ekološko stanje v Bratislavi po padcu železne zavese še poslabšalo. Kljub večji osveščenosti odgovornih politikov in prizadetega prebivalstva

zaenkrat ni mogoče učinkovito spremeniti problematičnega stanja. »Najbolj enostavno bi bilo zapreti vsa tista podjetja, ki najbolj onesnažujejo okolje, a potem bi imeli pravo preseljevanje naroda« - tako Zlocha nakazuje nesrečno nasprotje med ekološkimi nujnostmi in realno pragmatiko v trenutno težki gospodarski situaciji z velikim številom brezposelnih. Dejansko pa tudi ne prihaja do sprememb in izboljšanja situacije, ker mestu samemu primanjkuje denarja. Namesto 10 milijard kron (približno 4 milijard silingov) za najnужnejša popravila in

ekološke investicije je država Bratislavi letos dala na razpolago samo 500 milijonov kron, nadaljnjih 700 je se obljubljenih. Avstrijska ministrstva za okolje Maria Rauch-Kallat je s tem v zvezi ponovno izpostavila predlog o nujni izvedbi 'Marshallovega ekološkega nacrtja' za vzhodne države, zavzela pa se je tudi za uporabo sredstev iz avstrijskega ekološkega sklada.

Nacrtovani novi slovaški zakon o preverjanju (novih) industrijskih projektov glede na skladnost z okoljem ne bo dal možnosti ugovora in soodločanja samo prizadetim občanom, temveč - v primeru obmejnih lokacij - tudi sosedi Avstriji.

Delegacija iz Brazilije s predstavniki Dvojezične trgovske akademije in šolskih oblasti.

NOVICE

Spor v koaliciji vse ostrejši

DUNAJ - Koalijski partnerji v avstrijski zvezni vladi nadaljujejo z zaostrovanjem politične klime. Včeraj je bil spet na vrsti generalni tajnik socialdemokratov Josef Cap, ki je zavrnil kritiko vicekanclerja Buseka, češ da je za slabo klimo med koalicijskimi partnerji odgovorna SPÖ in ne ljudska stranka. S tem v zvezi je ÖVP očital, da zavlačuje reforme na področju socialne politike, dodal pa je še, »da očitno tudi znotraj ljudske stranke v zandjem času ni vse v redu«. Cap je s tem menil spor med vicekanclerjem Busekom in državnim poslancem Graffom.

AI: udeležba Siemens?

DUNAJ - Državni holding Austrian industries (AI) si mora do jeseni poiskati privatnega partner, sicer bo prišlo do razbitja in razčlenitve koncerna. Tako se glasi ultimatum, ki ga je pred nedavnim dal minister za državno industrijo Viktor Klima Hugu M. Sekyri, generalnemu direktorju AI. Sekyra zdaj za takšno paterstvo hoče snubiti nemški koncern Siemens. Le-ta naj ne bi bil nezainteresiran, saj je že v vrsto (medsebojnih udeležb) povezan z različnimi avstrijskimi državnimi podjetji. Konkretna pogajanja med Siemensom in AI naj bi se začela šele po dveh mesecih. (I.S.)

Končno našli traso za cesto na Pavličovo sedlo?

ZELEZNA KAPLA - Vse kaže, da bo Pavličovo sedlo, ki povezuje Zeleznico Kaplo z Mozirjem, po več kot 20 letih končno le odprto. Po poročilu slovenskega tedinika »nt« je namreč avstrijska stran zdaj našla traso za gradnjo ceste, ki bo stala med 13 in 17 milijonov silingov. Kapelski župan Dieter Haller se je v zadnjih treh mesecih intenzivno posvetil temu vprašanju in skupaj z uradniki koroške deželne vlade našel traso, ki ne vodi po zemljiščih grofa Thurna (le-ta je doslej realizacijo projekta preprečil), marveč ki vodi iz Zelezne Kaple neposredno na Pavličovo sedlo, kjer je na slovenski strani že zgrajena cesta. Občinski odbornik (slovenske) Enotne liste Franc-Jozef Smrtnik, ki je tudi član predstojništva občine, je napredek zelo pozdravil in dejal, da je "zadnji čas" za končno realizacijo mejnega prehoda.

Koroška bo sofinancirala spomenik v Volgogradu

LINZ/CELOVEC - Dezelni glavarji vseh devetih avstrijskih zveznih dežel so na svojem zasedanju v Linzu sklenili postavitev padlim avstrijskim vojakom v nemški vojski v bivšem Stalingradu. Spomenik bo stal približno 4,7 milijonov silingov. Koroška se bo po številu prebivalstva udeležila s 170.000 silinigi, znesek v isti višini pa dežela Koroška dala na razpolago za znanstveno raziskavo tragedije v Stalingradu, danasnemu Volgogradu.

Korošci vse bolj zadoščeni

CELOVEC - Vedno več privatnih gospodinjstev se nahaja v slepi ulici, ker ne vidijo izhoda zaradi prevelikih dolgov. To dokazuje predvsem precej zvisano število eksekucij na Koroškem. Vzroke za nepremišljeno zadolževanje vidi predsednik Delavske zbornice Josef Quantschnig v agresivni reklamni denarni instituti, v napačnem načrtovanju denarja, ki je dejansko potreben za vodenje gospodinjstva, v napačnem ocenjevanju lastnih finančnih zmogljivosti, ki ga čisto in neodvorno podpirajo tudi dajalci kreditov, nepredvidene spremembe pri dohodkih ali pa nenadna večja placila.

Lubo Urbajs 65-letnik

VRBA/VRBSKO JEZERO - Zasluženi dolgoletni funkcionar Slovenske planinske zveze, kulturni delavec in casnikar Lubo Urbajs je tedni praznoval svoj 65. rojstni dan. Slavljenec je leta 1953 bil med obnovitelji Slovenske planinske zveze, bil dolga leta odbornik Zveze slovenskih organizacij (eno leto celo njen tajnik), svojo poklicno pot pa je zaključil pri Slovenskem vestniku, med koroškimi Slovenci in tudi v Sloveniji razširjenemu tedniku. V svojem domaćem kraju v Zopračah pri Vrbi pa je bil tudi pobudnik za ustanovitev Slovenskega kulturnega društva »Peter Markovic«.

Odprje dvojezičnega vrta

PLIBERK - Medtem ko v vprašanju postavitve dvojezičnih krajevnih napisov se ni pozitivne odločitve, s včeraj v občini Pliberk v okraju Velikovec vendar dali pozitiven znak glede dvojezičnosti v občini. V prostorih glavne šole je župan Raimund Grlic v prisotnosti številnih castnih gostov, mater in otrok uradno otvoril dvojezični vrtec oz. dvojezično skupino.

AVSTRIJA / LUJO TONČIČ ŠORINJ

Zaradi hrvaškega državljanstva avstrijski politik izgubil svojo penzijo...

DUNAJ/SALZBURG - Lujo Tončić-Sorinj, do leta 1968 avstrijski zunanji minister, je lani - na lastno željo - prejel hrvaško državljanstvo in s tem hkrati zgubil avstrijsko. Za ohranitev avstrijskega ali dvojnega državljanstva se najprej ni zavzel... Avstrija nato nekdanjemu politiku ljudske stranke ni samo crtala pokojninski dohodek (120.000 silingov mesečno) za svoje politične funkcije, zahtevala je tudi, da del že prejete penzije vrne republiki. Tončić-Sorinj je

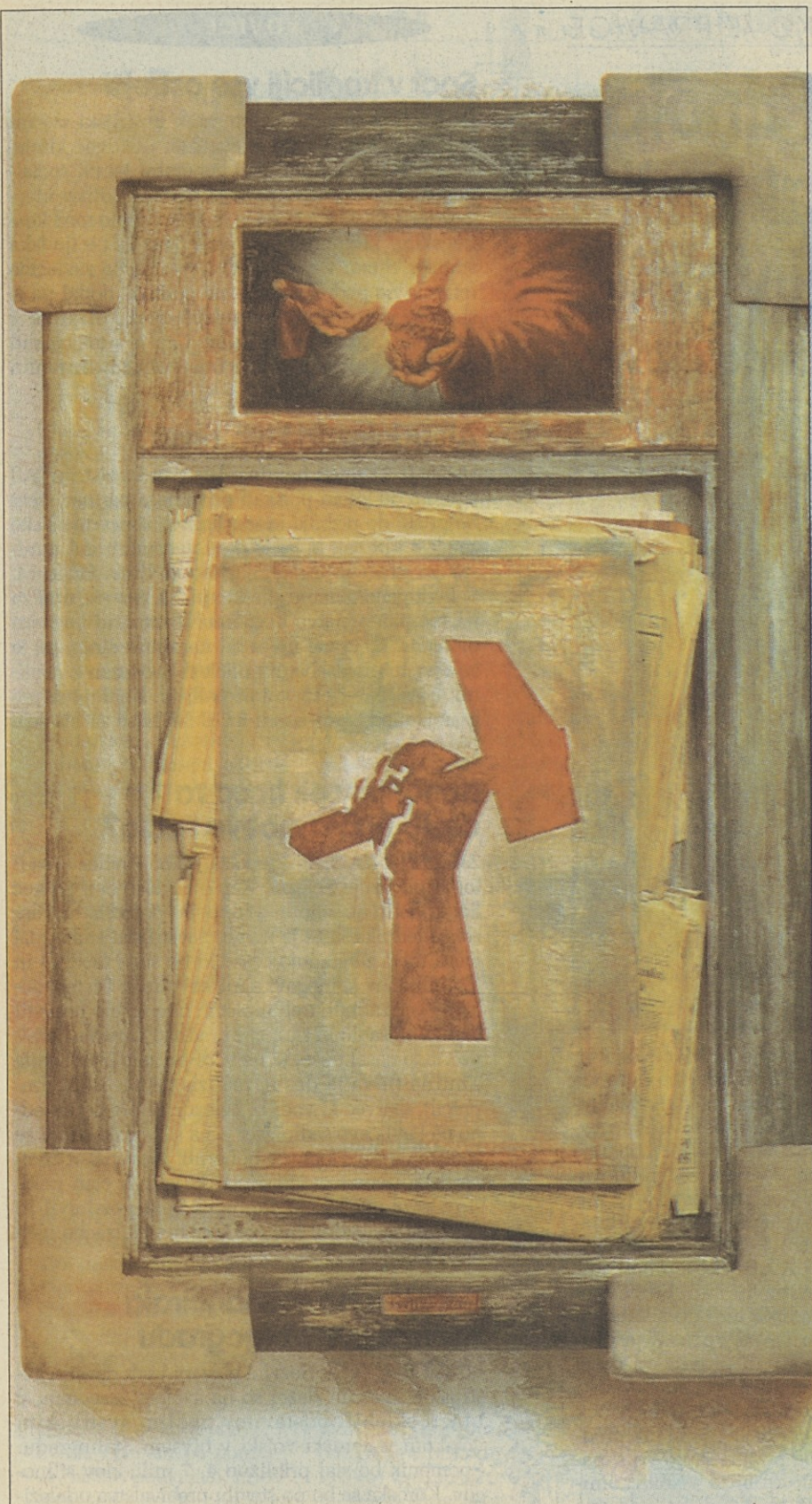
nato ponovno zaprosil za avstrijsko državljanstvo.

Svojo odločitev za hrvaško državljanstvo 1914. leta rojeni politik utemeljuje z globoko vezanostjo njegove družine z Dalmacijo. Po izjavah pristojnih avstrijskih organov pa je dvomljivo, ali bo s ponovnim prejemom avstrijskega državljanstva spet lahko prejel svojo pokojnino kot politik.

Državni sekretar Kostelka s tem v zvezi opozarja na jasna zakonska

določila o izgubi pravice do prejemanja državne pokojnine v primeru ukinitev državljanstva.

Tudi notranji minister Löschnak je s tem v zvezi dejal, da prošnja Tončić-Sorinja na ponovno izstavitve avstrijskega državljanstva sicer ustreza običajni praksi za ureditev dvojnega državljanstva, vendar je po mnenju Löschnaka nerazumljivo, kako se nekdanji vodilni avstrijski politik brez nadaljnjega odpove avstrijskemu državljanstvu. (I.S.)

Irwin: Kladio, 1991

LIKOVNA UMETNOST / SOCREALIZEM KOT TREND (4)

Avtentična mimikrija

*Socrealistično pojmovanje podob,
ne pa tudi socrealistična manira*

»Kadar se majhen lupinar, ki mu pravijo caprella in temu dodajajo pridevnik acanthifera, skriva sredi tistih vrst živali, komajda se živali, ki jim pravimo mahovnjaki (Brvzoa), kaj posnema? - Posnema to, kar je na tej skoraj rastlinski živali, kakšna je mahovnjak, madež - v eni fazi mahovnjaka je črevesni zavoj podoben madežu, v drugi deluje nekaj kot barvno središče. Lupinar se prilagodi tej madežasti obliki. Spremeni se v madež, v sliko, zares se v sliko. Tukaj vpišemo govorimo o pravih gibalnih mimikrije. In odtod se nam temeljne razseznosti vpisovanja subjekta v sliko zazdijo neskončno bolj upravičene, kakor nam jih lahko sprva ponudi bolj ali manj tipažno uigibanje. (...) Nekateri hočejo v barvnem prilikovanju videti le različno posrečene učinke prilagajanja. Dejstva pa kažejo, da skorajda nič tistega, kar sodi k prilagajanju - kakor ga navadno razumemo, namreč, da je povezano s potrebami preživetja - skorajda nič tega ni v mimikriji; zanjo se v večini primerov pokaže, da je bodisi neučinkovita bodisi učinkujeta popolnoma nasprotno od tega, kar naj bi obetalo prilagajanje.« (Jacques Lacan) Prav gotovo je bilo v 80. letih veliko mimikričnega v slikarstvu Irwinov. Toda prav nasprotno uveljavlje-

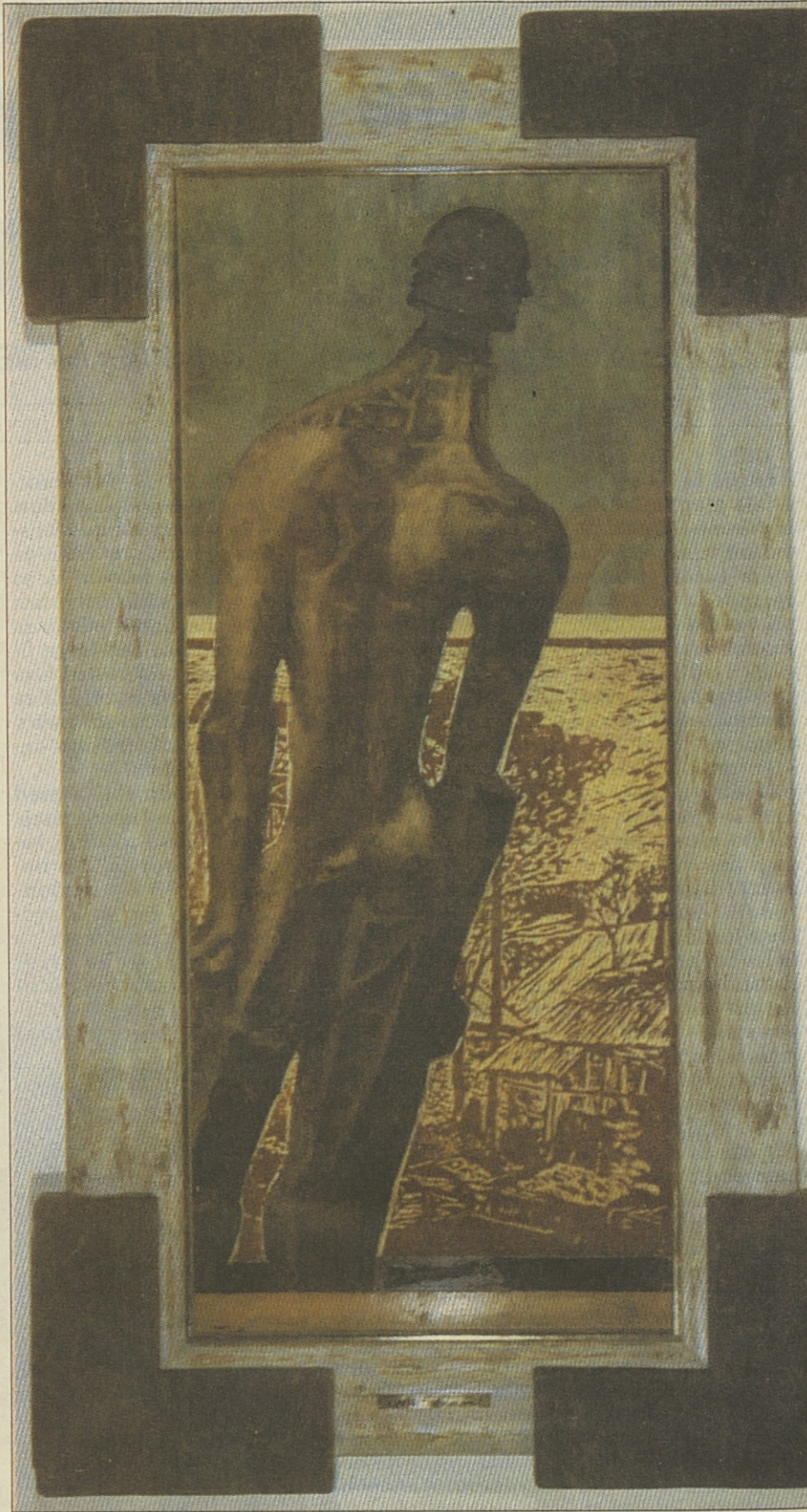
MARINA GRZINIĆ

ni tezi, da mimikrija rabi za varovanje, prekrivanje, torej za prilagoditev, projekti Irwinov ne delujejo v smislu prekrivanja in prilagoditve, ampak nasprotno, kot madeži, ki izzivajo in funkcionirajo prav v razliki med funkcijo ocesa in pogleda.

Za francoskega nevrologa in psihiatra Jeana Martina Charcota - ki je v času od 1877 do 1880 naredil serijo fotografij histeriček v bolnišnici za živčne bolezni Salpêtrière, z željo narediti histerijo vidno - je bila histerija problem reprezentacije, neskladnosti med podobo in misljenjem. Ni je bilo mogoče spoznati drugače kakor na podlagi obnašanja ali reprezentacije. Jo Anna Isak zapise, da se je Charcotu sele s fotografijo posretilo »zasidirati« histerijo, to mobilno bolen. Fotografija se je tako pokazala kot idealna reprezentacijska oblika, oblika, s katero so lahko histerijo vpeljali v diskurzivne konstrukcije. Tisto, kar je zanimalo Charcota, ni bilo, kako se zlobna nagajivost ali zavist manifestirata na človeškem obrazu, temveč to, kako naj bodo videti fotografije s Salpêtrière, ki zlobo upodabljajo. Nedolčno ozadje, luminoznost svetlobe, nerazločevalne poteze oblik naj bi potem-

takem usmerjale vso našo pozornost na izraz obraza. Kar se je Charcot naučil od svojih prednikov, ni bila avtentičnost predstavljanja fizičnih dejstev, temveč renesančno pojmovanje umetnika kot kvantifiera, ki ustaljuje vidno v sistem zaznavanih kodov.

Ce se spomnimo na objekte »kopiranja, recikliranja« in upodabljanja skupine Irwin v 80. letih, npr. v projektu Was ist Kunst, lahko recemo, da so portretirane tiste osebe ali, boljše receno, portretirani portreti tistih oseb, ki naj bi pripadali obdobju nacizma (ciklus Stirje letni časi) ali socializma in so socrealizma ali so bili v ikonografijo slik vmontirani portreti članov skupine Laibach, saj njihovi obrazi ali doprsni kipi krasijo številne slike projektov rwinow. Toda tisto, kar so se Irwini skušali »naučiti« od nacikunst in v pozneje socrealizma, ni bila psihologija predstavljenih podob, temveč način, kakšne naj bodo videti slike, ki naj bi pripadale tema smerema. Torej Irwini niso skušali dojeti socrealistične avtentičnosti v predstavljanju podob, temveč samo socrealistično pojmovanje podobe ali pojmovanje podobe v obdobju nacikunst, pojmovanje, ki ustaljuje vidno v racionalen sistem zaznavnih kodov. (Konec.)

Irwin: Rudar s šahovsko glavo II., 1989

PLES / GOSTOVANJE FRANCOSKIH UMETNIKOV

Razkosana misijonarja

Skupina Fattoumi - Lamoureux je v četrtek nastopila v Cankarjevem domu s sodelovanjem Plesnega teatra Ljubljana in Francoskega kulturnega centra

Francija v svetu sodobnega plesa slovi kot dežela, v kateri je za plesalce - še posebej za neodvisne - nedvomno najbolj poskrbljeno, in to

tako v pogledu njihove socialne in pravne varnosti kot tudi v pogledu

subvencioniranja projektov in predvsem njihovega promoviranja. Vse-

SUZANA KONCUT

mu temu očitno pripisu-
jejo dovolj velik nacional-
ni interes, saj se s plesom
neposredno ukvarja posebna komisi-
ja na njihovem ministri-
stvu za kulturo. Znotraj
nje deluje tudi AFAA,
organizacija, ki si zadnja
leta zelo intenzivno pri-
žadeva predstavljati
francosko plesno kulturo
po svetu. Pri tem pa v
evropskem okviru nai-
več pozornosti usmerja v
dezele Vzhodne Evrope.
Lansko leto so na pri-
mer, skupaj s široko
mrežo francoskih kultur-
nih centrov, izpeljali ce-
loletno »misijonarsko«
akcijo »Potujoči ples«, v
okviru katere je s pred-
stavami in seminarji na
Vzhod postopoma poto-
valo kakih deset njihovih
najbolj markantnih
plesnih skupin in koreo-
grafov.

Skupina Fattoumi / Lamoureux ni bila vključena v to popotovanje, zato pa so aprila in maja s pomočjo iste organizacije pripravili lastno »mini vzhodnoevropsko turnejo«. Po Ceski, Slovski, Madžarski so prek Zagreba v torek prispeli v ljubljanski Cankarjev dom.

Fatoumi / Lamoureux
je tandem dveh koreo-
grafov, ki deluje tri let
in ga v Franciji se vedno
malo pokroviteljsko ste-
jejo med »obetavne mla-
de talente«. Morda tudi
zato, ker so koreografa
ne trudita za vsako ceno
ustvarjati dolgi, celove-
cerni predstavi (do zdaj
sta kljub vsemu usvarila
dve taki deli), ampak ji-

ma je bližji zgoščen plesni fragment. (Kaj ni bil ples izvirno ravno umetnost fragmenta?)

Tri taka krajsa dela smo videli tudi v Cankarjevem domu, kjer je poleg Hele Fattoumi namesto poskodbovanega Erica Lamoureuxa plesal Giuseppe Molino. Od dveh duetov in enega sola je sele tretji, zadnji del tisti, ki kronološko sodi na prvo mesto in skozi katerega sta plesalca prvič opozorila nase. Duet Husais je namrec pobral več francoskih plesnih nagrad in v njem se je tudi izoblikoval za Fatoumi / Lamoureux razpoznaven plesni stil. Ta ne izhaja iz kakega koncepta, niti ne poskuša pripovedovati zgodbe, ampak raziskuje gibalne možnosti telesa, ki nato s svojimi različnimi intenzitetami sproža cutne in emocionalne asociacije. Ker sta oba koreografa nekdanja telovadca, so njuni gibi včasih prav spektakularno nenavadni, zalomljeni, na meji ravnotežja, a hkrati lahkotni in precizni.

Pri tem Hela Fattoumi skoraj presenetljivo po svoji energičnosti in impulzivnosti na odru niti najmanj ne zaostaja za svojim moskim soplesalcem. Vendar pa ta duet nima namena fascinerirati z vedno novimi akrobatskimi podvigi - izbere si le nekaj osnovnih, ponovljajoč se gibov, ki včasih delujejo kot pravi hieroglifi z nekim misterioznim pomenom. Prestopajo in nianstrajo pa

jih trenutki tišine, negibnosti, v katerih se jasno izrisujejo napetosti v prostoru. To ustvarja zelo nenavaden, nelogičen ritem, kjer se tišine med ponovnimi izbruhi gibanja včasih poigravajo z mejami nase potrpežljivosti.

Dve leti mlajši duet Paralelna srečanja uporablja enako strukturo kontrastiranja napetosti in ponavljajočih se gibalnih fraz, le da gre tukaj za bolj konkretno približevanje in oddaljevanje plesalcev, za iskanje stika, za stalen dialog teles, ki se nadaljuje tudi takrat, ko se telesi oddaljata in ne izvajata vzporednih, enakih gibov. Tu se kaže zelo tankočno vzporejanje telesnih stanj, ki so kljub svoji zunanji drugačnosti povezani po neki notranji napetosti.

Verjetno je ravno zaradi takega tihega dialoga ta del izmed vseh treh najbolj prepričljiv. Precej drugačen je solo Hela Fattoumi Récidive. Najprej zato, ker je prostorsko manj ekspanziven, bolj statičen, pa tudi zaradi giba, ki postane bolj minimalističen. Osnovna nit je poigravanje s stanjem na meji ravnotežja oziroma stalno, neuspešno naprežanje telesa, da bi ostalo negibno - v poskusu mirovanja je namreč najbolj nestabilno, stabilnost paradoksalno doseže sele takrat, ko se sproščeno razpre v gib.

Pravzaprav nič strasno presenetljivega. A s svojo intenzivnostjo in neizumetničenostjo prav prepričljiv večer.

Slovnica ilirskega jezika

LJUBLJANA - Cetrtega maja je Filozofska fakulteta skupaj z avstrijskim inštitutom za vzhodno in jugovzhodno Evropo organizirala predavanje univerzitetnega profesorja dr. Gerharda Neweklowskega iz Celovca z naslovom Slovnica ilirskega jezika (1604) B. Kasica in druga njegova dela. Profesor Neweklowsky je skušal prikazati najpomembnejše glasoslovne, oblikoslovne in leksikalne lastnosti slovnice, tipične predvsem za čakavsko narečje, ter

Kasičev sistem naglaševanja, ki je pomemben vir za raziskovanje zgodovinske srbohrvaske akcentologije. Sledila je primerjava tega sistema naglaševanja s slovarjem, ki je nastal pred slovnico, vendar so ga se le pred kratkim pripisali Kasiču. Kasičev sistem je tipičen kavski sistem s premiki akcentov in ohranitvijo nepoudarjenih dolzin na določenih mestih in ne pozna melodičnega naglaševanja.

Jezuit Bartol Kasić (Bartholomeus Casius) je avtor vrste religioznih del, med drugim je v hrvaščino prevedel biblijo, znan pa je tudi kot avtor prve hrvaške (ilirske) slovnice. Rojen je bil leta 1575 na otoku Pagu, ki pripada cakavskemu, ikavsko-ekavskemu narečju. B. Kasić je ze med studijem v Loretu in v Rimu poučeval slovnico, leta 1599 pa je dobil nalogo, da napiše slovnico ilirskega jezika. Jezik te slovnice ni cakavsko narečje Paga, ampak nadregionalna cakavščina. V poznejših delih je Kasić popolnoma presel k stokavskemu narečju, kar je verjetno pogojeno z njegovimi misijonarskim delovanjem med slovanskimi narodi v Turškem cesarstvu. (V. S.)

Pred festivalom Hare Krišna

LJUBLJANA - Na tiskovni konferenci, ki je bila v sredo, so člani Mednarodnega društva za zavest Kristne predstavili program festivala Hare Kristne, ki bo naslednjo soboto, 15. maja, v ljubljanski dvorani Tivoli. Festival je naravna posledica začetkov v Los Angelesu v 60. letih (igrali so Grateful Dead, Led Zeppelin, Janis Joplin in drugi), na lanskem koncertu v Moskvi pa so po besedah Andreja Kiklja, predsednika slovenskega društva, ob 36.000-glavi množici peli in plesali tudi policisti, ki so skrbeli za varnost.

Na festivalu bo koncert tradicionalne glasbe bhajan (kvarteta znanih glasbenikov, vrhovni učiteljev gibanja, Srila Harikeša je igral celo z Mlesom Daviesom), predavanje Srila Harikeša Swamija Zadnja postaja na poti osvoboditve jaza, multuvizija z devetimi sinhroniziranimi diaprosinjorji od glasbi in rockovski koncert Love, Peace & Rock'n'roll, ob katerem se bodo po najhvaljari predstaviteljev podrl vse prepreke med glasbeniki in občinstvom. (T.D.V.)

Iztok Osojnik - človek sveta

LJUBLJANA - Ob izidu nove pesniške zbirke Luskine in perje se je Iztko Osojnik na torkovem literarnem večeru v Kulturni France Prešeren predstavil ne le kot pesnik, pač pa tudi kot človek, kot večni popotnik, tako skozi različne svetove kot tudi skozi dušo. Pogovor z njim je vodil Andrej Blatnik

42-letni pesnik je celo življenje iskal nove dozi-

vljaje na različnih celinah. Okolje in ljudje novih svetov so mu pomagali pri ustvarjanju. Sprva so bila ta potovanja le turistične pustolovščine, ki so se počasi zacele spreminjati v eksotičnost, končno pa je pesnik začel sam sebe doživljati v novem okolju.

V Indiji, na Japonskem, v Južni in Srednji Ameriki je Osojnik odkril, da se svet dogaja na isti način, da so drugi svetovi izrez našega sveta, le da so nekoliko spremenjeni in dodelani.

Kot je pesnik povedal, je poeziji treba vrniti naboje, ki ga je sposobna nositi v sebi. Sam je k slovenski poeziji doprinesel devet izdanih umetniških del, namerava pa izdati tudi dela, ki jih dozdaj zaradi vizeza marginalca ni mogel. Nova pesniška zbirka, v kateri izraza pogled na življenje, ki je polno ali prazno, črno ali belo, je na poti uresnitve.

Osojnik je pesnik, za katerega poezija ni ustvarjanje lepih predmetov, zanj je to golo dejstvo življenja. Ni pomembno, kar pesniku družba mora dati, pač pa tisto, kar on lahko da družbi. Osojnika ne glede na svet, v katerem živi, vzdržuje pri življenju neka substanca. In to je poezija. (L. V.)

Fattoumi - Lamoureux (Foto: Tomi Lombard/TRIO)

ANA KOVAČ

Ob 50. obletnici zidovske
vstaje v varšavskem getu so v
Washingtonu odprli Zidov-
ski spominski muzej. Na tleh
velike dvorane leži tisoče
starih cevčev: usnjenih, pla-
tenih, iz umetnih materia-
lov. Nekdo so v teh cevčih
hodile noge, noge ljudi, ki so
jih Nemci pred pol stoletja
umorili v plinskih celicah
koncentrationskega taborišča
Majdanek.

Slavnostne otvoritve muzeja v spomin holokavsta so se udeležili tudi ameriški predsednik Clinton, preživel taborniški iz Auschwitzta, Nobelov nagrajenec za mir Elie Wiesel, nemski zunanji minister Kinkel in izraelski predsednik Herzog, washingtonskega dopisnika revije Economist pa je fascinaril predvsem glas, ki se je oglašil po telefonu: »Holokavst, prosim.« Da bi bolje razumeli, zakaj so 52 let po wanne-seeski konferenci na vzhodni obali Amerike odprli muzej, posvečen spominu na židovski holokavst, si lahko delno pomagamo s tremi teorijami: Carterjevo, teorijo identitete in teorijo rešitve.

Leta 1977 so bili v Beli hiši v skrb, ker je bila Carterjeva vlada v slabih odnosih s Izraelom. V predsedniškem stabu se je porodila ideja, ki se je že dolgo vrtela v židovskih krogih: postaviti osrednji muzej židovskega holokavstva, ki bi bil hkrati tudi nacionalni spomenik. Maja 1978 se je ideja

institucionalizirala: s simbolno ceremonijo v roznem vrtu Bele hise je predsednik Carter sprejel komisijo, ki je prevzela gradnjo muzeja. Slovesnosti je prisostvoval tudi izraelski predsednik Begin in tisoč zidovskih rabinov. S to potezo je Carterju zrasel ugled pri ameriških Židih, se zlasti zato, ker je za predsednika komisije imenoval Elia Wiesla, enega najbolj elokventnih Židov, ki so preživeli holokavst.

V Ameriki so se vedno aktualne debate, kaj imajo Zidi, d poleg svojega prepiranja, takega, da jih od drugih loči, kot skupino, in kaj jih družijo. Stevilni ameriški Zidi se se vedno bolj za podpora Izraela, vendar ima Izrael preveč domačih težav, da bi se ukvarjal z diasporo toliko, kot bi si želeli izseljenci zeleli. Zato imajo zdaj muzeje. V centru Simona Wiesenthala v Los Angelesu pravijo: »Zalostno je, da Izrael, židovska vzgoja in drugi tako znani simboli nimajo več moči, da bi pridobivali nove člane skupnosti. Toda holokaust vendarle vsakic učinkuje.« Izkušnja, da zivis, ker so preživeli, da obstajas, ker so

tvoji starši ali stari starši ube-
zali pokolu, da pripadas sku-
pini, ki so jo hoteli iztrediti
samo zato, ker je obstajala - to
so dejavniki identifikacije
ameriških Židov. V tem pogledu
du washingtonski muzej ni
samo spomenik in muzej
temveč tudi pomemben del
mozaiku samozaveesti ameri-

Novi Muzej holokavsta v Washingtonu

skih Židov.

Stevilni prezivali in tudi člani muzejskega sveta pravijo: »Kdo po svetu pripovedoval o strahotah zidovskega holokavsta, ko nas ne bo več?« Spomin na grozote umira s prezivalimi. Wiesel, ki je svetu neumorno pripovedoval o nujnosti tega muzeja, je zbral veliko denarja. Leta 1986 ga je nasledil trgovec z nepremičninami Meyerhoff, ki je organiziral gradnjo muzeja in zbral še dodatnih 160 milijonov dolarjev. Stavbo muzeja so zgradili z denarjem ameriške zidovske skupnosti, zemljisce pa jim je odstopila država.

Zgradba je veličastno delo zidovskega arhitekta Freeda. Fasada je iz belega peščenca in se tako po materialu kot po

titulu vklaplja v kompleks okoliških vladnih stavb. Na vsaki strani so velika vrata, ki spominjajo na vhod v taborišče Auschwitz ali na stražne stolpe Mauthausna. Tudi notranjost muzeja je polna arhitekturnih citatov: cez trinadstropno osrednjo dvorano muzeja so napeti kovinski mostički, ki spominjajo na mostove za pešce v varšavskem gettu, opečni zidovi so podprti z zeleznimi konstrukcijami, prav ta kot kot krematoriji v taborišcih. Stalna razstava prikazuje zgodbo židovskega naroda, ki so ga nemški nacisti hoteli iztrebiti, na nekaterih mestih pa so poudarili tudi neodločnost nasprotnikov nacistov, da bi pomagali Židom. Pri tem so še posebej kritični do

Amerike, čeprav tudi podoba Nemčije ni ravno rožnata. Stevilni ameriški Nemci protestirajo, da podoba, ki jo muzej ustvarja o Nemčiji, ne ustreza resničnosti. Vendar muzej pripoveduje o Židih in ne o nacistični Nemčiji.

Avtorji razstave so individualizirali žrtve holokavsta: na stolpu, 'zgrajenem' iz fotografij, je 1500 posnetkov prebivalcev židovske skupnosti v Litvi. Leta 1941 jih je bilo 3500 in nemški vojaki so v nekaj dneh pobili vse. Yaffa Eliach, ki je zbral te fotografije, je eden izmed 29 preživelih. »Do Nemcev ne cutim nobene nogo sovrasta,« pravi. »Ta muzej me mora pokazati, kaj se zgodi, če odpove demokracija. Zato tudi je v Ameriki.«

V tih dneh mi je prišel v roke časopis za kulturo DU, ki izhaja v Svici. Majska številka piše o vojni na Balkanu, popisuje za kaj gre, zakaj Evropa molči, zakaj smo »zanje«² se zmeraj »nekaj drugega«. Zraven je fotografija. Najbolje, da ne mudoma opredelim svoj polozaj: ne živim v epicentru vojne, tam, kjer jih največ umira. Ne živim v porušenem mestu in nisem begunka. Kar pa pomeni, da sem lahko tudi udeleženec - se pravi tisti, ki se mu vojna dogaja. Moja izkusnja namrec govori, da se vojna dogaja vsem, tudi tistim, ki mislijo, da so zunaj nje.

Fotografija je črno-bela, na njej ni orožja, ni rusevin in trupel, tudi ni nobenih znakov, po katerih bi lahko sklepali, kaj tere narodnosti so ljudje, ki so na njej. Mi seveda vemo, da so Hrvti ali Muslimani - naše poznavanje položaja, se pravi kontekst nam govori, da so na sliki žrtve. A kar zadeva samo fotografijo bi bili prav lahko tudi Kurdi, Turki, Albanci, Armenci ... Izpuščeno je torej vse, kar označuje to vojno: rdeča barva krvi, puskas, nož, pustosenje, narodnostna pripadnost. Na fotografiji so trije, dva moška in ena ženska. Če bi jih morala opisati na kratko, bi izločila samo

najbolji očitne poteze. Kmetje so. Njihovi obrazi so tipično hribovski: zgubana, ustrojena koža na dolgih očih licih, slabi zobje, oba moska imata na glavi kucmi, ženska ima zavezano no. Sumljivi, nezaupljivi pogledi (pred tujci, kamero?). V prvem planu je obraz zence v polprofilu. Nič več ne gleda proti objektivu fotoaparata, proti ljudem, svetu, nekому ali necemu. Njen pogled brez uza zremi mimo nas, njen obraz je otrpnil v bolečini in grozi.

Uredniki so kot ilustracijo za vojno na Balkanu izbrali fotografijo, ki je na prvi pogled brez oprijemljivih značilnosti. Zakaj prav ta slika? Mogoče so jo izbrali prav zaradi izraza na obrazu ženske, izraza, ki povezuje na univerzalno in vsem razumljivo razsežnost vojne - trpljenje, bolečino in vdanost v usodo. Vendar pa belo natisnjeno beseda Balkan na drugi fotografiji (ki je zamenljiva, kar zadeva vsebino fotografije, recimo z besedo Uzbekistan ali Azerbejdžan) za hip popra popolnoma nasprotno asociativni niz: kmetje, plemena, etična vojna, divjaki, stoletno sovraštvo, posebno, zapleteno, nerazumljivo, tuje. Drugeče recimo, asociacije ne gredo v smer uni-

verzalnega, kar bi olajšalo identifikacijo zahodnega bralca z ljudmi na Balkanu in njihovim trpljenjem. Seveda se bojim, da je namen fotografije natančno ta, kar smo za tiste »zunaj« - to zares mi. In čim dlje jo gledam, tem bolj v meni narasla nelagodje. Moj problem je očitno v tem, da ne pristajam na to fotografijo kot na simbol Balkana. Ne, to nisem jaz, tudi mi nismo to ali vsaj ne samo to. Tudi sama se ne morem nikakor identificirati s tistimi, kar mi fotografija prigušva. Toda, če mislim tako jaz, ki živim tukaj »znotraj« in se mi vojna dogaja - kaj si potem mislijo ljudje, ki sploh ne živijo tukaj? Tisti, ki se jim vojna ne dogaja in na vse to gledajo le »od zunanje?« Kako naj od njih pričakujemo kakršnokoli identifikacijo? Problem je v tem, da se je že v začetku vojne vsilila prav ta slika, ki bolj pogloblja delitve na Vzhod in Zahod, na razvite in nerazvite, na vasa in na mesto, na tiste, ki so civilizirani, in na divjake. S tem ne skušam opravičiti Zahoda zaradi nedejavnosti (tudi takrat imenovani Zahod ali Svet ni tako poenoten kot si velikatrat predstavljamlo). Jasno je, da potiskanje te vojne na rob kolektivne zavesti in izrivanje v območje etničnih

plemnskih spopadov ter eksotike predstavlja posebno vrsto konformizma. Tudi »politični interes« očitno ni izključno geostrateški pojem. Če pogledamo to fotografijo v luci dveletne vojne, postane popolnoma jasno, da gre za zavestno ustvarjanje političnega interesa - v glavnem s pomočjo imagea.

Ta vojna nam dopoveduje nekaj, kar bi zdaj zve morali znati na pamet: obraz Evrope se spremeni, ker Balkan je Evropa, naj zveni ta misel se brutalno. Zato, ker je takost druga plat nas vseh in ker prav v Bosni poenaka tenka civilizacije (podobno kot je pred tem počila v Nemčiji). Ali pa se mogče, prav narobe, potrjuje njena identiteta? Ob tej vojni si nihče ne more uminiti, nobena evropska država, noben narod ali politika se ne more odkupiti. Tisti, ki se pobijajo med seboj in ubijajo, niso »drugič« to smo mi sami.

A problem jezika ostaja še naprej odprt. Na ponovim: tokrat gre za fotografijo, pravzaprav za jezik. Kako potem povezati jezik na Balkanu z lastno usodo, usodo lastne skupnosti, države in kontinenta? Ali konec koncev, kako ga prevesti v vsem razumljiv »jezik« in kako omogočiti identifikacijo?

Problem identifikacije

SLAVENKA DRAKULIĆ

Sejem pohištva v Milanu

MILANO - Med 20. in 25. 4. je potekal velik dogodek za vse ljubitelje in ustvarjalce designa. Mednarodni salon pohištva je bil predpovedan divanov, naslanjačev, miz in omar, ki so obiskovalcem tudi nakazali smernice letošnjega designa hišne opreme.

Smeri oblikovanja so stevilne, predvsem pa zelo različne. Nekateri so se odločili za goznotno blago, drugi za geometrične like. Toda vsi tako kot stvaritelji mode, le to prisegajo na pastelne sladodelne barve. Glavna dama italijanske hiše Domusdinamico Natalie Cresset je neznane in pomirljive novjave, ki vsaj delno omilijo vsako dneвно streso, »zasejala je kar v dno okrasne vase. Tu di ekologija je postala de vsakdana oblikovalcev. Po djetje Kartell je pozornost pritegnilo s plastičnimi in recikliranimi predmeti.

Uresničljiva je postala tudi želja mnogih ljudi, ki si želijo večjo pestrost pri oblikovanju miz. Predstavljena je bila miza, ki jo brez vse težav spremenimo iz pravokotne v oglobo. Vse tajnice se lahko veselijo mize, ki jo po končanem delu samo potrine v zid in zaklene. Tako ni strahu, da bi kdo ukradel ali odnesel kakšen papir ali pomembno službeno skrivnostjo. (T. L.)

Stalna postavitev Plečnikove Pariške razstave

LJUBLJANA - V Arhitekturnem muzeju v Ljubljani na Gradu Fuzine si lahko ogledate tudi stalno postavitev Plečnikove Pariške razstave. Odprta je bila spomladan 1986 po dolgi in temeljitih pripravi skupine avtorjev (D. Prelovsek, L. Gostisa, F. Burkhardt, B. Podrecca) in dveh ustanov, Nacionalnega kulturnega centra Georges Pompidou iz Pariza in Arhitekturnega muzeja in ljubljane. Pariska razstava

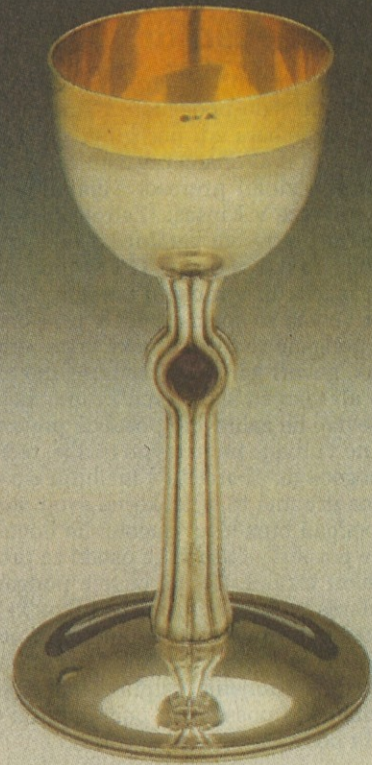
ki je bila okrnjena predstavljena se na Dunaju, v Madridu, Muenchnu, Karlsruheju, Milanu, Benetkah, New Yorku in Washingtonu in ki je Plecniku tudi pri nestrokovnem občinstvu prinesla slavo, je, prirejena ambientu, zdaj na ogled v Gradu Fuzine. (B. U.)

Plečnikovi kelihi

LJUBLJANA - V sredo je bila v Gradu Fužine predstavitev knjige Plecnikovi kelih. Eminentnim gostom Alojziju Sustarju, Lojzetu Peterletu in drugim so avtorji predstavili nastajanje in vsebino, ki se je knjiga loteva. Izhaja ob petletnici prve objave (cez 20) Plecnikovih kelihov. Avtorji so zbirko kelihov dopolnili na 41. V arhivu Arhitekturnega muzeja hranijo nacrtne in skice za vec kot 150 razlicnih sakralnih posod (ob kelihih se monstrance, ciboriji). Za mnoge se ne ve natančno, ali so sploh bili narejeni oziroma kje so, zato je vsak po-datek o Plecnikovih sakralnih posodah se kako dobrodošel. Knjiga vsebuje nosilni tekst dr. Petra Krečica, kratke opise osnovnih značilnosti kelihov s celostranskimi fotografijami pokojnega Edvarda Primožica in katalog Roka Kvaternika.

Odličnim fotografijam kelihov, priloznim skicam in katalogu, ki imajo poleg oblikovne predvsem dokumentacijsko vrednost, stoji ob strani teorija dr. Krecica. Kelih, ki so nastajali vse Plecnikovo ustvarjalno življenje, so od prvega, bratu namenjenega Andrejevega kelihla odsev razvoja celotnega opusa Plecnikove arhitekture. Tako se lahko ob prebiranju (ogledovanju) knjige sprehodite od »zadržanih ekspresionističnih form 20. let, do plastično bogatih površin tridesetih«.

Knjiga založbe Rokus in Gorenjskega Tiska je dostopna v dveh različicah: v slovensko-nemško-angleški in slovensko-francosko-italijanski izdaji. (B. U.)

Zlatomašniški kelih (1930) in Kelih z oporniki (1943, iz knjige)

Varnostna policija v Kownem (Litva) mirno opazuje, kako osvobodeni kaznjenci z železnimi drogovi pobijajo Žide

Matere z otroki po večdnevni vožnji zapuščajo živinske vagone na zadnji postaji - v Auschwitzu

NOVICE

Življenje v izolaciji

TUCSON - Eden izmed najbolj nenavadnih poskusov v zgodovini prehaja v zaključno fazo. Septembra 1993 se bodo natanko dve leti po načrtih odprla vrata Biosfere 2, nevsakdanjega bivališca sredi arizonske pušcave, v katerem je osem ljudi povsem izoliranih od »preostalega sveta«. Biosfera 2 je skupek zgradb, narejenih iz kamna, armature in stekla, a v njih simulirajo nekaj različnih zemeljskih okolij z več kot 4000 rastlinskimi in živalskimi vrstami. Zrak, vodo in hrano v tem hermetično zaprtem sistemu povsem reciklirajo. Glavni namen poskusa je nabiranje izkušenj za gradnjo prihodnjih vesoljskih kolonij, predvsem tistih na Marsu. Ekipo »poskusnih kuncev« sestavljajo štiri ženske in štirje moški, ki so stari 27 do 67 let. »Kapetana« mostva sta neka Angležinja in neki Nizozemec. Ena izmed žensk je odgovorna za biologijo, druga za intenzivno pridelovanje hrane, tretja za miniaturni ocean in močvirje. Eden izmed moških nadzoruje elektronske sisteme za analizo ozračja in vode, druga dva pa skrbita za znanstvene in tehnološke poskuse. Povrh imajo vsi povsem navadne, vsakdanje naloge v zvezi s prehrano, vzdrževanjem opreme, popravili, reciklazo. Niti možnost ljubezenskih zvez ni izključena. Na neko izzivalno telefonsko vprašanje so udeleženci odgovorili takole: »Nasa stvar je, kaj pocnemo v prostem času!« Hermetičnost Biosfere 2 so prekinili enkrat samkrat, in sicer zato, ker si je ženska, odgovorna za pridelavo hrane, s strojem za luščenje riza ranila prst in je po zdravnikovem nasvetu morala iskati kirurško pomoč. Potem so glavni izhod spet zapecatili. Poskus je tako poslovne kot znanstvene narave, malce pa tudi turisticne - veliko Američanov prihaja kukat skozi okna Biosfere 2, da bi videli, kaj pocnejo njeni stanovalci.

Pušcave na pohodu

NEW YORK - Vsako leto se na svetu več kot 21 milijonov hektarjev plodnih tal spremeni v povsem ali skoraj nerodovito zemljo. Od tega šest milijonov hektarov postane puščava. Danes pušcave pokrivajo približno 35 milijonov kvadratnih kilometrov, več kot je skupna površina obeh Amerik. Zalostna zgodba o siromašenju tal in sirjenju puščav je stara težava, vendar se je zdaj hudo zaostila. Na pustinja in puščavah, ki prekrivajo približno 35 odstotkov površja našega planeta, je ogroženih kakih 850 milijonov ljudi. Na njihovi zemlji je vse manj pridelka, kajti prst je vse bolj izčrpana, zaradi rasti prebivalstva pa je treba vsako leto nahraniti več ust. Dezertifikacija, kot strokovno imenujemo spreminjanje tal v puščavo, je v svetu splošen pojav. Polozaj je najresnejši v Afriki in južni ter zahodni Aziji, nič kaj dosti boljši pa ni na visokih planotah Andov v Južni Ameriki, v predelih Srednje Amerike in na Karibih. Neplodne postajajo celo površine v Braziliji in Indiji. Zaradi sirjenja puščav mnoge države trpijo hude izgube. Ocenili so, da izgube zaradi premajhnega pridelka vsako leto presegajo 26 milijard dolarjev. Toda po analizah Programa Združenih narodov za človekovo okolje (UNEP) bi letni stroški za preprečitev sirjenja puščav in revitalizacijo zemljišč pomenili zgolj petino teh izgub - kake štiri in pol milijarde dolarjev.

Podgane na jedilniku

KINSASA - Kako nasiti lačna usta v Afriki? Naj ljudje redijo in jedo podgane! ... Tak odgovor se Evropejcu nemara zdi porogljiv, a v ozadju je zelo resna in dobromamerna zamisel, ki jo je pred kratkim razložil profesor Mbakulirahi Malekani z Univerze v Kinsasi (Zaire). Pri tem je imel v mislih predvsem gambijsko podgano in t. i. nkumbija, »sekalca trsta«. Ti vrsti podgan sta veliki kot mačka in v mnogih afriških deželah tudi sicer veljata za specialiteto. V prid predlogu, da bi podgane redili kot neke vrste »mikro drobnico«, govori kar nekaj lastnosti teh živali. Ze tako ali tako so škodljivci, ki uničujejo krajevne posevke, ne zahtevajo posebne prehrane, bistveno ne vplivajo na naravno okolje, rediti pa jih je mogoče na dvoriščih v majhnih ogradah. Ena sama družina bi si lahko na svoji ohišnici z rejo podgan brez težav zagotovila dovolj mesa za svoje potrebe - in se bi ga ostalo za prodajo na krajevnih trznici. Če naj bi reja podgan postala vsakdanja praksa, od znanstvenim kajpada pričakujejo, da bodo najprej predlagali najustrenejše metode »podganjerje«, tj. razmnoževanja teh živali, krmljenja, odpravljanja zajedalcev, veterinarskih posegov in podobno. Da o gastronomskih podrobnostih ne govorimo...

Odprava na Mars

HOUSTON - Znani astronaut Michael Collins, eden izmed slovite četverice osvajačev Lune, ki se je julija 1969 prvič spustila na površje našega naravnega satelita, se zadnje case zelo zavzema, da bi sprejeli nacrt za osvojitve Marsa. O tem je Collins pisal v knjigi Odprava na Mars, ki obravnava gospodarska, strokovna in celo filozofska vprašanja te tematike. Collins priznava, da so na našem planetu bolj zgoda vprašanja - kriminal, aids, izobraževanje, zdravstveno varstvo in podobno. »Toda vesoljski program,« pravi, »tem nacrtom ne krade denarja, niti jih ni kdajkoli zanj prikrajšal.« Vesoljeje kajpada tudi sam priznava, da temeljni programi, za katere se zadnje cas poteguje - sestava vesoljske postaje, obnovitev poletov na Luno in odprava na Mars - zahtevajo veliko denarja, tj. desetine milijard dolarjev. »Vendar to ni vprašanje denarja. To je vprašanje prihodnosti!« prepričuje astronaut. Kar zadeva Mars, Collins poudarja, da osvajanje tega planeta ne pomeni naloge, ki bi jo bilo treba reševati od samega začetka. V razvoj vede o materialih je bilo vloženih trideset let dela in enako velja za izdelavo naprav, opreme, vesoljskih plovil, pisanje softvera, preučevanje zapletenih pogonskih sistemov - pri vsem tem pa ne gre pozabiti, koliko izkušenj so navrgli spodrseljaji, napake in katastrofe. Zaradi vsega tega bosta nova generacija plovil in sama odprava gotovo bolj in uspešnejši. Kar zadeva Michaela Collinsa, bi priprave za odpravo na Mars mogle takoj steci. (E. J.)

GENETIKA / BURNEMU RAZVOJU GENETIKE VERJETNO NE BODO SLEDILI TUDI POSTOPKI ZDRAVLJENJA OKVARJENIH GENOV

Geni se razkrivajo

Po uspelem eksperimentu pri zdravljenju cistične fibroze nihče ni voljan reči, da v številnih primerih »krojač morda ne bo mogel ukrojit obleke, ki bi se prilegala naročniku«

Tezko je presoditi, ali je posredi zgolj naključje ali pa gre za upravičeno pričakovan razcvet genetike: prejšnje tedne, ko je minovalo 40 let od enega najpomembnejših znanstvenih odkritij, odkritja sestave DNK, ki se danes velja za odkritje skrivnosti življenja, so genetiki seznanili javnost s kar tremi pomembnimi novimi dognanji.

V začetku marca je znanstveno javnost presenetilo poročilo 32 raziskovalcev z različnih ameriških ustanov o odkritju genske okvare, ki povzroča smrtonosno bolezen ALS (amiotrofično lateralno sklerozo ali Lou Gehrigovo bolezen). Le teden dni pozneje je ugledna revija Nature znova poskrbela za vznemirjenje: prav v dneh, ko je film Lorenzovo olje o dečku z neozdravljivo redko boleznijo ALD polnil ameriske kinodvorane, je poročala o odkritju gena, ki povzroča to usodno bolezen in ki utegne pokazati pot do zdravlila. In marec se se ni prevesil v april, ko so v raziskovalnih laboratorijih bostonske Massachusetts General Hospital razglasili odkritje gena, ki povzroča usodno možgansko m otnjo, imenovano Huntingtonova bolezen.

Kar tri pomembna nepovezana genska odkritja v tako kratkem času dokazujejo, da se nam mozaična genska slika razkriva z eksponentno hitrostjo. Znanstveniki menijo, da obstaja od 50.000 do 100.000 človeških genov. Do začetka marca jih je bilo po podatkih mednarodnega genskega registra The Genome Data Base pri Johns Hopkins v ZDA »izsledenih« - to je natančno lociranih na enem od 24 človeških kromosomov - že 2736. Za 682 od njih je znano, da povzročajo bolezni, kadar se pojavijo v spremenjeni obliki. Pri 321 so raziskovalci dekodirali vsaj del »sekvence« oziroma njihovo natančno kemijsko sestavo, kar je običajno prvi korak v natančnem razkritju, kako določen gen deluje.

Znanstveniki predvidevajo, da si bodo spoznanja o genih v naslednjih letih sledila drugo za drugim cedalje hitreje. Napredovala bodo torej eksponentno, kar dokazujejo tudi dogodki v letosnjem marcu. Stanje je podobno kot pri otroški sestavljanici: ko je nekaj kosčkov že sestavljenih, je laže najti manjkajoče dele podobne.

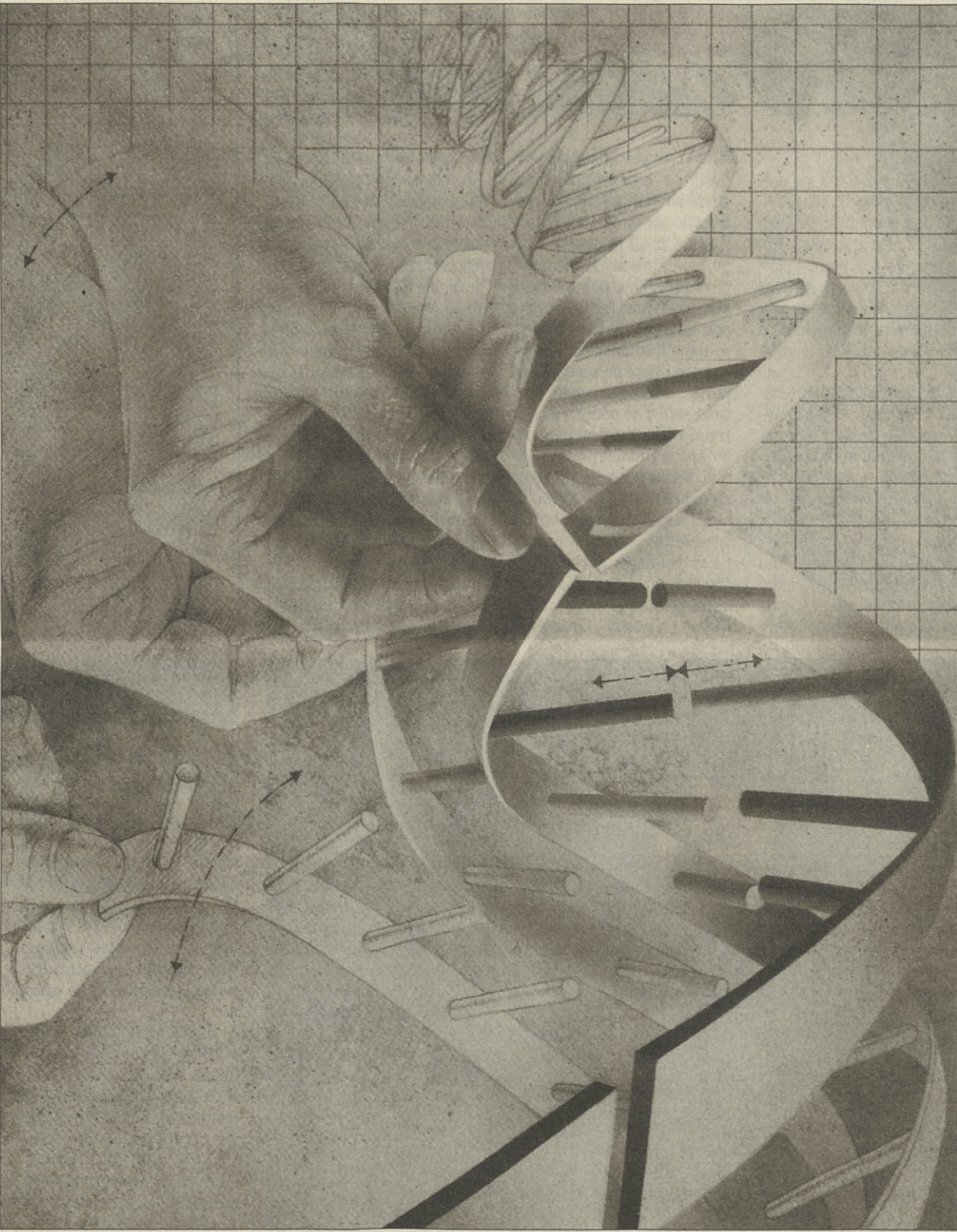
Hkrati pa raziskovalci tudi svarijo pred neutemeljenim optimizmom, ki običajno spremlja objave o odkritjih tako imenovanih bolezenskih genov. Vse preračeno se tedaj ustvarja vtis, kot da imamo z odkritjem povzro-

čitelja bolezni v rokah že tudi zdravlilo. Toda znanje o mehanizmu bolezni je se zelo daleč od znanja o posegih v ta mehanizem. Ob upoštevanju, da gre pri človeškem organizmu za, gledano mehansko, najbolj zapleten stroj na svetu, se je treba zavedati, da geni predstavljajo njegove dosegljive dele.

»Z naraščajočim znanjem o genih se nam gotovo večajo možnosti za razvoj terapij. Toda eno so možnosti in obeti, nekaj povsem drugega pa je oblikovana te-

generacije v generacijo. Vendar pa je v resnici veliko bolezni, ki so genetske, ne da bi bile hkrati tudi dedne. Primer take je rak, ki se pojavi, ko je poskodovan eden ali več genov, ki uravnavajo rast celic. Rak ima torej »genetski« izvor. Vendar pa v večini primerov ni podedovan, saj se poglobljena mutacija genov, ki ga povzroči, pojavi sele po rojstvu. Celo številne kronične bolezni, kot je na primer zvišan krvni pritisk, so v določenem smislu genetske: več medsebojno delujočih

genov skupaj z okoljem določa možnost, da človek zboli. Geni prenasajo navodila za tvorbo beljakovin, ki imajo nekaj skupnih značilnosti, sicer pa je število njihovih različic skoraj neskončno. Vsaka beljakovina ima natančno vlogo in opravlja v večini primerov eno samo opravilo. To dela samo na

ripija,« opozarja Peter L. Pearson, ki je zadolžen za Genome Data Basis. »To, kar se zdaj dogaja - izoliranje in karakteriziranje genov - je lažji del opravlja. Težji je se pred nami.

»Inteligentna« zdravlila Po izrazu genetska bolezen je mogoče soditi, da gre za bolezen, ki se prenaša iz

genov skupaj z okoljem določa možnost, da človek zboli.

Geni prenasajo navodila za tvorbo beljakovin, ki imajo nekaj skupnih značilnosti, sicer pa je število njihovih različic skoraj neskončno. Vsaka beljakovina ima natančno vlogo in opravlja v večini primerov eno samo opravilo. To dela samo na

ku uničujejo hkrati hitro delce se rakave celice in tudi hitro delce se jedrne celice, zato med kemoterapijo pacientom pogosto izpadejo lasje. Aspirin blaži bolečine v živcih, vendar pa v krvi deaktivira celice, ki strjujejo kri, in zato lahko povzroči krvavitve.

Genetika nasprotno obeta boljše, »pametnejše« zdravi-

la, ki bodo »vedela«, kaj uničiti in česa ne. Če je bolezen mogoče povezati z geni in če poznamo genov beljakovinski produkt, se ponujata dve možni obliki terapije. Prva možnost je nadomestiti nepravilno delujočo beljakovino, druga pa popraviti gen tako, da bo proizvajal pravo beljakovino. V teoriji je to videti preprosto, v praksi pa je precej drugače, kar se kaže v primeru Lou Gehrigove bolezni, ki povzroča paralizo in smrt. Kot so v začetku marca objavili raziskovalci z

ki deluje kot »redar« v praktično vseh celicah. Tam razorožuje visoko reaktivne snovi, imenovane prosti radikali, ki sicer uničujejo celično membrano, soje DNK in ključne encime.

Celčni »redarji« tudi pri bolnikih z ALS opravljajo svoje delo, a pri tem iz neznanih razlogov izpuščajo zelo specifično skupino celic v možganih in hrbtenjači, ki »poganjajo« gibalne mišice. Oci in mehur pušcajo pri miru, prav tako ne prizadevajo cutil in psihe. Bolniki z ALS so zato pogosto paralizirani, vendar pa popolnoma pri zavesti in po približno petih letih ponavadi umro zaradi bolezni dihal ali kake druge komplikacije.

Proti tej bolezni ne poznajo nobenega zdravlila in tudi marčevsko odkritje ga se ne obeta, vsaj ne v bližnji prihodnosti. Trenutno namreč znanstveniki se ne vedo, ali je genska okvara vzrok nezadostni množini SOD ali pa hiperaktivni obliki beljakovine. Obe hipotezi sta verjetni, a terapija bi se v primeru potrditve ene ali druge bistveno razlikovala.

Če raziskovalci predpostavljajo, da je vzrok bolezni premalo SOD - a tega ne vedo zagotovo -, je očitno potrebno pacientu dati dovolj te beljakovine ali česa podobnega. Nekateri vitamini se obnašajo kot SOD in verjetno bi bilo pametno najprej poskusiti z njimi.

Odločilen bo trojanski konj

A zadeva ni tako preprosta. Zastavlja se vprašanje, kako jih privedi do cilja. Če so SOD dani bolniku oralno, skozi usta, se bodo razporedili po vsem telesu, pri čemer obstaja tveganje zaradi stranskih učinkov. Četudi bi se izkazalo, da so stranski učinki zanemarljivi, potovanje zdravlila ne bi bilo uspešno, saj se SOD ne bi mogel izogniti presnovi v želodcu in črevesju.

Bolj zanesljivo bi bilo zdravlilo vbrizgati v kri, toda tudi to se ne pomeni, da bo prišlo tja, kamor mora. Možgani in hrbtenjaca sta namreč zelo zavarovana organa, ločena od preostalega telesa s tesno mrežo celic, ki sestavljajo tako imenovano krvno možgansko bariero. Zavarovana sta se s celicnimi mrčipkami, ki sproti odstranjujejo vse tujeke, ki pa se jim vendarle posreči prodreti skozi bariero. Spraviti molekulo SOD neposkodovano skozi tako barikado, bo težko, če ne celo nemogoče. A če bi v tem vendarle uspeli, spet nastopi naslednja težava: kako spraviti beljakovino skozi membrano živčne celice.

To je težka naloga, ki navadno zahteva molekulo

»nosilca«, za katerega pa seveda ni nujno, da obstaja z SOD. Ena od možnosti, da se izognemo problematiki poti prek krvno možganske bariere, je, da mišično tkivo odda SOD živčnim vlaknom, ki so pritrjena na mišico. Beljakovina bi potem utegnila potovati po vlaknu do telesa živčne celice po postopku, imenovanem »retrogradni transport«. Toda kako dostaviti dovolj SOD v mišično celico?

Zdi se, da bi bila zanesljivejša pot privedi popravljenega kopijo gena za SOD v živčne celice, preden te odmrejo. To bi lahko storili tako, da bi gen vstavili v virus umro zaradi bolezni dihal ali kake druge komplikacije. Znano je, da virus polia napada, vsaj v hrbtenjači, prav celice, ki obolijo v ALS. Toda če naj bi virus polia služil kot trojanski konj, bi moral biti v obliki, ki ne bi povzročila druge škode. In če bi ga kot takega le usposobil, bi bilo treba rešiti se velik problem, kako ga spraviti v hrbtenjaco v nadzorovani količini.

Obeti za bolnike s cistično fibrozo

Seveda ni nujno, da se bo treba tudi pri terapijah za druge bolezni spopasti s toliko težavami. V eksperimentu, ki so ga na slovitem nacionalnem inštitutu za zdravje (NIH) v Bethesda pri Washingtonu začeli pred dvema letoma, so raziskovalci dvema deklicama z redko boleznijo imunskega sistema uspešno vstavili potrebni encimski gen v celico, ki ga je mogoče razmeroma preprosto vzeti iz krvi in ga vrniti vanjo. In pred dnevi so se prav tako na NIH lotili eksperimentalnega zdravljenja bolnikov s cistično fibrozo. Ti naj bi vdihavali virus, ki bi njihovim celicam ob pljučih prinesel zdaj manjkajoči gen.

Cepprav se bo znanje o genih v prihodnjih letih razkrivalo eksponentno, pa mu, kot je videti za zdaj, žal ne bodo s tako naglico sledili tudi postopki za zdravljenje okvarjenih genov. Vsak postopek bo moral biti »ukrojen« po meri, osebno in obnašanju vsakega posameznega okvarjenega gena.

Ta trenutek, ob omenjenem uspelem eksperimentu in predvsem ob obetih v zvezi z zdravljenjem cistične fibroze, najbolj razširjene dedne bolezni na Zahodu, nihče ni voljan priznati, da v številnih primerih krojač morda ne bo mogel ukrojit obleke, ki bi se naročniku popolnoma prilegala. A očitno je že zdaj, da posameznih ukrojenih delov ne bo lahko sestiti skupaj in da jih nikoli ne bo mogoče preprosto vzeti iz predala.

EPIDEMIOLOGIJA / ZAŠČITA PRED NEVARNO KUŽNO BOLEZNIJO NAJ BI BILI KELATORJI ŽELEZA

Folna kislina pomaga bolnikom s srpasto anemijo, hkrati pa v primeru okužbe z malarijo omogoča lažjo rast plazmodijev

MILAN KOTNIK JR.

Redni bralci Republike se verjetno spomnijo članka, povzete po The New England Journal of Medicine, ki je govoril o kelatorjih železa kot o moznih zdravilih proti malariji. Pred časom je The New England Journal of Medicine objavil odmevne bralcev na objavljeni članek. Oglasil se je Victor Herbert iz Bronx (New York), ki trdi, da pomanjkanje železa ne zagotavlja odpornosti proti malariji, saj plazmodiji izkoriščajo tudi železo iz hemoglobina celic s pomanjkanjem železa. Na podlagi izkušenj iz

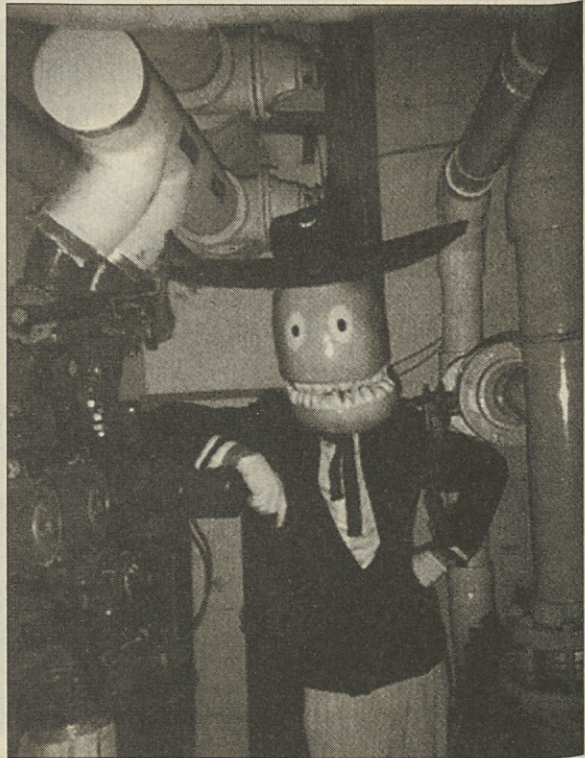
Kenije navaja, da so osebe s srpasto anemijo odporne proti malariji. Srpasta anemija je vrsta anemije, pri kateri se pojavljajo nenormalno oblikovani eritrociti, ki po svoji obliki spominjajo na srp. Pri srpasti anemiji se pogosto pojavi pomanjkanje folne kisline, ki ima pomembno vlogo pri razvoju eritrocitov. Opazovani otroci v Keniji so imeli srpasto anemijo in so kot substitucijsko terapijo prejemali folno kislino. Čeprav anemija srpastih celic varuje pred malarijo, je nekaj otrok s to boleznijo in s substitucijo

folatov zbolelo se za malarijo. Ideja se je ponudila kar sama od sebe: pomanjkanje folne kisline varuje pred malarijo. Za dokaz te domneve je bilo potrebno narediti se dobro nadzorovan poskus. Desetim opicam rezus so z dieto brez folatov povzročili pomanjkanje folatov, nato pa so jih okuzili z opicio malarijo (Plasmodium cynomolgi). Nobena tako okuzena opica ni kazala kliničnih znakov malarije. Vsi paraziti v njihovi krvi so

umrli v 48 urah zaradi megaloblastne smrti, t. j. smrti zaradi nesposobnosti podvajanja DNA in delitve. V kontrolni skupini so bile opice, ki so dobivale hrano, obogateno s folati, in so bile prav tako okuzene z opicio malarijo. Teh opic je bilo deset in pet jih je poginilo zaradi malarije, drugih pet pa je imelo klinične znake malarije in je ozdravelo po terapiji s klorokvinom. Folna kislina torej pomaga bolnikom s srpasto anemijo, hkrati pa v primeru okužbe z malarijo omogoča lažje razmnoževanje plazmodijev. Avtor

izvirnega prispevka Dr. Gordeuk odgovarja, da ni trdil, da pomanjkanje železa varuje pred malarijo, ampak varujejo pred njo kelatorji železa, ki kelirajo železo, vezano s paraziti. Razlika glede izvora keliranega železa je pomembna in potemtakem okužba s plazmodijem ni odvisna od količine železa v bolnikovi krvi. Kakšna je povezava med količino železa v krvi bolnika in železom, vezanim s paraziti, pa Dr. Gordeuk ne pove.

The New England Journal of Medicine, Massac Medical Society.

PARADIGMA

Walt Disneyeva produkcija

MILAN MEDEN

Po Erichu Frommu in njegovi Revoluciji upanja bi najbrz Slovenija dosegla prihodnost z izoblikovanjem Narodnega sveta, ki bi ga lahko poimenovali glas slovenske vesti.

Za zacetek je potrebno zbrati svet kulturnih in javnih delavcev, katerih postenost in sposobnost bi bili neprasljivi. Ta skupina naj pretehta in objavi izjave, ki si zaslužijo objavo ze zaradi pomembnosti tistih, ki so jih izdali.

To bi bil sele prvi korak.

Nato bi se oblikovali klubi privrženec, ki naj pomagajo svetu, nato skupine in tako naprej. Vse to bo izoblikovalo vizijo in spremenilo duhovno in družbeno naravo Slovenije.

Walt Disneyeva produkcija...

Medtem se politične stranke ukvarjajo od ponedeljka do petka z biznisom - za vikend pa celo z (ne)zaposlenimi.

Glas slovenske vesti naj bi z metodo vsezaverodostne sarjevstva pospešil razkroj tisočletja, ki se najmanj meni za male in velike težave Slovenije. Zaceło se je z aferami. Ker je ostala Slo-

venija skoraj brez neodvisne javnosti, je politikom zvižajca z aferami uspela: država je v miru božjem izstavlila državljano (pro) račun, da bodo gagnili. V bistvu pa so ozke skupine ljudi, ki so iz samih sebe ustvarili osnovno leglo modrosti, zoper katere ni mogoče ugovarjati, kaj sele dvigniti roko - demonstrirale v medijih svojo nemoc dogovarjanja in sporazumevanja ter nespustovanje nacel pravne države. Politiki si ob naivni asistenci medijev mecejo v glavo tisto, kar v medsebojnih delovnih stikih skrivajo za protokolarnimi nasmeski. Zato preplavljajo javnost nevidne in kot naravni element močne surove sile. Toda to je sele vrh ledene gore. Sleherni, ki bi imel do tega oblastnega vrha najhrajšejo pripombo, bi se v hipu spremenil v sovražnika ljudstva, in sicer po receptih in metodah, ki so dandanes smešne, nekoc pa so bile tragicne.

Kmalu bodo strilele v zrak samo rusevine. Toda skozi spranje vselej sije upanje. Zarje Vidove.

A vse to se dogaja v pragozdu struj in strujic, strank in strancic, gibanj in malih gibanj, ki onemogocajo

se tako pametnemu cloveku pravo videnje. Kaskno vizualno veselje!

V pragozdu so vselej tudi nespametni ljudje, ki ne poznajo sveta in tirnic, po katerih se svet premika. Niso spoznali nevarnosti iz kozmičnih sirjav trilateralnega sporazuma, ki razbija vse duhovne in politične kategorije. Novi red. V tem prostoru visimo zdaj Slovenci kot zalostne svetilke, ki jih ugasajo praznoverci. Spake in krizanci. Toda danes je v tem pragozdu ze sleherno drevo nekaj drugega, kakor je bilo vcasih.

Konec. Ubezati ni mogoče. Celu ljudem popolnoma zdrave pameti ne, ki se upirajo: »Ce doma jim dobro ni, zerjavi se cez morje vzdignejo...«

Tako kot prejsnji sistem ni razpadel zaradi krizarske vojne za nove zvoke in cisto ves plevel ni zrastel iz nedeljske sole Blazeta in Nezice - tako se tudi pra-

znoverne slovenske podo-be iz sanj ne bodo razblinile zaradi afer. Marvec zato, ker ni jasno, katera skupina v Sloveniji se zna podrediti praksi ljudi in vkljuciti v evropsko mrezo protesta? Ne zoper novo politično geografijo - marvec proti teoretičnim resnicam, ki v praksi sploh niso bile preizkušene. In ta gloria izumov je zdaj obstala nad glavami izmuce-nih prebivalcev Bosne in Hercegovine. Konvergenca nasprotujocih si usmeritev je bila boljša. Zdaj se svet pred nasimi očmi spreminja v kasarno in laboratorij. Slovenija pa iz države v provinco. Gospodstvo interesov prodira v najintimnejšo globino zena in mož. Pod udarom so se zadnji ostanki avtonomnega individua.

Javnost je preplavljena z antiosepnostmi, ki se razglasajo za ne-dolžne politike in uspešne podjetnike. Ti se delijo po birokratičnih normah in uradniški urejenosti med Kucano-

ve ministrante in ostale. Skupini sta nekompatibilni. Javni stereotip. Odrselnega viharja, ki bi zarohnel nad mikrokozmosom tega zatohlega zivotarjenja in malomeščanstva - ni. Vsi spet naganjajo ljudi v vrste za raj, toda vsakdo ve, da na koncu ostanejo le se odpadki. Vse, kar ostane, so ostanki. Ves program je v tem: stisni zobe in se vdaj v usodo. Dq naslednjih volitev.

Maratonsko lastninenje je blefiranje, ker ni produkcije. Zveza zasebnih podjetnikov je sibka. Slovenija je pod lokom mostu med zahodom in vzhodom. Ruski zasebni podjetniki bodo zato potovali v Verono. Ne v Ljubljano. Predstavni Slovenije bodo samo zraven.

Sami novi in neizreceni problemi.

Toda dobro organizirano mednarodno majsko srečanje na Bledu o mejah in manjšinah bi bilo lahko sodobna proizvodjalna naprava Slo-

venije. Kajti ves ustroj sveta - od Adama in Eve pa do Marxa - dokazuje, da bi lahko zaigrali na odlične znanstvene karte reševanja nacionalnega vprašanja v Sloveniji. Vsi cakajo mojstre, da izmojstrijo ta vprašanja. Ne Walt Disneyeve produkcije. Pametni ljudje imajo v Sloveniji v rokah adute. Te možnosti skrivajo v sebi lepo podobo prihodnjega zivljenja. V zahvalnem pismu, ki ga je napisal slovenski metropolit Alojzij Sustar, ko je obiskal institut Jozef Stefan, je poudaril, da bo prispeval k boljsemu poznavanju dela instituta - kjerkoli v svetu bo to mogoče. Simbolna govorica reprezentatna slovenske Cerkve sploh ne more biti zgovornejša. Pomislimo tudi na precejšnja sredstva, ki jih je nedavno namenila Evropska banka za razvoj projektu, ki ga vodi profesorica Tea Petrin za revitalizacijo slovenskih podjetij z znizanjem produkcijskih stroškov. Treba je brati akademika Miha Tislerja, rektorja Univerze v Ljubljani. Njegovo vizijo visokega solstva pri nas in v svetu: »Sodim, da mora ostati znanje skupna dediscina clovestva in da univerza ne bi smela biti podreje-

na nobenemu lastninjenju znanja.«

Medijski mrk. Kako težko je govoriti o stvarih, ki se ticejo vseh! Kdo koga blefira - kdo koga podpira? Afer razkrivajo in prikrivajo ministrstva in stranke. Pamet ima vselej ime in priimek. To je to.

Zabavljanja, kritike, natolcevanja, jeze in slepomiselnja je v Sloveniji na pretek. Toda vpliv na bistven razvoj Slovenije je minimalen. Nujen je samo za plastiko demokracije. Vendar se razvoj sprico slovenske netaletiranosti za zgodovino ne bo ustavil. Ceprav bi Joseph Scheuchstübel Primicevi Juliji v postelji spet po nemško pripovedoval, kako jo ljubi. Treba je brati tudi ameriskega ekonomista in Nobelovega nagradjenca Jamesa Buchanan (1986): Samo nenehna javna izbira lahko onemogoci kipenje posebnih interesov političnih in državnih skupin. To je namrec vselej povezano z novimi stroški. In starni zvijajcami.

Zdaj lahko državljanj v Sloveniji med volitvami izbirajo le med različnimi znamkami avtomobilov...

Zasluge za narod

DIMITRIJ RUPEL

Nedavno tega je dr. Janez Drnovšek v Strasbourgu izrekel, v Ljubljani pa ponovil izjavo, ki je bila približno taksnale: »Prvic sem v Svetu Evrope nastopil kot predsednik Jugoslavije, zdaj sem nastopil kot predsednik

vlade Slovenije; mogoče bom prihodnje nastopil kot zupan mesta Izlake.« To je bilo po vsem videzu misljeno kot sala na račun dezintegracijskih procesov v sodobni Evropi, morda kot samoironija v zvezi z zmanjševanjem predsednikovega »kraljestva«. Razlag pa je se več: vsi bi se strinjali s tem, da bi bila osamosvojitve tega ali onega mesta slaba in smešna stvar; toda Drnovšek je »osamosvojitve Izlake« postavil v zvezo z osamosvojitvijo Slovenije! Z vidika politične kariere in z vidika običajnih predstav o stopnišču državnikega uspeha je predsednikovanje Sloveniji nižja stopnica kot predsednikovanje Jugoslaviji. Ina torej dr. Drnovšek o svoji sedanjí funkciji slabše mnenje kot o predsednikovanju Jugoslaviji? Je torej zmanjšanje »kraljestva« na mero male Slovenije negativen zgodovinski dogodek? Marsikdo v zadnjih mesecih Drnovšku prituje, to pritujevanje pa se utemeljuje na ugotavljanju, kako porazno so se zmanjšali slovenski trgi, ki so nekoc segali do Srbije, Makedonije in Crne gore.

Povedal bom drugo zgodbo, ki je povezana s prvo predvsem zato, ker v njej nastopa ista slovenska stranka, Drnovškova LDS. Na enem novejših državnozbornih sestankov je Jozef Skole ugovarjal nekemu »kadrovskemu« predlogu, ki sem ga utemeljeval z mnenjem, da so na nekaterih področjih bolj kot članstvo v določeni stranki pomembni: strokovnost, sposobnost, ugled, izobrazba, izkušnje in zasluge. Skole je kar poskočil: »Zasluge? Ali bomo izbirali ljudi po zaslugah?« Po vsem videzu je imel pred očmi zgodbo nekdanjega (komunističnega) režima, v katerem so se oblastniki zelo pogosto nagrajevali za »revolucijarne zasluge«, ki so jih včasih imenovali tudi »zasluge za narod«. V prvem trenutku se nisem znesel, nato sem ugotovil, da parlamentarna komisija ni pravo mesto za razlago, kaj to vse skupaj pomeni; Skole pa je tako ali tako nemogoče prepirati.

Po eni strani sem svojega poslanskega kolega seveda dobro razumel: nekoc so bile zasluge za narod res sinonim za reprodukcijo nomenklature in neke generacije, ki si pac ni upala demokratično preskusiti vrednosti svojih zaslug. Toda: ali je mogoče zasluge posameznikov, strank, generacij... nasploh odpisati? Po cem pa cenimo ljudi? Zakaj jih volimo? Kaj nam ostane kot kriterij »kadrovske politike«, če prepovemo omenjanje zaslug?

Zasluge niso nič drugega kot spostovanja vredna clovekova dejanja oziroma dosežki v preteklosti. Ali so izvedenost in znanje, pridobitev akademskega naziva, strokovna usposobljenost, takšna ali drugačna pomembna dejanja v preteklosti... kaj drugega kot zasluge? Nekdo je zaslužen, da je resil utaplajočega se cloveka, drugi je resil zapleteno formulo, tretji je napisal vazno knjigo; med spostovanja in upostevanja vredna dejanja pa stejemo tudi politične dosežke. Poznamo zaslužne umetnike in zaslužne profesorje; ali bomo imeli tudi zaslužne politike?

Zakaj naj bi upostevali, volili ali imenovali ljudi, katerih vršina je, da nimajo nobenih zaslug? Včasih je govor o »novih« in »neobremenjenih« ljudeh: njihova prednost naj bi bila v tem, da so »čisti«. Po moji sodbi so zaslužni ljudje (ali ljudje z zaslugami) samo tisti, ki so to, kar so dobrega storili, storili na čist način. Zaslužni ljudje so samo tisti, ki so neobremenjeni. Preganjanje zaslug bi lahko pomenilo zanicavanje ljudi, ki so nekoc kaj delali in ki kaj znajo. to bi lahko pomenilo, da je pravi clovek tisti, ki nikoli ni ničesar naredil in ki ga nihce po ničemer ne prepozna. Verjame, da imajo nekateri voditelji v svoji službi ljudi brez zaslug. Zasluge jim bodo sele dodelili. Da bi jim jih dodelili, bodo morali ubogati, dokazati zvestobo.

V tem primeru se ne bomo oddaljili od starega režima, ampak ga bomo le ponovili. Kajti »zasluge za narod«, ki jih imajo v mislih kritiki starega režima, niso nič drugega kot zasluge za vdano službo. V Evropi se Slovenci ne bodo mogli uveljavljati z vdanostjo, ampak z domiselnimi, včasih morda tveganimi dejanji osebnosti z zaslugami. Slovenija prihodnosti potrebuje ljudi s preteklostjo!

Seveda poznamo različne preteklosti. Tisti, ki nasprotujejo preteklosti, imajo gotovo kakega okostnjaka v omari. Zato je treba razločiti »zasluge«, ki so bile nagrade za vdanost, in zasluge, ki pomenijo pozitivne dosežke. Ali povedano naravnost: zakaj so »Pohod ob zici okupirane Ljubljane« prekrstili v pohod »Objemi svoje mestov; zakaj LDS skriva svoje staro ime ZSMS (ki je najprej pomenilo Zvezo socialistične mladine, nato pa celo Za svobodo mislečega sveta); zakaj je zveza komunistov ze trikrat zamenjala ime (»demokracični prenovitelji«, »socialdemokratski prenovitelji«, »Združena lista«)? Clovek brez zaslug ni novo bitje modernega časa, ampak clovek z zabrisano preteklostjo. Drnovšek vsaj ne prikriva svoje preteklosti!

Jozef Skole

KRILLO V SKD

Bogato izročilo socialne misli

Nastanek socialnega krila v stranki Slovenskih krščanskih demokratov ni zgolj naključje ali pa krik nove politične mode. To krilo oziroma ta skupina je bila navzoča v stranki že od njene ustanovitve 10. marca 1989, in to je bilo razvidno že v njenem takratnem prvem imenu Slovensko krščansko socialno gibanje. Sporazum SKD o povezovanju s Pimatovimi narodnimi demokrati, zaradi katerega je bilo treba dopolniti statut SKD in po katerem postanejo Narodni demokrati krilo v SKD, je bil le povod za legalizacijo tega drugega krila v stranki, ki je privzelo ime socialno. Skupina okrog socialnega krila (pobudniki so Viktor Blazic, Franc Miklavcic in Janez Postrak) zastopa

resnično sredinsko politično opcijo v stranki in se ne identificira z desničarstvom, bodisi da je le-to zgolj verbalno ali pa je tudi vsebinsko. SKD kot celota se deklarira kot desnosredinska stranka. Seveda je res, da je danes večina v stranki bolj desničarsko kot sredinsko opredeljena. Drugace kot na primer avstrijska ljudska stranka, ki ima v svojem programu zapisano, da je »die Partei der fortschrittlichen Mitte«, to je stranka napredne sredine.

Toda kakor je Milovan Djilas zapisal ze pred 40 leti, je vsako manjšino najprej predstavljalo nekaj oseb in je bila vsaka večina nekoc manjšina. Vendar ne gre za to. V današnjem demokratičnem obdobju neka velika vsedrjavna

stranka, kar SKD tudi je, ne more biti monolitna z enakim misljenjem. Biti mora pluralistična, tako da se znotraj nje različna stališča, tudi nasprotna, in trenja, konstruktivno razrešujejo.

Dokaz, da je to res, a ne bi smelo biti res, je dogodek izpred dveh let ob proslavi 50. obletnice OF, ko je takratni glavni tajnik svojevoljno, a v imenu stranke v medijih in v parlamentu nastopil proti tej proslavi. Nekateri v strankinem vodstvu so bili za udeležbo ali vsaj za svobodno odločitve o tem, nakar so padali občiti, da taki ljudje ne sodijo v našo stranko. Zaradi tega je prominentni starejši član sveta SKD iz sveta demonstrativno izstopil.

FRANC MIKLAVCIC

Ko so pred sto dnevi zasnovali sedanjo vladno koalicio LDS - SKD - ZL je bil manjši del članstva SKD proti vstopu v koalicio. Nekaj članov je zaradi tega tudi izstopilo iz stranke, med njimi tudi ugleden nekdanji republikski poslanec. Ce bi takrat v stranki ze obstajalo pravo konservativno krilo, bi teh izstopov najbrz ne bilo, saj bi imeli navedeni člani v svojem krilu v okviru stranke se naprej možnost avtonomno oblikovati in zastopati svoja stališča.

Z legalizacijo kril v stranki se takšni in podobni primeri po pravilu ne bi mogli vec dogajati.

Znani so ugovori, da se z ustanavljanjem fra-

kcij (kar je bolj udomačen izraz za krilo) rusi enotnost v stranki ali se stranko celo razceplja. Beseda frakcija je latinškega izvora in je res močnejši izraz kot krilo ali struja, po slovensko socialne države, vzpostaviti enakopravnosti dela in kapitala, skrbi za družine z več otroki in tudi za upokojece. Sindikati naj bodo neodvisni in neideološki. Odnos pripadnikov krila do institucij Cerkve je individualen in zaseben? V bistvenih vprašanjih, ki zadevajo življenje slovenskega naroda, se cuti socialno krilo SKD neposredno odgovorno slovenskemu narodu in tu ne priznava nobenih strankarskih ozirov.

V odnosu do preteklosti priznavamo NOB kot

mu ne morejo imeti veljave.

Program socialnega krila SKD seveda ne more biti v nasprotju z glavnim programom stranke. Vendar je zastavljen v tej smeri, da se dá vec poudarka skrbi za malega cloveka, ustvaritvi socialne države, vzpostavitvi enakopravnosti dela in kapitala, skrbi za družine z več otroki in tudi za upokojece. Sindikati naj bodo neodvisni in neideološki. Odnos pripadnikov krila do institucij Cerkve je individualen in zaseben? V bistvenih vprašanjih, ki zadevajo življenje slovenskega naroda, se cuti socialno krilo SKD neposredno odgovorno slovenskemu narodu in tu ne priznava nobenih strankarskih ozirov.

V odnosu do preteklosti priznavamo NOB kot

osvobodilni boj v času okupacije. Bila pa je tudi državljanska vojna. Krivice nekdanjim političnim zapornikom in preganjanjem je treba popraviti in jim je na primer leta zaporov in preganjanj treba steti v pokojniško dobo. Tu smo moralno in pravno v zamudi, saj obstaja nova demokracična oblast ze tri leta.

Socialno krilo SKD se sklicuje tudi na bogato izročilo krščansko socialne misli na Slovenskem, od Janeza Evangelista Kreka do Edvarda Kocbeka.

Z ustanovitvijo socialnega krila SKD izrazamo svoje trdno prepričanje, da se s tem v stranki razsirjata njena baza in volilno telo, saj se bo dodati del volilcev prepoznal in identificiral s programom krila.

POLEMIKA

Rupel je spet ustrelil mimo

POŠTICA

Spoštovani urednik!

Z namenom, da bi bila javnost objektivno obveščena, vas sodelavec gospod Boštjan Horvat pa pomirja, vas prosimo, da objavite tole pojasnilo ob njegovem sestavku »Varnostna služba za predsednika« v Republikli z dne 7. 5. 1993. V Uradu predsednika republike namrec ni nikakrsne varnostne službe in je tudi ne bo. Odlok, na katerega se sklicuje g. Horvat, doloca le način sodelovanja urada z organi, pristojnimi za varovanje predsednika republike in njegovih delovnih prostorov, in v ta namen postavlja eno samo delovno mesto. Gre torej za varovanje predsednika, ne pa za njegovo posebno službo. Ob tem je treba po-

sebej poudariti, da bo tudi v prihodnje, v skladu z zakonom o notranjih zadevah in uredbi vlade o določitvi oseb in objektov, ki jih varujejo organi za notranje zadeve, in o opravljanju nalag varovanja, za varnost predsednika republike odgovarjalo Ministrstvo za notranje zadeve. Službe v uradu predsednika so pri tem pooblašcene le za nujno potrebno koordinacijo. Strahovi g. Horvata so torej ne le odvec, ampak predstavljajo z omenjanjem Secret Servica in podobnim po svoje zabaven plod domisljije, ki pa v sedanjih razmerah najbrz ni tako nenavaden.

Urad predsednika Republike

Gospod Rupel se v svoji redni kolumni v Republikli dne 1. maja 1993 sprašuje o marsicem. Verjamem, da vprašanja niti niso postavljena zato, da bi kdo nanja odgovarjal. Se najbolje za ta vprašanja bi bilo, ce ne bi nanja nihce reagal. Odgovoriti pa je potrebno na trditev, da smo za prisluškovanje italijanskemu konzulu vedeli vsi: »... od Kucana do Skoljca do Drnovska, Janse in Peterleta. Bili smo v vojni, vsaka normalna država poskuša dobiti informacije o narcih tujih držav v zvezi s to vojno! Ampak 'leva' polovica slovenskega establismenta se je odločila, da je važneje varovati Zlobcevo nerodnost kot državne skrivnosti.« (cit. D. Rupel)

Najprej moram povedati, da sam nisem bil

med tistimi, ki so vedeli za to prisluškovanje, ceprav sem bil v tistem casu član Sveta za varstvo ustavne ureditve pri Predsedstvu RS. Drugice: cas prisluškovanja ni bil cas vojne. In tretjice: ni res, da bi se v LDS odločili, da je bolje varovati Zlobcevo nerodnost kot državne skrivnosti.

Sele Jansevo odkritje te »nerodnosti« je namrec pomenilo razkritje državne skrivnosti.

Zame ni nenavadno, da se država poslužuje metod prisluškovanja, tudi pa me, da se ministri s tem javno postavljajo. Tega v normalnem svetu ni! Se bolj sporno pa to postane, ce

tako prisluškovanje nima ne zakonitega pokritja ne legalnega nadzora. Sam sem takrat postavil vrsto vprašanj, ki jih je se razširilo Predsedstvo RS, in sicer:

Ali je varnostno-informativna služba predlanskoletno agresivno in med njo zakonito uporabljala operativno-tehni-

MENJALNIŠKI TEČAJI

7. maj 1993

	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 LIT)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
menjalnica						
A Banka	69,45	72,50	9,83	10,15	7,42	7,60
AMTK plus	69,15	70,10	9,75	9,95	7,40	7,60
Avtohiša*	69,30	69,75	9,65	9,85	7,30	7,45
Ažur Grosuplje	69,20	69,90	9,70	9,94	7,30	7,57
Banka Vipra	69,47	70,16	9,72	9,81	7,42	7,51
Bela vrtnica	69,50	70,00	9,80	9,95	7,40	7,60
Bobr Trzin in Fužine	69,60	69,90	9,80	9,97	7,40	7,60
Burin Center	69,30	69,60	9,80	9,98	7,20	7,45
Burin Moste	69,00	69,80	9,55	9,95	7,20	7,55
BTC Terminal Sezana	69,25	69,95	9,70	9,85	7,35	7,50
BTC d.d. Ljubljana*	68,80	69,90	9,65	9,80	7,20	7,50
Come 2 us	69,30	70,10	9,75	9,95	7,30	7,60
Dom Kaffe	70,00	71,00	9,90	10,15	7,50	7,70
Dom na trgu	69,35	69,99	9,85	9,95	7,36	7,46
Emona Globtour*	68,40	69,95	9,47	9,90	7,29	7,53
Eros Ljubljana	69,50	70,00	9,80	9,90	7,40	7,55
Eros Kranj	69,50	70,00	9,80	9,95	7,40	7,55
Feniks Koper*	69,00	69,90	9,65	9,85	7,35	7,55
Feniks Markovec Koper*	68,90	69,80	9,62	9,85	7,30	7,52
Feniks Portorož*	69,00	69,90	9,65	9,90	7,35	7,55
Fiba Koper	69,25	69,98	9,66	9,84	7,36	7,49
Firadas	69,90	70,90	9,60	9,80	7,30	7,50
Galileo Kozina	69,40	69,90	9,70	9,80	7,40	7,52
Golfturist Domžale	69,30	70,20	9,65	9,90	7,20	7,55
Hida*	69,65	69,75	9,86	9,91	7,49	7,54
Hipotekarna banka Koper	68,90	69,80	9,60	9,90	7,35	7,80
Hram Rožice Menges	69,70	71,00	9,90	10,00	7,55	7,65
Hranilno kreditna služba	69,50	70,50	9,74	9,92	7,37	7,65
Idila Sečovlje	69,20	69,89	9,72	9,97	7,33	7,57
Ilirika Ilirska Bistrica	69,05	69,90	9,61	9,88	7,35	7,55
Ilirika Slovenj Gradec	69,50	69,99	9,83	9,94	7,42	7,54
Ilirika Postojna	69,22	69,98	9,71	9,88	7,40	7,55
Ilirika Sezana	69,45	69,88	9,83	9,98	7,47	7,55
Italdesign Nova Gorica*	69,20	69,40	9,75	9,95	7,43	7,54
Klub Slovenijales	69,20	69,80	9,70	9,90	7,30	7,50
Komericalna banka Triglav d.d.	69,00	69,75	9,74	9,92	7,28	7,49
Kompas Hertz Celje*	69,60	70,00	9,70	9,90	7,30	7,60
Kompas Hertz Velenje*	69,20	69,70	9,70	9,90	7,30	7,60
Kompas Hertz Idrija*	69,20	69,70	9,70	9,90	7,30	7,60
Kompas Hertz Tolmin*	69,20	69,70	9,70	9,90	7,30	7,60
Kompas Hertz Novo Mesto*	69,20	69,70	9,70	9,90	7,30	7,60
Kompas Hertz Krško*	69,20	69,70	9,70	9,90	7,30	7,60
Kompas Hertz Bled*	69,20	69,70	9,70	9,90	7,30	7,60
Kompas Holidays	69,40	69,80	9,85	9,90	7,30	7,50
Libertas Koper*	69,30	69,90	9,75	9,90	7,39	7,5
Ljubljanska banka d.d.	68,40	70,10	9,67	9,96	7,29	7,58
LB Banka Zasavje d.d. Trbovlje	68,60	70,50	9,75	10,02	7,00	7,63
LB Dolenjska banka NM	68,80	70,00	9,70	9,90	7,35	7,55
LB Komericalna banka NG*	68,10	71,30	9,48	10,05	6,92	7,55
LB Kreditna banka MB d.d.*	69,10	70,20	9,70	9,96	7,15	7,85
LB Splošna banka Celje	68,90	69,90	9,51	9,94	7,23	7,57
LB Splošna banka Koper*	68,67	71,41	9,38	9,82	7,15	7,57
MA - Vir	69,50	70,50	9,70	9,95	7,25	7,55
Madai Nova Gorica*	69,20	69,90	9,76	9,93	7,43	7,53
Madai Sempeter*	69,20	69,90	9,76	9,93	7,43	7,53
Media*	69,60	69,70	9,80	9,95	7,40	7,55
Niprom I*	69,40	69,80	9,78	9,93	7,35	7,55
Niprom II*	69,40	69,80	9,78	9,93	7,35	7,55
Otok Bled	69,17	69,66	9,75	9,85	7,26	7,47
Optimizem Loz*	69,00	69,80	9,68	9,90	7,32	7,53
Optimizem Postojna*	69,20	70,00	9,65	9,80	7,32	7,55
Petrol*	69,70	69,85	9,85	9,95	7,50	7,60
Pigal Solkan*	69,60	70,30	9,82	9,98	7,48	7,58
Pigal Kobarič*	69,60	70,30	9,82	9,98	7,48	7,58
Pigal Obutek*	69,60	70,30	9,82	9,98	7,48	7,58
Pigal Diskont*	69,60	70,30	9,82	9,98	7,48	7,58
Posilna banka Slovenije*	69,00	70,50	9,58	9,88	7,11	7,49
Probanka Maribor	69,30	70,70	9,75	9,95	7,15	7,50
Publikum Ljubljana	69,30	69,48	9,82	9,90	7,44	7,59
Publikum Celje	69,60	69,85	9,80	9,89	7,20	7,43
Publikum Dobova	69,20	70,18	9,61	9,81	7,05	7,40
Publikum Kostanjevica	69,20	70,18	9,61	9,81	7,05	7,40
Publikum Krško	69,20	70,18	9,61	9,81	7,05	7,40
Publikum Maribor	69,76	70,30	9,82	9,92	7,15	7,40
Publikum Metlika	69,50	69,70	9,65	9,85	7,30	7,45
Publikum Mozirje	69,40	70,90	9,81	10,09	7,25	7,50
Publikum Novo Mesto	69,50	69,70	9,65	9,85	7,30	7,45
Publikum Piran	69,80	69,95	9,70	9,77	7,28	7,44
Publikum Tolmin	69,50	69,99	9,74	9,89	7,41	7,55
Publikum Sevnica	69,45	69,90	9,70	9,87	6,90	7,40
Publikum Sentilj	69,76	70,05	9,80	9,93	7,15	7,40
Publikum Sentjur pri Celju	69,30	69,80	9,72	9,88	7,20	7,42
Publikum Trebnje	68,50	69,60	9,60	9,75	6,90	7,25
Publikum Zagorje	69,10	69,80	9,75	9,90	7,20	7,52
Publikum Zalec	69,45	69,90	9,75	9,89	7,10	7,39
Roja	69,50	70,00	9,75	9,86	7,40	7,52
Shalaby Koper	69,30	69,98	9,66	9,86	7,38	7,51
Sif - on	69,30	69,90	9,70	9,95	7,40	7,55
SKB d.d. Ljubljana* **	69,60	69,80	9,89	9,92	7,50	7,60
Slovenijaturist Ljubljana	69,55	70,00	9,83	9,93	7,45	7,60
Slovenijaturist Jesenice	69,45	70,50	9,84	9,95	7,45	7,57
Slovenijaturist žel. p. Ljubljana*	69,52	69,80	9,75	9,93	7,20	7,45
Slovenijaturist žel. p. Maribor*	69,20	70,20	9,80	9,95	6,80	7,20
Slovenska investicijska banka*	69,40	70,00	9,65	9,90	7,30	7,55
Slov. hran. in posojilnica Kranj	69,50	70,00	9,80	9,90	7,40	7,50
Sonce	69,50	69,70	9,76	9,95	7,40	7,55
SKB d.d. Ljubljana	69,50	70,50	9,71	9,92	7,37	7,65
Tartarus Postojna	68,68	69,73	9,57	9,82	7,19	7,47
Tenours Domžale	69,50	70,40	9,60	9,90	7,25	7,65
Tori*	69,50	70,00	9,70	9,93	7,20	7,52
Tourist service Portorož	68,30	70,10	9,37	9,87	7,10	7,50
Upimo	69,50	69,80	9,85	9,89	7,48	7,58
Wolf*	69,50	70,00	9,85	9,95	7,40	7,65

Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: ** Menjalnice niso poslele podatkov: —

MENJALNICA HIDA

Pokrita tržnica Ljubljana

MENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANKS, KRONE, FUNTE IN GULDNE

VEDNO NA ZALOGI TUDI HRVASKI DINARJI

Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/126-111, 127-273

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 88 z dne 7. maja 1993 — Tečaji veljajo od 8.5.1993 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	74,4061	74,6300	74,8539
Avstrija	040	šiling	100	949,3612	952,2179	955,0746
Belgija	056	frank	100	324,7129	325,6900	326,6571
Kanada	124	dolar	1	82,7010	82,9498	83,1986
Danska	208	krona	100	1734,0954	1739,3133	1744,5312
Finska	246	marka	100	1949,4798	1955,3458	1961,2118
Francija	250	frank	100	1981,2031	1987,1646	1993,1261
Nemčija	280	marka	100	6678,5878	6698,6839	6718,7800
Grčija	300	drahma	100	—	49,2889	49,4368
Irska	372	funt	1	—	163,2469	163,7366
Italija	380	lira	100	7,2629	7,2848	7,3067
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	5,4000	—
Japonska	392	jen	100	95,4704	95,7577	96,0450
Nizozemska	528	gulden	100	5948,6181	5966,5177	5984,4173
Norveška	578	krona	100	1580,8218	1585,5785	1590,3352
Portugalska	620	escudo	100	71,9284	72,1448	72,3612
Švedska	752	krona	100	1445,5803	1449,9301	1454,2799
Švica	756	frank	100	7429,2612	7451,6160	7473,9708
Velika Britanija	826	funt sterling	1	166,0965	166,5963	167,0961
ZDA	840	dolar	1	105,2813	105,5981	105,9149
Evropska Skupnost	955	ECU	1	130,7333	131,1267	131,5201
Španija	995	peseta	100	91,0959	91,3700	91,6441

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 8. MAJA 1993

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 10. JUNIJA 1993:					1.000,000	640,648	665,224	1,305,872
33		128,1296%	133,9737%	130,5872%	100,000	64,065	66,522	130,587
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 5. OKTOBRA 1993:					1.300,000	634,853	651,499	1,286,352
150		97,6697%	100,2307%	98,9502%	*130,000	63,485	65,150	128,635

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

7. MAJ 1993	v SLT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
Fiba Koper	5,00	6,50
Hida*	5,00	6,50
Idila Sečovlje	5,00	6,50
Italdesign	4,60	7,00
Libertas Koper*	4,90	6,80
MA Vir	4,50	7,00
Niprom I in II*	5,00	6,50
Slovenijaturist žel. p. Lj.*	4,50	6,90
Sonce	5,00	7,00
Tenours Domžale	4,50	8,00
Tori	5,00	8,00

Tečaj velja danes:*

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

7. MAJ 1993	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1428,00	1475,00
nemška marka	910,00	932,00
francoski frank	268,50	277,50
holandski gulden	806,00	832,00
belgijski frank	44,00	45,50
funt šterling	2255,00	2315,00
irski šterling	2215,00	2270,00
danska krona	235,00	242,00
grška drahma	6,40	7,00
kanadski dolar	1122,00	1157,00
japonski jen	12,80	13,50
švicarski frank	1012,00	1034,00
avstrijski šiling	128,70	132,50
norveška krona	214,00	222,00
švedska krona	196,00	203,00
portugalski escudo	9,65	10,20
španska pezeeta	12,20	13,00
avstralski dolar	1007,00	1040,00
madžarski florint	10,00	15,00
slovenski tolar	13,20	14,00
hrvaški dinar	0,50	0,80

NEMČIJA / NAPOVEDI

Gospodarska recesija bo letos najhujša

Raziskave šestih nemških inštitutov kažejo na dvoodstoten padec gospodarstva - Ugodne napovedi le za gradbeništvo

BONN - Gospodarska recesija v zahodni Nemčiji se bo po mnenju nemških raziskovalnih inštitutov za gospodarske studije se poglobila. Strokovnjaki ugotavljajo, da bo trajala dlje, kot so pričakovali, s postopnim okrevanjem pa lahko gospodarstveniki računajo sele v drugi polovici letosnjega leta oziroma leta 1994.

Po napovedih se bo zahodnonemško gospodarstvo po lanskoletni rasti 1, 5-odstotni rasti - v tem letu skrčilo za dva odstotka. V deželah nekdanje Vzhodne Nemčije bo letosnji gospodarski prirastek znašal 5, 5 odstotka, medtem ko so leta 1992 zabeležili 6, 8-odstotno rast.

Za celotno Zvezno republiko Nemčije to pomeni 1, 5-odstotni upad. Leta 1992 pa je gospodarska rast znašala 2 odstotka. Inštituti, ki so opravili raziskave, ocenjujejo, da bo brezposelnih povprečno 3, 55 milijona delavcev. V zahodnih deželah se bo brezposelnost dvignila od 500.000 na 2, 3 milijona, na vzhodu pa od 80.000 na 1, 25 milijona delavcev.

Te podatke so objavili v spomladanski eksperti, ki jo je pripravilo šest nemških raziskovalnih inštitutov za gospodarske studije: v Hamburgu,

Berlinu, Kielu, Münchnu, Essnu in Halleju.

Po mnenju raziskovalcev se bo raven cen domačih proizvodov zvišala za 4, 5 odstotka: za 4 odstotka na zahodu in za 13 na vzhodu. Kljub temu strokovnjaki ocenjujejo, da se bodo cene med letom nekoliko umirile in znižale. Nacionalna napoved raziskovalnih inštitutov se glasi: v drugi polovici letosnjega leta pričakujemo izboljšanje! Če prevedemo v jezik števil: gospodarske dejavnosti naj se bi iz minus 2 odstotka dvignile na 1 odstotek.

Najsvetlejšo prihodnost napovedujejo gradbeni industriji: stanje na področju gradbenih

naložb naj bi se izboljšalo za kar 4 odstotke. Naložbe v osnovna proizvodna sredstva naj bi se po napovedih dvignile le za 0, 5 odstotka, naložbe v opremo pa celo znižale za 4, 5 odstotka. Nekoliko boljši razvoj se obeta vzhodnim deželah: gradnja se bo dvignila za 18 odstotkov (na zahodu za 1, 5), naložbe v osnovna produkcijska sredstva za 14, 5 odstotka (na zahodu se bodo zmanjšale za 2, 5 odstotka), naložbe v opremo pa bodo na 10 odstotkov, medtem ko se bodo na zahodu znižale za 7 odstotkov.

Inštitut za raziskavo gospodarstva v vzhodnonemškem Halleju je an-

ketiral podjetnike in rezultati kažejo, da želita kar dve tretjini anketiranih svoje investicijske krake se razširiti. Le 31 odstotkov anketiranih podjetnikov načrtuje zmanjšanje ali celo prenehanje investiranja. Na gospodarski razvoj Nemčije pa močno vplivajo tudi dolgotrajne stavke in nezmerno zviševanje mezd.

Kölinski inštitut za nemško gospodarstvo je ugotovil, da so zahodnonemška industrijska podjetja po višini stroškov dela, ki znašajo 41, 96 nemške marke na uro, že četrtič zapored v vrhu dvaindvajsetih najpomembnejših industrijskih dežel.

Na drugem mestu je Svica, kjer stroški ene delovne ure na delavca znašajo 39, 24 nemške marke, sledita pa jima norveška (38, 91 marke) in Švedska (38, 46 marke). Visoki delovni stroški so povezani tudi z dodatnimi prispevki. »Poleg plačila na uro, ki znaša 22, 50 marke, je morala nemška industrija leta 1992 na delavca in na uro plačati še natanko 19, 46 nemške marke za socialne prispevke, namoštala, dopuste, velikonočna denarna izplačila in druge dodatke,« je zapisano v studiji inštituta. »To je svetovni vrh,« pravi jo.

Tudi brezposelnih je v Nemčiji vse več

Recesija se v Nemčiji se pogloblja: marca je industrija dobila 3 odstotke manj naročil (ekonomisti so pričakovali samo 0, 5-odstotni padec!). Zmanjšala so se tudi osnovna sredstva in naročila iz tujine. Brezposelnost se je tudi aprila povečala, čeprav malce manj kot prejšnje mesece (v zahodnem delu Nemčije je brez dela zdaj 2, 21 milijona ljudi). V vzhodnem delu Nemčije je bila aprilska rast brezposlenosti 14, 7-odstotna (marca 15-odstotna). Menijo, da se bo brezposelnost v vsej Nemčiji povečevala se vse leto, pričakujejo pa tudi nadaljevanje slabitve industrijske proizvodnje.

NOVICE

Stavka italijanskih železničarjev

TRST - Italijanski železničarji so napovedali stavko na njihovih železnicah, ki naj bi se začela danes, 8. maja, ob 21. uri in trajala do nedelje, 9. maja, prav tako do 21. ure. Napovedali, ne pa se potrdili, so tudi stavka, ki naj bi trajala 10. maja od polnoči do polnoči. Vlak Simplon ekspres bo 9. maja vozil do Trsta, drugi mednarodni vlaki pa predvidoma od Sezone ali Opčin. (B. R.)

Inflacija v Rusiji še vedno visoka

MOSKVA - Drobnoprodajne cene so se v Rusiji v aprilu povečale za 16 odstotkov, kar je manj kot v mesecu marcu, ko je bila inflacija 21-odstotna. Vendar vladni center za gospodarske analize in napovedi meni, da se bo v mesecu maju znova povzpela na 25 odstotkov. Do narasčanja inflacije bo prišlo zaradi večje količine gotovine v obtoku, kar je posledica predreferendumskih zahtev predsednika Borisa Jelcina, da se morajo pokojnine in stipendije zvišati. Inflacija je v letu 1992 v Rusiji znašala kar 2623 odstotkov. (Reuter)

Poljska ne zmore odplačevati niti obresti

LONDON - Poljska se je sredi tedna znova pogajala s tujimi komercialnimi bankami o prestrukturiranju svojih dolgov, ki znašajo kar 12 milijard dolarjev. Zahodni bankniki so bili pred pogovori v svojih napovedih zelo zadržani. Zadnje tovrstno srečanje je bilo februarja in zahodni bankniki so tedaj pričakovali, da se bodo Poljaki odrekli nekaterim spornim zahtevam, zaradi katerih ni bilo moč skleniti splošnega sporazuma. Toda Krzysztof Krowacki, vodja poljske delegacije, je v nekem intervjuju opozoril na tri točke, o katerih naj bi se pogajalski strani »zelo kmalu« sporazumeli. Po eni izmed njih naj bi ves poljski dolg zmanjšali kar za polovico (tako so se neuradno dogovorili v t.i. Pariskem klubu upnikov). Komercialne banke se s tem nikakor ne strinjajo in zahtevajo razlikovanje med njihovimi zahtevami in predlogom Pariskega kluba. Od 12 milijard dolarjev komercialnega dolga je bilo 1, 1 milijarde dolarjev odobrenih v obliki kratkoročnih trgovinskih posojil, obnavljajočih se s povračili - o tem dolgu zahodni bankniki menijo, da ga ni moč zmanjšati. Podobno je njihovo stališče glede zapadlih obresti, ki znašajo 2, 5 milijarde dolarjev. Zahodni bankniki se nasploh pritožujejo, da Poljska zelo nerodno plačuje obresti, in so zavrnili predlog Krowackega, da bi v zameno za bolj redno odplačevanje sprejeli splošne poljske smernice. Druge države, ki so v težjem položaju, je opozoril neki banknik, plačujejo več obresti kot Poljska. (Reuter)

HRVAŠKA / NOVE PROMETNE POVEZAVE

Interesi Slovenije in Hrvaške se pri gradnji cest razlikujejo

Hrvaški minister za promet pričakuje, da bodo evropske države »pritisnile« na Slovenijo - Gradnja avtoceste Reka - Trst spet aktualna

REKA - Hrvaska si prizadeva, da bi izšla iz prometne izoliranosti. Poleg avtoceste Zagreb-Reka, ki je za novo državo prioriteta, saj bi se Hrvaska po tej poti bolje povezala s srednjo Evropo, so nedavno aktualizirali tudi gradnjo ceste od Reke do Trsta in železniške proge ob jadranski obali do Aten. Te prometnice, ki jim Zagreb pripisuje velik pomen, bi potekale tudi čez slovensko državno ozemlje, pri čemer Hrvati poudarjajo, da so interesi Hrvaške različni od načrtov Slovenije, zlasti kadar gre za povezovanje Reke in Trsta. Hrvati, ki si želijo razdaljo skrajšati, se pri svojih načrtih izogibajo Kopru, tako da bo zagotovo ob teh novih prometnicah pre-

cej slovensko-hrvaških sporov. Primer načrtovane gradnje avtoceste od Zagreba do Sentilja je kar pravnjski za takšno trditve.

Ivica Mudrinić, hrvaški minister za promet, opozarja, da so Avstrijci zgradili avtocesto do meje na Sentilju, Hrvaska pa od Jankomira pri Zagrebu do Zaboka. Hrvati namest ravnajo spodnji del cimeprej dograditi do Krapine in jo tako približati Maciju. Mudrinić pričakuje od Avstrije in drugih držav, »da bodo pritisnile na Slovenijo, ker gre za usklajeno mednarodno prometnico, ki ima velik pomen za celotno Evropo«. Na Hrvaskem meni-

jo, da bo tudi za smer od Trsta do Reke potreben »pritisek«. Avstrijsko podjetje Alpine Bau je neposredno zainteresirano za ustanovitev delniške družbe za gradnjo avtoceste Reka-Trst. Zdi se, da je zagrebška Ina ponudbo že sprejela, hrvaška vlada pa naj bi določila pravico do koncesije zainteresiranim podjetjem. Cesta od Reke do Trsta bo v dolžini 66 kilometrov delno speljana tudi čez slovensko ozemlje (blizu 30 kilometrov), čeprav je Hrvatoma jasno, da pogajanja z Ljubljano ne bodo lahka. Slovenija je namreč zainteresirana, da bi cesta naredila ovinek do Postojne, kjer bi bilo

veliko križišče za Koper in Trst oziroma Ljubljano, kar pa Hrvaski ne ustreza. Krajša inacica ceste Reka-Trst, kot dela prihodnje jadranske magistrale, bi stala blizu 325 milijonov dolarjev, s podaljškom do Novega Vinodolskega pa 558 milijonov dolarjev.

V teh dneh so predstavili tudi nacrt gradnje železniške proge od Trsta do Aten, vendar po novi jadranski poti. Načrtovana proga je dolga blizu 620 kilometrov v hrvaškem delu, tako da bi skrajšala oddaljenost Trsta od Aten za skoraj 200 kilometrov. Gradnja jadranske proge bi stala približno 6 milijard dolarjev, kar večkrat presega sedanje zmogljivosti Hrvasko.

ZRJ / FARMACEVTSKA INDUSTRIJA

Vodstvo ICN Galenike namenilo 136 milijonov dolarjev za nove tovarne

V žirski UBS banki naj bi imeli 90 milijonov dolarjev, ki pa so zamrznjeni

BEOGRAD - »Ceprav najnovejša resolucija Varnostnega sveta ZN (st. 820) ne govori izrecno o preprečitvi sodelovanja na humanitarnem področju, je jugoslovanska farmacevtska industrija vseeno v zelo težkem položaju. Tovarne zdravil v ZR Jugoslaviji so skoraj 90-odstotno odvisne od uvoza in ceprav se obnašamo racionalno, delamo s polovičnimi zmogljivostmi, delno pa smo se morali ustaviti proizvodnjo,« je za Republiko izjavil predsednik ICN Galenike in njen operativni vodja Radomir Stojicević.

V ICN Galeniki je sicer večinski 75-odstotni lastnik ICN Pharmaceuticals iz Kalifornije, katere ustanovitelj in glavni delničar je nekdanji jugoslovanski premier Milan Panić. Stojicević poudarja, da sankcije pomenijo tudi katastrofo za celo regijo, zaradi česar, kot pravi, so oskudovane vse sosednje države, vključno s Slovenijo. Stojicević meni, da najhujša težava ni uvoz surovin, ampak transfer denarja.

ICN Galenika zdaj zadovoljuje polovico potreb jugoslovanskega tržišča, ima zaloge zdravil za dva do tri mesece, hkrati pa je začela proizvajati nekatera zdravila, ki jih je prej dobivala iz Slovenije in Hrvaške. Kot poudarja Stojicević, zaradi pomanjkanja zdravil ne bo prislo do epidemij, vsaj v kratkem času ne. Po seznanu in usmeritvah Zveznega ministrstva za zdravstvo bo ICN Galenika predvsem izdelovala insulin in antibiotike.

Svetovna kvaliteta, usmerjenost v izvoz in preprečanje, da je treba dan »D« po sankcijah docakati pripravljen, so bili tudi poglavni razlogi, da se je upravni odbor družbe na svoji seji, ki ji je predsedoval Milan Panić, v Budimpešti odločil, da bo odobril predrakosna sredstva 136 milijonov ameriških dolarjev za gradnjo treh novih tovarn v Beogradu do leta 1996. Sicer ima, kot je zagotovil Stojicević ICN Galenika v banki

UBS v Zürichu 90, 8 milijona dolarjev, ki jih je na osnovi pogodbe vplačal ICN Pharmaceuticals iz Kalifornije oziroma Milan Panić. Ta sredstva, ki so namenjena izključno tej gradnji, bodo lahko iz UBS banke crpali po ukinitvi sankcij.

Gospodarsko zapiranje pomeni smrt, zato je gospodarska povezava z državami, ki so nastale po razpadu Jugoslavije, in drugimi nujna - meni Stojicević in poudarja, da pri tem »ne joka za stariimi časi«.

Sodelovanje s slovensko farmacevtsko industrijo je po njegovem mnenju dobro, a neenakopravno. Ceprav so Slovenci na srbskem tržišču zmeraj nastopali tržno agresivno, smo si med seboj izmenjavali izkušnje in znanje, pri čemer so bili odnosi med posamezniki izjemno dobri, komentira Stojicević in dodaja, da se je ta odnos postopoma ohladil. Nobenega preparata iz Galenike, ce je le bil podoben kakšnemu Krkinemu ali Lekovemu, ni bilo več mogoče plasirati na slovenski trg, saj ga, kot zatrjuje Stojicević, slovenski zdravniki niso predpisovali, medtem ko se obratno ni dogajalo. Galenika je na slovenskem trgu plasirala okrog pet odstotkov domače proizvodnje. V Ljubljani je imela svoje predstavništvo, ki naj bi preraslo v predstavništvo za celotno regijo, vendar pa se je slovenska vlada odločila, da bo predstavništvo zaprla (ker se ni registriralo po slovenski zakonodaji).

V Beogradu je zdravil še dovolj, čeprav jih ima Galenika le še za dva do tri mesece (Foto: Srđan Živulović/TRIO)

VZHODNOEVROPSKE DRŽAVE / RECESIJA

Madžarski očitki ES

BUDIMPESTA - Madžarska je zahodne gospodarske kroge pred dnevi grajala, ces da so prelomili obljubo, ker svojih trgov niso odprli za uvoz iz srednje in vzhodne Evrope.

»Zahodnoevropske države so na zalost sprejele nekatere zaščitne ukrepe, ki so v nasprotju z načeli svobodnega trga, a tudi navzkriž s političnimi izjavami o neoviranem pretoku blaga,« je na nekem posvetovanju o gospodarskih vprašanjih izjavil Peter Akos

Bod, guverner Narodne banke Madžarske.

Zaradi zahodnega protekcionizma in splosne evropske recesije se je v začetku tega leta hudo zmanjšal izvoz vzhodnoevropskih držav, na primer Madžarske, Poljske, Češke republike in Slovaške, je poudaril madžarski banknik Henryk Kirzkowski, eden izmed vodilnih funkcionarjev Evropske banke za obnovo in razvoj, dodaja, da je Zahod zaradi protekcionizma razočaral mlade demokracije v srednji

in vzhodni Evropi, predvsem v njihovih odnosih z Evropsko skupnostjo. »Vse bolj jih boli, ker Evropska skupnost ne odpira dovolj hitro in gostoljubno vrat vzhodnoevropskim državam,« je izjavil funkcionar Evropske banke za obnovo in razvoj.

Ceprav je Evropska skupnost podpisala sporazume o sodelovanju s tako imenovanimi višegradskimi državami - Madžarsko, Poljsko in nekdanjo Ceskoslovaško in z Bolgarijo in Romunijo, po trgo-

vinskih določilih iz tega dogovora omenjene države ne smejo po svojih željah in možnostih povečati izvoza blaga, kakršno je hrana, tekstilni izdelki, jeklo in kemikalije.

Zaradi tega se vse to območje zamaša, da bi se izklopalo iz globoke gospodarske krize. »Ce se zapornice na mejah z vzhodno Evropo ne bodo dvignile, se bo srednja Evropa veliko težje pobrala po recesiji, ki jo doživlja že tri leta,« je opozoril Henryk Kirzkowski. (Reuter)

GLEDALIŠČA
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM (061/222-815)

PIAF - KONCERT ZA DVA IGRALCA (danes, 8. 5. ob 21.30, PREMIERA in v nedeljo, 9. 5. ob 21.30. uri). Sodelujejo: Alenka Vidrih, Gojmir Lesnjak; Borut Lesjak klaviature; Sasa Olenjuk, violina in kitara; Slavko Znidarsic, harmonika.

DRAMA SNG (061/221-511)

Max Frisch: DON JUAN ALI LJUBEZEN DO GEOMETRIJE (danes, 8. 5., PREMIERA, ob 20. uri). Za izven (konto).

Svicenski dramatik in prozaist Max Frisch je v komediji Don Juan ali Ljubezen do geometrije (1953) ustvaril eno sodobnih inac mita o strastnem zapeljivcu in zenskarju, »etiketirani« osebnosti, določeni s predstavo, ki si jo o posamezniku ustvari okolje. Njegov Don Juan je intelektualce - ljubimec le po sili razmer, ker mu je to vlogo prisodil sloves - in njegova prava strast so matematične znanosti...

MALA DRAMA

L. Pirandello: CLOVEK S CVETOM V USTIH (danes, 8. 5., ob 20. uri). Miniaturni biser v izvedbi Toneta Gogale in Jozefa Ropoše.

Človek s cvetom v ustih:
Tone Gogala in Jozef Ropoša

Miniaturno besedilo je bilo prvič uprizorjeno lani poleti v okviru prireditve »Poletje v stari Ljubljani«. Duhovit in pretanjen dialog med človekom s cvetom v ustih in naključnim poslušalcem razkriva usodo na smrt bolnega človeka, ki se oklepa iztekajočega življenja.

OPERA (061/331-945)

NETOPIR (danes, 8. 5. ob 19 uri). Za izven in konto. Predstava je razprodana.

FURLANIJA-JULJSKA KRAJINA

TRST

KULTURNI DOM

SSG bo gostovalo s predstavo »Cesarjeva nova oblacila« danes, 8. t. m., ob 15. uri v vojašnici »Vescovo« pri Cedadu.

V ponedeljek, 10. t. m., ob 16. uri - Cehov »Češnjev vrt«. Režija Boris Kobal. Ponovitev v torek, 11. t. m., ob 16. uri in v četrtek, 13. t. m., ob 14. uri.

V sredo, 12. t. m., ob 16. uri »Nase mesto«. Režija Adrijan Rustja.

DVORANA TRIPCOVICH

Opera sezona in Baleti 1992/93

V torek, 11. t. m., ob 20. uri (red A) - premiera J. S. Bach »Kaffee - Kantate« in J. Brahms »Rinaldo«. Dirigent Charles Farcombe. Režija Ivan Stefanutti. Ponovitev v sredo, 13. t. m., ob 20. uri (red B).

Prodaja vstopnic za vseh deset predstav pri blagajni gledališča Verdi-Dvorana Tripčevich. Predprodaja vstopnic za baletne predstave »Trieste danza«: »Ma mère l'oye« M. Ravela in »La giarra« A. Casselle, v sodelovanju s stalnim gledališčem Furlanije-Juljske krajine je ze v teku pri blagajni Dvorane Tripčevich: 9-12, 16-19 (zaprtlo ob ponedeljkih).

GLEDALIŠČE ROSSETTI

V ponedeljek 10. in torek, 11. maja gostovanje gledališke skupine Glauca Maurija z delom »Beckett«. Predprodaja vstopnic in rezervacije pri osrednji blagajni v Pasazi Protti (tel. 630063) in v gledališču Rossetti (tel. 54331).

GLEDALIŠČE CRISTALLO
LA CONTRADA

Danes, 8. maja, ob 20.30 gostovanje gledališke skupine Pro.Sa Produzioni iz Rima -

KOROŠKA

CELOVEC

MESTNO GLEDALIŠČE

Danes, 8. t. m., ob 19.30 - Gaetano Donizetti

ZA NAJMLAJŠE
SLOVENIJA

LJUBLJANA

LUTKOVNO GLEDALIŠČE
(061/314-962)

Svetlana Makarovic: GAL MED LUTKAMI (danes, 8. maja ob 9.30 in 17.00. uri). Za izven

Napovedujemo premiero Giacomo Puccini: TRIPTIH (sobota, 15. 5., ob 19. uri). Dirigent Loris Voltolini, režiser Kresimir Dolencic.

MESTNO GLEDALIŠČE
LJUBLJANSKO (061/210-852)

A. Dorfman: DEKLICA IN SMRT (danes, 8. 5. ob 19.30. uri). Za red Repriza in za izven.

J. B. P. Moliere: AMFITRION (ponedeljek, 10. 5., ob 19.30 uri). Za abonma E in izven.

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠČE (061/310-610)

A. A. Rozman: TARTIF (danes, 8. 5. ob 19. uri). Režija Vito Taufer. »Naj povemo, da je bila predstava nagrajena na zadnjem srečanju gledališč v Celju. Če bi ne bila, bi bilo s slovenskim gledališčem nekaj narobe.« (Slovenski vestnik, Celovec).

MARIBOR

DRAMA SNG (062/221-206)

D. Alighieri: LA DIVINA COMMEDIA (danes, 8. 5. ob 19.30. uri-za red Drama in izven; v nedeljo, 9. 5. ob 19.30. uri - za red Repriza).

OPERA

E. Kalman: KNEGINJA CARDASA (ponedeljek, 10. 5. ob 19.30 uri). Za izven Dirigent Stane Jurgec, režiser Wazlaw Orlikowsky.

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE (063/25-332)

Moliere: NAMISLJENI BOLNIK (ponedeljek, 10. 5. ob 11. uri). Za abonma Srednja gostinška sola Celje.

KAMNIK

SREDNJA SOLA RUDOLFA MAISTRA

D. Jovanovic: GENERACIJE (danes, 8. 5., ob 20. uri). V izvedbi G. S. Zaklonisce stev. 4 Kd SS Rudolfa Maistra Kamnik. Režija Mojca Poznanovic.

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALIŠČE (064/222-681)

Miro Gavran: MOZ MOJE ZENE (danes, 8. 5., ob 20. uri). Gostovanje Moje gledališče iz Ljubljane, Španski borci. Za abonma Sobota L., izven in konto.

Maria Pacome »Et moi... et moi«. Režija Ennio Coltorti. Nastopajo Valeria Valeri, Elettra Bisetti, Marco Bolognesi. Ponovitev jutri, 9. t.m., ob 16.30.

GLEDALIŠČE MIELA

V torek, 11. maja, ob 21. uri, v sodelovanju z zadrugo Bonaventura, nastop južnoameriške skupine Las Tijeras.

Valeria Valeri nastopa v tržaškem gledališču Cristallo.

»Ljubezenski napoj«. Ponovitev v torek, 11. t. m., ob 19.30. Jutri, 9. t. m., ob 11. uri: Matinee opera »Bela roža«.

KUD FRANCE PRESEREN (061/332-288)

Otroska predstava EKO-EKOv, v izvedbi gledališke skupine OS Bičevje (danes, 8. 5. ob 17. uri).

ALOJZ SVETE IN MAJA BLAGOVIC V CESARJEVIH NOVIH OBLACILIH

Cesarjeva nova oblacila je darilo, ki ga Slovensko stalno gledališče iz Trsta v teh dneh ponuja otrokom beguncev iz Bosne in Hercegovine in drugih predelov bivše Jugoslavije. Danes popoldne ob 15. uri bodo člani SSG nastopili v vojašnici Vescovo pri Cedadu, po 20. maju pa bodo imeli več predstav v Sloveniji. Pravljično, ki je namenjena najmlajšim, mladim in ne več rosn mladim gledalcem, saj vsakdo lahko najde veliko zanimivega in zabavnega v predstavi, je Milan Jesih povzel po Andersenu. Predstavo je režiral Vladimir Jurc, originalno glasbo je prispeval Miran Kosuta, sodeloval pa je tudi »carodej« Vikj. 1

GLASBA
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM (061/222-815)

PODOBE IZ SANJ, koncert mladih umetnikov vrhniške občine (danes, 8. 5. ob 19.30 uri, Gallusova dvorana).

Orgelski koncert (ponedeljek, 10. 5., ob 19.30 uri, Gallusova dvorana). Nastopajo študentje Akademije za glasbo v Ljubljani: E. Popit, D. Jeselnik, B. Krajcar, R. Burdzi, K. Arlic, B. Pibernik.

SLOVENSKA FILHARMONIJA

Koncert RITA KINKA, klavir (ponedeljek, 10. 5., ob 19.30 uri). Program: Bach- Busoni-Chacone, L. van Beethoven- Sonata v E-duru op. 109, F. Chopin- Polonaise- Fantaisie op. 61, S. Rahmaninov- Deset preludijev op. 23 (integralno). Za Srebrni abonma.

FURLANIJA-JULJSKA KRAJINA

MILJE

GLEDALIŠČE VERDI

NEDELJSKI KONCERTI: jutri, 9. t. m., ob 11.00 bo vokalna skupina -Li Festinanti-predstavila »I fiori musicali«. Predprodaja vstopnic pri blagajni gledališča in pri Turistični ustanovi - Milje ob 9. do 12. ure.

OPCINE - PROSVETNI DOM

Jutri, ob 10.30 Pomlani koncert. Nastopila bo Trobilna skupina Ricmanjske godbe.

TRŽIČ

OBCINSKO GLEDALIŠČE

V torek, 11. maja, ob 20.30 niz Danubio - Una civiltà musicale.- Koncert Maria Buranella (violoncelo) in Andrea Lucchesinija

MARIBOR

KAZINSKA DVORANA

Sonatni večer Petre Arlati Stoleski (četrtek, 13. 5., ob 18. uri). Za izven.

IDRIJA

AVLA OS

Glasbeni večer (torek, 11. 5. ob 20.30 uri). Nastopata Miro Božic, orglice in Tanja Zuzek, klavir. Spored: Greamer, Bach, Mozart, Dimicu, Debussy, Gershwin, Monti.

ROGAŠKA SLATINA

RAZSTAVNI SALON

Koncert Ljubomir Gasparovic-klavir (ponedeljek, 10. 5., ob 20. uri).

(klavir). Na programu Beethoven, Zimmermann, Webern in Brahms.

GAIO DI SPILIMBERGO (PN)

ROTOTOM

V ponedeljek, 10. maja - Koncert rock skupine Ramones. V petek, 21. maja, pa rock skupine Biohakard.

VIDEM

SPORTNA PALACA CARNERA

V ponedeljek, 10. maja, ob 21. uri niz koncertov Udine jazz. Nastopil bo Ray Handerson Quartet.

STADION FRIULI

12. junija koncert Vasca Rossija. Predprodaja vstopnic je ze v teku pri Utat v Pasazi Protti.

RAZNE PRIREDITVE
SLOVENIJA

LJUBLJANA

KUD FRANCE PRESEREN

Predavanje Bozidarja Bonacica (ponedeljek, 10. 5., ob 18. uri). Naslov predavanja: »Karma Evrope- usoda in naloga Evrope danes«.

FURLANIJA-JULJSKA KRAJINA

TRST

Jutri, 9. t. m., ob 20. uri, bo na Trgu sv. Antona, v okviru prireditve Bioest, nastop TFS Stu ledi in glasbene skupine Piscaci.

AJDOVŠČINA

DVORANA I. SLOVENSKE VLADE

Slovesnost ob občinskem prazniku in obletnici I. slovenske vlade (danes, 8. 5., ob 17.30 uri). Govornik Edvard Pelicon.

GLEDALIŠČE MIELA

V sredo, 12. t. m., ob 16., 18. in 20. uri film v francosčini »La mort en direct«. Od 17. do 18. t. m. bo na sporedu ciklus filmov v angleščini z naslovom Remembering.

RAZSTAVE
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM (Galerija CD)

Na ogled je razstava OSKARJA KOKOSCHKA - Skice s potovanj. Razstavo si lahko ogledate do 6. junija.

Napovedujemo otvoritev razstave, 9. 5., ob 11. uri, v Mali dvorani CD, slik slikarja TONETA LAPAJNE. Razstava bo na ogled do 29. 5.

NARODNI MUZEJ

Na ogled je razstava ROJSTVO CIPKE (projekt študentov oblikovanja tekstilij in oblačil na oddelku za tekstilno tehnologijo fakultete za naravoslovje in tehnologijo Univerze v Ljubljani).

KULTURNO-INFORMACIJSKI CENTER KRIZANKE

Napovedujemo otvoritev razstave, 11. 5., ob 12. uri, življenje in delo RIHARDA JAKOPICA.

MESTNA GALERIJA

Do 22. maja je na ogled razstava izbranih del iz retrospektive avstrijskega umetnika HANSA BISCHOFFSHAUSNA.

CEKINOV GRAD (Muzej novejšeg zgodovine, 061/323-968)

Na ogled je razstava MENJAVE DENARJA V 20. STOLETIJU V SLOVENIJI. Razstavo si lahko ogledate do konca maja. Napovedujemo otvoritev razstave, 11. 5. ob 19. uri, JANINA KLEMENCICA Popotna fotografija.

GALERIJA COMMERCE

Do 21. maja je na ogled razstava slik EMILA TOMASA-THOMASA.

GALERIJA KOMPAS

Na ogled je razstava slikarja iz Sibirije NIKOLAIA RYBAKOVA.

GALERIJA KRKA

Na ogled je razstava skulptur akademskega kiparja PETRA CERNETA. Razstava bo odprta do 19. maja.

GALERIJA INSULA

Na ogled je razstav grafik akademske slikarke MIRE LICEN KRMPOVIC. Slikarko poznamo predvsem skozi stilo ustaljena, v lastnem avtoindikativnem slogu izgotovljena velika oljna platna, kjer je barvna bohotnost primarnega pomena.

GALERIJA ASTER- HOTEL
HOLIDAY INN

Na ogled so dela iz keramike SNEZANE SOTLAR. Vaze, posode in bučke predsta-

FURLANIJA-JULJSKA KRAJINA

TRST

TK GALERIJA

Na ogled je fotografska razstava Martina Rauchenwalda (Avstrija), Maurizia Frullanija (Italija) in Rajka Bizjaka (Slovenija).

GALERIJA CARTESIUS

Danes, ob 18. uri otvoritev razstave Pina Ferfoglie.

GALERIJA BASSANESE

Do 20. maja je na ogled razstava Paola Patellija. Urnik: samo ob delavnikih od 17. do 20. ure.

MUZEJ ZIDOVSKESKUPNOSTI
CARLO IN VERA WAGNER

Na ogled je razstava Srebrnine in sakralne opreme židovske liturgije, Urnik ogledov: ob nedeljah od 17. do 20. ure, ob torkih od 16. do 18. ure, ob četrtek od 10. do 13. ure.

MIRAMARSKI GRAD

Zgodovinski muzej

Stalna razstava »Nacrti za Miramar«.

MUZEJ REVOLTELLA

Na ogled je stalna razstava »Da Canova a Burri«. V organizaciji Tržaške letovisarske ustanove se vsako soboto ob 10.30 vrsijo vodeni brezplačni ogledi Muzeja Revoltella.

JULIET

Do 25. maja razstavlja Enrico De Par. Na ogled samo ob torkih od 18. do 21. ure.

GLEDALIŠČE MIELA

Do 10. maja je na ogled razstava grafik Gianfranca Pagliara.

ART LIGHT HALL

Do 28. maja bo na ogled razstava avstrijske slikarje Gabriele Schurian.

KOROŠKA

CELOVEC

GALERIJA CARINTHIA Alter Pl. 30

Do 30. avgusta 1993 je na ogled razstava Hansa Staudacherja. Danes ob 19. uri otvoritev razstave Jürgena Brodwolfa.

CAFE LENDHAFEN
Villacher str. 18

Se danes razstavlja Božin Kuzman.

KNJIGARNA MOHORJEVE

Do 14. t. m. je na ogled je razstava fotokrožka Koroške dijaske zveze.

KOROSKA DEZELNA GALERIJA,
Burgg. 8

Na ogled je razstava Suse Krawagna.

KAVERNA UMETNIKOV, Goethepark 1 Do 29. t. m. je na ogled razstava Gabriele Schurian.

vljajo izbor iz keramičnega opusa mlade oblikovalke. Oblikam prilagojena barvna obdelava temelji v veliki meri na kontrastu med temno, zemeljsko obarvanostjo, kakršno dosežemo z engobiranjem in pa svetlo glazuro v notranjosti posod.

KOČEVJE

MUZEJ KOČEVJE

Na ogled je razstava IDEJNO ARHITEKTURNE RESITVE NOVE CERKVE V KOČEVSKI REKI. Razstava bo na ogled do 28. junija 1993.

POSTOJNA

GALERIJA MODRIJANOV MLIN

Do 15. maja je na na ogled je razstava fotografija LUCIANA KLEVE.

MARIBOR

NOVINARSKI KLUB (062/222-251)

Na ogled je razstava slikarja ZLATKA GNEZDA.

KRANJ

MESTNA HISA (Stebrišna dvorana)

Na ogled je razstava poslikanega pohištva na Gorenjskem - IZ RESTAVRATORSKE DELAVNICE. Razstava bo odprta do 15. junija.

MURSKA SOBOTA

POKRAJINSKI MUZEJ (prostori muzeja Grad 2. nadstropje) Na ogled je razstava SKAVTI IN GOZDOVNICI NA SLOVENSKEM.

SKOFJA LOKA

GALERIJA FARA

Na ogled je razstava fotografij MARKA NEDZBALA, arhitekta iz ZDA. Razstava bo odprta do 3. junija.

VRHNIKA

MOCILNIK

Na ogled je rastava del, nastalih na otroški Petkovskovi koloniji. Tema letosnje kolonije je Barje kot izjemna in slikovita kuturna krajina.

LABORATORIJ P - Park bivse

umobolnice pri Sv. Ivanu

Do 13. t. m. je na ogled razstava Onofria Caccchia.

BANI (OPCINE)

OVČARJEVA HISA

Do 23. maja je na ogled razstava z naslovom »Ondile cez Stari vrh - Bani: Zgodovina kraskega naselja skozi stare katastrske mape, listine in pricevanja.

GORICA

GORISKI GRAD

Do 16. maja bo na ogled razstava »Beneski odenki« slikarja Vanje Franka.

V ZAPORIH NA GORISKEM GRADU

Se danes in jutri razstavlja Annibel Cunoldi.

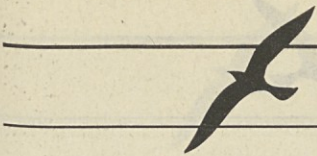
GRADIŠČE

GALERIJA L. SPAZZAPAN

Na ogled je razstava o goriskem likovnem zavodu »Max Fabiani«.

CEDAD

OBCINSKI PROSTORI - BORGO

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1	
08.40	Radovedni Tacek: Palica
08.50	Oscar Junior: Čudoviti konec tedna
09.00	Oscar Junior: Ata in mama si dopisujeta
09.15	Klub klobuk, kontaktna oddaja za otroke
10.50	Pet prijateljev, 6/13 del angleške nanizanke
11.15	Tok tok, kontaktna oddaja za mladostnike
12.05	Zgodbe iz školjke
13.00	Poročila
13.05	Tednik, ponovitev
13.45	Intervju: Dr. Ciril Ribčić, ponovitev, VPS 1345
15.00	Nežna past, ponovitev ameriškega filma
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Svet odkritij, 6/11 del ameriške poljudnoznanstvene oddaje, VP 1710
18.00	RPL
18.45	TV mernik
19.10	Zrebanje 3 x 3, VPS 1910
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.10	Utrip
20.30	Ona + On, VPS 2030
21.35	Poglej in zadeni
22.35	TV dnevnik 3, vreme
Sova	
23.20	Cestni bojevnik - Podivjani Max 2, avstralski film, VPS 2320
00.50	Video strani

SLOVENIJA 2	
10.05	Tedenski izbor: Clovek in glasba, 2. oddaja
Sova, ponovitev	
11.00	Popolna tujca, 28., zadnji del ameriške humoristične nanizanke
11.30	Wynne in Penkovsky, 1/3 del angleške nadaljevanke
12.25	Ciklus filmov Frantiska Capa: X-25 javlja, slovenski cb film
Sportna sobota	
14.00	Kolesarska dirka po Sloveniji, ponovitev reportaze
14.20	Domžale: Tenis - Slovenian Open '93, polfinale, prenos
17.30	Kosarka: NBA liga
18.45	Divji svet zivali, 3/25 del angleške poljudnoznanstvene serije
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.10	Studio City
21.10	A. Cubitt: Glavni osumljenec II, 4., zadnji del angleške nadaljevanke
Sobotna noč	
22.05	Alpski večer '93, 1. del
23.15	Konecer Yvesa Montanda, 1. del
23.55	Kolesarska dirka po Sloveniji, reportaza
00.15	Video strani

KANAL A	
09.40	RIS, risanke in spoti
09.50	Astrološka napoved
10.00	Ameriški lovec, ponovitev filma
11.30	Rock starine, ponovitev 13. oddaje
18.00	Napoved sporeda in vreme
18.30	Jazzbina, ponovitev 13. oddaje
19.00	MCM
20.15	Dnevnoinformativni program in vreme
20.30	Avtotimes, oddaja o avtomobilizmu
21.00	Matlock: Angel, 5. del
22.05	Dnevno informativni program, ponovitev
22.45	Video grom, glasbena oddaja z Anjo Rupel
00.10	Erotična uspavanka
00.30	MCM
01.00	Video strani

KOPER	
18.15	Istrska paberkovanja

RAI 1	
7.10	Film: Bellissima ('51)
9.00	Aktualno: La penisola del tesoro (5. odd.)
10.00	Videl bos
10.30	Film: Un cane a caccia di Big Cat (kom., '75)
12.25	Vreme in dnevnik
12.35	Rubrika: Check-up
13.25	Izrebanje lota
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Aktualno: Prizma
14.30	Oddaja za avtomobiliste TG 1 Avto
14.45	Sobotni sport
16.20	7 dni v Parlamentu
16.50	Variete: Disney Club
18.00	Dnevnik 1 in loto
18.15	Rubrika: Zdravi in lepi (R. Lambertucci)
19.25	Nedeljski evangelij
19.50	Vreme, dnevnik, sport
20.40	Variete: Luna di miele
23.00	Nočni dnevnik
23.05	TG 1 - Posebnosti
24.00	Dnevnik in vreme
0.30	Filmske novosti
0.35	Film: New York Stories (kom., ZDA '89, i. N. Nolte, W. Allen)

RAI 2	
6.55	Aktualno: Mattina 2, vmes (8.00, 9.00, 10.00) kratke vesti
10.05	Evropski dnevi
10.35	Nan.: Doogie Howser
11.00	Rubrika o lepoti Tua
12.05	Nan.: Medico alle Hawaii
13.00	Dnevnik, rubrika Dribbling in vreme
14.00	Segreti per voi
14.10	Nad.: Quando si ama, 14.35 Santa Barbara
15.20	Videl bos
16.10	Izrebanje lota
16.15	TGS Parquet, vmes IP v odbojki in kosarki
18.45	Nan.: L'ispettore Tibbs
19.35	Vreme in dnevnik
20.15	Sportne vesti
20.20	Variete: Ventientanti
20.40	Film: Hangfire - Fuochi di rivolta (dram.)
22.15	Film: Totò le heros (dram., Fr. '91), vmes (23.15) dnevnik
0.10	Nočni sport

RAI 3	
6.45	Rubrika o kmetijstvu
9.20	Neonews in Vidal bos
10.05	Koncert RAI 3
10.50	Nemi film: Tigre reale
12.00	Dnevnik ob 12-ih
12.15	Dok.: Pred 20 leti
13.00	Kolesarstvo
14.00	Deželne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
14.50	Sport: mednarodni teniški turnir Italije (2)
18.10	Sportni tednik
18.50	Vreme in dnevnik
19.30	Deželne vesti
19.50	Aktualno: Insieme, 20.15 Lo dico al TG 3
20.30	Film: Amarsi un po' (kom., It. '84)
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Aktualno: Harem
23.45	Variete: Magazine 3
0.45	Dnevnik in vreme

RETE 4	
6.25	Nanizanke
8.10	Nad.: General Hospital, Marilena, 9.55 Ines, 10.50 Amanda, vmes (9.30) vesti
11.35	Il pranzo è servito
12.35	Nad.: Celeste
13.30	TG 4 vesti
13.55	Buon pomeriggio
14.00	Nad.: Sentieri, 16.05 Anche i ricchi piangono, vmes (15.05) rubrika o lepoti
17.00	Kvizi: Io, tu e mamma, 17.35 Tra moglie e marito, 18.15 Il nuovo gioco delle coppie
19.00	TG4 vesti, nato nad.: La signora in rosa
20.30	Variete: Cirkus
22.30	Film: Grease (glas., ZDA '78), vmes vesti
0.30	Koncert v Scali

CANALE 5	
6.30	Na prvi strani
8.35	Nanizanka
9.05	Aktualno: Sabato 5, 10.30 Nonsolomoda, 11.00 Anteprima
11.30	Variete: ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.35	Aktualno: Forum giovani, 14.30 Amici
16.00	Otroski variete
17.55	TG 5 Flash - vesti
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	Variete: La corrida (vodi Corrado)
23.00	Film: Kamikazen - Ultima notte a Milano (kom., It. '87), vmes (24.00) TG 5

ITALIA 1	
6.30	Otroski variete
9.15	Nanizanke
12.45	Odprti studio
12.50	Avtomobilizem F1: VN Spanije
14.15	Varieteja: Non è la RAI, 16.00 UnoMania
16.05	Glasba: TopVenti
17.00	A tutto volume
17.30	Variete: Mitico
17.55	Studio sport
18.05	Nan.: Baywatch, 19.00 Tarzan
19.30	Variete: Ma mi faccia il piacere
20.00	Variete: Karaoke
20.30	Film: La legge di Murphy (krim., ZDA 86, i. C. Bronson)
22.30	Film: Belle da morire (krim., ZDA '90, i. Michael Nouri)
0.30	Odprti studio, sport

TELE 4	
Lastne oddaje:	
13.30	Kronika in komentar
19.30	Dogodki in odmevi

Koper	
13.00	Mannix, ameriška tv nanizanka
13.50	Prva nagrada: Maria-rosa, it. komedija
15.15	Nočni sodnik, am. tv nanizanka
15.40	Carobna svetilka
16.50	Pustite jih živeti, dokumentarna serija Heidi, av./nemška otroška nadaljevanka
17.30	Mali koncert: Kvartet Martini
18.00	V labirintu uma: Hipnoza, 4., zadnji del
19.00	TV dnevnik
19.25	Verska oddaja
19.35	Mannix, ameriška tv nanizanka
20.30	Umor po naročilu, am./kanadski film
22.20	TV dnevnik
22.30	Vohuna, am. tv nanizanka
23.20	Do konca sveta - ko spregovorijo slike
23.50	Horoskop

ORF Avstrija 1	
09.00	Cas v sliki
13.35	Zadnja ljubezen gospoda Jozefa, pon. filma
15.00	Neverjetni polhi
15.35	Duck Tales: Vodnjak mladosti
16.00	Otroski Wurlitzer
17.00	Mini cas v sliki
17.10	X-large
18.00	Cas v sliki
18.05	Slika Avstrije
18.30	Kopalški mojstri iz Malibua: Tekmovanje v smučanju na vodi
20.00	Sport
20.15	Ste za salo?, vodi Harald Schidt
21.40	Zlata dekleta: Materinski dan
22.15	Nočni sokoli, am. psihološka srbijevka
23.55	Kakor ti meni, tako jaz tebi, it. komedija
01.35	Poročila/Ex libris
01.45	Tisoč mojstrov

ORF Avstrija 2	
09.00	Cas v sliki
13.05	Intelektualci 20. stoletja: Veliki upi, 1/4 del serije
10.20	Decek iz Kalabrije, it./fr. film
14.00	Sergej Rahmaninov, portret skladatelja
15.00	Imate radi klasiko?, prizori iz Verdijevih oper
16.55	Grascaka, 2/8 del serije
17.45	Kdo me hoče: Zivali isčejo dom
18.00	Nogomet
20.15	Hudo in ljubi Bog, av. komedija
22.20	Eden odvec, angleški tv film (Michael York in drugi)

Hrvatska 1	
08.10	Poročila
08.15	Slika na sliko, pon.
09.00	Dobro jutro, Hrvatska
10.30	Edukon, solski koncertni spored
11.30	Decek z Andromede, ponovitev 1/6 dela
12.00	Poročila
12.05	Smisel življenja, 2/6 del, ponovitev
12.35	Družina Addams, ponovitev 7/16 dela
13.50	Pozdravi iz domovine
14.25	Poročila
14.30	Prizma
15.30	Oddaja narodne glasbe
16.00	Poročila
16.45	Turbo Limach Show
18.00	Poročila
18.05	TV razstava: Hrvatske fotografije
18.20	Santa Barbara, 398. del
19.05	Na začetku je bila beseda
19.30	Dnevnik 1
20.30	Sest moz proti Alcatrazu, angleški film
22.05	Usode: Življenjska pot družine Kakaridži
22.40	Dnevnik 2
23.00	Slika na sliko
23.50	Poročila
00.00	Sanje brez meja

Hrvatska 2	
TV koledar	
Cro pop rock, ponovitev	
Sport: Kvalifikacije za evropsko prvenstvo v odbojki, 2	
19.30	Dnevnik 1
20.05	Crno-belo v barvah: Feather o jazzu, 9/26 del
Svet sredi dvajsetega stoletja, 11/13 del	
V avtobusu, 35/51 del angleške humoristične nanizanke	
Top lista	
Drevo za obezanje, ameriški film (Gary Cooper)	

MTV Madžarska	
08.20	Baptistični verski program
08.30	Za otroke, risanke, igra
12.00	TV-magister
14.05	Maigret: Maigret gre v solo, angl. krimi-serija
15.10	Gaia, ekološke novice
15.40	Avanturisti izključeni, iskanje prijatelja
16.05	Airbus, potovalni kviz
16.50	Pet malih Indijancev, družabna igra
18.15	Sindikati v Ameriki, dokumentarni film
19.10	Kolo sreče, kviz
19.40	Večerna pravljica
20.00	Dnevnik
20.35	Kalifornijski poker, ameriški film
23.35	Top show
23.55	Inspektor Maulin, francoska krimi serija
01.20	Dnevnik

RADIO

Slovenija 1	
(UKV 88.5; 90.0; 91.8; 92.9; 94.1; 96.4; MHz, od 16.00 SV 918 kHz)	
4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00, 23.00	Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.00 Jutrarnja kronika; 8.05 Sobotna raglja; 9.30 Jezik naš vsakdanji; 10.05 Kulturna panorama; 11.30 S knjižnega trga; 12.05 Na današnji dan; 12.10 Naši poslušalci čestitajo; 13.00 Danes do 13-ih; 13.20 Obvestila; 14.05 Poslušalci čestitajo; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Tedenski aktualni mozaik; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Radio na obisku; 22.30 Radijska igra; 22.40 Veliki zabavni orkestri; 23.05 Literarni noćturni; 23.15 Nočni program - Glasba.

Slovenija 2	
(UKV 87.8; 92.4; 93.5; 95.3; 96.9; 97.7; 98.9; 99.9; MHz)	
6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30	Poročila; 19.00 Dnevnik; 8.00 Servisne informacije; 8.30 Sobotni val; 8.40 Koledar prireditev; 9.45 Sobotna akcija; 11.00 Moped Show; 12.10 Sport; 13.00 Tematsko popoldne, vmes glasbene želje; 13.50 Ocene; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.30 Obvestila; 17.40 Sport; 19.00 Večer na 2; 19.30 PRS (pop-rock-soder); 21.30 Azzurro; 22.20 Ameriški rock na smetišču.

Slovenija 3	
(UKV 96.5; 101.4; 102.0; 103.9; MHz, od 19.30 88.6; 93.1; 100.3; 100.6; do 16.00 SV 918 kHz)	
9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00	Poročila; 8.10 Dobro jutro; 9.05 Glasbena matineja; 10.05 Zgodnja dela; 11.05 Jazz, blues, dixieland; 13.05 Izbrali smo; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Zborovske skladbe; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.40 Sobotni feljton; 17.00 Glasbeni arhiv; 18.05 Radijski roman; 18.25 Hector Berlioz; 19.35 Ravel in Respighi; 20.00 Così fan tutte; 23.55 Lirčni utrinek.

Radio Koper (slovenski program)	
(SV 549 kHz, UKV 88.5 - 93.8 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz)	
8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30	Poročila; 12.30 Dnevnik; 6.00 Otvoritev, napoved programa, koledar; 6.30 Jutrarnji, osmrtnice; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.45 Servisne informacije;

Radio Općine	
11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Fojer; 15.00 Glasba po želji.	

Radio Koroška	
18.10-19.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.	

EUROSPORT	
08.30 Aerobika; 09.00 Mednarodni motorsport; 10.00 Motorizem; 10.30 Kosarka: NBA; 11.00 Golf; 14.00 Golf, prenos; 18.30 Formula 1; 19.30 Tenis, M; 23.00 Boks; 01.00 Formula 1	

3 SAT	
15.30 Koncert po željah: James Last, uspešnice leta 1986; 17.25 Ocarilja Julija, av./fr. film; 20.00 Katica von Hellbronn ali Božja sodba, drama	

SAT 1	
07.20 Risanke; 13.20 Črna Izbela, ameriški pustolovski film; 14.50 Joan Lui, it./nemški glasbeni film; 20.15 Strasti, am. tv film; 23.00 Nevaren seks zgodaj zrelih deklet, nemška seks komedija; 00.35 Mad Max 2, avstralski film	

SKY MOVIES	
09.00 Sweet 15; 13.00 A town's revenge; 15.00 Zelig; 16.25 Pancho Barnes; 21.00 Harley Davidson & The Marlboro Man; 00.45 Emmanuelle; 05.00 Mack the knife	

PREMIERE	
08.00 Druga sreča, am. film; 13.15 Mission of the Shark, am. vojni film (Stacy Keach); 20.15 Najljubša sovražnica -	

RTL	
06.00 Risanke; 08.30 Risanke in serije; 13.25 Princ iz Bel Aira; 19.15 Beverly Hills, 90210; 22.00 Read Heat, am. film	

MUSIC TELEVISION	
08.00 Awake on the Wildside: Konec tedna Depeche Mode; 11.00 The Big Picture; 11.30 Yo; 13.30 XPO; 17.00 Dance; 19.00 Braun European Top 20, vodi Pip Dann; 21.00 Saturday Night Live: Leslie Nielsen in Cowboy Junkies; 22.00 The Soul of MTV; 23.00 XPO; 23.30 Konec tedna z Depeche Mode; 03.00 Nočni video	

SKY ONE	
07.30 Rin Tin Tin; 08.00 Fun Factory; 14.00 Bogati in revni; 15.00 Zaljubljen v carovnico; 15.20 Addamsovi; 16.00 Risanke; 19.00 Beverly Hills 90210; 20.00 Class of '96; 22.00 Cops I, Cops II; 23.00 Ameriška roko-borba	

PRO 7	
05.45 Serije; 08.40 Preskusni piloti, pon. am. filma; 10.35 Snowy River, avstralski film; 12.20 Malib; 13.40 Živali znanih ljudi; 14.40 Clovek z druge zvezde; 17.45 Blagoslovljena dvojčka, 15. del; 18.25 Soraya - Suznja Orienta, it./fr. pust. film; 20.15 Modra strela, am. akcijski film; 22.20 Trije Kondorjevi dnevi, am. shiljivka (Robert Redford, Fay Dunaway); 00.30 Neizproсна pederica; od 01.25 do 06.00 ponovitve filmov in serij	

PRO 7	
TRIJE KONDORJEVI DNEVI, ameriški film	
Film Three Days of the Condor je leta 1975 režiral Sidney Pollack, v glavnih vlogah pa sta zalgrala Robert Redford in Faye Dunaway. Kondor je knjižni molj, ki sicer dela za CIO. Ko prebere kriminalko, ki so jo prevedli v arabsčino, se nenadoma znajde v središču nevarnih dogodkov. Na begu ga spremlja privlačna fotografinja.	

TV SLOVENIJA 1 / V SOVI OB 23.20

Cestni bojevnik - Mad Max II.

Druga avstralska filmska zgodba o policistu Maxu, ki se na svoj način bori za dobro človeštva

domači šport

DANES

Sobota, 8. maja 1993
ODBOJKA
 MOSKA C-1 LIGA
 20.30 v Standrežu: Valprapor Imsa - Mogliano
 ZENSKA C-1 LIGA
 20.30 v Moglianu: Mogliano - Koimpex; 20.30 v Trstu, sola Suvich: Bor Tombolini drinks - Biadense
 MOSKA C-2 LIGA
 18.00 na Opcinah: Sloga - San Vito; 20.30 v Gorici, Slovenski športni center: 20.30 v Tolmecu: Petris - Bor
 ZENSKA C-2 LIGA
 18.00 v Gradiscu: Torriana - Kmečka banka; 20.30 v Cordenonsu: Ottica Tommasini - Sokol Indules
 MOSKA D LIGA
 19.00 v Sovodnjah: Soca Sobema - Comet Torriana
 ZENSKA D LIGA
 20.00 v Zagradu: Sagrado - Koimpex; 20.30 v Trstu, Ul. Forti: Virtus Italspurghi - Bor Friulexport
 1. MOSKA DIVIZIJA
 18.00 v Trstu, sola Campi Elisi: San Sergio - Sloga; 20.30 v Turjaku: Libertas Turriaco - Valprapor Espago
 1. ZENSKA DIVIZIJA
 18.00 v Trstu, sola Visitini: Club Altura - Breg Union Beton; 19.30 na Proseku: Kontovel - Altura
 2. ZENSKA DIVIZIJA
 15.30 v Trstu, sola Campi Elisi: Sant'Andrea - Sokol
 NARASCAJNIKI
 15.00 v Trzicu: Fincantieri - Valprapor Soca CDR
KOSARKA
 D LIGA
 18.30 v Gorici, telovadnica CONI, Ul. Campagnuzza 4: Arte - Bor Radenska; 20.30 v Trstu, Istrska ul. 53: Don Bosco - Kontovel.
 NARASCAJNIKI
 15.30 v Nabrezini: Sokol - Libertas
DECKI
 Turnir v Saluzzu (Turin)
 15.00: nastopa tudi Polet
MINIBASKET
 Trofeja Nistri
 16.00 v Trstu, Stadion 1. maj: Bor - Don Bosco
NOGOMET
 UNDER 21
 16.00 v Dolini: Breg - Palmanova
TENIS
 ZENSKA C LIGA
 15.00 na Padricah: Gaja - DLF Trst
ROKOMET
 MOSKA C LIGA
 16.00 v Romans d' Isonzu: Kras Trimac - Mezzocorona

JUTRI

Nedelja, 9. maja 1993
ODBOJKA
 1. MOSKA DIVIZIJA
 11.00 v Trzicu: Fincantieri - Nas prapor; 11.00 v Sovodnjah: Soca Valprapor Posojilnica Sovodnje - Olympia Jestvine Pintar
 1. ZENSKA DIVIZIJA
 11.00 v Gorici, Slovenski športni center: Libertas Gorizia - Olympia
 2. ZENSKA DIVIZIJA
 9.30 v Starancanu: Staranzano - Dom Imsa; 10.00 v Trstu, Ul. S. Pasquale: Sgt - Koimpex
DEKLICE
 11.00 v Sovodnjah: Soca - Lib. - Cormons
KOSARKA
 1. DIVIZIJA
 11.30 v Brisicah, telovadnica Ervatti: Circolo Lavoratori Porto - Polet.
 NARASCAJNIKI
 9.00 v Trstu, telovadnica Suvich: Bor Radenska - Servolana.
DECKI
 Turnir v Saluzzu (Turin)
 9.00: nastopa tudi Polet
PROPAGANDA
 9.00 v Trstu, Ul. Ginnastica 47: SGT - Bor
NOGOMET
 PROMOCIJSKA LIGA
 16.00 v Gorici, Ul. Baiamonti: Juventina - Aquileia; 16.00 v Miljah, Ul. dei Mulini: Fortitudo - Primorje
 1. AMATERSKA LIGA
 16.00 na Proseku: Vesna - Edile Adriatica; 16.00 v Bazovici: Zarja - Piedimonte
 2. AMATERSKA LIGA
 16.00 v Meretu: Mereto - Kras; 16.00 v Bertiolu, Ul. Grande: Bertiole - Primorec; 16.00 v Sovodnjah: Sovodnje - Poggio; 16.00 v Vilešu. Villesse - Breg
 3. AMATERSKA LIGA
 16.00 v Doberdobu: Mladost - Montebello; 19.00 v Zavljah: San Vito - Gaja
 NARASCAJNIKI
 10.30 na Proseku: Primorje - Campanelle
 NAJMLAJSI
 12.00 na Opcinah, Villaggio del Fanciullo: Costalunga - Primorje B
ROLKANJE
 9.00 v Samatorci: 1. preizkusnja za Gran Prix

MINIBASKET

Trofeja Zini Costruzioni
 Tolazilna skupina
 Ricreatorio Padovan - Polet 78:33 (36:12)
 POLET: Lakovic 9 (1:2), Svab, Gustin 4, Grilanc 2, Ferluga 4, Piccini 2, Ferfolja 4, Gregori 10, Zagar, Mi. Suhadolc, Ma. Suhadolc, Milojevic, Milic, Belic, 2, Bogatec.
 Tržacani so bili fizično premočna ekipa, da bi se oranzni lahko upirali za boljši rezultat. Kljub temu si celotna ekipa zasluži pohvalo zaradi borbenosti in napredka v skupinski igri. (A.V.)

Jadranov tumir amaterjev: presenečenje v Dolini

Opcine - Dolina 53:52 (23:23)
 OPCINE: Kralj 8, Paniziuti 23, Taucer 11, Kapic 5, Zavaddal 2, Sare, Daneu 4.
 DOLINA: Vascotto 2, R. Kneipp 3, Corbatti 1, Ferluga 2, Braico 5, D. Salvi, Meneghetti 6, B. Kneipp 15, Klobas 11, B. Salvi 7, Canciani.
 PON: Sare in R. Kneipp. TRI TOCKE: Paniziuti 3; Klobas 1, R. Kneipp 1.
 Opcine so presenetljivo premagale favorizirano Dolino, tako da so sedaj posegle v boj za prvo mesto prav z Dolincani in Sezanci.

Rolkanje: jutri Gran Prix

Organizator SD Mladina

V organizaciji SD Mladina bo jutri prva mednarodna preizkusnja za grand prix. Tekmovanje bo na krožni poti po vaseh Salez, Samatorca, Bajta v občini Zgonik. Nastopili bodo tekmovalci iz Italije, Avstrije, Slovenije in Hrvaške. Tekmovali bodo v šestih moških in ženskih kategorijah, razdalja proge pa bo prilagojena starosti. Najmlajši bodo prevozili dva, najstarejši pa 15 kilometrov. Start in cilj bosta v Samatorci v bližini gostilne Zbogar. Prvi se bodo na start podali cicibani in sicer ob 9.30. Nagradjevanje bo ob 15. uri v domu »Albert Sirk« v Krizu.

Grand prix bo obenem tudi uvod v novo sezono na vse državni ravni. Mladinski rolkarji upajo, da jim bo uspelo vsaj ponoviti dosežene odlične rezultate. Letošnji tekmovalni spored predvideva nastop na treh tekmovalnih grand prix, na petih preizkusnjah za italijanski pokal in na vseh državnih prvenstvih.

V okviru Mladinskih iger telovadci šole Ivan Trinko na državnem prvenstvu

V okviru Mladinskih iger se je goriska nizja srednja sola »Ivan Trinko« vpisala tudi na tekmovalno v orodni telovadbi. Mostvo v sestavi Matej Leopoli, Andrej Rosano, Matija Pipan, Emin Suljkanovic, Razim Ahmetasevic in Danijel Marusic je pred dnevi nastopilo na pokrajinski fazi. Ker drugih tekmovalcev ni bilo, so se fanje direktno uvrstili na državni finale. Tekmovanje v orodni telovadbi sestoji iz skupinskega nastopa na parterju in staletnega poligona (kolebnica, preskok cez kozo, prevali, hoja po gredi z vodenjem zoge).

Obvestila

SK KRAS organizira, v okviru občinske proslave 48. obletnice osvoboditve danes, 8. t. m., TRADICIONALNI NOČNI NETEKMOVALNI POHOD MIMO SPO-MENIKOV NOB V ZGONISKI OBCINI. Zbirališče ob 19.30 pred spomenikom v Gabrovcu.

SK BRDINA vabi vse člane in simpatizerje na zaključno prireditvev in nagradjevanje atletov, ki bo danes, 8. maja, ob 20. uri v Domu Brdina na Opcinah.

ZSSDI obvešča, da bo v ponedeljek, 10. t. m., na sedežu SD Sokol v Nabrezini seja oz. skupščina predsednikov športnih društev na Trzaskem.

ZSSDI obvešča, da bo v sredo, 12. t. m., ob 20.30 na sedežu ZSSDI v Trstu seja smučarske komisije.

ZSSDI obvešča, da bo v četrtek, 13. t. m., ob 20.30 na Stadionu 1. maj v Trstu seja nogometne komisije.

SZ JADRAN obvešča, da bo v petek, 14. t. m., v mali dvorani Prosvetnega doma na Opcinah ob 20. uri v prvem in ob 20.30 v drugem sklicanju redni občni zbor. Dnevni red: 1. predsedniško in tajniško poročilo, 2. blagajniško poročilo, 3. diskusija, 4. volitve novega odbora, 5. razno.

SK BRDINA organizira drugi kraski Bike slalom (trofeja Lea motobike) v nedeljo, 16. t. m., v Repnu s pričetkom ob 10. uri. Vpisovanje na sedežu kluba, Proskeska ul. 131, na Opcinah 12. in 13. t. m. od 20. do 21. ure.

PLAVALNI KLUB BOR organizira za člane in prijatelje 16. t. m. spomladanski izlet k Cerkniskemu jezeru in na bližnjo planino Slivnico. Informacije po tel. št. 397381 (Glavina E.) ali 214893 (Kralj L.) od 19. do 21. ure.

KONEC / V MOŠKI IN ŽENSKI C 1 LIGI

Formalnost

Borovka Elena Maver se poslavlja z odbojgarskih igrišč - Slavje v Štandrežu

Slovo Elene Maver

Zadnje kolo v državni odbojgarski C-1 ligi tako pri moških kot pri ženskah predstavlja le golo formalnost. V Štandrežu se veselijo napredovanja, pri Boru in Slogi pa so z zagotovljenim obstanom tudi že dosegle zastavljene cilje. Toda kljub temu zadnje kolo ponuja nekaj zanimivosti. Najbrž ne bo nihče zameril, če napoved za današnje tekmo med Borom Tombolini Drinks in Biadensejem začnemo z vestjo, da bo po sedemnajstih letih igranja pri Boru (z vmesnim premorom pri Meblu) odbojgarske copate obesila na klin Elene Maver. Drugih pretresljivih novosti iz Borovega tabora pa ni. Med tednom zaradi manjšega kirurškega posega (zob) ni trenirala Cokova, ki najbrž tudi ne bo igrala. Ostale igralko so zdrave in pri Boru upajo, da se bodo z zmago poslovili od navijačev. Uspeh na drevesni tekmi bi jim lahko v primeru poraza Battistija s Conadom prinesel sesto mesto.

Koimpex gre v goste k Moglianu. Kot nam je povedal trener Peterlin - ta ekipe tokrat ne bo mogel voditi, ker je bil zaradi opomina na »vroči« tekmi s Camstom diskvalificiran za eno kolo - so ta teden po zagotovljenem obstanu iz-

standreška telovadnica nabito polna, da bodo lahko v pravem vzdušju praznovali svoje napredovanje v B-2 ligo. Igralci se seveda hočejo od lastne publike posloviti z zmago, zavedajo pa se, da to ne bo lahka naloga. Mogliano je namreč premagal Valprapor že v prvem delu prvenstva, ceprav je treba takoj dodati, da so goriski igralci takrat preživljali edino krizno obdobje prvenstva. Vseeno pa je Mogliano dobra ekipa, ki je spravila v velike težave Valprapor predvsem s svojo hirro igro preko centrov.

Ne glede na to pa se igralci hočejo oddolžiti za poraz iz prvega dela in na pravi način zaceti proslavljanje odličnega rezultata, ki ga je gorško društvo doseglo v tej sezoni.

Pravo slavje pa se bo začelo sele po tekmi, saj bo v telovadnici na sporedu prava sagra z glasbo in zabavo, odbojniki pa so pripravili tudi kratki program, kjer bo osrednja točka nagradjevanje odbojkarjev, odbojnikov, publike in se marsikoga. Društvo zato vabi vse navijače, prijatelje, člane društva in bivše odbojkarje, da se udeležijo tega praznika odbojke, ki bo v veselje in prijateljskem vzdušju trajal pozno v noc.

ODBOJKA / 2. ŽENSKA DIVIZIJA

Kolo pred koncem Sokol napredoval

Sokol - Ricreatori 3:1 (6:15, 15:6, 15:4, 15:7)

SOKOL: Svara, Golemac, Semec, Radetic, Legisa, Antonic, Peric, Brisecek, Vizentin, Kobau. V četrtek si je mlada sesterka Sokola v predzadnji prvenstveni tekmi matematično priigrala prestop iz druge v prvo divizijo.

Za ta lep in spodbuden uspeh je Nabrezinkam zadoštevila ena zmaga v zadnjih dveh kolih. Potrebni par točk so osvojile že na prvi preizkusnji in tako postavile piko na i letošnjega prvenstva druge divizije.

Tekmo so naše odbojkarice zacele precej živčno, saj so vedele, da gre za pomembno srečanje. V prvem setu so gostje zaigrale sila pre-

Branko Sain

priljivo in zbrano. Makimalno so izkoristale napake, ki so jih domačinke delale predvsem v napadu in na servisu. V končnici seta smo sicer opazili

ODBOJKA / ZADNJE DEJANJE V DEŽELNIH LIGAH

Soča Sobema lovi zadnji vlak

Važna tekma tudi za borovke v D ligi

Odbojgarska prvenstva so ta teden pršla do svojega epiloga. Tekme zadnjega kola predstavljajo za večino ekip le golo formalnost, saj ne odločajo več o nicemer. Edina ekipa, ki ima se nekaj upanj za napredovanje je Soca Sobema v moški D ligi. Danes igra na domačem igrišču proti Torriani, ki si bo poskusila z zmago zagotoviti obstanek v ligi. Tekma za Socane torej ne bo lahka, saj bo njihov nasprotnik se kako motiviran. Samo zmaga pa ni dovolj za Soco, da si zagotovi napredovanje. Upati mora v spodrsrlaj Fagagne ali Itelyja iz Fojde. Fagagna bi morala proti ze izpadlemu Asfrj zmagati brez večjih težav. Tezjo nalogo pa ima verjetno Itely v Gradežu, ki pa se nahaja na sredini lestvice in nima večjih ambicij. Poleg tega pa je Itely v zadnjih kolih dokazal, da je v odlični formi, njegov poraz pa bi predstavljal res neverjetno presenečenje.

Druga tekma, ki ima neko relativno važnost tudi za lestvico, je mestni derbi med Virtusom in Borom Friulexport v ženski D ligi. Obe ekipi sta sicer že izpadli in imata na lestvici enako število točk. Zmagovalec tega srečanja bo tako osvojil enajsto mesto, ki nudi že precej resne

Lucijan Battisti (Soca Sobema)

možnosti, da federacija ponovno vključi klub v D ligo zaradi odpovedi drugih društev. Borovke torej ne bi smele zamuditi te prilike. Do sedaj so med prvenstvom vsaj proti nižjevrstnim ekipam zmagale. Posebno ce ponovijo igro, ki so jo pokazale v prejšnjem kolu proti Ceadadu, ne bi smele imeti večjih težav. Drugi predstavnik v D ligi Koimpex igra danes v Sagradu proti ekipi, ki si je že v prejšnjem kolu zagotovila matematično napredovanje. Domačinke bodo verjetno zelee praznovati napredovanje z uspehom, slogašice pa lahko dosežejo celo prvo

KOŠARKA

Slovenski košarkarji v Sežani

Drvariceva ekipa z Američani WBO

V okviru priprav na kvalifikacije za evropsko košarkarsko prvenstvo, ki bo v poletnem obdobju v Nemčiji, bo slovenska reprezentanca pod vodstvom trenerja Janeza Drvarice, nocoj v sezanski telovadnici s puscalkom ob 20.00 igrala prijateljsko trening tekmo proti ameriški selekciji WBO All Stars.

Slovenski košarkarji vsak dan vadijo z veliko intenzivnostjo v hali Tivoli v Ljubljani, trener Drvaric in njegov pomožni trener Vilfan pa sta le se v dvomu glede nastopa Curčića, ki se ni dobil državljanstva. Veliko zanimanja vlada tudi za nastop mladega Janka Narata, ki prihaja z ameriške univerze Davidson.

mesto na lestvici. Pri Koimpexu bo tokrat odsojna podajacka Michele Fonda zaradi poskodb hrbita.

V moški C-2 ligi igra Sloga na Opcinah proti San Vitu. Na srečo si je Sloga zagotovila obstanek že v prejšnjem kolu, tako da ta tekma za Slogo ni več važna. Obratno je San Vito za matematično izpadel. Tekma torej ni posebno važna ne za eno ne za drugo ekipo. Bor igra svojo zadnjo tekmo v Tolmecu, kjer se bosta tako srečali zadnja in predzadnja ekipa na lestvici. Za borovce je torej to dobra prilika, da dosežejo svojo drugo prvenstveno zmago. Že zdaj pa lahko verjetno zapisemo, da tekma ne bo na visoki tehnični ravni, morda pa bo z agonističnega vidika le zadovoljila publiko. Olympia CDR je za matematično dosegla četrto mesto v tem prvenstvu, danes pa se bo srečala z Prato, ki tudi nima več ambicij v tem prvenstvu. Goricani se zato verjetno ne bodo pustili presenetiti na domačem igrišču in tako uspešno zaključiti prvenstvo.

V ženski C-2 ligi igra oba naša predstavnika v gosteh. Kmečka banka igra z Gradiscu in bo tako tudi posredno odločala o izpadih iz lige. Gradisca se namreč lahko reši le z zmago in s pomočjo ugodnih izidov drugih tekem. Kmečka banka pa se hoče dostojno posloviti od prvenstva.

Sokol Indules igra v močno okrnjeni postavi proti ekipi Ottica Tommasini, ki je že izpadla. Sokolovke so tudi v tem tednu trenirale s polno paro, saj jih caka se tekmovalje za deželni pokal. Sokol igra na zmago, ceprav domače ekipe nikakor ne gre podcenjevati.

NOGOMET / NEUSPEŠNI TUDI CICIBANI

Negativna serija »najmlajših« Mladosti se je nadaljevala tudi na tekmi v Gradežu

NAJMLAJSI
 Grado - Mladost 2:2 (2:0)
 MLADOST: D. Devetak, Mk. Jarc, Moro, Petejan, Gorjan, Jelen, Sergio, Cemic, M. Devetak, Mt. Jarc, Florenin (Princic, D. Ferletic).
 STRELCI: Jelen, M. Devetak.

Nadaljuje se negativna serija doberdobske Mladosti. To je že tretja zaporedna tekma, ko kraska enajsterica ne uspe iztržiti obeh točk. V zaostali tekmi v Gradežu so tudi popolnoma zatajili. Tekma se ni še niti dobro začela in domačini so se vodili z 2:0. V drugem polcasu je Mladost nekoliko uredila svoje vrste in bila gospodar na igrišču.

Francelicevi varovanci so si tudi ustvarili kopico priložnosti, izkoristili pa so zal le dve in namesto izdatne zmage so se pac morali zadovoljiti z remijem.

Predzadnjega kola danes ne bo na sporedu, kajti v Vidmu poteka deželni turnir področnih nogometnih zvez. V trziško-goriški reprezentanci najmlajših najdemo tudi najuspešnejšega strelca Mladosti, Marka Florenina. (VIP)

CICIBANI
 Mladost - Gradese 0:1 (0:0)

MLADOST: Spacal, Gagliussi, Semolic, Francescotti, Terpin, Lavrencic, Ferlet.

Mladost je na zaostali tekmi nastopila v okrnjeni postavi, saj sta manjkala Ferletic in Zulian. Kljub tem pa so Doberdobci v prvem polcasu igrali zelo dobro in so bili povsem enakovredni nasprotniku gostom. Gradese je imel sicer terensko premoč in je tudi v glavnem napadal, toda obramba Mladosti je bila vedno na mestu in zlasti se je izkazal vratar Nejc Spacal z nekaterimi drznimi posegi.

V nadaljevanju so gostje povedli po napaki doberdobske obrambe. Kljub prizadevanju naših nogometašev pa jim ni uspelo stanja izenaciti.

KOŠARKA / TRETJI FINALE KONČNICE V BOLOGNI

Bolonjski Knorr drevi že prvak?

BOLOGNA - Bolonjski Knorr bi si že danes lahko prislužil naslov italijanskega kosarkarskega prvaka, na katerega čaka že polnih devet let. To pa je za tako pomembno kosarkarsko središče, kot je bolonjsko, zares predolgo obdobje. Kaze pa, da se bo letos že po drevinjem tretjem finalnem srečanju velika želja Brunamontija in soigralcev uresnicila.

Na dlani je namreč, da je mostvo trenerja Messine, ki je v finalu že dvakrat zanesljivo premagala Skansijevo ekipo, tudi drevi nesporni favoriti. In to ne samo zaradi tega, ker bo spet igralo pred svojim občinstvom. Bolonjčani so ta čas zanesljivo boljši od Benettona, kar so tudi dokazali na dosedanjih dveh finalnih tekmah. Imajo veliko več »sveže« (fizične in mentalne) energije; njihova moč je v kolektiv (tako v obrambi kot v napadu); imajo veliko več enakovrednih menjav (na vsakem igralnem mestu skoraj po dva kosarkarja).

Sicer pa v taboru Benettona ne mislijo vnaprej vreti puske v koruzo. Kukoč in soigralci so že večkrat poskrbeli za velike podvige. In tudi tokrat bi lahko premagali favorizirano ekipo Knorra kar sredi Bologne. Be-

netton ima v svojih vrstah vsaj štiri vrhunske kosarkarje (Kukoča, Corchianija, Rusconija in Iacopinija), ki so takega podviga tudi sposobni, toda večina teh igralcev je že izčrpanih, verjetno celo »izgorelih«. Ne gre namreč pozabiti, da je v tej sezoni Benetton igral največ tekem od vseh italijanskih ekip.

»Se sedaj verjetno plačujemo spodrselj iz Aten, ko smo nerodno izgubili z Limogesom. Odtlej si nismo več opomogli. Knorr pa je lahko osredotočil vso pozornost na državni naslov. Poleg tega imajo tudi odličnega trenerja, kot je Messina in sedaj v odlični formi.« je izjavil center Benettona Rusconi, ki je v tej sezoni igral zares zelo dobro.

Dan pred tekmo trener bolonjskega mostva Messina, ki se bo po tem prvenstvu poslovil od kluba in prevzel krmilo italijanske reprezentance, pravi: »To bo gotovo naša najtežja tekma od vseh, ki smo jih odigrali z Benettonom. Smo samo še korak od državnega naslova in zato bomo verjetno nastopili psihično obremenjeni. Naša moč je predvsem v obrambi.«

Tekmo bo prenasala tudi italijanska TV na 2. sporedu s pricetkom ob 17.50.

Danilović, Kukoč in Coldebella (z leve) na tekmi v Trevisu

NBA / ČETRTFINALE KONČNICE

Phoenix izenačil v Los Angelesu New York napre

Konec tedna več odločilnih tekem za prestop v polfinale

NEW YORK - Z zanesljivo prednostjo 15 točk je Phoenix Suns zrušil sanje igralcev in navijancev Los Angelesa, saj so Suns z drugo zaporedno zmago v gosteh izničili zacetni dvojni neverjetni podvig Lakersov in sedaj se bo o polfinalistu odločalo na odločilni peti tekmi, ki pa bo v Phoenixu.

S koši Barkleya, Majerla, Ceballosa in Kevin Johnsona je Phoenix takoj povedel in stalno vodil z nekaj točkami razlike, kljub dobri igri Vlade Divca, ki je bil v vrstah Lakersov s 17 točkami spet najučinkovitejši. V zadnji četrtini so gostje se povisali razliko in so sedaj veliki favoriti za prestop v polfinale.

Tudi igralci Seattle so odločno reagirali ter z zmago v Utahu stanje izenacili na 2:2. Supersonics in Jazz pa se bodo ponovno srečali v Seattleu na tekmi za biti ali ne biti, kjer se obeta izredno zanimiva in ogorčena tekma.

Na Vzhodu je New York spet dokazal, da hoče biti vsaj enakovreden tekmelec Chicagu. Starks, Ewing in ostali so že v četrti tekmi opravičili z Indiano, v polfinalu pa je tako znan prvi par, in sicer New York - Charlotte.

Na tekmi z Indiano pa so se morali igralci New Yorka kar posteno potruditi, saj so po vodstvu 47:40 doziveli reakcijo domačih kosarkarjev, ki so z Reggie Millerjem v ospredju zanesljivo povedli. V zadnji četrtini sta si bili ekipi enakovredni, vloga »matchwinnerja« pa je tokrat prevzel Doc Rivers, ki je s tremi zaporednimi trojkami dobesedno odrezal noge domači peterki.

Doslej so se torej v polfinale obeh skupin kvalificirale tri ekipe, konec tega tedna pa bo odločitev padla še na ostalih petih dvobojih. Phoenix, Seattle in Houston bodo zaposleni na domačih tleh v peti, odločilni tekmi in so proti Lakersom oziroma Utahu in Clippersom tudi favoriti. Daljša pot se obeta na tekmah New Jersey - Cleveland in San Antonio - Portland, saj je v obeh srečanjih stanje 2:1, v primeru zmage Netsov in Blazzersov pa bo potrebna še peta tekma.

IZIDI IN STANJE V ZMAGAH

Vzhod: Indiana - New York 100:109 (1:3, kval. New York)

Zahod: LA Lakers - Phoenix 86:101 (2:2); Utah - Seattle 80:93 (2:2) (VJ)

Ali bo Maxicono že danes proslavljaj naslov?

Ekipa iz Parme vodi z 2:0

PARMA - V finalu končnice italijanskega odbojarskega prvenstva bo morda že danes padla odločitev. Maxicono vodi v zmagah z 2:0 in je izrazit favoriti tudi na današnjem srečanju (ob 15.30 v Parmi, od 16.15 dalje neposredni prenos po RAI 2) z Misuro iz Milana. Toda Milančani prav gotovo ne bodo poceni prodali svoje kože. Že na drugem srečanju v Milanu je ekipa iz Parme slavila sele po petih setih izredno izenačene igre. Tudi zdravstveno stanje pri Misuri se popravlja. Zorzi bo prav gotovo nastopil, se vedno pa je vprašljiv nastop glavnega podajalca Jeffa Storka.

Trener Maxiconona, Brazilec Bebeto, pa opozarja, da dvoboj še zdalec ni odločen, čeprav je prepričan, da bodo njegovi igralci dali vse od sebe in osvojili naslov že na današnji tekmi.

Zanimanje za tekmo je izredno, vse razpoložljive vstopnice pa so prodali že v sredo, ko so tudi začeli s predprodajo.

NOVICE

Konec za Rostagna

TAMPA, HAMBURG - V 2. kolu mednarodnega teniskega turnirja v Tampi na Floridi je izpadel osmi nosilec, American Derrick Rostagno, ki ga je z 1:6, 7:6 (13:11); 6:2 premagal rojak Shelton. Na največjem turnirju ta teden, v Hamburgu, sta American Lendl in južnoafričan Ondruska nadaljevala prekinjeni dvoboj. Z 2:6, 6:1 in 6:4 je zmagal Lendl.

Zambijci sestavljajo novo moštvo

LUSAKA - Zambijska nogometna zveza je na pripravi zbrala osem trenerjev in 60 igralcev. Sestavili naj bi novo nogometno reprezentanco, ki bi se bila sposobna uvrstiti na svetovno prvenstvo. Čeprav je 18 njihovih reprezentantov skupaj s trenerjem tragično preminulo v letalski nesreči, Zambijci upajo, da z enajstimi igralci, ki so nastopili na prvih tekmah kvalifikacij, in se z osmimi igralci, ki igrajo v evropskih klubih, lahko sestavijo močno reprezentanco. Eden izmed kandidatov za novega trenerja je Samuel N'dhlovu. Na olimpijskih igrah v Seulu je vodil mostvo, ki je premagalo Italijo s 4:0. Zambijska nogometna zveza je po nesreči prejela 350.000 dolarjev pomoči za sestavo nove reprezentance in za pomoč družinam ponesrečenih nogometašev.

Libanon - Indija 2:2

BEJRUT - Na drugem srečanju 1. kola D skupine azijske cone kvalifikacij za svetovno nogometno prvenstvo sta Libanon in Indija igrala neodločen o 2:2 (1:0).

Vrstni red po 1. kolu: Hong Kong 2, Libanon in Indija 1.

Švica želi EP 2004

ŽENEVA - Švica želi organizirati evropsko nogometno prvenstvo leta 2004. Tedaj bo namreč evropska nogometna zveza (UEFA) proslavljala 50-letnico, svetovna zveza (FIFA) pa stoletnico svojega obstoja. Obe organizaciji imata svoj sedež v Švici.

Gladki zmagi Ukrajine in Toga

MALTA - V tretji skupini evroazijske cone tekmovala je Davisov pokal je Ukrajina premagala Togo s 3:0, Togo pa z enakim izidom Dzibuti. Težje delo so imeli Latvijci, ki so z 2:1 premagali Malto.

Buffalo Sabres še brez zmage

BUFFALO - V četrtfinalu tekmovala za Stanleyjev pokal so Pittsburgh Penguins v boju za prvaka Patrickove divizije premagali New York Islanders s 3:1 in zdaj v zmagah vodijo z rezultatom 2:1. Slabše pa se godi mostvu Buffalo Sabres, ki so gladko zmagali na vseh starih tekmah v osmini finala proti Boston Bruins, sedaj pa v boju za prvaka Adamsove divizije še niso zmagali. Izgubili so tudi tretjo tekmo proti Montreal Canadiens, in sicer po podaljških s 4:3. Montreal Canadiens vodijo po tekmah s 3:0 in za vstop v polfinale Stanleyjevega pokala potrebujejo samo še eno zmago.

Smrt jockeyja

PARIZ - Na tekmi v preskakanju ovir v pariskem Auteuilu se je smrtno ponesrečil jockey Roger Duchene, zmagovalec 230 dirk in 50 tekem v preskakanju ovir. Duchene je pri preskakanju ovir padel pod konja.

Visoka zmaga Atlante

NEW YORK - Rezultati četrtkovih srečanj ameriškega ligaškega tekmovala v baseballu (MLB): Oakland - Boston 6:3, California - New York 3:1, Seattle - Cleveland 9:5, Toronto - Baltimore 10:8; Nacionalna liga: Cincinnati - Houston 5:4, Atlanta - Colorado 13:3.

Trapattoni: »Zaupamo Vialliju«

TURIN - Gianluca Vialli bi igral tudi v prihodnji sezoni za Juventus. To je včeraj izjavil Juventusov trener Trapattoni, potem ko je Vialli te dni potožil, da bi se rad vrnil k Sampdoriji, ker je pri Juventusu odveč. »Vialliju se vedno zaupam in sem prepričan, da nam bo še kako koristen. Povedal sem mu, da to misli tudi vodstvo kluba,« je dejal Trapattoni.

Mladi bosanski teniški igralci gostje turinskega kluba

MONCALIERI (TURIN) - Osem mladih bosanskih teniških igralcev (od 13 do 17 let starosti) so že nekaj dni gostje sportnega društva Le Pleiadi di Moncalieri pri Turinu. Mladi igralci iz Sarajeva in Tuzle, ki so se pred vojno vohro pred sedmimi meseci zatekli v Umag, te dni trenirajo v Moncalieriju in italijanski klub si prizadeva, da bi jim priskrbel igralno izkaznico, da bi lahko nastopili na italijanskih turnirjih.

AVTOMOBILIZEM / PRED NEDELJSKO DIRKO FORMULE ENA V BARCELONI

Alain Prost po pričakovanju najhitrejši na prvem treningu

Nepotrjene govorice o zamenjavi Patreseja z Mansillom

Frank Williams in Alain Prost z zanimanjem spremljata dosežke tekmecev (AP)

BARCELONA - Na uvodnem treningu pred dirko za veliko nagrado Španije je na dirkališču Catalunya najboljši čas dosegel Alain Prost. Francoz je z Williamsom za šest desetink sekunde premagal najhujšega tekmece Ayrtona Senna (McLaren), tretji je bil njegov mostveni kolega Damon Hill, za njim pa so se uvrstili Michael Schumacher, Riccardo Patrese (oba Benetton) in Michael Andretti (McLaren). V toplem in suhem vremenu je bilo pričakovati, da bosta Williamsova voznika najhitrejša vsaj na ravni delih proge, v zavojih pa sta imela večje težave kot Senna, ki ima slabši motor.

Več zanimanja javnosti so zbudile zgodbe o dogajanju v zakulisju dirkalnega sporta. Po pisanju nekega londonskega časnika naj bi Benetton zaprosil Nigela Mansilla, naj zapusti mostvo

Newman-Haas v formuli Indy in nadomesti Patreseja. Zgodba, ki temelji na poročilu o skupnem kosilu Benettonovega menedžerja Flavio Briatoreja, predsednika Združenja konstruktorjev formule 1 Bernieja Ecclestonea in Mansillovega zastopnika Sheridana Thynna prejšnji teden, je v Barceloni ostala nepotrjena. »Seveda bi rade volje in v vsakem trenutku vzeli Mansilla. Kdaj bo pripravljen? Toda, letos nastopa v formuli Indy, kajne?« se je ob tej domnevi poslal Briatore. Ecclestone je potrdil, da so se res sestali na kosilu, vendar pa so se menili o tem, da se bo Mansell vrnil šele leta 1994 in ne letos. Vrhunec vseh razprav v »pad-docku« je bilo drugo mesto Ayrtona Senna, s čimer se je vrnil med Williamsovo dvojico, ki je dominirala na jutranjem prostem treningu, in s

kancom ironije peto mesto Patreseja. Prost je bil razočaran, saj je bil na uradnem treningu počasnejši kot na jutranjem, po njegovem pa je proga dokaj neravna in ni najbolj primerna za njegov bolid. »Jutri bomo gotovo še hitrejši, vendar ni tako lahko, kot smo pričakovali,« je dodal Francoz. »Ne vem, zakaj smo bili popoldne počasnejši. Ponoči nas čaka še veliko dela. Avtomobil ni deloval najbolje. Zjutraj sem se počutil izvrstno, sedaj pa sem razočaran nad tretjim mestom,« je menil Damon Hill.

Mercedes bo konec leta zapustil formulo 1. Prihodnje leto pa ne bo več mercedesa v formuli 1. S tem se popolnoma ovrgli domneve, da bi se nemški avtomobilski magnat po letu 1995 utegnil uradno vrniti. Z mercedesovimi motorji nastopa švicarsko mostvo Sauber, ki je

v letih 1989 in 1990 zmagalo na svetovnem prvenstvu prototipov (sportnih avtomobilov) in pred tremi leti tudi na dirki 24 ur Le Mansa. Za letošnji proračun so namenili 30 milijonov dolarjev. Toda lastnik mostva Peter Sauber pravi, da so tako ali tako imeli pogodbo samo za eno leto in se bo iztekla novembra, po tekmi za veliko nagrado Avstralije.

Rezultati treninga: 1. Prost (Fra, Williams) 1:19.599 (povprečna hitrost 214.691 k/h), 2. Senna (Bra, McLaren) 1:20.221, 3. Hill (VB, Williams) 1:20.400, 4. Schumacher (Nem, Benetton) 1:21.148, 5. Patrese (Ita, Benetton) 1:21.880, 6. Andretti (ZDA, McLaren) 1:22.286, 7. Lehto (Fin, Sauber) 1:22.801, 8. Herbert (VB, Lotus) 1:23.541, 9. Zanardi (Ital, Lotus) 1:23.579, 10. Alesi (Fra, Ferrari) 1:23.614, 11. Wendlinger (Av, Sauber) 1:23.696, 12. Warwick (VB, Footwork) 1:23.971, 13. Blundell (VB, Ligier) 1:24.107, 14. Suzuki (Jap, Footwork) 1:24.158, 15. Fittipaldi (Bra, Minardi) 1:24.304, 16. Berger (Av, Ferrari) 1:24.346, 17. Boutsen (Bel, Jordan) 1:24.476, 18. Barrichello (Bra, Jordan) 1:24.708, 19. Brundle (VB, Ligier) 1:24.748, 20. Comas (Fra, Larrousse) 1:24.995, 21. Katyama (Jap, Tyrrell) 1:25.607, 22. Barbazza (Ita, Minardi) 1:25.616, 23. Alliot (Fra, Larrousse) 1:26.698, 24. Alboreto (Ita, Lola) 1:26.813, 25. Badoer (Ita, Lola) 1:26.851, 26. De Cesaris (Ita, Tyrrell) 1:27.724.

KOLESARSTVO / DIRKA PO ROMANDIJI

P. Richard v sprintu pred Chiappuccijem

Švicar prevzel vodstvo na skupni lestvici

SION - Švicar Pascal Richard je zmagal na 3. etapi (Sino - Champéry, 23, 5 km) mednarodne kolesarske dirke po Romandiji. V sprintu je bil močnejši od Italijana Claudia Chiappuccija, ki je osvojil drugo mesto, in Američana Andyja Hampstena.

Trem kolesarjem je uspel beg nekaj km pred ciljem. V sprintu pa je bil najprisebnejši Richard. Glavnina je privozila v cilj z dokajšnjo zamudo, tako da je po tej etapi prevzel vodstvo prav včerajšnji zmagovalec Richard, ki ima zdaj 9 sekund prednosti pred Chiappuccijem, z zaostankom 42 sekund pa sledi Hampsten. Na 4. mestu je Italijan Giorgio Furlan (po 1:37, 0), sele 19. pa je Moreno Argentin z zaostankom kar 9:49, 0.

Dirka po Španiji: Abdužaparov zmaga v sprintu

ZARAGOZA - Uzbekistanec Zamolidin Abdužaparov je včeraj v sprintu osvojil 12. etapo (Benasque - Zaragoza, 221 km) mednarodne kolesarske dirke po Španiji (Vuelta). To je, kot za Nizozemca Van Poppla in Francoza Jalaberta, že druga etapna zmaga za Abdužaparova, ki je včeraj v cilju prehitel Nizozemca Talna in Van Poppla. Na 4. mesto se je uvrstil Italijan Adriano Baffi. Na skupni razvrstitvi ni prislo do sprememb. Vodi Švicar Alex Zülle pred rojakom Tonijem Romingerjem, ki zaostaja za 18 sekund.

Rominger še vedno lovi rojaka Zülleja

ŠPORTNE ORGANIZACIJE / Z RAZPADOM NEKDANJE JUGOSLAVIJE

Razpadla tudi bivša ZTKJ

BEOGRAD - Sportni funkcionarji v Sloveniji se verjetno dobro spominjajo Zveze za telesno kulturo (nekdanje) Jugoslavije. Vrsto let je bila ta sportna ustanova v Beogradu najvišji organ sporta v državi, saj so tam določali sportne kriterije za vrhunska tekmovalja, točneje kdo, kako in kje bodo tekmovali.

Z razpadom bivše Jugoslavije so razpadle tudi nekatere zvezne ustanove, a nobena na tako drastičen način kot bivša »Sofka«. Zveni paradoksalno, da so najostreje ravnali z dejavnostjo, ki se je

kljub vsemu ne spominjajo po neuspehih. Problemi, ki so se kopčili dolga leta, nesoglasja med sportno birokracijo in strokovnjaki ter nereseni odnosi s političnimi veljaki so dosegli vrh pozimi, ko so sklenili, da bo Zveza za telesno kulturo Jugoslavije prenehala obstajati, njeno funkcijo pa bosta opravljala Ministrstvo za sport in nova Zveza sportov Jugoslavije z novimi ljudmi.

Vendar pa so se delavci stare »Sofke« v strahu za svojo usodo pravčasno znašli in na ime novo ustanovljenega podjetja

»Sportinvest« prepisali premoženje stare zveze, ki je ocenjeno na približno 600 tisoč nemških mark. Niti pet mesecev po izbruhu afere niso stvari okrog tega premoženja nič bolj jasne. Nekdanji delavci ZTKJ pod vodstvom Zorana Jocića se nečje odreci svojem premoženju, medtem ko jim ga večina sportnih zvez oporeka. Spor se bo verjetno končal na sodišču, ce ne bodo rešeni eksistencijski problemi delavcev ZTKJ, v nasprotnem primeru pa se lahko delavci sportne zveze znajdejo na cesti.

V celi zgodbi je žalostno to, da so unicili tudi del skupne sportne zgodovine, ki se je ni treba sramovati. Del dokumentacije so prenesli v jugoslovanski olimpijski komite, del pa se bo po vsej verjetnosti znesel na smetišču. V prostorih nekdanje Zveze za telesno kulturo Jugoslavije so zdaj delavci, ki prostore pripravljajo za nove stanovalce, medtem ko trofeje in sportna literatura ležijo razmetani po tleh. Tudi dokumenti, ki so verjetno del naše skupne sportne preteklosti, ki nikogar več ne zanima. (MAJA MARSICEVIC)

CRNA KRONIKA

Po kavbojsko...

KRSKO - Za kašen obračun je slo, v poročilu o dokaj »kavbojskem« dogodku v Sedmu pri Senovem ne piše, znano pa je, da je v sredo zvečer 23-letni fant vdrl v predprostor stanovanjske hiše 45-letnega J. G., nato pa se z branci naredil odprtino v zaklenjena vrata, ki so vodila v kuhinjo. Tam sta se skrivala prestrašena zakonca - stanovalca te hiše. Vdiralec je skozi nastalo odprtino v vratih segel z roko, da bi jih z notranje strani odprl, prestrašeni J. G. pa je proti vratom ustrelil s puško sibrovko in nasilni gost jo je posteno skupil v desno ramo in prsni koš. Ranjencu je bilo dovolj in zatekel se je k znanicu, ki ga je spravil v brežiško bolnišnico, kjer se zdaj zdravi. Strellec in njegova žena pa sta se iz strahu pred vrnitvijo napadalca skrila v bližnji kozolec, od koder so ju ob eni uri zjutraj zbežali policisti. Pri njem so našli tudi puško; to je bila doma narejena sibrovka, za katero seveda ni imel dovoljenja.

»Napad« na vojašnico

LJUBLJANA - Dolgocasnega vojaškega stražarjenja učnega centra teritorialne obrambe Franc Rozman Stane v Polju je bilo konec v četrtek malo pred eno uro popoldne, ko se je v bližini ograje ustavil avtomobil. Stražar je videl moskega - pozneje se je izkazalo, da gre za 43-letnega Jožeta P., ki je izstopil iz njega ter meni nič tebi nič začel plezati čez ograjo učnega centra. Stražar ga je večkrat opozoril, da tega ne sme, a vse skupaj ni zaleгло. Jože je ograjo preplezal in šel proti stražarju, ki ga je se nekajkrat opozoril, naj se ustavi. Da bo streljal, je opozoril blizajočega. Nic ni zaustavilo Jožeta, stopil je do fanta in prijel za cev njegove avtomatske puške; takrat, med prerivanjem, pa je stražar le pritisnil na petelina in rafal v zrak je priklical delavce bližnjega skladišča učnega centra. S skupnimi močmi so Jožeta končno zaustavili, ugotovili pa so, da možakar ni imel kaksnih hujših namenov. Jože je namreč duševno labilna oseba, zato so ga odpeljali na zdravljenje v ustrezno bolnišnico.

Zaviranje ni bilo uspešno

LJUBLJANA - V četrtek popoldne je na železniski postaji Verd pri premikanju vlakovne kompozicije s 25 vagoni iz se nepojasnjenih vzrokov prislo do nesreče. 28-letni Vitimir Dz. je pri premikanju prevzel zaviranje kompozicije in zato stal na zadnjem vagonu. Ta pa je nenadoma iztiril in zdrsel po nasipu ob zaključku tira. Poškodovanega Vitimirja so odpeljali na urgenco ljubljanskega kliničnega centra, kjer so mu morali amputirati prste in del stopala desne noge.

MORJE

Naša »mornarica« na dnu

KOPER - Pri rednem patroliranju med Izolo in Piranom se je v četrtek pet

minut po drugi uri popoldne začel nenadoma potapljati patroljni coln sloven-

ske policije. Posadka dveh moz je coln, se preden je popolnoma potonil pod

Strogo z razpečevalci mamil

KRANJ - »Borut Knoll, vi ste večkratni povratnik, nevaren kriminallec, pri katerem represivni ukrepi nimajo učinkov. Niste zasvojeni z mamili, ampak ste profesionallec, ki se poklicno ukvarja s prodajo mamil in ste si na ta način protipravno pridobili velika materialna sredstva. Heroin in kokain sta trdi drogi, najviše na lestevici po nevarnosti in s prodajo ter omogočanjem uživanja tega nevarnega mamila ste unicili prenekatero življenje. Sodisce je nesporno ugotovilo, da gre za kazniva dejanja, storjena z naklepom, in ni naslo nikakršnih olajševalnih okoliščin.

Vsi ti faktorji so vodili sodisce, da izreče temu primerno enotno kazen - sedem let in šest mesecev zapora.« je med drugim povedal v izreku sodbe predsedujoči triclanskega senata kranjskega sodišča sodnik Marjan Pogacnik. Tako se je danes dopoldne končalo dvotedensko sojenje zoper 35-letnega Kranjčana Boruta Knolla, ki so ga obsodili za kazniva dejanja proizvodnje in prometa z mamili in omogočanje uživanja le teh! Sodba se ni pravnomocna! (S. J.)

Kaj pijemo, kaj dihamo?

LJUBLJANA - Lani so analize Mestne uprave za inspekcijske službe pokazale, da je podtalnica na območju ljubljanskih občin onesnažena predvsem s težkimi kovinami, v nizkih koncentracijah pa tudi z nekaterimi drugimi snovmi. Največji onesnaževalci so dotrajane cisterne za kurilno olje, odpadne vode iz čistilne naprave Sentvid, ki se izlivajo v Savo, in Mesna industrija Zalog, ki poleg Save onesnažuje tudi Ljubljano. Najrazličnejše odpadke pa v reke na območju ljubljanskih občin spuščajo tudi obrtne delavnice, ki jih je težko nadzorovati. Nadaljnje onesnaževanje bi lahko ogrozilo redno preskrbo s pitno vodo v Ljubljani, opozarjajo inšpektorji. Lokalni vodovodi so pogosto bakteriološko onesnaženi zaradi neprimerljivih vodnih virov, neustreznega vzdrževanja in divjih odlagalnic, ki jih na celotnem območju ne manjka. Kmetijske površine v okolici Ljubljane so onesnažene s pesticidi, ki se stekajo tudi v podtalnico. Meritve zraka, ki so jih opravili v letu 1992, so pokazale spodbudne rezultate, saj večji onesnaževalci uporabljajo čisteje energetske vire in se priklapljajo na daljinsko toplovodno ali plinovodno omrežje. Sirše okolje mesta se najbolj ogroža termoelektrarna Toplarna, čeprav je v zadnjem času stopnja onesnaževanja zaradi uporabe bolj kakovostnega premoga precej manjša kot v preteklosti. (T. U.)

CESTE

Nepazljivo prehitevanje, obračanje...

VLADO KADUNEC

LJUBLJANA - V četrtek se je na območju Ljubljane zgodilo osem hujših prometnih nesreč, pri katerih sta umrla dva avtomobilista.

Nekaj pred tretjo uro popoldne je 45-letni Marjan G. z nekaj kozarkami pijače v sebi (v krvi so mu kasneje našli 0,5 promila alkohola) drvel z suzuki swiftom po ravni cesti Menges - Kamnik. Dohitel je »pocasnega« golfa - vozil je namreč le 120 kilometrov na uro - in se odločil, da ga prehiti. Tedaj pa mu je nasproti pripeljala kolonica treh avtomobilov in s prehitevanjem ni bilo prvi hip nic. Približno sto metrov za kolonico pa ji je s fickom sledila 26-letna Lenčka S. Njo je Marjan spregledal, ko se je odločil za prehitevanje; ko je bila namreč trojica avtomobilov mimo, je »skočil« na levo stran ceste - da bi prehitel golfa - in se znesel nasproti prihajajočega ficka. Bilo je prepozno za umik; golf se je sicer umaknil na bankino, a je bilo na cesti vseeno pretesno za tri vozila. Ficka in suzuki sta tresčila skupaj s prednjima levi-

ma stranema in manjšega - ficka - je dobesedno prelomilo na polovico in mu odtrgalo streho. Lenčka so nezavestno odpeljali v ljubljanski klinični center, kjer je zaradi hudih poškodb brez nekaj ur umrla. Preostala dva udeleženca sta jo odnesla praktično brez prask.

Drugi smrtni davek je včeraj na ljubljanskih cestah zahtevala Trzaska cesta. 47-letna Teodora D. se je tega popoldneva z nissan micro peljala od Dolgega mostu proti gostilni Gorjanec. V nekem trenutku se je verjetno spomnila, da ne vozi tja, kamor je namenjena, in z vključenim desnim smernim kazalcem zavila na avtobusno postajališče, nato pa začela takovo obračati nazaj na levo proti Dolgemu mostu. Pri tem se Teodora ni prepirala, če je polkrožno obračanje varno, in zaprla pot 22-letnemu Milku V., ki je v tem trenutku z avtomobilom pripeljal iz smeri gostilne Gorjanec. Celno je trčil v bocni del nissana in ga po cesti potiskal pred seboj še trinajst metrov. Teodora je bila ob trčenju takoj mrtva.

JUTRI
9. maja

Stanovali smo tik pod ljubljanskim Gradom, ob cesti, po kateri je sel ves promet med severom in jugom. Bilo je leto 1945 in vojna se je blizala končnemu obračunu. Zlovesče grmenje letal, ki so najprej samo ponoči, potem pa vse pogostje tudi podnevi, na svoji poti proti severu letala nad Ljubljano, je potihnilo.

Prve dni maja so se začele po cesti valiti kolone voz in ljudi brez konca. Begunci, vojniki in vozila. Noč in dan je vdiral hrup skozi zaprta okna. Temu se je pridružil bobnenje topov, ki so s položajev vrh Grada brez prestanka streljali tja nekam proti Krimu.

8. maja proti polnoči je bobnenje topov sledila stahovita eksplozija. Po strehah je sklopotalo in sipe so se sesule. Potem je vse utihnilo. Tudi z ulice ni bilo več slišati nicesar.

Zjutraj, ko se je zdnilo in je posijalo sonce, je ulica nenadoma zazvela. Zavihrale so zastave z rdečo zvezdo, ljudje so vreli na ulico. S karlovške smeri so v spalirju, med cvetjem, vriski in pesmijo prikorakali partizani. Kolona za kolono, vozovi in avtomobili, oficirji na konjih, topovi, pa spet harmonika in pesem.

Vse več rok je mahalov v pozdrav, ponujale so rože, cigarete ali pijačo. Bil je praznik, bil je 9. maj, dan, ko je bila Ljubljana osvobodjena.

S POTI PO SLOVENIJI

LONI KOS

Pri gradu Ponoviče se Sava skoraj ustavi

Grad, skrivnostno odmaknjen od ceste, je še en primer propadanja slovenske kulturne dediščine

Za Savsko dolino se je v zadnjih desetletjih udomaćilo ime Zasavje. To ime je sicer umetno, toda izbrano je popolnoma pravilno, iz velike potrebe po posebnem poimenovanju te osrednje pokrajine Posavskega hribovja. Ta del Slovenije leži med Gorenjsko in Dolenjsko, tako da ga ne moremo ste- ti ne k eni in ne k drugi pokrajini. V Zasavje se- gajo nekdanji robni deli dežele Stajerske in Dolenjske, zato so se ziva poimenovanja starih de- žel, vendar je povsod prisotna zavest pokrajinske pripadnosti, ki jo označuje Savska dolina.

Tod se je vila prastara zgodovinska pot od Jadrana in gornje Italije

proti Baltiskemu morju ob vzhodnih Alpah in skozi hribovje v predelu med Ljubljansko in Celjsko kotlino. V tistih ca- sih so hodili po poteh, ki jih je naredila narava, ali pa so šli čez Trojane in po Crnem grabnu, po Tuhinjski dolini oziroma ob Savi, s priklju- čkom na kopno pot nad Litijo. Vodno pot po Sa- vi so uporabljali že zelo zgodaj, čeprav jih je ovi- ral burni rečni tok. Dne- nes ni več tako. Trgov- cev, ki bi s colni po Savi prevahal les, rudo, zivi- no ali kmetijske pridel- ke, ne boste več videli, kot jih je Valvasor. Dne- nes je drugače. Sava teče mimo Litije proti zasel- ku Sava tiho in mirno, pri Ponovičah pa se sko-

raj umiri v vodno megle- ni privid. Sava se pri Po- novičah pokaže v vsej svoji zeleni lepoti. Kar je nima sama, ji jo daje okolisko hribovje in ze- lenje. Dno je prodnato in pri gradu Ponoviče se reka skoraj ustavi. Za- kaj? Morda zaradi tega, ker se vedno pričakuje naključnega splavarja, brodnika ali pa gospoda, ki se bo v colnu prepe- ljala na drugi breg in od- sla na lov v bližnji gozd. Pri gradu Ponoviče se ustavi tudi popotnik, ki zasanjano pogleduje grad, ves vpet v zelenje in skrivnostno odma- knjen od ceste, ki je tako ozka, da se po njej lahko pelje samo en avtomobil ali pa kolesarja.

Grad Ponoviče. Kdo

so bili tvoji lastniki? Od kod izvira tvoje ime? Kaj se vedno skriva v svoji kamniti neznanosti? Stole- tja in zgodbe o skritem Napolenovem vojaku, ki je lezal v eni izmed grajskih soban, so sla mimo. Krajani Ponovič vedo o gradu bore malo. Če vprašas se koga drugega, ni nič bolje. Lastniki so bili menda gospodje, ki so prišli iz drugih krajev in dežel. Zadnji lastnik naj bi bil nek ljubljanski imenitnez, pred drugo svetovno vojno pa je bil grad že v deželni oziroma državni upravi. Dne- nes je njegov upravitelj Kmetijska zadruga Litija, vsaj tako nam je dejal eden izmed sogovornikov, ki je nastanjen v gradu. V gradu so že ne- kaj desetletij nastanjeni stanovalci, med njimi zdaj tudi begunci, go- dbeniki, mlajša slikar- ka...

Grad propada. Pravi- jo, da težava ni v denar- ju, pac pa v volji do de- la in oživitve grajske le- pote in z njo tudi idili- čne lepote reke Save, ki v Polovcih skoraj zasta- ne.

Pisem torej utrinke in reportažo, v kateri se prepleta slovenska neci- mernost in lepota kraji- ne, odmaknjena od vsak- danjega življenja. Samo obuditi bi jo morali in zazivela bi v vsem sijaju. Morda je za koga boljše tako, kot je, vendar to ni izhod iz težav in grad ne bismel biti prikaz nujne-

Grad Ponoviče (Vse foto: Loni Kos)

ga zla naše kulturne dediščine. V gradu so stan- ovalci. Misel zaide v izpraznjene grajske so- bane. Nikjer nekdanje lepote. Le kdo je vse odnesel? Sogovornik po- ve, da zgodovina o tem molči. Torej peče vest marsikoga.

Od kod ime Ponovi- če? Najprej bi moral grad stati dva kilometra stran od sedanjega, ven- dar so se lastniki premi- slili in od prve zamisli so ostali samo temelji. Ponovno so začeli zidati

na drugem mestu in ta- ko ponovili gradnjo. Od tod tudi čudno ime Po- noviče. Na gradu v Po- novcih so se včasih sre- čevali ljubimci in lju- binke iz mnogih cesar- stev, srečevali in menja- vali so se nekdanji na- ključni ali nenaključni obiskovalci, danes pa se v Ponovičah menjavajo stanovalci. Ohranja se skrivnostna zavesa, v katero je zavita zgodovi- na splet in ljubezni o gradu in obiskovalcih. Danasnji obiskovalec je

ravno tako prehodni gost. Kaj mu bo ponujeno, mora sam ugotovi- ti; ce ga bo pot zanesla ob Savi mimo Litije do bližnjega gradu Ponoviče, bo spoznal, da le- potec, ki je le ne- kaj deset metrov odmaknjen od ceste, odklanja vsakega mimo- dočega prisleka. Morda tudi tiste- ga, ki bi vložil de- nar, da bi gra- scina spet zaži- vela. Vendar se- danji lastniki gledajo prevec

megleno v vodno megle- no, ki se kot japonski ha- iku spleta nad gradom in njegovo okolico. Ta kos kulturne dediščine je za nas nov izziv, ki ga bomo težko rešili. Pon- oviče bodo ostale polovi- čna skrb vsem, ki naj bi skrbeli za njegovo uso- do. Ali bo kdo prevzel skrb za mogočno grasci- no, ki kliče v nebo in ro- ti vsakega prisleka, naj mu pomaga ohraniti vsaj tisto lepoto, ki je v njem skrita in vse tisto, kar bi morali ozaljsati in ohrani- ti kot del naše kultur- ne dediščine? Ali pa bo v Ponovičah vse ostalo tako, kot je bilo takrat, ko so na kraju Krizakun ze začeli zidati graščino, nad njo obupali, na me- stu, kjer danes stoji grad Ponoviče, pa gradnjo po- novili? Tokrat se zgo- do- vina ne more ponavljati. Lahko ohranimo tisto, kar so postavili predni- ki, ki so prišli iz nezna- nih dežel ali iz bližnjih zaselkov. Vseeno je, ci- gava je grascina bila, bo morda kdo rekel. Po- membno je to, da se grad Ponoviče ohrani in da zazivi. Kajti mrtva zgo- do- vina ne odtehta niti peska v pesčni uri.

Grajski portal

Samoten ribnik krasi cvetoče drevje

JEDILNIK

SLAVKO AŠANJE

**zelenjavna juha
teleciji medaljon na kajmaku
pečen mlad krompir
solata
palacinke z jabolki**

Palacinke z jabolki

SESTAVINE: 2 jajci, 100 g moka, 200 g mleka, scepce soli, olje, 3 jabolka, 3 zlice sladkorja, zlica cimeta, limonov sok, 2-3 zlice ruma

CAS PRIPRAVE: 20 do 30 minut

Jabolka operemo, olupimo, jim odstranimo pečke in jih naribamo. Zmešamo jih s sladkorjem, cimetom, limonovim sokom in rumom. Stojijo naj vsaj 10 minut, da se sestavine prepojijo. Medtem pripravimo testo za palacinke, ki mu primesamo sneg iz beljakov. Iz testa spečemo tanke palacinke, ki jih nadevamo z jabolki, prepognemo v trikotno obliko, jih prelijemo s tekočo smetano in zapečemo. Pred ser- viranjem jih potresemo s sladkorjem in prahu.

VEGETARIJANSKI JEDILNIK

NEVA MIKLAJČ PREDAN

**dušen krompir s petersiljem
spinača s kislo smetano in cimetom
jabolčna težana**

Spinača s kislo smetano in cimetom

SESTAVINE: 600 g spinace, 1 dl kisle smetane, sol, ci- met ali ingver

Spinaca je izredno zdrava in okusna zelenja- va, ki se je veselimo zlasti spomladi. Zeleza ima sicer manj, kot so nekoč pomotoma mislili. Pri- pravljeno je treba takoj uporabiti, da ne tvega- mo zastupitev. Ostankov ne hranimo do na- slednjega obroka niti v hladilniku. Tudi surova ne sme dolgo stati v hladilniku. Zamrznjene spi- nace raje ne uporabljamo.

Spinacne liste očistimo, operemo, jim poreze- mo peclje in jih poparimo s slanim krompom. Čez nekaj minut spinaco odcedimo, zmešamo s ki- slo smetano in zmeljemo v električnem mesal- niku. Začinimo jo s cimetom in ponudimo toplo ali hladno. Pripravljeno spinaco je treba porabi- ti se isti dan, ker se hitro kvari. V spinaci je pre- cej nitratov; ce spinaca stoji, se spreminjajo v nitrite, ti pa v kombinaciji z beljakovinami v prebavilih v nitrozamine, ki so rakotvorni.

ZDA / PRESENETLJIVA UGOTOVITEV

Zakaj je Disney postal vohun FBI

Hotel je, da mu poiščejo prave starše

NEW YORK - Nikoli imenovani igralec je dosledno sodeloval pri scenskih pripravah Walt Disneyevih filmov, imenoval se je J. Edgar Hoover in je bil v letih hladne vojne in ameriškega »lova na komunistične carovnice« sef FBI. Oce tolikih risanih junakov je bil srecen, da je lahko prikrajal vsebino svojih risank in filmov zeljam svojega mogočnega prijatelja, tako da je hvalil policijo in gojil »patriotski duh« med ameriško mladino. Walt Disney pa se ni omejil samo na to dejavnost, saj je celih 25 let kot agent FBI prijavljal »prevratniške« filmske delavce in marsikomu zagrenil življenje in onemogočil nadaljnjo kariero.

Zakaj se je odločil za to denunciansko vlogo razkriva knjiga Marca Eliota, ki mu je uspelo dokopati se do dela zaupnih dokumentov zvezne policije. Elliot trdi, da je Walt Disney postal vohun, da bi poiskal svoje prave starše. Edgar Hoover mu je namreč dal na razpolago najboljše zvezne agente, da bi jih izsledili, v zameno je dobil neomajno Disneyevo podporo v krizarski vojni proti hollywoodskim režiserjem in igralcem, ki so bili osumljeni simpatij do komunizma.

»Disney, crni hollywoodski princ« je pomislil na naslov Eliotove knjige, ki jo bodo objavili julija, New York Times pa je že objavil nekaj izvelekov in pisateljevih pojasnil. Disney je imel zalostno otrostvo; oče ga je stalno pretepal, tako da ga je Disney sovražil in se preprical, da taki starši ne morejo biti pravi. Spomin na to zalostno otrostvo je prisoten v najpomembnejših risankah: trpljenje Pepelke zaradi hudobne macehe, zloba Ognježera do Ostrzka sta le dva taka primera. Sum je postal prepričanje med prvo svetovno vojno, ko je rabil rojstni list, a je na anagrafskem uradu ugotovil, da ga niso prijavi, kljub temu da mu je oče trdil, da se je rodil 5. decembra leta 1901. Od tistega trenutka je kot junak neke svoje zgodbe, najdenec.

Disney je začel iskati svoje prave starše. Ko je spoznal Edgarja Hooverja, je prošil za njegovo pomoč. Ta mu jo je z veseljem dal, saj je v zameno dobil vsestransko Disneyevo podporo in hvalnost, režiser je postal »uradni hollywoodski informator FBI«.

Resnici na ljubo je lov na carovnice začel sele po koncu druge svetovne vojne, Disney pa je bil sprejet v FBI že 10. novembra 1940. Istega leta

mu je Hoover sporočil, da so po dolgi raziskavi v neki španski vasi odkrili neko žensko, ki bi lahko bila njegova mati, ker je živel v Ameriki na prelomu stoletja. Zadeve pa niso dokončno pojasnili, tako da Disney z gotovostjo ni nikoli vedel, kdo so njegovi pravi starši.

Bolj kot to pa v Eliotovi knjigi izstopa Disneyev zolčni antikomunizem, tako da nekateri celo trdijo, da se je v tridesetih letih udeleževal shodov ameriških nacistov. V straneh Eliotove knjige pa je precej »nenapisanega«, saj mu je FBI iz »razlogov vsedrjavne varnosti« preprečil, da bi se dokopal do imen žrtv, ki jih je Disney prijavil. Nesporna pa je ugotovitev, da je bil »crni princ« skupaj z Ronaldom Reaganom glavni steber McCarthyjevega lova na carovnice v hollywoodskih krogih. V vsej svoji dolgi karieri se je Walt Disney samo enkrat zameril svojemu prijatelju Hooverju. Zgodilo se je v filmu That Dam Cat, v katerem je prišlo do spodsrljaja, saj je macek, ki je igral vlogi preiskovalca FBI, v neki sceni brskal po smetnjaku. Za Hooverja je to bila huda žalitev, a scene niso uspeli spremeniti, ker je sel film v predvajanje, Disney pa je odslavlil »gresna« scenarista.

JUŽNOAFRIŠKI ZAPLETI

V Afrikaner Volksfront združena desnica hoče ustanoviti lastno državo

LICINIO GERMINI / ANSA

CAPETOWN - Kakih 10 tisoč belopolnih kmetov, ki so prišli iz vse južnoafriške republike, stvilni s pistolami in revolverji za pasom, so v četrtek v bistvu zasedli transvaalsko mesto Potchefstroom, da bi manifestirali proti skorajšnji soudležbi crnske večine pri delitvi oblasti v Južni Afriki. Farmerji, v glavnem Buri (Afrikaner), ki so potomci prvih nizozemskih kolonizatorjev iz 17. stoletja, so se po povorki skozi mestne ulice zbrali na krajevnem stadionu, kjer jim je spregovoril general Costand Viljoen. Ta bivši poveljnik južnoafriške vojske je udeležence brez težav prepričal, da so vladi v Pretoriji poslali vrsto ultimativ, med katerimi zahtevajo, da takoj prekine ustavna pogajanja z Afrikaner narodnim kongresom (ANC), ker oni ne bodo nikoli pristali, da jim vlada dajo črnci.

Manifestanti so nato opozorili vlado, da bo kakih 500 tisoč rezervistov južnoafriške armade zavrnili ukaze vlade, v kateri je prevladal ANC. V primeru, da bi sole za belopolte zasedli črnci, »bo tekla kri«, so se poudarili in pristavili, da bodo proglasili »vojno stanje«, ce bodo črnci ubili samo se enega belopolnega farmerja. Svoje zahteve so se okrepili z napovedjo splošne mobilizacije in z grožnjo, da bodo prekinili dobave kmetijskih pridelkov in mesa mestom.

General Viljoen, ki so ga farmerji nagradili z dolgotrajno ovacijo, je predstavljat tako imenovani »odbor generalov«, v katerem so bivši visoki policijski in armadni častniki. Prav ti so se obvezali, da bodo združili v Fronti ljudstva Afrikaner (Afrikaner Volksfront /AVF) vse desničarske sile, tako

da bi z ustanovitvijo belopoltega »Volkstaata« preprečili, da bi jim vladali črnci.

General Tienie Groenewald (bivši sef protibovesčevalne službe) pa je že dan prej poskrbel za senzacijo, saj je v intervjuju za britanski BBC izjavil, da bodo belci svoj »Volkstaat« uresnicili z orožjem, ce tega ne bodo uspeli s pogajanj.

Viljoen pa je opozoril vlado, da bi morebitno nadzorstvo ANC nad armado in policijo pomenilo »vojno napoved« za Afrikanerje.

Manifestacije so se udeležili tudi vidni predstavniki parlamentarne in izvenparlamentarne desnice, ki so predsednika Frederika de Klerka obtožili izdaje Afrikanerjev in napovedali, da se bodo uprli, kot so to storili za casa burske vojne (1899-1902), ko so se potomci nizozemskih kolonov uprli britanski kolonialni vojski.

Cetrkova manifestacija je v bistvu začetek mobilizacije belopolte desničarske manjšine proti ustavnim pogajanjem, ki prehajajo v sklepno fazo, saj je neki vladni funkcionar napovedal, da bi bile lahko prve splošne volitve se prve dni junija. Po volitvah pa bi črnci stopili v zacasno vlado.

»Odbor generalov« je včeraj v Pretoriji ze ustanovil Fronto ljudstva Afrikaner, 29. maja pa bo Odporniško gibanje Afrikaner (AWB) neonacista Eugena TerreBlanchea izvedlo pohod na vladno palačo. V svojem intervjuju za BBC je general Groenewald napovedal, da bo »secesija neizbežna«, ce ne bodo pristali na ustanovitev neodvisne burske države. Bivši sef protibovesčevalne službe je prepričan, da armada in policija v

tem primeru ne bosta posegli, se vec, njeni pripadniki se bodo pridružili secesionistom. To je včeraj ponovil tudi ob ustanovitvi Fronte ljudstva Afrikaner, ki si je zadala kot glavni cilj združitve vse desnice v enotni fronti proti morebitnemu crnskemu »sovladanju«. Ce jim ne bo uspelo zaustaviti ustavnih reforme, je »odbor generalov« včeraj v Pretoriji ponovil, da bo v najslabšem primeru na ozemlju sedanjih Južnoafriške republike ustanovil neodvisni belopolti »Volkstaat«. Bivši visoki častniki južnoafriške armade in policije so prepričani, da jim bo secesija uspela, ker imajo na svoji strani večino rezervistov in tudi dobršen del aktivnih častnikov armade in varnostnih sil. V »odboru generalov« so namreč bivši poveljnik armade general Costand Viljoen, bivši sef armadne tajnoobvesčevalne službe Tienie Groenewald, bivši namestnik sefa policije Lothar Neethling in bivši sef operativne službe južnoafriške armade Koos Bishoff. Ti ljudje dobro poznajo izredno strukturo in imajo se vedno izreden vpliv v vojskih krogih. Ob tem je treba se dodati, da so se burski farmerji oborožili do zob in so svoje farme spreminili v prave trdnjave, ki jih obdajajo elektronske varnostne naprave in z visoko napetostjo nabita bodeca zica.

Medtem se je izvedelo, da bo funkcijo umrlega Andriesa Treurnichta na celu konservativne stranke prevzel Ferdi Hartzenberg, ki se je včeraj v Pretoriji udeležil ustanovitve AVF. Hartzenberg je v parlamentu ze izjavil, da bodo Afrikanerji pokazali, kaj zmorejo, ce jih bodo potisnili v kot.

NOVICE

Razprodali vse vstopnice za ogled Buckinghamske palače

LONDON - Le teden dni po napovedi, da bo britanska kraljica odprla obiskovalcem nekaj salonov Buckinghamske palače, da bi s prodajo vstopnic financirali obnovo Windsorskega gradu, ki ga je lani delno unilil požar, so že razprodali do leta 1996 vse vstopnice za skupinske obiske. Glasnik kraljice Elizabete je povedal, da si bo palačo v osmih mesecih, ko bo odprta, skupinsko ogledalo na leto 40 tisoč obiskovalcev. To pa je le 10% obiskovalcev, ker bo večina vstopnice kupila kar pred vhodom v palačo. Vstopnice stanejo 8 funtov (skoraj 19.000 lir) za odrasle, za upokojence 5, 5 funta in za mladoletnike 4 funte.

Letalo pristalo brez kontrole leta

MIAMI - Linjsko letalo z 42 potniki, ki povezuje kalifornijski Sacramento s floridskim Fort Lauderdaleom, je v noči na petek pristalo na letališču Palm Beach (Florida) ne da bi ga vodil kontrolni stolp, ker je edini nadzornik poleta zaspal pred radarskim zaslonom. Pilot je zaman po radiu pozival kontrolni stolp, naj ga pooblasti za pristanek. Ko ni dobil odgovora, je najprej preletel letališče in nato na lastno pest pristal, pred tem pa je po radiu seznanil s svojim manevrom vsa letala v neposredni bližini. Ameriške zvezne policije za civilno letalstvo je policiji sporočila sifro elektronskih vrat kontrolnega stolpa. Ko so se agenti povzpeli na vrh, so dobili bosonoga nadzornika, ki si je zaspano mencil oči.

Samoobrambni tečaji za poljske poštarje

VARSAVA - Poljski poštarji so sprožili pravo ofenzivo proti kriminalcem in roparjem, saj bo kar 25 tisoč poštarjev obiskovalo samoobrambne tečaje. To je sklenila uprava poljske pošte, da bi zajezila rastoče napade na pismošose. Polozaj postaja namreč iz dneva v dan težji. V prvem trimesecju letos sta dva postarja izgubila življenje med ropom, medtem ko so lani zabeležili kar 82 napadov na pismošose, ki med drugim dostavljajo pokojnine upokojencem na dom. V teh napadih je poljska pošta utrpela ogromno škodo, ki znasa 8 milijard zlotov (400 milijonov lir). Ob samoobrambnih tečajih je uprava pošte napovedala nakup posebnih torb z alarmnimi napravami in najodobnejših razprilcev s plinom, ki omrtvini napadalca.

Osem mrtvih v nesreči vojaškega helikopterja

NEW DELHI - V strmoglavljenju indijskega vojaškega helikopterja sovjetske izdelave MI-8 v himalajskem kraljestvu Butan je življenje izgubilo osem oseb, med njimi tudi poveljnik indijske vojske za severovzhodno območje, general Džamil Mehmud. Neodvisni Buta je vodenje svoje zunanje politike in obrambe prepustil Indiji.

Muzej holokavsta razstavlja odslej tudi Hitlerjev pepelnik

TEL AVIV - Muzej holokavsta »Jad va-Sem« v Jeruzalemu od četrka razstavlja tudi Hitlerjev pepelnik in druge predmete, ki so se nahajali v njegovem berlinskem uradu. Predmete je pred dnevi prinesel v Izrael ruski Zid Vladimir Goicman, ki je skupaj z drugimi sovjetskimi vojakmi vdrl v fihrerjev urad. Goicman je izraelskemu tisku povedal, da se je rodil v Odesi leta 1903 in je ob izbruhu druge svetovne vojne kot prostovoljec vstopil v rdečo armado. Med boji za Staligrad je prisegel, da bo nekega dne vdrl v Hitlerjev urad. Prisega se mu je uresnicila, iz njega pa mu je uspelo odnesti le kamniti pepelnik (dar brazilskih fašistov), delcke lesenega globusa, kose blaga s Hitlerjevega kavca in neko dragoceno vazo.

Devet let zapore za »kraj« srca

AKRA - Ukradli so srce nekega mrtvega, da bi ga prodali vracem, a jih je pri prodaji zalotila policija. Trojico Gancev so po hitrem postopku obsodili na devet let zapore, v upanju, da bo taka kazen preprecila tovrstne »kraj«. Čaranje s cloveskimi organi je na tem območju Afrike zelo razširjeno. Cloveske organe posušijo, prah pa vstavijo v amulete in talismane. Srce prinasa napredovanje v službi, lasje gluhomim uničujejo sovražnike, moški spolni organi pa zagotavljajo poslovni uspeh.

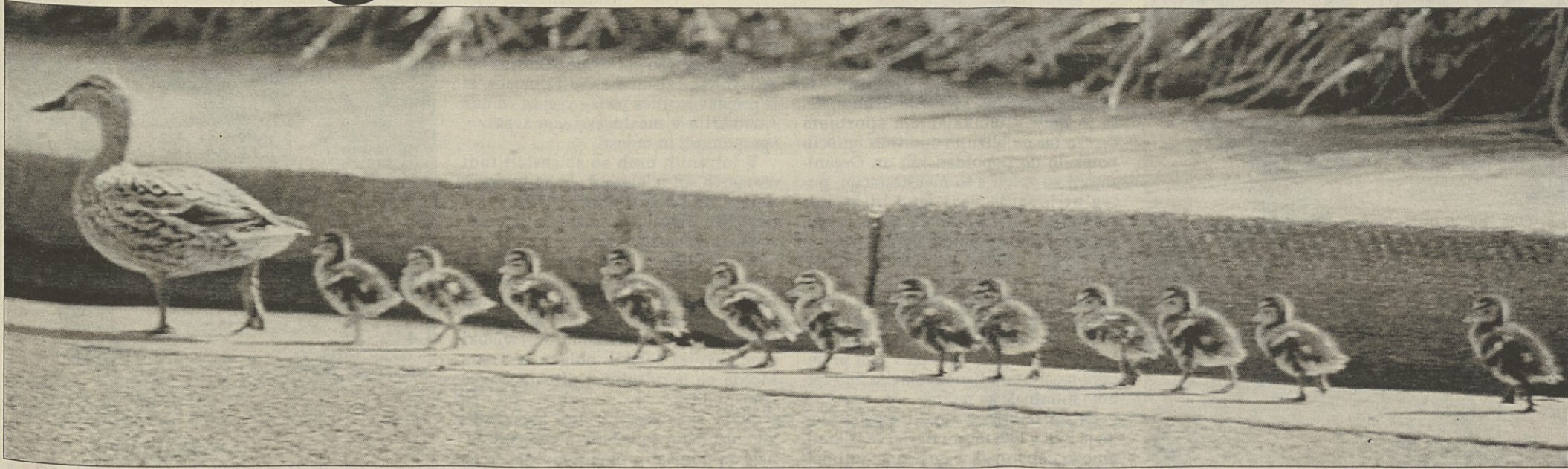
Ločenka ima pravico do dela mozeve pokojnine

LONDON - Britanski visoki sodni zbor je včeraj razsodil, da imajo tudi ločenke pravico do dela pokojnine svojega bivšega moza. Razsodba pomeni ogromno dodatno delo za državne in zasebne zavarovalnice, saj je sedaj jasno, da bodo tudi druge ločenke sprožile enak sodni postopek.

PRIPRAVLJA: SILVO KOVAC

OREGON (ZDA) / NENAVADEN PRIZOR VZBUDIL FOTOGRAFOVO POZORNOST

V gosjem redu ...

Pravkar so pokukali iz jajčne lupine in že v gosjem redu stopicajo za mamo. Kar dvanaest jih je in dogodek je vzbudil veliko pozornost, čeprav med strokovnjaki

prevladuje mnenje, da to ni nekaj nenavadnega in da gos lahko zvli do največ štirinajst mladičev. No, kakorkoli že, posnetek je nastal v ameriški zvezni drža-

vi Oregon, točneje v Corvallis; tokrat izjemoma ne v živalskem vrtu, ampak kar na eni tamkajšnjih številnih kmetij (Telefoto AP)

Vodoravno:

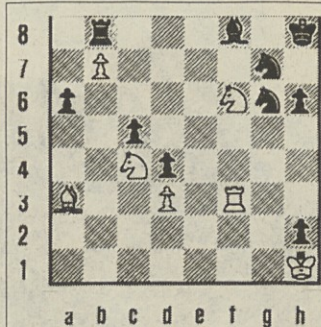
1. zanicjiv naziv za Azijca, 6. angleško svetlo pivo, 9. penec se vino iz severnofrancoske pokrajine, 11. glavno mesto Gane, 12. grska mitološka muza petja, 13. biblijski oca, 14. derivat alkohola, ki nastane pri reakciji alkohola s kislino, 15. avtomobilska oznaka Tunizije, 16. vrsta strela ob prekinitvi pri nogometu, 17. zacetnici največjega srbskega izumitelja, 18. anticno ime otoka Vis, 20. psicek iz risanih filmov o mačku Garfieldu, 22. pevski zbor, 23. nekdanji slovenski minister za turizem (Ingo), 24. plesni orkester, 25. nekdanji kanadski popevkar (Paul), 27. zacetnici nemškega kemika Zsigmondyja, 28. angleška dolzinska mera, palec, 30. avtomobilska oznaka Ancone, 31. predplacilo, 33. doba, vek, 34. enota za merjenje, 35. ime nekdanjega norveškega hitrostnega drsalca Stensena, 36. prebivalca Ozelja-

na, 38. etiopski knez, 39. norveski smučarski skakalec (Vegard).

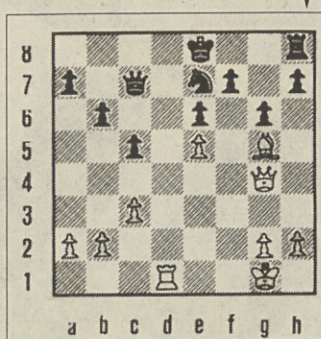
Navpično:

1. pokrajina v Gani, 2. pravno urejena življenjska skupnost med mozem in zeno (dve besedi), 3. ime madzarskega revolucionarja Nagyja, 4. avstrijska poročevalska agencija, 5. kemijski znak za tantal, 6. kralj Kolhosa v grski mitologiji, Medejin oče, 7. tekoca voda izpod ledenika (dve besedi), 8. francoska igra s kartami, 10. domisljav clovek, gizdalin, 14. različna samoglasnika, 16. cerkveni dostojanstvenik, 19. pritok Gangesa v Indiji, 21. del tedna, 24. vrtni škodljivec, 26. sladek južni sadež, 29. avtomobilska oznaka Novega Sada, 32. grski bog vojne, 33. ognjenik na Siciliji, 35. del smarja pri Ljubljani, 37. tuje žensko ime.

Vodoravno: aziat, ale, šampanjec, Akra, Aeda, Noe, ester, TN, Issa, Odie, kor, Pas, band, Anka, RZ, inc, AN, avans, era, mera, Sten, Ozeljanka, ras, Opaas.

Naloga 143

Sahovska naloga st. 143

Cvitan - Kurajica / Zagreb 1993

Crni kralj v kotu sahovnice je dober motiv napada belih figur, ki imajo svojega aduta tudi v kmetu na b7. Ali bosta crna skakaca uspela zascititi kralja in se ubraniti napada bele, ki je na potezi? Beli namrec v napad pripelje nove moči, ki uspejo prodrati skozi obrambo crnega in učinkovito zmagati!

Sahovska naloga st. 144

E. Lasker - Aiala / New York 1947

Beli uspeva prepreciti crnemu rokado in crni kralj sredi sahovnice je postal tarca napada belih figur. Na potezi je tudi beli, ki v nadaljevanju odkrije vse slabosti crne pozicije. Le-ta ne more zadržati naleta belih figur. Kako se zacjenja napad bele, ki

se konca s polnim zadetkom na crnega kralja?

Resitev naloge st. 141

Karpov posilja v napad tudi belega skakaca 1.Sg5!, ki prek polja g5 ogroza sibke tocke f7 in h7, obenem pa pripravlja crnemu kralju po 1...Sg6 2.Sf7+ Kg8 3.Dg6!! tudi prelepo matno sliko! Ta nastane po 3...hg6 4.Th4 in 5.Th8 mat, zato se je crni upravičeno vdal!

Resitev naloge st. 142

Bela trdnjava, ki je s polja b7 opazovala napad na crnega kralja, odločilno poseže v borbo. Seveda ne 1.Tc7?! De1+ z vecnim sahom, saj se ji ponudi priloznost po 1.Lf7+! Kf7: 2.Tc7+! Usmernjena crna dama 2...Dc7: 3.Dh7+ postane plen bele. Dve figuri pa nista pravo nadomestilo in beli je v nadaljevanju zmagal!

